

ZALIV / ODHAJAJOČI BUSH STOPNUJE PRITISK

Nov zavezniški letalski napad na Irak Clinton: Sadamu ne bomo popuščali

Američani priznali, da je lahko bagdadski hotel Al Rašid zadela njihova manevrirna raketa

WASHINGTON - Slabih 12 ur po ameriskem raketnem napadu na irski jedrski obrat v Zaafaranyanu so ameriška in britanska letala ob kritju francoskih lovcev mirage bombardirala raketne protiletalske baterije in radarske sisteme pod 32. vzporednikom, kjer je OZN proglasil za iraska letala prepovedano območje. Prvic v sedanji krizi so zavezniška letala napadla tudi irske protiletalske sisteme severno od 36. vzporednika, kjer so sestrelili tudi irski mig 25. Ta napad ni bil načrtovan, zavezniška letala so le odgovorila, ko so zaznala radarske snoppe irske protiletalske obrambe. Obracun včerajšnjega napada je po irskih virih precej težji od predsinocnjega, saj so v Bagdadu sporočili, da

je življenje izgubilo 23 oseb, več kot 30 pa jih je bilo ranjenih. Napad je bil osredotočen na območje ob mestu Samava, 250 kilometrov južno od Bagdada. Vsa zavezniška letala so se brez izgub vrnila na svoja letališča so sporočili v Washingtonu, Londonu in Parizu. V obeh evropskih prestolnicah so se včeraj ob enem potrudili, da bi demantirali vesti o razhajanjih v zavezniških vrstah glede na razsežnosti vojaškega odgovora ob iraskih izzivih.

V Washingtonu pa so morali včeraj priznati, da je eksplozijo v bagdaskem hotelu Al Rasid, kjer sta bili edini žrtvi predsinocnjega raketnega napada, lahko povzročila ameriška manevrirna raketa, ki je zgrešila cilj. Prvotno so trdili, da gre

za irasko provokacijo, drobce rakete tipa Tomahawk pa naj bi Iracani namestili po eksploziji. Izvedenci sedaj navajajo, da je točnost manevrirnih raket izredna, da pa jo lahko omeji daljše letenje nad reliefno neizrazitim pušcavskim svetom. V Washingtonu ob enem ne izključujejo, da je raketo lahko poškodovala iraska protiletalska obramba.

Sodec po izjavah Sadama Huseina pa Bushove manevrirne rakete in letalski napadi niso spametovali Iraka, ki obnavlja svoje groznje po mascevanju. Bush pa je vseeno dosegel vidni uspeh: postrojil je svoje ga naslednika Billa Clintona, ki je moral včeraj v bistvu zanikati svoje izjave New York Timesu izpred starih dni. »Ameriška politika do Iraka se ne bo spremenila«, je včeraj izjavil na srečanju z diplomatskim zborom v Washingtonu.

Ameriško reševanje pa ze skrbi ne samo prozahnadne arabske režime, pomisleke imajo tudi na Zahodu, kjer ze govorijo o razlikah med Puscavskim viharjem pred dvema letoma, ko je Irak zasedel Kuvajt, in sedanji napadi zaradi nespoštovanja resolucij Varnostnega sveta OZN. Irak je med drugim včeraj premeteno demontiral svoje mejne prehode z območja, ki sedaj pripadajo Kuvajtu. Rusko zunanje ministrstvo pa je včeraj napovedalo, da bo zahtevalo sklicanje Varnostnega sveta, da na novo preuči celotno zadevo. (voc)

Nočno vzletanje letal s palube ameriške letalonosilke Kitty Hawk med plovbo v Zalivu (Telefoto AP)

Gornji Vakuf čaka enaka usoda kot Prozor, ki so ga uničili hrvaški tanki

MOSTAR - V spopadih med Muslimani in Hrvati v Gornjem Vakufu so hrvaške sile prvič uporabile težko topništvo. Hrvasko vojaško poveljstvo Hercegovine je na posebnem zasedanju v celoti podprlo akcije enot HOS ob zgornjem toku reke Neretve. To naj bi bil le odgovor na dejavnosti vojske BiH, ki da brez vsakršne pravne podlage »nadzorujejo« prometnice, skušajo ohranjati operativno samostojnost na področjih, ki so bila na zenevski konferenci dode-

ljena Hrvatom in onemogajočo delo državnih organov. »Predsednik sveta HOS Mate Boban je podpis zenevskih dokumentov razumel kot dokončno razdelitev BiH na srbski, muslimanski in hrvaški del in je takoj po vrnitvi v Mostar začel utrjevati državno oblast. Napetosti med Muslimani in Hrvati so se takoj razplamtele v oborožene spopade. Gornjemu Vakufu tako grozi usoda Prozora, ki so ga hrvaške sile novembra s tanki porušile do tal.

Muslimani so v ponedeljek v Mostarju se zadnjič skušali opozoriti svojo, hrvaško in mednarodno javnost na nevarnost splošne državljanske vojne, ki grozi Hercegovini. Predstavniki devetih najbolj vplivnih muslimanskih organizacij in združenj, od predsednika regionalnega odbora SDA Demirovića in predsednika muslimanskega sveta Cupina, do hercegovskega muftije Sajkića, so ob prisotnosti poveljnika prve mostarske brigade Hujparja podpisali

posebno peticijo Ownu in Vanceu. Opozarjajo ju, da je ena od posledic zenevskega dogovora, se preden je bil ta v celoti sprejet, že sprožila poskuse »popolne podreditve hercegovskih Muslimanov« skupno. Tako v stabu 4. korpusa vojske BiH, kot na poveljstvu HOS zagotavljajo, da si ne želijo spopadov in da bi bilo treba vse spore reševati po politični poti. Iz previdnosti pa so tako eni kot drugi na hribe okrog Mostarja postavili minska polja. (E. H. M.)

Gradimo skupaj.
BCIKB
BANCA DI CREDITO DI TRIESTE
TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

DANES V PRIMORSKEM DNEVNIKU

Za reševanje tržaške krize

Príckakovanja prirediteljev včerajšnjega širokega posveta o reševanju globoke gospodarske krize v tržaški pokrajini so se le delno izpolnila. Konkretnih odgovorov, ki so jih industriji in sindikati terjali od politikov in javnih upraviteljev namreč niso prejeli, v zameno pa je posvet omogočil analizo aktualnega položaja, ki jim bo služila pri nadaljevanju lani oktobra začete skupne akcije.

..... stran 4

V Vidmu odkrili 23 kg razstreliva

VIDEM - Po obsežni preiskovalni akciji po Furlaniji in Venetu so karabinerji odkrili in onesposobili stiričlansko tolpo Romov, ki je tihotapila orožje in razstrelivo z bivše Jugoslavije v Italijo. Pri tem so zaplenili za 23 kilogramov eksploziva. Le-ta naj bi bil namenjen italijanskim zločinskim organizacijam.

..... stran 5

Nekaj optimizma ob sodnem letu

Zadovoljstvo ob doseženih uspehih glede kaznivih dejanj proti javni upravi, zaskrbljenost zaradi pomanjkljivosti v sodnem sistemu, a tudi nekaj upanja glede tega, kar pri naša prihodnost. To so bile glavne značilnosti poročila glavnega pravdnika Giulio Catelanija ob včerajšnji otvoritvi novega sodnega leta v Milanu.

..... stran 5

Trst: pokrajinske volitve skoraj gotovo že marca

Prefekt Sergio Vitiello je podpisal odlok za sklicanje volilnih zborovanj za predčasne pokrajinske volitve, ki bodo skoaj gotovo 28. in 29. marca. Stranke so začele že razmišljati o kandidaturah.

..... stran 6

Trst danes zaprt za promet

Mestno središče bo danes dopoldne in popoldne zaprto za promet. Dopoldne od 7. do 9. ure, popoldne pa od 16. do 20. ure. Zaprtje je odredil tržaški občinski odbor inspada v okvir prizadevanj za izboljšanje kvalitete zraka v mestu.

..... stran 6

Za slovensko kulturo v Laškem

Javno kulturno večnamensko središče v Ronkah ni v krizi, temveč načrtuje letos se povečanje svoje dejavnosti. Pri tem imajo v programu tudi posege v korist slovenske kulture v Laškem in v Doberdolu, so povedali včeraj na srečanju z novinarji predstavniki središča.

..... stran 8

Becker že izločen

Mednarodno odprto teniško prvenstvo Avstralije v Melbournu se je začelo z veliko senzacijo. Favorit številka ena Boris Becker je izpadel že v prvem kolu. Izločil ga je šved Jarryd, ki se je v prvenstvo prebil skozi kvalifikacije. Slabo so štartali tudi Italiji, saj so Camporese, Caratti in Pozzi že izpadli.

..... stran 19

HRVAŠKA / PRED ŽUPANJSKIMI VOLITVAMI

Istra je za Tuđmana zanesljivo največji notranji problem države

HDZ zaman poskuša na polotoku ustvariti koalicijo »hrvaškega bloka«

GORAN MORAVEC

PULJ - Za hrvaškega predsednika dr. Franjo Tuđmana je pred zupanijskimi volitvami, ki so napovedane za 7. februar, nedvomno največji notranji problem - Istra. Vodja HDZ je to na seji glavnega odbora svoje stranke v Zagrebu tudi priznal. Najmočnejša hrvaška stranka je edinole v Istri uvrščena v opozicijo, saj je na minulih volitvah dobila komaj deset odstotkov glasov.

Z velikansko večino je na polotoku zmagal Istarski demokratski sabor (IDS) Ivana Jakovčića; ta za zupanijske volitve napoveduje zmago stranke, ki jo podpira vsak drugi odrasli Istran. Da ima vladajoča HDZ v Istri velike težave, se vidi tudi po tem, da si Tuđmanova stranka želi vzpostaviti koalicijo tako imenovanega hrvaškega bloka zato, da bi »pravi Hrvati« premagali »avtonomiste«. Zatenkrat se ni znano, kateri strankarski prvaki bodo podprli Tuđmana v Istri. Pov-

sem gotovo pa je, da izbor moznih partnerjev ni ravno velik. Rakanovi reformirani komunisti so po svojih stališčih zelo blizu Jakovčićevemu IDS, saj si prizadevajo za regionalno ureditev države. Koalicija s Paragovimi »pravaši« je za HDZ nesprejemljiva, zelo negotovo pa je tudi, ali bodo Budisevi liberali, glavna opozicijska stranka v državi, pristali na koalicijo s Tuđmanom v Istri, se posebej zato, ker tudi ta stranka »pravih« Hrvatov hrvaškemu predsedniku zameri njegovo željo po centralizaciji. V prizadevanjih, da bi v svoje vrste zvalila kakega uglednega politika, je bila IDZ spet boljša od HDZ, saj je puljski zupan Luciano Delbianco svoj glas dal Ivanu Jakovčiću.

Tuđmanova stranka pa je imela veliko prednost pred IDS, ko je pripravljala novi zakon o lokalni upravi in teritorialni ureditvi Hrvaške. Nove zupanje in občine so ukrojene po meri

HDZ, med javno razpravo pa ni bil sprejet skoraj noben predlog IDS. Zaradi tega so trije saborski predstavniki iz Istre, člani IDS, pred kratkim zapustili sejo hrvaškega parlamenta. Poglaviti Jakovčićev ocitek je ta, da so za center istrske zupanje namesto Pulja izbrali Pazin. Ivan Jakovčić opozarja, da volilne enote nimajo enakega števila volilcev, zlasti na območju Pazina, s čimer naj bi HDZ, kot zagotavljajo, skušala manipulirati z volilnimi izidi.

Nova ozemeljska razdelitev Hrvaške, države, ki bo kmalu razdeljena na 21 zupaniij in ne več na 4 do 5 velikih regij, je se kako upostevala stanje v Istri. Hrvatje se bojijo, da bi prizadevanje IDS za Istro kot meddržavno območje lahko pripeljalo do velikih političnih problemov in do poskusov, da bi se polotok izločil iz Hrvaške. Novi politični program HDZ v Istri skuša prepričati prav to.

SLOVENIJA / ZAPORA NA ČRNEM KALU

Slavnikovi delavci so poskrbeli za zastoje

Njihovi avtobusi še zmeraj stojijo, stavka se nadaljuje

Foto: Ales Pavletic/TRIO

V skladu s svojo napovedjo so včeraj delavci koprškega Slavnika od enajstih do dveh popoldne postavili cestno zaporo na Crnem Kalu. S tem dejanjem so stavkajoči delavci želeli opozoriti sirso javnost na teža-

ve, s katerimi se spopadajo v Slavniku. Delavci zahtevajo takojšnje izplačilo skoraj 69 milijonov tolarjev, kolikor jim pripada po kolektivni pogodbi. Promet je potekal izmenično po enem voznem pasu. Za varnost je

poskrbela prometna policija, ki je iz prometa izločala tovorna vozila. Stavkajoči poudarjajo, da bodo s stavko nadaljevali, dokler njihove zahteve ne bodo izpolnjene. Obširneje na 5. strani. (A. F.)

Predsednik hrvaške države Franjo Tuđman

KOMENTAR

Clinton, novi mož v Beli hiši

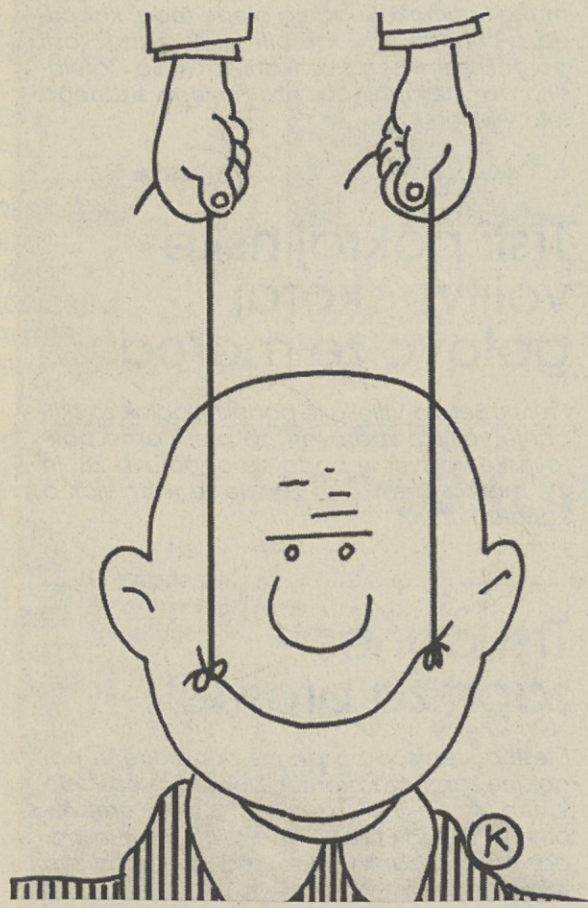
BARBARA KRAMZAR

Zenska, s katero bi rad ameriski predsednik Bill Clinton takoj za zeno Hillary prezel največ casa, je najbrz Laura D'Andrea Tyson, posebna svetovalka nove vlade za gospodarske odnose. Nekdanjega predsednika Reagana in njegova zlata osemdeseta leta imajo Američani se vedno v lepem spominu, toda Clintonu so izvolili prav zato, da bi popravil Reaganove grehe.

Prepričani konservativci in sovražnik komunistov Reagan je s spiralo oboroževanja, v katero je prisilil tudi Sovjetsko zvezo, uspešno pomagal k propadu »carstva zla«. Toda s potrjitvijo proračunskega primanjkljaja, stokratnim povečanjem skupnega državnega dolga, velikanskimi stroški za vojsko in s preveliko davčno naklonjenostjo do najbogatejših Američanov je Reagan hkrati obremenil ameriško gospodarstvo in spodrejal korenine najbolj produktivnemu sloju družbe, srednjemu in nižjemu srednjemu razredu. Bill Clinton naj bi skupaj z gospo Tyson in drugimi ministri Ameriki vrnil nekdanjo gospodarsko veličino.

Toda se pred Reaganovo dediščino se bo moral ukvarjati z zapuščino Georgea Busha. Če si Clinton to zeli ali ne, ga na mizi v ovalni sobi Bele hiše že čakajo Irak, Somalija, Bosna, begunci s Haitija, težave Rusije in se kaj. Male umazane vojne, kamor sodijo vsa nasteta krizna žarišča, lahko zaradi razširjenosti jedrskega orožja in nepopustljivosti lokalnih diktatorjev pokvarijo velika ameriška pričakovanja o zdravljenju domačega gospodarstva. Billu Clintonu pa lahko prepričanje na nacrte pri velikih pomembnejših, čeprav bolj prikritih spopadih, pri boju svetovnih velesil za prevlado v 21. stoletju.

Novi ameriški predsednik se se lahko tolaži, da ima tudi Evropa svoje velikeanske združevalne težave in da je finančna velesila Japonska se najbolj podobna milnemu mehurčku. Toda tudi Amerika, pa čeprav po produktivnosti vodi pred obema tekmicama, ni več podobna vzpenjajoči se velesili iz Kennedyjevih časov. Vsa tri najmočnejša območja sveta in z njimi vsi »nepomembni ostali« potrebujejo novo svetovno ureditev. Bill Clinton naj bi bil tisti vizionar, ki jo bo uresničil, saj zgodovina tudi veliki Ameriki ne bo odpustila zamujenih priložnosti.

»Vrnilo Sloveniji nasmehe« (Karikatura: L. Korelc)

Sergij Pelhan

Osimski sporazumi bodo v letu 1993 nedvomno ena pomembnejših tem slovenske zunanje politike. V italijanski javnosti ti sporazumi že burijo duhove in se posebej na Trzaskem vse kaže, da želijo nekateri namenoma iz njih ustvariti cimvec nesporazumov.

Vsekakor kaže pritrčiti predstavnikom dežele Furlanije-Juljske krajine, da morajo imeti pri dograjevanju osimskih sporazumov pomembno besedo tudi prebivalci oziroma njihovi predstavniki v občinah, pokrajinah in deželi ob meji. Podobno velja tudi za Slovenijo, kjer bi se morali primorske občine, politične stranke in se kdo aktivno zavzeti za čim bolj ustrezne predloge pri dograjevanju osimskih

sporazumov. Priložnosti ne kaže zamuditi, saj vemo, da bo to, kar bo zapisano v novi (dopolnjeni) meddržavni pogodbi med Slovenijo in Italijo, veljalo se dolga leta, vsekakor pa do vstopa Slovenije v Evropsko skupnost.

Dopolnjeni osimski sporazumi naj bi vsebovali duha današnje in jutrisnje Evrope, Evrope brez meja, ki bo omogočala hitrejšo prehajanje ljudi, blaga in idej med državama. Zato ni mogoče pritrčiti tistim, ki zaradi zastrtosti v preteklost v spremembah sporazumov zahtevajo tudi spremembe meja. Pritrditi pa tudi ne gre tistim, ki zeše od teh sporazumov ohraniti samo tiste obveznosti, ki se niso uresničile. Obe izhodišči pri dograjevanju osimskih sporazumov ne vodita v razvoj, v odprteje meje in razvijanje dobrososedskih odnosov med Italijo in Slovenijo. Vodita le v spore ali v najboljšem primeru v stagnacijo že doseženega.

Dopolnjeni sporazumi naj bi zato najprej vsebovali se neuresničene obveznosti in njihovo uresničevanje tudi časovno opredelili. To velja tako za obveznosti do gradnje osimskih cest kot za zascito slovenske manjšine v Itali-

ji. Kaze pa vnesti tudi predloge, ki so nastali v zadnjem obdobju in ki so jih podprli lokalni organi na obeh straneh

hoda in o mnogih skupnih projektih (mednarodni mejni prehod Vrtobja, kraski in soski park, sovlaganja v eko-

po kateri naj bi ti dve mesti v osimskih sporazumih in kasneje v evropskem parlamentu dobili poseben status.

Kaj pomeni poseben status obeh Goric? (Na fotografiji Nova Gorica)

meje. Pri tem mislim predvsem na možnosti zaposlovanja in solanja prek meje. Meja naj bi bila bolj odprta; ljudi bi kontrolirali le organi države, v katero vstopajo. Zamisli o prekvalifikaciji nekaterih mejnih pre-

logijo in podobno) so že našle na politično podporo na obeh straneh meje, do njihovega uresničevanja pa se ne prihaja.

V tem sklopu kaže ponovno preveriti tudi zamisel o dveh Goricah,

Gre za status odprtega evropskega mesta, v katerem bi preverjali možnosti nastajanja nove Evrope. To na prvi pogled morda zveni utopično; dejstvo pa je, da v tem prostoru že stoji skupaj živijo trije narodi

(Italijani, Furlani in Slovenci), v zadnjem obdobju v relativno zglednem medsebojnem sožitju. Dejstvo je tudi, da sta Gorica in Nova Gorica vsaka za sebe majhna regionalna centra, skupaj pa izjemno pomemben prostor, skozi katerega lahko italijanska politika najhitreje uresničuje svoje težnje po navezavi na Vzhod, slovenska politika pa vključevanje Slovenije v EGS.

Iz navedenih vidikov kaže natančneje opredeliti tudi to, kaj pomeni poseben status obeh Goric. Obe Gorici naj bi pridobili status brezcarinske cone (vsaj za določene izdelke), razmisliti pa kaže tudi o skupnem prostoru kot o demilitarizirani coni. Lokalni organi obeh mest se že sedaj zavzemajo za prenos prostocarinske cone za industrijo iz trzaska na gorisko stran.

Gorica (IT) je z letosnjim letom od države pridobila informacijski center za sodlaganja, trgovske in druge stike za Vzhod. Nova Gorica naj bi pridobila enak status, tako za vzhodno trzišče kot za pospešeno vstopanje v razviti evropski gospodarski prostor (s prilagajanjem zakonodaje, standardov in podobnim).

Diplomska fakulteta

in oddelek fakultete za turizem, ki že delujeta v Gorici (IT), naj bi svoj pandan dobili v Novi Gorici. Poleg tega bi v obeh mestih zastavili nekatere skupne projekte (gospodarske, zdravstvene, ekološke, urbanistične in kulturne) in jim zagotovili ustrezno materialno pomoč obeh držav in tudi institucij Evropske skupnosti.

Zaradi občutljivosti mednarodnih odnosov (Slovenci, Italijani, Furlani) bi morali vsaki nacionalni skupnosti dajati možnosti za lasten razvoj. Tako, da naj se ne bi ob 1000-letnici Gorice (leta 2001) noben od treh pripadnikov narodov po tisoletnem skupnem življenju počutil več tujec v domačem kraju.

In da ne bo ponovno nesporazumov, naj poudarim, da bi Novo Gorico in Gorico v tem sklopu razvijali s skupnim načrtovanjem na gospodarskem, urbanističnem, socialnem in kulturnem področju, upravno pa bi obe mesti ostajali vsako v svoji državi.

Dopolnjeni osimski sporazumi torej niso le se en mednarodni dokument več, so tudi preizkusni kamen resnične obojestranske pripravljenosti za graditev nove evropske hiše.

(NE) PREDVIDLJIVOSTI

Onkraj te meje je le Sarajevo in nič drugega

MIHA KOVAC

Glasovanje za mandatarja nove slovenske vlade je močno opozorilo na dejstvo, da živimo v politično nepredvidljivem in nepreglednem prostoru: ker postavljajo krščanski demokrati zelo ostre pogoje za vstop v

vlado, je bilo v njihovem interesu, da je Drnovsek izvoljen s čim manj glasovi in da je zato njegov položaj sibejši; če pa ne bi bil izvoljen, bi s tem tvegali nove volitve, na katerih je glede na Podobnikov vzpon vprašanje, kako bi jo odnesli. Prav tako kot »za« bi torej lahko glasovali tudi »proti«. Drnovsku: podobno je bilo verjetno tudi z demokrati in s socialdemokrati. Predvidljivi so bili pravzaprav le tisti, ki jih nihče ne mara

ali pa so zelo izbirčni pri izbiri partnerja: Zeleni, SLS, ZL in SNS.

Toda ugibanja o motivih, ki so vodili stranke pri glasovanju, so tu manj pomembna; tisto, kar šteje, je dejstvo, da bo Drnovsek zelo težko sestavil koalicijo, v kateri bi bile le stranke, ki mu niso škodile v hrbet že ob prvi glasovalni preizkušnji v parlamentu. Se več: če bo iz koalicije izločil Združeno listo, bo to pomenilo, da v njej ni edine stranke, ki je bila a priori pripravljena na pogajanja z vsemi in ni postavljala izključujočih programskih in kadrovskih zahtev. Če pa bo v njej Slovenska ljudska stranka, bo to pomenilo ravno obratno: da se spora-

zumel s tistimi, ki so ves čas trdili, da jih od Drnovskega ločijo nepremostljive programske razlike in tako rekoč nacelna averzija do njegove vlade. Se bolj absurda pa bi bila koalicija med tistimi strankami, ki vsaj javno trdijo, da so podprle Drnovskega, torej med LDS, Združeno listo in Jelincicevimi nacionalisti; ne pozabimo, da je skupina vodilnih članov LDS zaradi protustavnega delovanja zahtevala prepoved Slovenske nacionalne

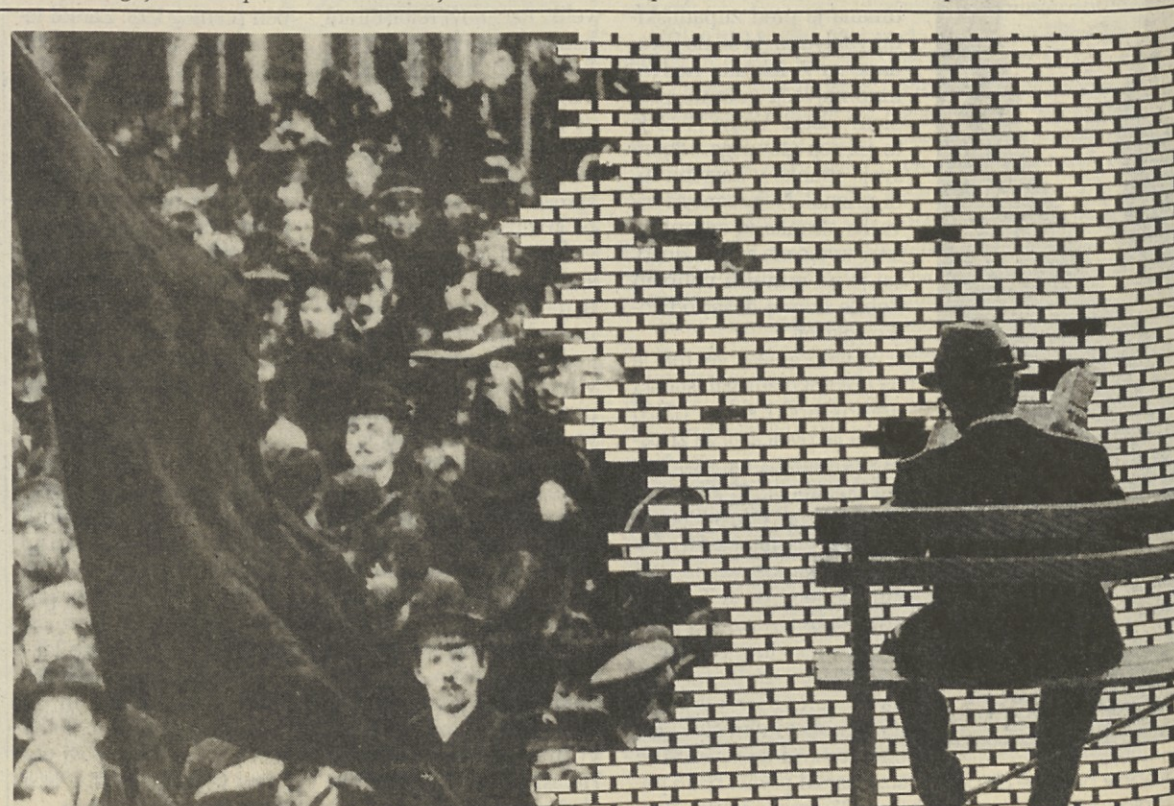
stranke, ki naj bi jo prezele nekatere fašistične vrednote, Jelincić pa je svoj vzpon spet gradil tudi na zmerjanju lds-jevcev z jugoslovenarji in narodnimi izdajalci. Če torej vse skupaj sestavimo, v parlamentu skorajda ni strankarske kombinacije, ki je kateri od njenih potencialnih članov ne bi aprioristično izključil ali s svojim obnašanjem postavil pod vprašaj: se celo krščanski demokrati, ki bi morali biti že po svoji naravi nagnjeni k odpu-

ščanju, sodelovanju z Združeno listo, niso nasprotovali zaradi programskih razlik, ampak predvsem zaradi grehov predhodnikov današnje levice - in cisto mimogrede si tu lahko privoščimo pripombo, da jih je zato, ker levičarji za svoje prvake niso bili sposobni izbrati ljudi, ki se niso zadovoljili z gretjem klopi v nekdanjem ce-kaju, celo mogoče razumeti.

Moznosti sta torej dve: ali se bodo stranke trdno držale svojih nace in

tvegale vladno krizo z nepredvidljivimi posledicami, ali pa bodo pozabile na odločni zven svojih izključujočih se izjav in se združile v novo vladajočo koalicijo. Meja med tema možnostima je tanka, a dobesedno krvavo pomembna: če Drnovsku danes ali v naslednjih nekaj dneh ne bo uspelo razglasiti nove vlade, ki bo imela večinsko podporo v parlamentu, hkrati pa je navznoter ne bodo paralizirala strankarska nasprotja in stare zamere, bo to pomenilo, da prebivalci Slovenije niso sposobni tistega minimuma tolerantnosti, ki omogoča skupno življenje drugega mislečih; da za razliko od zahodnoevropskih držav nismo

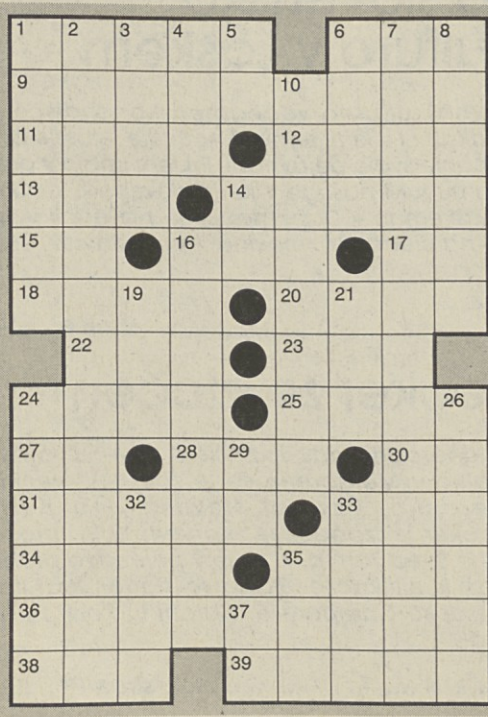
znali kanalizirati egoizma posameznikov in strank tako, da bi skrb za lastne interese v zadnji instanci prinasala korist vsej skupnosti. Se preden bi se torej dobro vzeli v roke, bi padli prav na tistem izpitu, ki ga je tako uspešno izdelala zahodna civilizacija: iznasla je take standarde političnega obnašanja, da je egoizem in z njim povezane družbene konflikte spremenila v gibalo zgodovine, ne pa v razloge za nove vojne. In naj to zveni se tako patetično, onkraj te meje je le Sarajevo in nič drugega: svet brez trdnih pravil, kjer je tako kot v moralnih sanjah političnih filozofov iz zgodnjega novega veka človek človeku postal in ostal volk.

Vodoravno: 1. ponovljen zvok, jek, eho, 6. delavec v živilski industriji, 9. vsak od dveh delov, ki nastane iz kromosoma pri mitotizi, 11. sotočnica Pive, 12. ladja, s katero so grški mitološki junaki pod Jazonovim vodstvom odšli v Kolhido iskati zlato runo, 13. turški dostojanstvenik, 14. površina, območje, 15. zacetenici slovenskega jezikoslovca Oblaka, 16. gora nad Kobariдом, 17. avtomobilska oznaka Reke, 18. mesto na jugovzhodu Norveške (iz črk TANA), 20. afriška plemenska in jezikovna skupina, 22. grški otok v Egejskem morju, 23. kamboški politik (Lon), 24. francosko-svicaški pisatelj, avtor »Ariane« (Claude), 25. vrsta sportne jadralnice, 27. katica za »kosarkarski klub«, 28. figura pri četvorki, 30. avtomobilska oznaka Ancone, 31. hrvaški izumitelj srbskega rodu, ki je deloval v ZDA (Nikola), 33. italijanski naftni koncern, 34. drama Antona Pavloviča Čehova, 35. kos blaga za brisanje, cunja, 36. napadalec na znano politično osebnost, 38. veletok v zahodni Evropi, 39. italijanski skladatelj (Francesco, »Arlezanka«) (iz črk ELICA).

Navpično: 1. interval med prvim in osimskim tonom, 2. ime in priimek pesnika slovenske moderne, rojenega na danesnji dan leta 1876 (»Na molu San Carlo«), 3. tesnobni občutek v spanju, 4. ime pevke Prodnik, 5. avtomobilska oznaka Valjeva, 6. pretlačen krompir, 7. obe imeni in priimeki ameriškega romantičnega književnika, rojenega na danesnji dan leta 1809 (»Krokar«), 8. porcelanska glina (iz črk KOLINA), 10. govorjenje o svojih težavah, toženje, 14. površinska mera, 16. grajski oskrbnik, 19. biblijski oca, 21. ime ameriške igralke Stark, 24. nekdanji sodni pisar, 26. Blomdahlova opera z elektronsko glasbo (iz črk ARIANA), 29. kemijski znak za tantal, 32. ime hrvaškega igralca Laste, 33. nekdanji slovenski notranji minister (Tomaz), 35. istoimenska otoka v Molukih (iz črk AKI), 37. kemijski znak za tehnečij. Simon Bizjak

Pojasnilo: Pri včerajšnji krizanki nam je računalniški skrat podtaknil lik nedeljske krizanke, za kar se reševalcem opravičujemo.

Intervju z
Igorjem Pribcem,
odgovornim
urednikom
Časopisa za
kritiko znanosti

New age kot državni simbol

NATAŠA PEROVIĆ

Kako bi po dvasetih letih obstoja Časopisa za kritiko znanosti na kratko opisali odločilne momente v zgodovini njegovega izhajanja in osebnosti, ki so na uredniških mestih k temu prispevale?

Med člani prejšnjih uredništev časopisa je veliko imen, ki danes v družboslovno-humanističnih krogih ne potrebujejo predstavitev: Bojan Baskar, Mladen Dolar, Pavel Gantar, Tomaz Mastnak, Rado Riha, Darko Strajn, Slavoj Žižek in se kdo. Mnogi med njimi so danes bolj kot publicisti znani po svoji politični dejavnosti: Slavko Gaber, Janez Jansa, Igor Bavcar, Lev Kreft, Leo Sesar, Bogomir Kovac, Pavle Zgaga. V sedemdesetih letih je Časopis nacerl mnoga pri nas tedaj se deviska vprašanja: ekološke teme, vprašanje norosti, urbane kulture in urbanizma, vprašanje alternativnih pedagoških modelov in drog, in pomenil s svojimi temami, interdisciplinarnostjo in širokim krogom piscev mlajše generacije pravo osredotočilo predvsem na kritiko politične ekonomije in izgubljen velik del naboja in širine prvih letnikov. To fazo je pretr-

galo družbeno vrenje konec osemdesetih. Takrat je Časopis postal politična edicija. Izdal je dnevniki Staneta Kavčica ter Janseve in Bučarjeve knjige, ki so pomembno oblikovale tedanjo politično klimo. Nato so prišle volitve in velik del tednjega uredništva je zasedel ministrske stolčke. Andrej Klemenc, edini preostali član prejšnjega uredništva, je okoli sebe zbral nove sodelavce ...

Ali so prve številke Časopisa se v cem podobne danasnjim, oziroma, ali je skozi dve desetletji izhajanja Časopis ohranil kakšno skupno podobo in kaksna je ta podoba?

Ce mislite na zunanjo podobo, jo je Časopis zamenjal kar nekajkrat, nazadnje prav s številko o drogah. Na zunaj si torej prve in danesnje številke niso podobne. Je pa neka podobnost med prvimi številkami in danasnji po uredniških usmeritvah. Odpiramo teme, ki jih drugi ne. Da bi nakazali kontinuiteto med prvotno in sedanjo zasnov, smo k imenu Časopis za kritiko znanosti ponovno priključili dodatek, ki se je vmes porazgubil, domisljijo in novo antropologijo.

Vas izdajatelj je SOU. Odkar ste vi v uredništvu, so se njegovi funkcionalni že zamenjali. Ali

so te zamenjave kakorkoli vplivale na uredniško politiko Časopisa?

Ne, kaksnih pritiskov se nismo začutili in upam, da jih tudi v prihodnje ne bomo. Konec koncev realizacijo nasega letnega načrta denarno podpirata ministrstva za kulturo in za znanost. Res pa je, da smo tudi mi cutili težave ob reorganizaciji SOU in da tamkajšnja velika fluktuacija ljudi ne prispeva k stabilnejšim delovnim razmeram. Z novo vlado

smo se se se seznanili. Upam, da bomo dobro sodelovali.

Pohvalite se lahko, da ste v minulem letu edini v Sloveniji izdali knjigo o new ageu, odmeven zbornik o drogah, v pravi pa je tudi knjiga o virtualnih realnostih. Gre za teme, ki so v slovenskem prostoru se vedno marginalne, v Evropi pa so to najbolj atraktivne teme. Ali je Časopis za kritiko znanosti v odnosu do drugih podobnih publikacij v Sloveniji neke vrste alternativa?

Alternativa (smeh)? Izraz se slisi malce staromodno, vendar ga sprejemam kot poklon. Res je, da smo v dezeli, ki dobesedno živi v znamenju new agea - mislim na dr-

zavni grb, kozmogram Marka Pogacnika, ki temelji na geomantiji, eni od akademsko nepriznanih novodobnih vednosti - o tem prvi izdali zbornik. Res je, da je tematska številka Droge na tehnični prvi poskus nekakšnega priročnika za javno razpravo o drogah, ki se ne ustrasi postaviti pod vprašaj sedanje prohibicionistične politike do drog. Mimogrede, eno od njih, alkohol, smo Slovenci v verzih Presernove Zdravljice, »ki utopi vse skrbi«, prav tako povzdignili v državni simbol. Tudi najnovejša številka, ki je pravkar izšla, orje ledino. V njej je govora o korporativizmu na Slovenskem. Korporativizem je bil v predvojni dobi večkrat ome-

jen, v strokovnih krogih pa doslej ni doživel prave pozornosti. Politologa Igor Luksić in Milan Zver dokazujeta, da so slovenska tla pravo leglo korporativizma. Virtualno resničnost je večina spoznala v filmu Kosec. V številki o drogah je Janez Strehovec o njej že razmisljal kot o drogi, v naslednji številki bomo skušali pokazati, kako zelo bo vrhunska računalniška tehnologija v prihodnje sprejela vse odnose, začeni s odnosom do realnosti.

Skratka, ce smo alternativa, je to zato, ker zavestno izbiramo neuhajena področja, ze uhojena pa skušamo prehoditi v novi smeri.

Bega me, da je Časopis revija, ki izdaja knjige. Zakaj se imenuje Časopis?

To, da izdajamo knjige, pravite vi. Glede na visoko vrednotenje knjige med Slovenci in - rekel bi - nizko vrednotenje revij, si to lahko stemo v cast. Vendar to ni povsem res. Nase publikacije so knjige predvsem po obsegu. Sicer smo izdali dva zbornika (new age, ekologija) in dve tematski številki (droge, subpsihiatrice studije), druge številke pa vsebujejo po vec tem, pri cemer eni odmerimo vec prostora.

Časopis? Pojma revije in časopisa sta vsakebi samo za danasnje pospeseno vrednotenje časa, ki ga narekujejo elektronski mediji, ko se zdi, da je zapisovanje časa v času lahko samo dnevno ali kvečjemu tedensko. Čeprav je perioda našega

V naslovu: Igor Pribac
(Foto: Jože
Suhadolnik/TRIO);
spodaj: Variete Mauricia
Kagela
(Foto: Arhiv)

izhajanja daljša, so tudi zapisi v Časopisu zavezani svojemu času. New age in droge sta izrez odnosa slovenskega prostora v letu 1992 do dveh pojavov, ki danes tako rekoc visita v zraku.

Kakšno mesto zaseda Časopis znotraj slovenskega strokovnorevidalnega tiska?

Zagotovo nismo glasilo ene stroke in kritika znanosti ni vselej samo strogo znanstvena. Časopis hoče biti mesto srečevanja družboslovnih in humanističnih razmišljanj, ki odpirajo se neurzta družbena vprašanja in v novi luči prikazujejo stara. Posamezne številke skušamo sestaviti tako, da so v njih bolj in manj zahtevni članki. Ne računamo samo na fakultetno izobraženega bralca.

Pa načrti za v prihodnje?

Potrudili se bomo, da bomo 20-letnico izhajanja zaznamovali s kakovostnim letnikom. Načrtujemo šest dvojnih števk, eno več kot lani. Vec prostora bomo namenili recenzijam, tudi tujih knjig, področju, ki je danes izrazito zanemarjeno in prispeva k zapiranju slovenskega prostora. Poleg virtualne resničnosti lahko napovem se številke, posvečene demokraciji in tehnologiji ob prelomu tisočletja, televiziji kot kulturnemu okolju, številko, v kateri bomo poskušali odgovoriti na vprašanje, ce in koliko ima Slovenija tudi mediteransko identiteto, in posebno slavnostno številko, ki bo posvečena toleranci.

KRATKE VESTI

GLEDALIŠČE

Variete v Hebbel Theatru

BERLIN - Hebbel Theater je zadnjih nekaj let, ko je na njegovo krmilo prišla Nele Hertling, postal zares pomembnih gledaliških dogodkov. Zelo odmeven je bil najnovejši projekt Variété, v katerem sta med drugimi sodelovala režiser Werner Herzog in kompozist Mauricia Kagel.

Werner Herzog (njegovo pravo ime je sicer Werner H. Stipetić), ki ga poznamo po številnih filmih, gledaliških in opernih režijah, je za vizualizacijo Kaglove modernistične glasbe uporabil številne varietskocirkušne artiste (izbrala jih je njegova sestra Sigrid Herzog). V ekskluzivni izjavi, ki sta nam jo posredovala naša sodelavca Goran Sergej Pristas in Jelena Rajković z zagrebškega Radia 101, je Herzog povedal, da je »za vsak del glasbe poiskal ustrezen način igre, s preciznim timingom in govorjenjem teksta znotraj na primer zonglerske

točke, hoje po vrvi ali pa carovniške točke.«

Pogovarjali smo se tudi z Mauriciom Kaglom, ki je sicer rojen (1931) v Buenos Airesu, od leta 1957 pa živi v Kölnu. Tam je nekaj let po prihodu ustanovil Instrumentalno gledališče, v katerem je raziskoval nova zvočna območja, gib, svetlobo in scenografijo. Ustvarjal je tudi nenavadna glasbila in »recikliral« starejšo glasbo. Morda ravno zato zanj pravijo, da glasbe ne komponira, ampak dekomponira. Ze skoraj 20 let je profesor za novo glasbeno gledališče na Visoki glasbeni šoli v Kölnu. »Rad imam variete,« nam je povedal Kagel, »ker so umetniki, ki v njem nastopajo, podobni glasbenikom. Deset, petnajst let morajo piliti svojo točko, ce želijo, da je brezhibna. V tem so zelo podobni glasbenikom. Varietjska glasba je večinoma grozna. Zato sem se odločil, da za to predstavo napisem resno glasbo. Za režiserja sem izbral Herzoga, ker imam rad njegove filme in ker ga zmeraj zanimajo skrajne situacije. Variete je realnost in vse njegove točke so ekstremne,« pravi Kagel.

Kaglovo glasbo izvaja Ensemble Modern, ki je trenutno zanesljivo najbolj iskana evropska zasedba za izvajanje glasbenih del nastalih v tem stoletju. Kagel, ki je sicer znan po svojih nenavadnih finalih (na koncu neke svoje starejše kompozicije je na primer naložil dirigentu, naj se zruši z dirigentskega pulsa »kot mrtev«), je spet presenetil občinstvo s svojim iluzionističnim izgovorom. Po finalni carovniški točki ostane namreč za dirigentskim pultom le njegova bista.

Letos bodo sicer Variété gostili v Essenu, Frankfur-

tu, Parizu in drugod po Evropi. Pred kratkim je na CD izšla tudi koncertna verzija predstave. Na koncu smo izrabili prilžnost in vprašali Wernerja Herzoga po njegovem prihodnjem delu pri filmu. »Ravnokar sem posnel film o Rusiji,« pravi Herzog. »To bo projekt sestih filmov v mednarodni produkciji o današnji Rusiji. Italijani delajo film, ki ga režira Fellini, Francoz Godard snema drugi film, potem so tukaj se Bogdanovich iz Amerike, Ken Russell iz Anglije, Japonci in jaz, ki delam nemški film. Pred kratkim sem se vrnil s snemanja v Sibiriji, film pa bo narejen do konca maja.« (A. M.)

POPULARNA GLASBA

S.O.S. Bosna

NEW YORK - Znani newyorski klub Knitting Factory je bil preteklo nedeljo prizorišče dobrodelnega koncerta za pomoč žrtvam vojne v BiH, ki naj bi opozoril na agresijo proti »vecnacionalni državi in demokratično izvoljeni vladi pod vodstvom Alije Izetbegovića«. Triumf koncert je organizirala skupina newyorskij glasbenikov, glavni pobudnik pa je bil ob pomoči se nekaterih drugih lanskeletnih gostov na ljubljanskih odrih kitarist Marc Ribot. Med drugimi so nastopili: armenski virtuoz na zurni in oudu John Vartan, John Zorn s skupino Locus Solus, v kateri sta igrala se kitarist Arto Lindsay in bobnar Anton Fier, kitarista Bern Nix in Elliot Sharp, klavirist Anthony Coleman, Paradox Trio, harfistka Zena Parkins in Marc Ribot - ce smo natančni, fokus

newyorske kreativne glasbene scene, ki je vedno znala brez dlake na jeziku izpricati svoje politično stališče. Glavni namen prireditve, ki so jo dopolnili govorniki in za to prilžnost izdane publikacije, je bil »krepite spoznanje, ki je v nasprotju s splošnim prepričanjem, da gre v BiH za nedetično vojno med Srbi in muslimani, da gre namreč za vojno srbskih (pa tudi hrvaskih) skrajnih nacionalistov proti branilcem večetnične pluralistične skupnosti.« Izkupicek s koncerta S.O.S. Bosna je bil posredovan Ameriskemu fondu za pomoč BiH, ki ga je ustanovil bosanski lobby v ZDA. (Ic.V.)

KULTURA ŽIVLJENJA

Video igrice

LONDON - Ob zadnji poplavi računalniških igrice se je dobro vprašati, kaj se je zgodilo z vsemi ostalimi igrami. Ena izmed najbolj priljubljenih anglosaskih iger je Cluedo, precej zabavna, čeprav cenena igrice, v kateri moras odkriti zločinca: morilca ali kaksnega podobnega veseljaka. V letošnji izdaji je castitega Greena - kot enega izmed osumljenih - zamenjal odgovorni poslovnež. Vse klasične igre so doživele novo izdajo. Obisk v Hamley's, največji trgovini z igricami na svetu (na Regent Streetu), pove vse. Najprej igra Trivial Pursuit - Letna izdaja, ki praznuje svojo deseto obletnico. Vprašanja in odgovori so zdaj posodobljeni (ni več klasičnih desetih vprašanj) o Sovjetski zvezi, ampak samo pet o Rusiji), zanimivo pa je, da skupaj z letno izdajo ni potrebno

KLOBUK DOL! / PESMI

Koordinate strasti

TEA ŠTOKA

Vida Mokrin - Pauer: Narcisa v vodi, Založba Lumi, Nova Gorica 1992, kartonska vezava, 47. str., 1500 Sit

Pred nami je tretja knjiga poezije mlajše pesnice Vide Mokrin-Pauer, ki se - vsaj doslej - ni vključila v noben literarni tabor, skupino ali solo. Tokrat se zbirka (z nekoliko narcisoidnim naslovom) ponuja bralcu kot dnevnik ljubezenskih zapeljevanj, strasti, dvomov, pa tudi muk. Zbrane pesmi se v celoti dogajajo na obzorju neponovljive erotične strasti in predanosti. Poezija Vide Mokrin-Pauer ni zazrta v hermetične sifre in hieroglifne lastne pesniške govornice ali zapredena v zapletene misli, ki bi jih bralec le z dodatnim naporom razgrnil v jasne podobe. V resnici poredko naletamo na tako transparentno in odkritosrčno pesniško izpoved, ki zmora najti zatocišče v izklicevanju ključnih zgod in nezdgod vsakdanjosti. Casi velikih zgodb so mimo, potrebno je odkrivati in se osredotočiti na skrivna znamenja zasebnega užitka in ugodja. In prav tu je točka zrenja, ki skozi refleksijo ljubezni in premislek o pesniškem postopku odpira razmislek o doslednem vračanju k nevralticnemu vozu pesniškega samosprasevanja. S samosprasevanjem o raison d'être pesnikovanja je preprejeno veržno tkivo pričujoče zbirke podolgem in pocez. Sklepna pesem nas znova opozori na stisko in nezadostnost samega pesniškega opravila, na tisti prostor smisla, ki se je nepreklicno izpraznil. »Narcisa v vodi, ko prisljena gladina, zrcalo« povesano skorajda ne trane v gladki figi vida / in dehtenja. Užiti / v mreže površini, dokler / se odlikave v umetni luži / ne razpljusnejo od prikrite mnogosti vzgibov.« (str. 45) Pesnica se sčela in brez ostanka prepusca razmisleku o razpoki, zevu, ki zija med jaz in ti, v cloveski razprtosti za drugega, ki jo zgolj prividno zapolni akt ljubljene in predaje drugemu. Erotična strast se v tej knjigi dosledno izpisuje zaradi in skozi manjkajoči pol, skozi moskega, tako da se ves čas zaveda lastnega deleža in zanosa v tem pocetju. Zbrane pesmi so lapidarna in obenem odkrita sporocila o zaprtosti, locenosti, tutosti, utrujenih fantazijah, o raztresenem užitku in zamaknjenih ljubezenskih zanosih. O veri in upu, ki fascinirata vsakik, ko postane clovek v obsegu drugega manj nevrotično razpršen in ogrožen od obrabe vsakdana.

Za pesmi je značilen premisljen in izpiljen formalni postopek, ki ga avtorica poimenuje »verzne in ritmične koordinate«, znotraj katerih išče, sestavlja in spaja minuciozne jezikovne variante. V resnici gre za skrbno izpisano, leksikalno razkosno in ritmično razgibano pesniško podjetje, za katerega sta značilni semantična zgostenost in jasnost. To sta nedvomno lastnosti, zaradi katerih si zbirka Narcisa v vodi zasluži čim siršo pozornost bralnega in kritičnega občinstva.

kupiti igralne deske. Tako je mogoče znizati stroške. Kljub sistemu igre - vprašanja in odgovori, metanje kocke, zbiranje sirov v pogacco - pa je Trivial Pursuit enako kot vse trivialne igre stvar sreče in je predvsem namenjena starejšim igralcem, ki so ne nazadnje bolj obsedeni z raziskovanjem diskontinuiranih trgovin popularne kulture kot otroci. Letos je na razprodaji Madonna, s petimi vprašanji. Potem je tu Euromonopoly, britansko razumevanje Evropske skupnosti in bližnje okolice. Igra se enako kot vsi drugi monopolyji, razen z nekaj bizarnimi dodatki. Najdražje posesti so v Nemčiji oziroma v Berlinu, torej Kurfürstendamm in Königsallee. Najcenejše posesti pa so na Danskem. Denarna enota je eku, igrate z Eifflovim stolpom, posevnim stolpom v Pisi in tako naprej. Namesto te zares zalobne verzije lahko se vedno kupite

tudi druge verzije monopolyja (Standard, Deluxe, Pocket). Skoda, da vsi proizvajalci igrice mislijo, da v času Nintendo lahko tekmujejo samo z novimi izdelki, ne pa obratno. Zato so zdaj naredili tudi igre, ki vsaj delno povezujejo računalniške in klasične. Vmes je samo video. Najbolj veličastno oglasujejo igra Atmosfear. Igralci morajo divjati po pokopališču in zbrati šest ključev. Za to, kot običajno, potrebuješ vec sreče kot cesar kuli drugega. Ta dirka traja natanko eno uro, prav tako tudi videokasete, s katere malce prevzet ključar od casa do casa kriči navodila. Dlje kot traja igra, bolj glasev je ključar, ki s svojim glasom daje tempo igri. Vse skupaj je zabavno dvakrat ali trikrat. Kljub vsemu pa so morda se vedno najboljše domine, ker so edina igra, med katero se lahko tudi pogovarjas. (L.A.W.B.)

ZDAJ IN NIKOLI

Norma in duh

ANDREJ BLATNIK

Tole se mi je po lanskoletnem frankfurtskem knjižnem sejmu najbolj ohranilo v spominu: ob vratih, ki so vodila na sejem, je stal urejen moski srednjih let: obleka, kravata, poslovni kovček. Svoje besede je ponavljal vedno znova, brez posebne jeze, ko je končal, je zajel sapo in začel znova. Ljudje so brzeli mimo njega, sklepali svoje posle, nabirali najnovejše prospekte knjizne ponudbe ali kar so ze morali postoriti, on pa je znova in znova ponavljal: »Tamle, dvajset metrov pred vami, je na sejmu knjige, zakladnice svobodnega duha, parkiran policijski avto.«

Ni bilo videti, da bi se kdo prav zato vznemirjal, ker policisti pazijo na varuho duha, niti moski, ki nas je na to opominjal, ni bil pretirano borbena. Pocasi sem zvečil svoj sendvič, ze nekoliko utrujen od lovljenja tujih založnikov in neskončnega ponavljanja, da je Slovenija majhna trzišče, na katerem ni vojne, knjige pa kar izhajajo, in premisljeval, koliko različic bi spretnejši mogel izpeljati iz tega prizora.

Ce bi ga uporabil kot metaforo, bi slo za spodpad norme in duha; oba bi bila predstavljena s svojim historično jasno oblikovanim zascitnim znakom. (Da tak dualizem ni le retorični konstrukt, nas zgodovina vsakega nekaj časa prepriča z zglednim primerom »generala in pesnika«.) Od tod dalje bi lahko brali o marsicem. Ce se omejimo na ozje po-

dročje kulture, na primer o tem, da ni lepo izročati tatov knjig policiji ali da delajo direktorji kulturnih ustanov napako, ce resno preganjajo tiste, ki plezajo na prireditve prek zidov. Lahko bi se tudi cudili, kako da politična oporečnost se zmeraj umika literarna besedila iz založniških programov, kar se bo Franju Franciču najbrz dogajalo v vsakem režimu. Lahko bi umika literarna besedila iz založniških programov, kar se bo Franju Franciču najbrz dogajalo v vsakem režimu. Lahko bi umika literarna besedila iz založniških programov, kar se bo Franju Franciču najbrz dogajalo v vsakem režimu.

Kot rečeno: ponuja se veliko moznosti, vsakdan nas zaposljuje z novimi in novimi potrditvami tesnega in ponavadi pretesnega objema med duhom in normo. Ve se, kaksno je njuno medsebojno razmerje. Znani paradoksi strpnosti (uporabiti je potrebno tak izraz in se izogniti recimo oznacbam liberalcev ali demokrat, ker bi nam te takoj usmerile misli h kakim vsakdanjim banalnostim), ki njegovo težavo oznacuje s tem, da je strpnez strpen tudi do nestrpneza, ta pa do njega seveda ne, pride do veljave tudi v teh okoliščinah. Duh je pripravljen normi priznati pravico do obstoja, zato se nam policijski avto na

knjižnem sejmu zdi le nekašna lepota napaka. Norma pa je utemeljena prav na tem, da se jo spoštuje, zato tu za relativiziranje ni prostora.

Ta medsebojna razmerja se ohranjajo tudi (rečeno z izrazom, ki ga gre razumeti kot metaforo) znotrajtektualno. Normo je najti tudi v duhu (in nemara obratno, duha tudi v normi, kar pa ze presega ambicijo tega zapisa). S tem se položaj, ki je nam bil preprij na voljo za sorazmerno enostaven razmislek in nedvoumne opredelitve, bistveno zaplete. Zato to neradi opazimo, ze tako je svet bolj zapleten, kot si zelimo. Do norme v duhu ohranjamo ambivalenten odnos: po eni strani se nam zdi potrebna, ker stvari shematizira in s tem poenostavlja, kar je dobrodoslo vsaj iz preprij navedenih razlogov, po drugi strani do nje cutimo nelagodje, saj konceptualno nekako ne sodi zraven.

Morda je prav tej ambivalentci zadolžena periodična izmenjava spostovanja in zanicevanja normativne kritike. Nic cudnega, da je njej v prid spet slisati glasove v danasnem casu, ko ze zaradi obilja informacij velik del umetnosti spremeljamo le drugostopenjsko, prek njene medijske refleksije. Videti je, kot da bi bile stvari z njo bolj pregledne. Morda. Zavedati pa se velja, kaj s tem izgubljamo. Eden od odgovorov zadeva drugega v na tem mestu omenjani nespravljivi dvojici.

RIM / PO SKLEPU USTAVNEGA SODIŠČA

Referendumi voda na Amатов mlin?

Vlada naj bi trajala vsaj do izvedbe ljudskega glasovanja - Occhetto nasprotnega mnenja

VOJIMIR TAVCAR

RIM - Po mnenju večine italijanskih političnih komentatorjev je razsodba ustavnega sodišča, ki je ocenilo kot v skladu z ustavo referendum o volilnem zakonu za senat, okrepila položaj predsednika vlade Giuliana Amata. Vsaj do referendum (pri tem prevladuje skepsa v sposobnost sedanjega parlamenta, da bi pravočasno sprejel nov volilni zakon, ki bi sprejel referendumske usmeritve), menijo, sedanja vlada ne bi smela biti izpostavljena hujšim pretresom.

Nasprotnega mnenja pa je tajnik DSL Achille Occhetto, ki je včeraj sklical na posvet v Rim dezeline in pokrajinske tajnike svoje stranke. V svojem posegu je vse državni tajnik DSL poudaril, da je navedeno dejstvo, da so stopile na plan in branijo Amatovo vlado »močne sile, ki skušajo s vsemi sredstvi preprečiti naso pobudo«. Te sile moti dejstvo, da DSL ne uresničuje samo neke demonstrativne akcije, je dejal Occhetto, pač pa ustvarja pogoje za resnični padec

vlade. »Povsem naravno je,« je podčrtal tajnik DSL, »da naši akciji nasprotujejo močne oblastniške sile, ki hočejo izkoristiti sibično sedanje vlade in ustvariti tak prehod, da bodo potisnjeni na obrobje stranke, delavske gibanje in politika solidarnosti.«

Nekoliko različna je bila ocena pobudnika referendumskega gibanja Maria Segnija, po katerem je razsodba ustavnega sodišča objektivno okrepila vlado. Segni sicer ni zelo naklonjen sedanjemu predsedniku vlade in bi raje videl za krmilom italijanske barke »vlado tehnikov«, toda vprašanje vlade v tem trenutku ni na prvem mestu lestvice njegovih prioritet. V intervjuju za televizijsko oddajo Mixer se je Segni povrnil predvsem k referendumu, ki je po njegovem mnenju pomembnejši celo od tistega, ki je leta 1946 spremenil Italijo iz monarhije v republiko. Po tem referendumu - Segni je namreč prepričan, da parlament ne bo sposoben odobriti ustrezne reforme volilnega zakona - pravi sardinjski parlamentarec, nič ne bo več takšno, kot je bilo prej. Vodstvo se-

danje KD se namreč zaveda, da po referendumu ne bo ohranilo svojega stolca in bo moralo domov. Zato se tako boji tega glasovanja.

Segni, ki tajniku Martinazzoliju očita, da ni znal obračunati s staro KD, s katero indentificira vse dosedanje veljake, ne izključuje možnosti, da zapusti stranko. A ni se čas zato. »Prej hočem poskusiti prepričati zdravi del KD, naj dela z nami - ljudskim gibanjem za reforme, in gradi novo državo.

Toda referendum ni samo perspektiva, je lahko tudi nevarnost. Na to opozarja demokratski poslanec Francesco D'Onofrio, ki meni, da zmaga tistih, ki so za odpravo proporcionalnega volilnega sistema, ni tako gotova. »Ce se bo brezposelnost stopnjevala, bi SKP lahko okrepila svoj položaj s tem, da bi boji proti brezposelnosti povezala z bojem za Ne na referendumu, ker bi s proporcionalnim sistemom zagotovila predstavništvo stranke in torej dela delavskega gibanja v parlamentu. Po drugi strani pa bi MSI z desne lahko povezal Ne na referendumu v bojem za predsedniško republiko.«

TRST - Krize, ki pesti trzasko pokrajino - in ki ni samo konjunkturne, ampak mnogo globlje, strukturne narave - se je treba lotiti z največjo nujnostjo, z odgovornostjo in z izrednimi posegi, pri tem pa morajo neobhodno sodelovati podjetniki, sindikati, politiki in institucionalni vrhovi. Prav sodelovanja teh subjektov pa v Trstu v zadnjem času praktično ni, zato so se sindikati in podjetniki že oktobra lani s podpisom posebnega protokola o industrijskih odnosih odločili, da jih bodo poklicali za skupno mizo. To se je zgodilo včeraj, ko so se na Pomorski postaji zbrali podjetniki in sindikalisti, predstavniki političnih sil, dezeline in krajevnih uprav, ekonomskih ustanov in gospodarskih stanovskih združenj.

Sindikalne organizacije CGIL, CISL in UIL so v skupnem uvodnem poročilu - ki ga je prebral pokrajinski tajnik CISL Luciano Kakovic - kot nujni prioriteti za gospodarsko relansiranje Trsta izpostavile proizvodno investiranje in zaposlovanje. Nezaposlenost je namreč v pokrajini že preseгла 10 tisoč enot, srdita politična pole-

mika s pretiranim protagonizmom posameznikov in popolno zanemarjanje novega mednarodnega konteksta pa onemogočata, da bi si mesto zacrtalo program za leta 2000. Prireditelji včerajšnjega posveta so torej upali, da bodo srečanja z ljudmi, ki upravljajo javne zadeve vendarle prisli konkretni odgovori na njihove zahteve po izdelavi takega programa.

Seveda si ni nihče utvarjal, da bo za to dovolj en sam posvet. Pac pa je bilo pričakovati - kot je odkrito priznal predsednik trzaskih industrijcev Piero Toresella - da bo zastavljen izhodisce za akcijo, s katero naj bi se problemom lotili. Casa za odlašanje namreč ni več, kot ni več prostora za površnost, približnost, zvitost in personalizem. Izbiramo lahko le se med odločitvijo za celovito relansiranje mesta in njegovim neustavljivim zatonom.

Dolgo vrsto nastopov politikov in javnih upraviteljev je povezala ena sama, toda temeljna ugotovitev: trzaska kriza ni sektorska, pač pa celovita, zato je ni mogoče zdraviti s prilagoditvami injekcijami, ampak samo s temeljito terapijo re-

Predstavniki industrijcev in sindikatov na včerajšnjem posvetu (Foto Krizmančič)

talizacije. Kaj ta terapija konkretno pomeni pa je vprašanje, na katerega je bilo slišati vse prej kot soglasne odgovore. Trzaski zupan Staffieri je na primer prepričan, da je občinska uprava v tej smeri storila vse, kar je v njeni pristojnosti, medtem ko industrijci sodijo, da se prave ekonomske politike sploh ni lotila, da predolgo odlasa s procesom prodaje nepremičnin in privatizacije storitev, ki bi zagotovili nujno potrebna finančna sredstva, da je se naprej gluha za potrebo po ustanovitvi odborništvu za gospodarstvo, da je neposredno odgovorna za krizo gradbeništva in

da zupanu pri njegovih pobudah za reševanje trzaskih krize se na misel ne pride, da bi se posvetoval z gospodarstveniki.

Konkretnih odgovorov na zahteve sindikatov in industrijcev torej včeraj ni bilo slišati, se zlasti ne od krajevnih upraviteljev, kot sta ob zaključku srečanja soglasno ugotovila Riccardo De Vescovi za sindikate in Piero Toresella za industrijce. Naloga občinskega aparata namreč ni samo zagotavljanje storitev in službe, krajevna uprava ima tudi in predvsem temeljno programsko in usmerjevalno funkcijo za razvoj mesta. Ce je res, da je bilo v

včerajšnji dolgi razpravi slišati utemeljena mnenja o tem, da je treba velike - in torej strukturne - trzasko probleme reševati v Rimu, je prav tako na dlani, da je mogoče marsikaj premakniti z mrtve točke brez »romanje« v prestolnico. Kot na primer racionalizirati uporabo javnih skladov (bencinskega in Sklada za Trst), reformirati gospodarske ustanove in poskrbeti za dogovorjeno in usklajeno poseganje na vseh pristojnih ravneh. Mi bomo nadaljevali po tej poti - zagotavljajo prireditelji posveta - raje pa bi hodili skupaj, resno in brez protagonizma.

Če ne skupaj, pa sami

Trzaski »proizvajalci«, torej podjetniki in sindikati delavcev, so dvignili glas. Klasična razhajanja med delodajalci in delojemalci je zamenjal konstruktivni sporazum o skupni akciji za reševanje globoke krize, ki je v preteklem letu postopno zajela vse gospodarske panoge in ki ne daje prostora upanjem v samodejno rešitev potaplajoče se barke. Ti proizvajalci že dolgo opozarjajo, da Trst potrebuje razvojni projekt, ki pa ga brez pripravljenosti politične strani ni mogoče razviti. Od tod zamisel, da to stran priklicemo k odgovornosti in da jo s konkretnimi predlogi prisilimo k sodelovanju.

Včerajšnji posvet je maksimalna pričakovanja prirediteljev nedvomno razočaral, saj pravih odgovorov politična stran ni ponudila, ker česa takega danes - se zlasti po novih imenovanjih na celo trzaskih gospodarskih ustanov - zalogi ni sposobna. Bila pa je to priloznost za analizo trenutnega položaja in za vrsto sugestij, ki jih bodo pobudniki upoštevali pri nadaljevanju svoje akcije. Za to nadaljevanje so namreč trdno odločeni, pa čeprav bi ostali sami, saj v nasprotnem primeru ne vidijo druge možnosti, kot dokončen zaton tega nekdanjega cvetočega mesta.

Sprostitev evropskega trziska in možnosti za sodelovanje z naravnim zaledjem sta bili z vsemi njunimi pozitivnimi in negativnimi posledicami temi, ki jima je posvet - in se zlasti politiki - odmeril dalec preskopo pozornost. Po tolikih analizah in idejah - je opozoril evropski poslanec Rossetti - je napočil čas za projekte. EGS namreč ne financira idej, ampak projekte.

NOVICE

Craxi po tožil tednik L'Espresso

RIM - Vsestranski tajnik socialistične stranke Bettino Craxi je pooblastil svoje odvetnike, da vložijo tozbo proti tedniku Espresso. Vzrok za tozbo je »ponovno obrekovanje, preko katerega se nadaljuje političen napad in osebno obrekovanje«, kakor je sporočil tiskovni urad stranke.

SVP o referendumih

BOCEN - Vodstvo SVP (Južnotirolske ljudske stranke) je izrazilo zadovoljstvo, ker je ustavno sodišče sklenilo dovoliti referendume, ker »ta oblika demokracije lahko prispeva k prenovi države in njenih zastarelih struktur«. Kot bomo v tiskovni noti te stranke, se SVP zavzema za DA na referendumih o ukinutvi nekaterih ministrstev in za večinski volilni sistem za senat, medtem ko bo prepusčala svojim volivcem, naj se sami opredeljujejo glede referenduma o mamilih. Kar se tiče volilnega sistema v občinah pa SVP poudarja, da to snov v Gornjem Poadizju urejuje deželni statut, ki je ustavni zakon in ga ni mogoče odpraviti z referendumom.

Več turinskih zdravnikov prejelo sodna obvestila

TURIN - Turinsko sodišče je kar 54 zdravnikom, ki so zaposleni pri krajevni KZE, poslalo sodna jamstvena obvestila. Sodniki jih dolžijo, da so prešli in seveda sprejeli precejšnje zneske, ki so jim jih »poklonile« nekatere ortopedske firme. Namestnik državnega pravdnika Francesco Fassio, ki je koordiniral precej zapletene preiskave, imen ni povedal. Iz vrst finančnih straznikov, ki so v konkretnem izvedli številne preiskave, pa je prodira informacija, da je med zdravniki javne zdravstvene strukture in ortopedskimi laboratoriji obstajal tih dogovor, na osnovi katerega so zdravniki paciente posiljali k določenim izdelovalcem raznih protez. Zasluzek zdravnikov naj bi nihal med 10 in 30 odstotki na skupen znesek, precej pa je bilo odvisno od predvidenega nakupa.

Kamoristom zasegli milijardne nepremičnine

CASERTA - Skupna vrednost okrog 6 milijard lir: toliko so vredne vile in teniški, ki so jih karabinjerji zasegli v raznih krajih pokrajine Caserta, kjer so tudi aretirali sedem oseb pod obtožbo, da pripadajo kamorističnim družinam. Na osnovi preiskav in številnih pregledov so preiskovalci prisli do zaključka, da so se osumljenci dokopali do premoženja s protizakonitimi dejavnostmi.

MAFIJA / PRVO ZASLIŠANJE MAFIJSKEGA BOSSA ŠTEVILKA ENA

Totò Riina je začel odgovarjati na vprašanja o umoru Salva Lime

Novi palermški glavni tožilec Giancarlo Caselli med včerajšnjo predstavitevno tiskovno konferenco v sicilskem glavnem mestu (telefon AP)

RIM, PALERMO - Totò Riina, mafijski boss številka ena, ki so ga v petek aretirali karabinjerji v Palermu po 24 letih neuspešnega iskanja, je včeraj v rimskem zaporu Rebibbia polne tri ure odgovarjal na vprašanja sodnika za preliminarne preiskave iz Palerma Agostina Cristine in namestnikov javnega tožilca Agostina Lo Forteja in Gioacchina Natolija. Na prvem zaslišanju po aretaciji so mu preiskovalci zastavili vrsto vprašanj v zvezi z umorom sicilskega evropskega poslanca KD in dolgoletnega palermškega zupana Salva Lime, ki je padel pod strel mafijskih kilerjev 12. marca lani. Palermški sodniki so zaradi tega umora iz-

dali oktobra lani proti njemu in proti drugim veljakom mafijske kupole zaporni nalog pod obtožbo mafijskega združevanja.

Po sicer skopih vesteh, ki so pronicile skozi preiskovalno tajnost, kaže, da se Riina ni branil odgovarjati na zastavljena vprašanja. Po zaslišanju so sodniki odredili, da bo ostal Riina se vsaj en teden, do 22. januarja, v samici. To bi mu omogočilo, da se udeleži procesa, ki se bo zoper njega in nekatere druge mafijce začel 25. januarja v Palermu. Na tem procesu je Riina obtožen, da je dal v zaporu umoriti drugega mafijskega bossa Vincenza Puccia. Dan kasneje bi se lahko Riina udeležil dru-

gega procesa, v katerega je tudi vpleten. Gre za proces proti morilcem polkovnika karabinjerjev Giuseppa Russa. Tudi ta umor naj bi »navdihnil« Riina.

V Palermu je medtem včeraj prvič, odkar je bil imenovan na to pomembno mesto, »spregovoril« novi palermški glavni tožilec Giancarlo Caselli. Sodnik je demantiral vest, ki so jo objavili nekateri italijanski časopisi, ces, da je Riina med svojim prostovoljnim »izgnanstvom« v Palermu srečal tudi pomembne krajevne politične predstavnike, potrdil pa je, da obstaja obsežno filmsko in fotografsko gradivo o stikih, ki jih je imel boss v zadnjih mesecih.

BENETKE / ŠKANDALI

Sodniki začeli preiskavo proti posl. De Michelisu

BENETKE - Na tukajšnjem sodišču se je včeraj začela preiskava proti nekdanjemu zunanemu ministru Gianiju De Michelisu, ki je obtožen korupcije ter kršenja zakona o javnem finansiranju strank. Pristojni sodniki so zaslišali dve osebi (njuni imeni niso sporočili), v prihodnjih dneh pa se bodo pogovorili tudi z De Michelisom, ki je poslanec in trenutno se vedno vsestranski podtajnik socialistične stranke.

Nekdanjemu sefu rimske diplomacije je posebna poslanska komisija

pred kratkim odvzela parlamentarno imunost. V preiskavo so vpleteni tudi nekateri De Michelisovi oziroma sodelavci, med njimi tudi njihov nekdanji osebni tajnik Giorgio Casadei, ki je bil zaradi tega tudi več tednov v preiskovalnem zaporu. Poslanci so pred dnevi odvzeli parlamentarno imunost tudi nekdanjemu ministru in vidnemu predstavniku Krscanske demokracije Giovanniju Berniniju. Tudi njega sodniki obtožujejo korupcije in ilegalnih poslov v zvezi s finansiranjem KD.

UPRAVE / NENAPOVEDAN ODHOD

Bologna: po desetih letih županovanja Renzo Imbeni nepričakovano odstopil

BOLOGNA - Renzo Imbeni, zupan mesta Bologne, je včeraj nepričakovano odstopil in s tem sprožil politično in pravno krizo v občini, ki jo od vedno vodi levičarska koalicija. Imbeni, ki pripada Demokratski stranki levice, je bil evropski poslanec in član vsedržavnega vodstva svoje stranke. Prej je bil dolgo časa član danes razpuščene KPI.

Njegov odstop je močno presenetil ne samo člane občinske uprave, ampak tudi mnoge krajevne predstavnike DSL.

Občino vodim že celih deset let, je povedal Imbeni novinarjem, sedaj je napočil čas, da pridejo v naso upravo novi ljudje, z novimi idejami in predvsem z novimi programi. Zupanov odstop gre povezati tudi z odločitvijo poslancev DSL, ki so v parlamentu v Strasbourgu pred dnevi vstopili v socialistično skupino. Tudi na levičarje je treba ustvariti nove odnose, je dejal se Imbeni, ki vsestransko podpira to odločitev v evropski skupščini in ki se je pred to potezo posvetoval s tajnikom DSL Oc-

chetom. Bivši zupan, ki je doma iz Modene, je rekel, da je ponosen, ker v Bologni ni prišlo do političnih skandalov in do primerov korupcije, ki jih beležijo drugod po državi. »Nase mesto je doslej dokazalo, da ima postene upravitelje in politike, sedaj pa se moramo vsi potruditi, da bo povsod po Italiji prevladala moralnost in javnem življenju«, je povedal se Imbeni. Upravitelj je odstopil neposredno v občinskem svetu in ne na seji strankinih teles, kot se je dogajalo doslej.

NA OSNOVI SANKCIJ OZN

V Otrantskem prelivu ustavili tovorno ladjo

NEAPELJ - Letalske in pomorske sile NATO pakta so včeraj ustavile tovorno ladjo, ki je nameravala odpluti v Jadransko morje in sicer na obalo bivše Jugoslavije s tovorom blaga, ki ga sankcije Organizacije združenih narodov preprečujejo. Tako poročajo poveljstvo zavezniskih sil južne Evrope.

Tovorno ladjo Dolphins 1, ki je plula pod zastavo St. Vincenta, so preusmerili v tarantsko pristanišče. Predvčerajšnjim so jo v Otrantskem prelivu lokalizirala izvidniška letala v okvi-

ru akcije "Maritime Guard". Člani posadke so najprej izjavili, da po postanku v Brindisiu prevajajo na Reko oblacila in zdravila.

Po nadaljnjih zahtevah po pojasnitvah pa je komandant tovrne ladje priznal, da prevaja blago za bivšo Jugoslavijo, kar sicer sankcije Organizacije združenih narodov preprečujejo. Ladjo so nato pospremili v tarantsko pristanišče, kjer jo je prevzela italijanska obalna straža. V okviru akcije "Maritime Guard" so doslej v Jadranu že ustavili 3.217 tovrnih ladij.

MILAN / NOVO SODNO LETO

Ob zaskrbljenosti tudi zaupanje v prihodnost

Glavni pravdnik načel tudi odnos med sodstvom in časnikiarji

MILAN - Zadovoljstvo ob doseženih uspehih glede kaznivih dejanj proti javni upravi, zaskrbljenost zaradi strukturnih pomanjkljivosti v sodnem sistemu, a tudi nekaj upanja in tudi zaupanja v prihodnost. To je bistvo poročila, s katerim je glavni pravdnik Giulio Catelani otvoril novo sodno leto v milanskem okrožju.

Med drugim je Catelani nacerl vprašanje odnosov med sodstvom in sredstvi javnega obveščanja. Poudaril je neadomestljivo vlogo teh sredstev v demokratičnem sistemu, omenil je člen 21 ustave in naglasil, da se ta sredstva zanimajo za neki fenomen, ker pač javnost terja, da je s tem seznanjena. Vsak dober časnikar mora torej zbirati in objavljati čim več vesti v zvezi z argumentom, ki je v središču zanimanja, vendar v mejah, ki jih določa zakon.

Glede sirjenja vesti v zvezi z jamstvenimi obvestili pa je dr. Catelani menil, da taka obvestila niso podvržena tajnosti, vendar si kritiko zasluži metoda sirjenja vesti, kar pa se sodi v deontološki aspekt novinarskega poklica ali pa v presojo bralcev: glede tega zakon nič ne določa, a sodna oblast nima oblasti, da poseže. Komunikacije

Glavni pravdnik Giulio Catelani (levo) v pogovoru s predsednikom prizivnega sodišča Pierom Pajardijem med včerajšnjo otvoritvijo sodnega leta v Milanu (telefoto AP)

med sodniki in časnikiarji ni mogoče povsem odpraviti, je se menil Catelani, ker zanimanje javnosti za delovanje sodstva in naloga po obveščanju nalagajo iskanje novic.

Catelani se je zatem zaustavil pri raznih prekrških (zmanjšalo se je število kralj in ropov, zaskrbljuje pa naraščajoča prekrpčevanje z mamili, s čimer je povezanih veliko umorov - njihovo število se je v zadnjem letu skoraj podvojilo). V

porastu je tudi število prijavljenih izsiljevanj, ki so tipična za mafijsko početje.

Glavni pravdnik se seveda ni izognil aferi s podkupninami. Pri milanskem pravdnistvu je okrog 50 procesov, ki se nanašajo na izsiljevanja, korupcije, motenje javnih dražb, nelegalno financiranje strank. V preiskavo je vpletenih 380 oseb, od teh je 33 občin, pokrajinskih in deželni svetovalcev, 15 pa je parlamentarcev,

skupna vsota, ki je predmet izsiljevanja in korupcije, pa dosega 300 milijard lir.

Pri tem je Catelani poudaril pripravljenost na sodelovanje, ki jo kažejo nekateri od osumljenih, kar bi bilo nepojmljivo v drugih krajih Italije. Mnogi se sprajajo, je nadaljeval Catelani, kdaj se bo za ključila preiskava o podkupninah: »Jaz pravim,« je pribil, »da ne gre za zaprt in katalogiran fenomen. Dokler bo ob-

stajal kazenski zakonik in dokler bosta izsiljevanje in podkupovanje kazenska prekrška (menim, da se to ne bo sremenilo), se sodne preiskave o podkupovanjih ne bodo nehale.«

Catelani je tudi omenil kritike glede domnevnega instrumentalnega izkoriščanja preventivnega zapora v preiskavah o prekrških proti javni upravi: »Če kdo misli, da je prišlo do prekrškov, naj vzame pero in papir in naj to formalno prijavi.«

Na slovesni otvoritvi novega sodnega leta, ki se je je udeležil tudi predsednik senata Spadolini, prvič pa je bil prisoten tudi lider Severne lige Bossi, je med drugimi sregovoril tudi predsednik milanskega združenja odvetnikov Michele Saponara, ki je poudaril, da se v »zalo-

stnem« okviru italijanskega sodstva rešuje samo preiskava o podkupninah. Ta preiskava, je se povedal Saponara, je dokončno razgalila hud fenomen politično-podjetniških razvad, o čemer pa se je že dolgo slutilo. Naglasil je tudi, da odvetniki ne zagovarjajo prekrška, temveč oboževanega državljan in da imajo nalogo zagovarjati pravičen proces ter spoštovanje kazenskih zakonov in ustave.

VIDEM / SEVERNA LIGA MEDTEM ODPIRA NOVE SEDEŽE

V Furlaniji se stranke pripravljajo na volitve

Hudi notranji spori v skoraj vseh strankah

RUDI PAVSIC

VIDEM - Politicno prizorišče na Videmskem je v polnem vrvezu. Medtem ko pristasi Severne lige kar po vrsti odpirajo svoje sedeže v raznih krajih Furlanije, se tradicionalne stranke trudijo, da bi se čim boljše predstavile na bližnje deželne volitve, ki bodo pomenile »vsedrjavni vzorec« zdajšnjega razpoloženja volilcev. Napovedi za te stranke niso najboljše, saj obstajajo resne možnosti, da bosta predvsem KD in PSI placali visok davek zaradi vrste skandalov na državni ravni, v katerih sta prav ti dve stranki najvidnejše vpleteni.

Ce pri KD in PSI nimajo razloga za brezskrbnost, se tudi v drugih strankah nimajo česa veseliti. Manjše formacije imajo namreč skrb, da se združijo med seboj ali s kako večjo stranko, saj bi drugače po novem volilnem zakonu izgubile s prizorišča.

Zeleni se dogovarjajo, da bi se za bližnje deželne volitve združili z gibanjem La Rete. Takšno zavezništvo, zagotavlja, bi bilo le tehnično znajaka, obe skupini pa bi ohranili lastno avtonomijo. Na nekaj podobnega se pripravljajo tudi liberalci in številna skupina bivših republikancev z odbornikom Dario Barnabo na čelu. Za potrditev takšnega zavezništva bo v Videm prišel sam vsedrjavni tajnik PLI Renato Altissimo.

Pordenonske socialiste je dokaj hudo pretresla odločitev,

da so predsednik pokrajine Valvassori, pokrajinski tajnik stranke in večja skupina vidnih zastopnikov PSI zapustili stranko in se nagibajo k avtonomističnemu gibanju, ki ga vodi bivši socialist in zupan iz Benetk Mario Rigo. Nekateri predstavniki Zelenih z Videmskega snubijo ligo Prealpina, ki je v kontrapoziciji Severni ligi in racuna, da bo, podobno kot v Mantovi, zela vidni uspeh tudi pri nas.

Trenutno brez večjih pretresov teče življenje v furlanski DSL oziroma v Komunistični prenovi. Treba je sicer reči, da znotraj DSL obstajajo medsebojna trenja predvsem med deželnim tajnikom Ruffinom in nacelnikom v deželnem svetu Pascolatom. O tem so se lahko prepirali tudi iz časopisne polemike, ki je nastala med obema in ki je presla čisto politične vsebine in se usmerila v osebna prerekanja.

Pisali smo, da se videmska KD vrača k Cerkvu v zelji, da bi nasla potrebno enotnost in da bi se glasovi katoliških volilcev ne razpršili tudi na razna gibanja. Da bi nekako podkrepili težnjo po enotnosti, so furlanski demokristjani zbrali svoj vrh in povabili medse nekaj vidnih vsedrjavnih strankinih predstavnikov.

Sestavili so tudi poseben kodeks obnašanja, ki bi ga lahko sintetizirali v treh točkah. Prva: v stranki ni dovoljena dvojna zadolžitev; drugič: kdor ima zadolžitve v stranki ne sme

imeti kakšno javno funkcijo; tretjič: vodstvo ne bo imenovalo več svoje predstavnike v razne uprave in ustanove. To nalogo bodo imeli predstavniki KD, ki so bili izvoljeni v teh uravah.

S takšnim pravilnikom, je povedal pokrajinski tajnik Luciano Missera, želijo resnično stopiti na pot prenove in avtonomije stranke v odnosu do državnega vodstva. V kolikšni meri bo to zaleglo, je težko napovedati. Kakati bo treba na izide volitev. Do junija pa bodo doletelo se kakšnega furlanskega veljaka KD.

Polozaj v socialističnih vrstah je naravnost kaotičen. Takšen je, da je težko sploh slediti dnevnemu dogajanju. »Puc« iz Pordenona se pozna tudi na Videmskem, kjer so že najavili prijave sodišču zaradi Valvassorijevih obrekovanj in natolčevanj na račun nekaterih vidnih deželnih zastopnikov PSI.

Enotnost znotraj stranke je vse težje dosegljiva, furlanski parlamentarci previdno molčijo, molci tudi tradicionalna leva opozicija. Vsi so v pričakovanju neseča odresilnega, ki bo zelo težko prislo, če se ne bo stranka sama potegnila iz zagate in prispevala k razprstitvi malodušja, ki preveva med članstvom.

ZDRAVSTVO / POJASNILO

O zdravstvenih nalepkah za oprostitev ticketa

V FJK 180 tisoč upravičencev

TRST - Dezelna tiškovna agencija Furlanije-Juljske krajine sporoča, da imajo pravico do zdravstvenih nalepk za oprostitev placila ticketa na zdravila upokojenci, ki so lani prejeli manj kot 16 milijonov lir letnega bruto dohodka (ali 22 milijonov lir če prejeto družinsko doklado za zakonca). V preteklih dneh je namreč prislo do nekaterih spornih tolmačenj zakona, ki uvrja nove zdravstvene nalepke. Mnoge so namreč zavedla določila vladnega dekreta, po katerih naj bi v kratkem dvignili delovno dobo do 65. leta starosti.

Dezelno zdravstveno

vodstvo je ob tem poudarilo, da bodo v prihodnosti res deležni olajšav pri prejemu zdravstvenih nalepk upokojenci, ki se bodo upokojili s 65. letom, doslej pa velja pravilo, da prejmejo nalepke vsi, ki se prejemalejo pokojnino (seveda, če imajo pravico do nalepke).

Zdravstvene nalepke za oprostitev placila ticketa na zdravila bodo stopile v veljavo 1. februarja letos. Po sporocilu agencije FJK imajo občinski uradi že pripravljene sezname upravičencev, ki jih je v Furlaniji-Juljski krajini kakih 180 tisoč, to je 15 do 16 odstotkov celotnega prebivalstva.

KONFERENCA DRŽAVA-DEŽELE

Težavna obnovitev dialoga med vlado in predstavniki dežel

Dežele obtožujejo Rim centralizma

RIM - V Rimu bo danes spet zasedala tako imenovana Konferenca država-dezele, organizem, ki naj bi predstavljaj najtesnejšo povezavo med osrednjo oblastjo in deželniimi upravami. Ta organizem, katerega konkretne pristojnosti niso zelo jasno definirane, preživlja krizo, ker je prislo do kratkega stika med sogovornikoma: dezele namreč obtožujejo rimsko vlado, da vodi centralistično politiko in v tem okviru odjeda pristojnosti periferiji, s čimer pa dejansko krši ustavno nacelo, ki predvideva zelo široke pristojnosti dezel.

Kot je znano, je do zaostritve prislo na decembrskem zasedanju konference, posvečenem problemu zdravstva. Vlada je

v okviru politike varčevanja najbolj klestila izdatke na področju zdravstva, se pravi v sektorju, kjer imajo dezele dokaj široke pristojnosti, vendar so se z nasle brez sredstev, da bi te pristojnosti tudi uresničevale. Zato so takrat predstavniki dezel iz protesta zapustile konferenco, od takrat pa se spor ni zgladil. Za udeležbo na današnjem zasedanju so predstavniki dezel postavili vrsto pogojev, med drugim tega, da bi se seje udeležil tudi predsednik vlade Amato.

Vsekakor ima konferenca zelo bogat dnevni red: danes naj bi razpravljali o migracijskih tokovih, o zaščiti zaposlovanja in o investicijah, o zdravstvu, solstvu itd.

TRST / DANES SEJA DEŽELNEGA SVETA

Deželna komisija bo ta teden začela avdicije o nameravani preosnovi gorskih skupnosti

V skupščini bo govor tudi o ustanovitvi kraške občine

TRST - Dezelni svet Furlanije - Juljske krajine se bo danes sestel z dokaj natrpanim dnevnim redom. Na začetku seje bo predsednik skupščine Gonano poročal o delu predsedstva in nacelnikov skupin glede natečajev za javna dela: za odpravo sedanjih pomanjkljivosti so se predstavniki Dezele posvetovali s sodniki in juristi, sindikati in podjetniki.

Na današnji seji bodo izvolili tudi člana komisije Sklada za Trst, ki bo nadomestil socialista Tersarja; slednji je namreč po imenovanju za odbornika izstopil iz tega organizma.

V zakonodajnem delu današnje seje bo deželni svet razpravljal o lovu, o nadzorstvu nad delom krajevnih uprav, o socialni politiki za azilante itd.

Prvi del seje bo kot običajno posvečen odgovorom članov deželne vlade na svetovalska vprašanja. Med najavljenimi odgovori naj omenimo odgovor odbornika Barnabe na vprašanje svetovalca LpT Gambassi-

nija v zvezi z predlogom o ustanovitvi kraške občine ter odgovor odbornika Braide na vprašanje zelenega Wehrenfenniga o pomanjkanju parkiršč pri novem tržaskem nogometnem stadionu in o cenitvah glede razlastitev za čistilne naprave v Sesljanu.

Ta teden bodo zasedale tudi svetovalske komisije: komisija za okolje in gozdove bo med drugim razpravljala o uvedbi pasov za kolesarje, komisija za trgovino in obrt pa o deželnem planu za trgovino. Komisija za splošna vprašanja pa bo začela serijo napovedanih avdicij glede problema reorganizacije gorskih skupnosti ter bo najprej zaslusala predsednike obstoječih gorskih skupnosti ter vseh starih predsednikov pokrajin, kot tudi predstavnike UNCEM, ANCI in UPI. se pravi organizacij, ki združujejo gorske skupnosti, občine in pokrajine.

Avdicije z zainteresiranimi kategorijami bo imela tudi komisija za zdravstvo, ki se bo ukvarjala z deželnim zdravstvenim načrtom.

NOVICE

Diplomiranci iz Vzhoda na videmski univerzi

VIDEM - V sejni dvorani videmske univerze bodo jutri izrekli dobrodošlico 54 diplomirancem iz vzhodnoevropskih držav, ki so prejeli stipendijo za nadaljevanje univerzitetnega dela in raziskovanja v naši deželi. Videmska univerza je prva od italijanskih univerz, ki je izvedla tako pobudo. Zanj ima največ zaslug prof. Piero Susmel, ki je takoj izkoristil določila zakona za obmejna območja. Prav ta zakon je namreč uvedel stipendije za vzhodnoevropske diplomirance z namenom, da bi prislo do kulturnih in znanstvenih izmenjav z vzhodnoevropskimi državami. Diplomiranci bodo ostali v naši deželi od tri do šest mesecev, v tem času pa bodo opravili vrsto raziskovalnih programov na področjih gospodarstva, jezikoslovja, agroživlilstva in raziskovanja okolja.

Obrtna podjetja iz FJK na seju v Ferrari

VIDEM - Devetnajst obrtnih podjetij iz Furlanije - Juljske krajine se bo prvič udeležilo specializiranega sejma o restavriranju, ki bo v Ferrari od 29. aprila do 3. maja letos. Predsednik ESA (dezelne ustanove za razvoj obrtnistva) Faleschini je poudaril, da je tovrstna udeležba dokaz visoke profesionalnosti dezelnih podjetij na področju restavriranja. Na seju v Ferrari bodo prisotna podjetja, ki se ukvarjajo z restavriranjem starih glasbil, pohištva, preprog in stenskih preprog, slik in stenskih okrasov ter stavb.

VIDEM / PO VEČMESEČNI PREISKAVI V FURLANIJI IN V VENETU

Karabinjerji našli pri tolpi Romov 23 kg razstreliva

Eksploziv so pretihotapili iz bivše Jugoslavije, namenjen naj bi bil italijanskim mafijskim organizacijam

VIDEM - Tihotapstvo orožja in razstreliva iz bivše Jugoslavije v Italijo ne pozna premora. Videmski karabinjerji so po nekajmesečni preiskavi, pri kateri so sodelovali tudi njihovi kolegi iz Verone, izsledili in onesposobili stiričlansko tolpo Romov ter zaplenili skupno 23 kilogramov eksploziva, poleg tega pa se 10 elektronskih vzgjalnikov.

Preiskava je potekala na osi Videm-Verona. Videmski karabinjerji posebnega operativnega oddelka ROS (člani tega oddelka so pretekli te-

den aretirali mafijskega bossa Riino) so skupno s karabinjerji oddelka za boj proti mamilom prisli na sled skupini starih Romov, za katere so sumili, da so povezani s tihotapstvom orožja iz območij bivše Jugoslavije v Italijo. Dva sta se običajno zadrževala v Furlaniji, dva pa v Venetu.

Akcija je stekla v dveh fazah, in sicer v Terenzanu in pri Pozzuolu. Pri prvi akciji so karabinjerji odkrili za 5 kilogramov plastika, pri drugi, ki so jo izvedli v soboto v neposredni bližini

ni bencinske crpalke na avtocesti pri Vidmu, pa se 12 kilogramov plastika, 6 kilogramov trotila in 10 elektronskih vzgjalnikov.

Pri teh dveh akcijah so moze postavile aretirali tri ljudi: brata Marca in Rodolfa Braidicha, stara 28, oziroma 26 let, ki sta »delovala« predvsem v Furlaniji, in 40-letnega Carla Hudoroviča, ki je živel pretežno v Venetu. V nadaljevanju akcije so karabinjerji iz Verone aretirali se 53-letnega Carla Calderasa.

Po uspešno končani

akciji je videmski javni tozilec Caruso na tiskovni konferenci obrazložil potek preiskave in njen pomen. 23 kilogramov eksploziva bi bilo dovolj za porušenje večnadstropne stolpnice, je povedal, dodal pa je, da je bilo razstrelivo po vsej verjetnosti namenjeno italijanskemu podzemlju. Pri tem preiskovalci ne izključujejo možnosti, da je razstrelivo »nacročila« katera od mafijskih organizacij, ki delujejo v Severni Italiji.

Med temi je preiskovalcem znana predvsem takoiimenovana »mafija

iz Brente«. Zločinsko organizacijo naj bi »ustanovili« nekateri mafijci, ki so bili pobegnili iz Sicilije, ker so jim bili tamkajšnji preiskovalci za petami. Pred meseci so prav tržaški policisti v Istri izsledili in nato tudi aretirali mafijskega kurirja, ki je vzpostavil stike s hrvaškim podzemljem, da bi preskrbel svojo zločinsko organizacijo z orožjem in razstrelivom.

Preiskava v Vidmu in v Veroni se nadaljuje in ni izključeno, da bo privredla do novih rezultatov.

CAORLE / OD 13. DO 21. MARCA

Kakovostna ponudba na navtičnem seju

BENETKE - V Caorlah bodo 13. marca odprli drugi navtični sejem severo-vzhoda, ki se uokvirja v Mednarodno razstavo o morju, to je prvo komunitarno srečanje ljubiteljev navtike v Enotnem evropskem tržiscu in to ob Jadranskem morju, ki dandanes ni najbolj mirno zaradi globokih političnih in gospodarskih sprememb, ki so spremenile sliko nekdanje Jugoslavije.

Za organizacijo sejma se je treba zahvaliti sodelovanju, ki so ga sprostile organizacija Mare Club d'Italia, nemski

ADAC, avstrijski OSV ter hrvaški in slovenski avtomobilski klub na prvem tovrstnem seju.

Navtični sejem bo pravo gotovo velike važnosti, ker bodo na njem skušali »harmonizirati« različne normative, ki urejujejo navtično problematiko v posameznih državah skupnosti; poleg tega bodo na njem preverili morebitne sinergije, ki bi se lahko razvile tako v proizvodnji, kot v komercializaciji, ki so v Italiji penalizirane zaradi nerazumljivih davčnih ukrepov, ki navtični sektor potiskajo v pravo brezno.

Primorski dnevnik

Lastnik: ZIT d.d. Založništvo tržaskga tiska - Trst
Izdajatelj: DZP - P.R.A.E. d.d. - Družba za založniške pobude
Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-779611 - fax 040-773715

Fotostavek: ZIT, Trst
Tisk: VITA, Videm

Odgovorni urednik: BOJAN BREZIGAR

Redakciji: Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax: 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-533382, fax: 0481-532958
Dopisništva: Cedad, Ul. Ristori 28, tel. 0432-731190, fax: 0432-730462
Ljubljana, NIA, Slovenska 54, tel. 061-113121, fax: 061-322468
Celovec, Wullengasse 10/H, tel. 0463-318510, fax: 0463-318506

Prodajno naročninska služba
Italija: Trst, Ul. Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-535725 fax: 0481-532958
Ekonomska propaganda: Trst in Gorica: Publist
tel: 040-7796611, fax: 040-768697
Italija: podružnice SPI

Cene oglasov
Italija: 1 oglasni modul (širina 1 stolpec višina 42 mm) 80.000 LIT,
financni in legalni 120.000 LIT, ob praznikih povisek 20%; mali oglasi
850 LIT beseda; osmrtnice, zahvale in sozolja po formatu. IVA 19%

Cena: 1.200 LIT - 40 SIT
Naročnina za Italijo: letna 300.000 LIT placilja do 31.1.93.
za Slovenijo: mesečna 1.200 SIT

Registriran na sodišču v Trstu št. 14 z dne 6.-12-1948
Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

NOVICE

V petek v Trstu
zasedanje o Osimu

»Osemnajst let po Osimu. Za nove odnose med Italijo, Slovenijo in Hrvaško.« To bo naslov vsedržavnega posveta o Osimu, ki ga v petek, 22. januarja prireja na Pomorski postaji vsedržavno vodstvo Demokratske stranke levice, da bi orisalo svoja stališča in predloge v zvezi s pogajanjem za ureditev in izboljšanje odnosov med Italijo in Slovenijo. Posvet bo vodil član vsedržavnega vodstva Fassino, prisoten pa bo tudi podtajnik za zunanje zadeve Valdo Spini. Pobudo bodo jutri orisali na tiskovni konferenci, ki bo ob 12. uri na sedežu agencije ANSA.

Nadaljuje se razstava
muzeja C. Schmidl

V občinski galeriji na Trgu Unità si je razstavo del, ki so bila darovana mestnemu gledališkemu muzeju C. Schmidl, ogledalo veliko število ljudi, zato so sklenili, da jo podaljšajo; razstava bo odprta do konca tega meseca, in sicer vsak dan od 10. do 13. ter od 16. do 19.30. Priredili so jo Mestni muzeji zgodovine in umetnosti, uredil pa jo je Adriano Dugulin. Razstavljena dela so Mestnemu muzeju podarili zasebniki in ustanove (vseh je okrog 1200), predstavljajo pa neprecenljivo vrednost za naše mesto.

Sporočilo Občine
o "minimum tax"

Tržaska občinska uprava obvešča, da bo prošnje za oprostitev izvajanja predpisov, ki jih predvideva 11. člen zakonskega osnutka 384/92 (minimum tax) sprejemali občinski uradi, in sicer v sobi 32 občinske palače na Trgu Unità, 4. Rok za predložitev prošnje bo zapadel 31. t.m.

Natečaj za študijo
o genetik

Institut za otroštvo razpisuje natečaj za eno stipendijo (za štiri mesece) za sodelovanje pri nactru, ki zadeva dejavnosti v genetskem sektorju. Natečaja se lahko udeležijo diplomiranci iz biologije; prošnje (na kolkovanem papirju za 15.000 lir) je treba skupno s potrebno dokumentacijo predložiti do 12. ure, dne 15. februarja na glavnem tajnistvu Instituta. Vse ostale informacije nudi generalno tajništvo Instituta, Ul. dell'Istria, st. 65/1.

Zasedanji
rajonjskih svetov

Rajonski svet za Vzhodni Kras se bo sestal na svojem sedežu, na Proskeški ulici 28 na Opčinah, 21. t.m., ob 20.30. Med drugim bo razpravljal o resoluciji SSK glede odsotnosti prevajalca in izdal mnenje o starih gradbenih dovoljenjih. Rajonski svet za Sv. Jakob pa se bo sestal drevi, ob 20. uri, na sedežu občinske izpostave v Ul. Caprin 18/1. Med drugim bo razpravljal o prometnih problemih v Ul. Navali in o onesnaženju zraka pri Sv. Jakobu.

Zbiranje podpisov
za otroške jasli

Tržaski odbor, ki se zavzema za uzakonitev pravice do javnih otroških jaslí, poziva vse občane - v prvi vrsti seveda ženske - da podprejo zahtevo o ustrezni mreži otroških jaslí. Kot že glede drugih vprašanj, je bil tudi v zvezi s to strukturo izoblikovan zakonski predlog, ki ga mora podpreti ustrezno število državljanov (500.000), zato da pride v obravnavo. Pod geslom "Otroške jasli: pravica deklic in fantkov" zbirajo podpise tudi v našem mestu, in sicer na generalnem tajnistvu Občine (Trg Granatieri 2, prvo nadstropje) ob ponedeljkih, sredah in petkih, od 11. do 12. ure; v Zenskem centru v Ul. Gambini 8, samo danes med 15. in 17. uro in v Goethe Institutu v Ul. Coroneo 15, v petek, 22. t.m. od 8.30 do 22. ure. Promocijski odbor se pripominja, da rok za zbiranje podpisov zapade konec meseca, koordinacijski odbor žensk, ki so vpisane v sindikalno organizacijo CGIL pa v posebnem tiškem sporocilu naglašajo, da bi moral zahtevno podpreti čim širši krog občanov, saj gre za eno izmed bistvenih vzgojnih služb, ki je v Italiji izredno slabo razvita.

V Barkovljah javno
zborovanje SSK

V dvorani v Ul. Cerreto 12 v Barkovljah bo drevi ob 20.30 javno zborovanje o perecih političnih in upravnih problemih, ki ga prireja krajevna sekcija stranke Slovenske skupnosti. Prisotni bodo strankini voditelji in upravitelji. Nocojsnje zborovanje sodi v sklop večje politične akcije SSK po vaseh in po mestu. Podobno zborovanje je bilo pred kratkim na Krasu.

PSI za ohranitev
sedeža RAS

Nacelnik občinske svetovalske skupine PSI je pozval župana Staffierja, naj poseže, da bo zavarovalnica RAS obdržala dosedanjí sedež in vse poslovne urade v našem mestu. Mesto, podčrtuje svetovalec Ladi Minin, ne more več dalje pasivno sprejemati tega huđega in postopnega gospodarskega obubožanja. Od tod poziv županu in občinski upravi, da takoj posežeta pri vsedržavnem ravnanstvistvu RAS za zaščito oziroma ohranitev sedanjih tržaskih struktur te velike in zelo ugledne zavarovalnice.

Konvencija CGIL-
bolnišnica Valdoltra

Miljska sekcija Zveze upokoencev CGIL sporoča, da so pred kratkim obnovili konvencijo z ankaransko bolnišnico Valdoltra. Konvencija zadeva zdravniške usluge in predvsem specialistične preglede. V letu 1992 se je te pomembne konvencije poslužilo 160 ljudi. Vse informacije nudijo na sedežu miljske sekcije sindikalne zveze CGIL (tel. 273-410 in 271-086).

POLITIKA / PREFEKT PODPISAL UPRAVNI DEKRET

Pokrajinske volitve bodo
skoraj gotovo že marca

Prva imena o tržaskih kandidaturah za deželno skupščino

SANDOR TENCE

Predčasne pokrajinske volitve bodo torej skoraj gotovo 28. in 29. marca. Prefekt Sergio Vitiello je namreč podpisal odlok o sklicanju volilnih zborovanj in s tem tudi formalno sprožil volilni postopek, ki ga predvideva vsedržavni zakon. Na volilnem uradu prefekture so nam odgovorni funkcionarji povedali, da je Vitiello, ki je bil, kot znano, imenovan za novega rimskega prefekta, samo izpolnil svojo zakonsko dolžnost. Že napovedane volitve sedaj lahko odložita le vlada (s posebnim dekretom) oziroma parlament z odločitvijo, ki je lahko le politična.

Konec marca napovedujejo upravne volitve tudi v nekaterih drugih pokrajinah in občinah. Morebitni dekret o odložitvi bi torej zadeval vse zainteresirane upravne enote in torej ne samo Trst. Kot smo lahko preverili, si nekateri v Rimu prizadevajo za preložitve volitev in to v pričakovanju, da parlament uzakoni novo volilno reformo. Za to pa bo treba najbrž počakati na ljudske referendume. Obstaja tudi možnost, da pokrajinske volitve združijo z deželnimi, ki so že načrtovane za 13. junij.

Če ne bo političnih sklepov bomo konec marca torej sli na volišca. Stranke se po tihem že pripravljajo na to možnost, čeprav skoraj vse upajo, da bo na koncu vendarle prevladala "zdrava pamet" in da bodo pokrajinske volitve skupno z deželnimi. Politični položaj v

Tržaski pokrajinski svet med zasedanjem (foto Davorin Krizmančič)

državi in v Trstu) ne vliva strankam nobenega optimizma, značilno je, da so se za marčne volitve javno opredelili le neofasisti MSL. Tudi Severna liga, ki na vsedržavni ravni nasprotuje odložitvi volitev, se je v Trstu izrekla za skupno junijsko volilno preizkušnjo. To je tudi mnenje vseh nacelnikov svetovalskih skupin iz prejšnjega pokrajinskega sveta, ki so izjemo MSI podprli neke vrste poziv za združitve deželnih in pokrajinskih volitev.

Stranke se niso vzele v pretres kandidatur, o katerih bi konkretneje stekla razprava, ko bo gotovo, ali bodo volitve marca ali junija. Nekatere izmed njih nameravajo potrditi kandidature iz lanskega junija. Na listi SSK bo najbrž znova

kandidiral neodvisni Ivan Peterlin. Med kandidati DSL bo verjetno spet tudi Nives Kosuta, ki je bila na zadnjih volitvah izvoljena na listi "Demokratske zveze Trst za Evropo". Trenutno se ni jasno, ali bo prišlo do potrditve tega volilnega zavezništva, ali se bo DSL predstavila sama, ali pa bo stremela po oblikovanju novih političnih kartelov. Stojan Spetič je se pred razpustom pokrajinskega sveta dal vedeti, da ne namerava več kandidirati za Pokrajino, med kandidati gotovo ne bo več devinsko-nabrezinskega župana, socialista Caldija.

Stranke se še ne ukvarjajo s pokrajinskimi volitvami, konkretno pa že razmišljajo o deželnih. Pokrajinska tajnica DSL Perla Lusa je tako v

nekem intervjuju povedala, da se bo spet potegovala za deželni mandat, isto bosta naredila tudi somišljenika in sedanja svetovaleca Milos Budin in Ugo Poli. Ochettova stranka je v Trstu pred petimi leti izvolila tri deželne svetovalce, sprico vsedržavnega in krajevnega volilnega trenda pa se bo njeno zastopstvo v deželnem parlamentu najbrž precej zmanjšalo. To sicer ne velja samo za DSL, ampak za vse ostale, imenujmo jih tradicionalne stranke. Konkurenca znotraj njih bo letos še ostrejša, saj ne gre pozabiti, da bodo volilci po novem lahko oddali samo eno preferenco.

Z velikimi težavami se soočajo tudi v PSI, kjer je že v teku bitka za deželne kandidature. Bivši odbornik Gianfran-

co Carbone stalno ponavlja, da ne bo več kandidiral, nekateri pa so prepričani, da se bo moralo v vidiku sprememb v stranki (izvolitev Martellija za novega tajnika) v zadnjem hipu premisliti in spet kandidiral. Med kandidati bo vsekakor gotovo sedanjí odbornik za prostorsko načrtovanje, ki pa bo imel v Augustu Seghenju zelo nevarnega notranjega tekmeča. Tržaski občinski odbornik ima namreč za sabo organizirano strankino strujo in zato, kljub tem težkim časom, lahko računa na razmeroma visoko število osebnih preferenc. Tako za DSL kot za PSI bo bistvenega pomena, koliko Tržacanov bosta lahko ti dve stranki poslali na Deželo.

Pred najtežo politično dilemo je SSK, ki se bo morala nujno povezati z drugo stranko, če hoče spet računati na deželnega svetovaleca. Vsakršna odločitev, ki bo padla v prihodnjih tednih, bo za stranko in za njene volilce zelo težka in najbrž tudi boleča. Voditelji SSK vsekakor ugotavljajo, da bo vsaka odločitev volilnega in gotovo ne političnega značaja. Na deželne volitve razmišlja tudi Komunistična prenova, ki računa na izvolitev svetovaleca slovenske narodnosti. Kdo bo njen glavni slovenski kandidat se ni znano, kot ni znano če bo to Gorican ali Tržacan. Pri zelenih ne bo več kandidiral dosedanjí deželni svetovalec Andrea Wehrenfennig, ki je to javno napovedal že pred meseci.

ONESNAŽENJE / UKREP OBČINE

Središče
Trsta zaprto
za promet

Tržasko mestno središče bo danes zaprto za promet, in to ne glede na stopnjo onesnaženosti zraka. Z današnjim zaprtjem stopa dejansko v veljavo sklep, ki ga je pretekli teden sprejel tržaski občinski odbor, da bi se »konkretnije« boril zoper slab, strupen zrak v Trstu. Ukrep predvideva zaprtje ob torkih in ob petkih.

Mestno središče oz. dve jedri mestnega središča, ki ju bo tudi tokrat spajala »prometna« Ul. Carducci, bosta zaprti za promet v dveh časovnih pasovih: od 7. do 9. ure in od 16. do 20. ure. Medtem ko ostaja jutranje zaprtje časovno nespremenljivo, bo popoldansko zaprtje za poldrugo uro daljše (doslej je veljala omejitev prometa od 18. ure do 20.30), da bi onemogočili vožnjo avtomobilov ob uri popoldanskega umika trgovin. Po mnenju občinskih izvedencev in meritev KZE so namreč prav ob teh urah beležili najvišji odstotek onesnaženja zraka.

Tržaska občina obvešča, da bo poveljstvo mestnih redarjev v prihodnjih dneh razdeljevalo posebne nalepke za vozila, ki jim bo dovoljena vožnja po »pre-

povedanih «ulicah ob urah zaprtja. Te nalepke bodo lahko prejeli lastniki avtomobilov s katalizatorjem, avtomobilov na takojemnovani »ekološki dizlov pogon« in vsa druga vozila, ki jim bo dovoljena vožnja v zaprtem predelu mesta. Z izdajo teh dovoljenj bo Občina dejansko zadostila zahtevi mestnih redarjev, ki so pretekli teden s stavko med drugim protestirali, ker so med delom izgubljali mnogo časa pri pregledovanju dokumentov vozil, ki jim je bil dovoljen dostop v »prepovedani« del mesta. Občina je sporočila, »da bo način in kraj distribucije nalepk javila kasneje«.

Občina pa je tudi včeraj objavila podatke o stopnji onesnaženosti zraka v mestu v zadnjih dveh dneh. Kot je bilo pričakovati, je bilo onesnaženje ob koncu tedna nižje od dovoljene stopnje 10 miligramov ogljikovega monoksida na kubni meter zraka. V soboto je kontrolna postaja na Goldonijevem trgu izmerila v kubiku zraka v povprečju po 5, 2 miligrama ogljikovega monoksida, v nedeljo pa povprečno 3, 9 miligramov.

SODIŠČE / NA ZAHTEVO OBTOŽENIH

Spet odložili proces proti
napadalcem na S. Pahorja

Na tržaski preturi se bo nadaljeval v četrtek, 4. februarja

DANIEL BIZJAK

prof. Pahorja.

Včeraj se obravnava na tržaski preturi (pretor Manila Salvà), na kateri bi morali zaslišati nekaj prič, sploh ni začela, saj je odv. Giacomelli, ki brani obtožence, takoj zaprosil za odložitve. Nasploh niso bili misovni predstavniki včeraj nič kaj bojevito razpo-

loženi, o čemer priča sama prošnja po odložitvi procesa: novo vzdusje, ki se poraja v državi, jim ni nič kaj naklonjeno (decembra lani je italijansko sodstvo prvič uveljavilo zakon iz leta 1965 o odpravi vseh oblik rasne diskriminacije). To novo razpoloženje v sodnih krogih, ki je gotovo posledica spoznanja, kam lahko privede narodnostna mrznja in ki bi znalo prevetriti tudi Trst, pa je prav po zaslugi prizadevanj prof. Pahorja že obrodilo prvi odmeven rezultat tudi pri nas. Prejšnji teden, kot smo obsirno že poročali, je kasacijsko sodišče odredilo, da tržasko

sodstvo uvede preiskavo, ki naj ugotovi, ali je razpoloženje v Trstu sorazmerno do pripadnikov slovenske narodnostne skupnosti in se posebej do prof. Sama Pahorja. Kasacijsko sodišče v Rimu je prišlo do tega sklepa, potem ko je obravnavalo zahtevo odvetnikov Berdona in Skerka po premetitvi procesa proti prof. Pahorju zaradi incidenta pred cerkvijo sv. Antona novega v Trstu na drugo sodišče.

Ob vsem tem je upati, da protislovenska gonja in napadi na prof. Sama Pahorja v bodoče dobijo drugačno, siršo dimenzijo in odmev, ki bi tržaskim nacionalističnim krogom končno enkrat za vselej pristigla peruti.

OBČINA / OB ROBU FESTIVALA ALPE ADRIA CINEMA

Ugledni poljski gostje na županstvu

Še enkrat poudarjen pomen pobud kot je mednarodni filmski festival

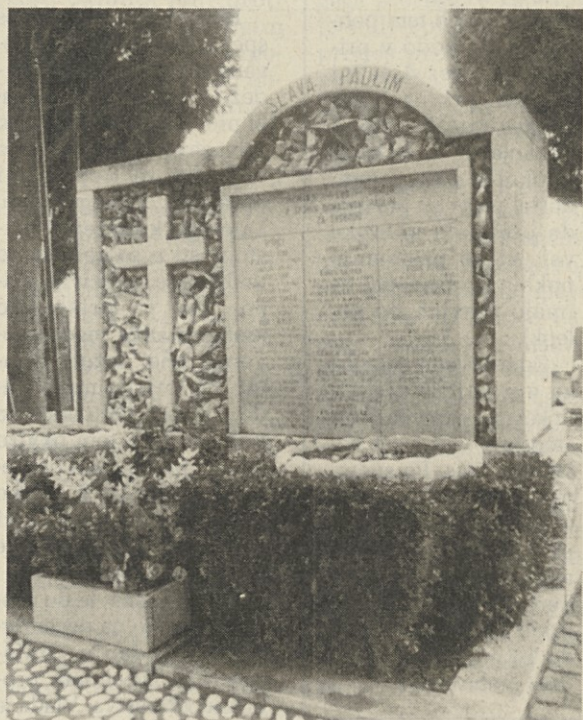
Cetrti filmski festival Alpe Adria Cinema, ki se je zaključil v nedeljo zvečer, je sodobni filmski produkciji Poljske namenil posebno pozornost, kar je prišlo do izraza tudi na sobotni okrogli mizi, ki se je je udeležilo več uglednih gostov iz te države. Vidne zastopnike filmske ustvarjalnosti in kritike iz Poljske, ki jih je vodil priznani kritik in sedanjí poljski veleposlanik v Italiji Boleslaw Mihalek, sta sprejela tudi tržaski župan Staffieri in občinski odbornik za kulturo Perelli. Oba sta podčrta-

la velik pomen pobud, kot je mednarodni filmski festival Alpe Adria Cinema, ki potrjuje kulturno vlogo Trsta kot povezovalca kulturnega dogajanja na tem območju. Istocasno sta seveda izrazila tudi zadovoljstvo za tako ugleden obisk, župan pa je poljskemu veleposlaniku izročil srednjeveški pecat mesta.

Poljske goste sta na tržasko županstvo pospremili Annamaria Percavassi, ki je umetniški vodja Združenja Alpe Adria Cinema in pa Daniela Picoi, podpredsed-

nica istega združenja, ki je organiziral festival. Percavassijeva se je predstavnikoma občinske uprave najprej zahvalila za pozornost, ki jo je le-ta izkazala pobudi. Predvsem je naglasila pomen, da se je za takratno prirediteljo začelo sodelovanje med Združenjem in muzejem Revoltella - ta muzej namreč sodi pod občinsko upravo. V muzeju Revoltella se je letos odvijala uvertura v festival, saj so tam že decembra odprli razstavo gledaliških in filmskih lepakov poljskega grafika Andrzeja

Pagowskega. Odbornik za kulturo Perelli je poudaril pomen takšnega sodelovanja in poudaril, da si mora Trst s pobudami kot je prav Alpe Adria Cinema priboriti ugledno mesto kulturnega središča na tem območju. Vsaka pobuda pa mora stremeti k temu, da se ob uditvi tudi kakovostno okrepi: za Alpe Adria Cinema - je dejala Daniela Picoi - pa to pomeni, da bi moralo na festivalu sodelovati se več držav in da bi bilo treba uresničiti nove projekte. Zato pa so seveda potrebna sredstva.

V teh dneh so člani kulturnega društva Slavec začeli z akcijo zbiranja sredstev za popravilo spomenika, ki so ga v spomin na padle domaćine v NOB postavili na ricmanjskem pokopališču. Pobudo so izoblikovali v zadnjih mesecih prejšnjega leta, ko so se tudi odločili, da jo bodo začeli uresničevati letos. Vaski spomenik, ki so ga padlim postavili že leta '47, je namreč po eni strani že nekoliko nacel zob časa, predvsem pa zelo očitno odraža precejšnjo skromnost porabljenih sredstev: takoj po vojni je namreč denarja primanjkovalo za kakršnokoli pobudo.

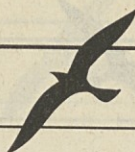
Vaski spomenik so že enkrat malo popravili in se takrat zaobljubili, da ga bodo ob posebni priložnosti temeljiteje preuredili. Letosnje leto naj bi končno ponudilo takšno priložnost: seveda ni receno, da bo letos začeta akcija tudi uspešno zaključena do konca leta. Veliko bo odvisno tudi od tega, za kakšen nacr se bodo odločili oziroma kako korenito nameravajo popraviti obstoječi spomenik. Ob tem je treba se upostevati, da okoli sedanjega spomenika ni veliko prostora, kar pomeni, da spomeniškega prostora ne bodo mogli bistveno razširiti.

Društvo Slavec misli v akcijo vključiti vsa tovrstna društva na Trzaskem, razne organizacije in posameznike, nosilci pa bodo seveda domaćini iz Ricmanj in Loga.

Na sliki (foto Krizmančič) spomenik NOB v Ricmanjih.

S procesa proti Meni (prvi z desne) (foto Ferrar)

ODMEVI / RAZSTAVA V MUTXAMELU

Glas Kraške ohceti poromal v Španijo

Fotografije pripravila Tržačanka Cristina Sirca

V katalonskem mestu Mutxamel v Španiji je te dni na ogled fotografska razstava o Kraski ohceti. Razstavljene so fotografije Tržačanke Cristine Sirca, ki se je že uveljavila na številnih italijanskih in tudi mednarodnih srečanjih, med drugim ob priliki lanskega Americas Cup.

Do zanimive pobude je prišlo v okviru dolgotrajnega sodelovanja med tržaško umetnostno galerijo San Michele, ki jo vodi Alex Cosmini, in kulturnim središčem v omenjenem katalonskem mestu. Mutxamel je s

kulturnega vidika prav gotovo zanimivo mesto, kjer so se žive tradicionalne umetnostne dejavnosti, kot je slikanje na ploščice, vezano na arabsko tradicijo. Na davno preteklost, ko so tu, kot na vsej španski obali, v slogi živeli Arabci, Judje in kristjani, se veže tudi zelo priljubljena folkloristična dejavnost, zaradi katere so se zelo radi odzvali na pobudo, da bi prikazali slovenske narodne nose s Tržaškega. V Mutxamelu namreč vsako leto priredijo veličastni sprevid nos vseh treh

prej omenjenih skupnosti.

Pri sporedu sodeluje dejansko vse mesto, saj hrani vsaka družina dragocene nose iz prejšnjih stoletij, skrbijo pa tudi za sivanje novih, saj originalnih raje ne uporabljajo, da bi jih ne pokvarili. Gre za obleke, stekane z zlatom in srebrom ter dragulji, ki jim ne bi bilo mogoče določiti cene.

Posebej pa so se v Mutxamelu navdušili za Krasko ohceti, ker prebivalstvo tega mesta večinoma pripada katalonski manjšini. Tako je pobuda prejela podporo tamkajšnje občinske uprave. Precejšnjo pozornost je vsej zadevi posvetil tudi krajevni tisk, ki je posvetil sorazmerno veliko prostora orisu starodavne poročne navade na Repentabru.

V Trstu je pri pripravi razstave in posebej pri zbiranju gradiva za spremno publikacijo sodelovala zadruga Nas Kras. Cosmini ima v nacrtnu se nadaljnjo razvijanje teh stikov in že načrtuje, da bi v Trstu razstavljali nekateri umetniki iz Mutxamela, v bodece pa bi tržaški in posebej slovenski javnosti v nasi deželi rad prikazal izredno bogastvo njihovih narodnih nos.

Pod vodstvom Aleksandra Sluge se je pevski zbor predstavil s spletom božičnih pesmi, v okviru katerega so poslušalci z največjo toplino sprejeli Vrabčevno. Bila je noč: Na-

KOLONKOVEC

Dvojezičen Božični koncert

Tudi na Kolonkovcu se postopoma uveljavlja tradicija božičnih koncertov: v nedeljo je namreč v kolonkovski cerkvi nastopil pevski zbor prosvetnega društva Kolonkovec (na gornji sliki S. Ferrarja), ki je privabil veliko število poslušalcev obeh narodnosti.

Pod vodstvom Aleksandra Sluge se je pevski zbor predstavil s spletom božičnih pesmi, v okviru katerega so poslušalci z največjo toplino sprejeli Vrabčevno. Bila je noč: Na-

stopila sta tudi trio Nomos, ki ga sestavljajo slovenski izvajalci, in italijanski cerkveni pevski zbor. Oba zbora sta nato nastopila tudi skupno s pesmijo Angelsko petje, koncert pa sta zaključila s Sveti nočjo, v slovenscini in v italijanscini.

Božično misel je zbranim posredoval Marjan Kravos, ki je spregovoril o nekaterih aktualnih vprašanjih; predstavila sta se tudi Tamara Zajc ob klavirju in Aleksander Sluga z violoncelom.

SLOVENSKA KOMISIJA PSI ZA FURLANJO-JULJSKO KRAJINO

DEŽELNI KONGRES SLOVENSKE KOMISIJE

Vloga slovenskih socialistov v deželni PSI, znotraj slovenske narodnostne skupnosti in v odnosu do Slovenije

V petek, 22. januarja 1993, ob 19.30 v Prosvetnem domu na Opčinah (Ul. Ricreatorio 1)

Vabljeni vsi člani in somišljeniki

KINO

ARISTON - 16.00, 18.05, 20.10, 22.15 »Il danno«, r. Louis Malle, i. Jeremy Irons, Juliette Binoche. Prepovedan mladini pod 14. letom.

EXCELSIOR - 17.00, 18.45, 20.30, 22.15 »Betty« r. Claude Chabrol, i. Marie Trintignant, Stephanie Audran.

EXCELSIOR AZZURRA - 17.00, 18.40, 20.20, 22.00 »La bella e la bestia«, prod. Walt Disney.

NAZIONALE I - 15.45, 17.50, 20.00, 22.15 »Guardia del corpo«, i. Kevin Costner, Whitney Houston.

NAZIONALE II - 16.00, 18.00, 20.10, 22.15 »L'ultimo dei Mohicani«, i. Daniel Day Lewis.

NAZIONALE III - 16.00, 18.15, 20.15, 22.15 »L'anno del terrore«, i. Sharon Stone.

NAZIONALE IV - 16.30, 18.10, 20.15, 22.15 »Mi gioco la moglie a Las Vegas«, i. James Cane.

GRATTACIELO - 17.00, 19.30, 22.00 »Codice d'onore«, i. Tom Cruise, Jack Nicholson, Demi Moore.

MIGNON - 16.30, 18.25, 20.20, 22.15 »Puerto Escondido«, r. Gabriele Salvatores, i. Diego Abbatantuono, Valeria Golino.

EDEN - 15.30, 22.10 »Orgasmi peccaminosi«, porn., prepovedan mladini pod 18. letom.

CAPITOL - 16.00, 18.00, 20.00, 22.10 »La morte ti fa bella«, r. Robert Zemeckis, i. Meryl Streep.

LUMIERE - 17.30, 19.45, 22.00 »Pomodori verdi fritti alla fermata del treno«, i. Kathy Bates, Mary Stuart Masterson, Mary Louise Parker.

ALCIONE - 16.15, 18.10, 20.00, 22.00 »Un cuore in inverno«, r. Claude Sautet, i. D. Auteuil, E. Beart, A. Dusolier.

RADIO - 15.30, 21.30 »La preda bionda e i suoi stalloni«, porn., prepovedan mladini pod 18. letom.

VČERAJ-DANES

Danes, TOREK
19. januarja 1993
KNUT

Sonce vzide ob 7.39 in zatone ob 16.53 - Dolžina dneva 9.14 - Luna vzide ob 5.03 in zatone ob 13.53.

Jutri, SREDA
20. januarja 1993
BOSTJAN

VREME VČERAJ: temperatura zraka 6,4 stopinje, zračni tlak 1032,4 mb ustaljen, brez vetra, vlažnost 85-odstotna, nebo pooblačeno s slabo vidljivostjo, morje mirno, temperatura morja 9 stopinj.

ROJSTVA IN SMRTI.
RODILI SO SE: Jacopo Marini, Federico Oddo, David Cusimano, André Cusimano, Hadis Paryab Vafa, Michael Verani.

UMRLI SO: 87-letni Mario Vallan, 91-letna Emma Skodnik, 56-letna Renate Purwin Walli, 93-letna Carmen Giorgieri, 77-letna Franca Dell'Agnolo, 77-letna Rosalia Bolcic, 91-letna Stefania Trost, 89-letna Teresa Petrucci, 84-letni Edward Parker, 93-letna Maria Skork, 91-letna Alessandra Tomasini, 79-letni Giovanni Spagnoli, 80-letni Renata Franco, 58-letni Ruggero Novello, 83-letna Lidia Lovisato, 84-letna Carla Rustia, 82-letna Giorgia Tull, 81-letna Carolina Chmet, 72-letni Aldo Moretti, 83-letni Francesco Viezzi, 87-letni Maria Iurada, 69-letna Cesira Dagri, 28-letna Grazia Poverello, 85-letna Rosa Roncalli, 83-letna Francesca Cesnik, 83-letna Caterina Lesnik, 82-letna Angela Djurdjevic, 91-letna Maria Pernarcic, 85-letni Paolo Barretto, 70-letni Alba Bonelli, 79-letna Lucrezia Dipiero, 71-letni Attilio Verginella, 70-letni Alberto Russo, 82-letna Lidia Sahar, 78-letni Francesco Pahor.

LEKARNE
Od ponedeljka, 18. do nedelje, 24. januarja 1993
Normalen urnik lekarn od 8.30 do 13.00 in od 16.00 do 19.30

Lekarne odprte od 13.00 do 16.00
Largo Sonnino 4, Ul. Alpi Giulie 2 (Altura), Trg S. Giovanni 5, Mazzinijev drevored 1 (Milje).

SESLJAN (tel. 414068) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

SESLJAN (tel. 414068) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

SESLJAN (tel. 414068) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

SESLJAN (tel. 414068) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

SESLJAN (tel. 414068) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

SESLJAN (tel. 414068) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

Rodila se je

Valentina

Nasemu Davidu in njegovi Alenki iskreno čestitamo

kolegi Patronata INAC

de v/z nemscine, italijanscine in slovenscine. Instruira nemscino, italijanscino in slovenscino na vseh stopnjah. Mozen individualni ali skupinski pouk. Profesionalen pristop, zajemcem uspeh. Telefon/Fax 0481-522250.

ISCEM delo kot gospodinska pomočnica v Trstu ali okolici, tudi večkrat tedensko. Tel. na st. 003866/81498.

MLADA gospa s prakso v prodaji oblačil sprejme službo, urnik in plača po dogovoru. Tel. na st. 828251 ob uri obedov.

NUJNO iscemso soferja. Tel. na st. 212298 v popoldanskih urah.

GOSTILNA na Krasu nujno isce 18 - 30-letno izkušeno natakarico za stalno zaposlitev. Tel. (0481) 78250.

ZDRAVNIK kupi v središču Trsta prostore, primerne za ambulanto. Tel. na st. 225530 v večernih urah.

PRODAM preurejeno hišo na Krasu. Tel. v večernih urah na st. 220200.

PRODAM opel kadett 1300, letnik 82, v odličnem stanju po ugodni ceni. Tel. ob uri obedov (0481) 882240.

PRODAM Renault clio 1.4 RT, januar 1991, v odličnem stanju. Tel. na st. (0481) 53019.

PRODAM akacijev kole in drva za kurjavo. Tel. ob večernih urah na st. (0481) 78125 ali 78126.

LJUBITELJU živali podarim mesec dni starega mladiča mešanih staršev, črne barve, nizke rasti. Tel. na st. (040) 232223 po 14. uri.

PRISPEVKI

V spomin na Ivanko Wilhelm darujejo UDI-ZZI z Opčin 30.000 lir za SKD Tabor in 30.000 lir za tržaško glasilo Delo, Olga Stückler 50.000 lir za tržaško glasilo Delo, Marija Squarolo 50.000 lir za SKD Tabor, ter družini Rudi in Dolfi Wilhelm ter Iskra 100.000 lir za Knjižnico P. Tomažic in tovariši.

V počastitev spomina Ivanke Hrovatin darujeta Nino in Kristjan 20.000 lir za vzdrževanje spomenika NOB na Opčinah.

V spomin na Ivanko Hrovatin darujeta Berta in Rinaldo Vremec z družino 50.000 lir za Knjižnico P. Tomažic in tovariši.

Nameste cvetja na grob Ivanke Hrovatin darujeta Boza in Pepi 50.000 lir za SKD Tabor.

V spomin na Ivanko Wilhelm Hrovatin darujeta Valerija in Bruno Soscic 30.000 lir za Zvezo partizanov - Opčine.

V spomin na Marijo Rupel vd. Husu daruje Lidia Milic 50.000 lir za MoPZ Vasilij Mirk Prosek-Kontovel.

V spomin na Josipa Blazina darujeta Slavko in Mitja Kalc 50.000 lir za MoPZ Vasilij Mirk Prosek-Kontovel.

V spomin na Vasco Puntar daruje Edi Kapun 20.000 lir za MoPZ Vasilij Mirk Prosek-Kontovel.

V spomin na Basilico (Vasco) Puntar daruje Dorka Puntar in Cataruzza 100.000 lir za MoPZ Vasilij Mirk Prosek-Kontovel.

Nameste cvetja na grob Ivanke Hrovatin darujeta Anka in Pino Kocjancic 25.000 lir za Knjižnico P. Tomažic in tovariši in 25.000 lir za SKD Tabor Opčine.

V spomin na Feliceja Biekarja darujeta Zvonka in Franko 20.000 lir za KD I. Grbec.

V spomin na Zofijo Bajec, Feliceja Biekarja in Pepija Lukaca daruje Bianca Furlan 75.000 lir za KD I. Grbec in 75.000 lir za ZPZ I. Grbec.

+

Zapustil nas je nas dragi

Frančko Pahor

Pogreb bo v četrtek, 21. januarja, ob 11.15 iz mrtvašnice glavne bolnišnice na pokopališče pri Sv. Ani.

Zaluzji sestri Slavica in Ida, brata Mario in Gustelj z družinami ter ostalo sorodstvo.

Sv. Kriz, Trst, 19.1.1993

MAČKOLJE / NEDELJSKO SREČANJE V SRENJSKI HIŠI

Marija Franca s Šavrinskimi zgodbami gostja KD Primorsko

DAMIANA OTA

zveznih stvaritev primorskih ustvarjalcev. Urednik je O Mariji Franca spregovoril kot o "preprosti Savrinski iz Slovenske Istre", njene zgodbe pa so "iskrene stvaritve istrske bukovnice", torej ljudske umetnice. Njene zgodbe so nastajale približno deset let, predstavljajo pa dragoceno pričevanje o ljudeh, življenju in krajih, v katerih je bil vsakdanji kruh se posebno trd in težko prirojen. Gospa Franca pripoveduje zgodbe o rojstvih, ljubeznih, porokah in umiranju, v njih spoznavamo stare sege in navade savrinskega prostora. Posebej pa nas čudi moralna in

etična trdnost ljudi nekdanjega casa.

Tudi v drugem delu so zgodbe kratke in preproste pisane, s prvo izdajo pa ponujajo svojevrstno vabljen vpogled v časovni lok od avstro-ogrske dobe, skozi prvo in drugo svetovno vojno do povojnega socializma in najaktualnejšega zasuk v državno samostojnost.

Savrinske zgodbe je zbral in uredil Marjan Tomsic, likovno jih je opremil akademski slikar Joze Pohlen. Tomsiceva vloga pri nastanku teh dveh knjižnih izdaj pa gre nedvomno dlje od zgolj uredniškega dela: med njim in avtorico se

je rodil tesen človeški stik ze v casu njegovega službovanja v Graciscu. Tedaj je gospo Franca zacei spodbujati k pisanju, s tem pa ji je omogočil, da je "na stara leta", kot sama pravi - urednicela željo, ki jo je dolgo let nosila skrito v srcu, ne da bi imela niti ugodnih gmotnih in drugih možnosti za uresničitev.

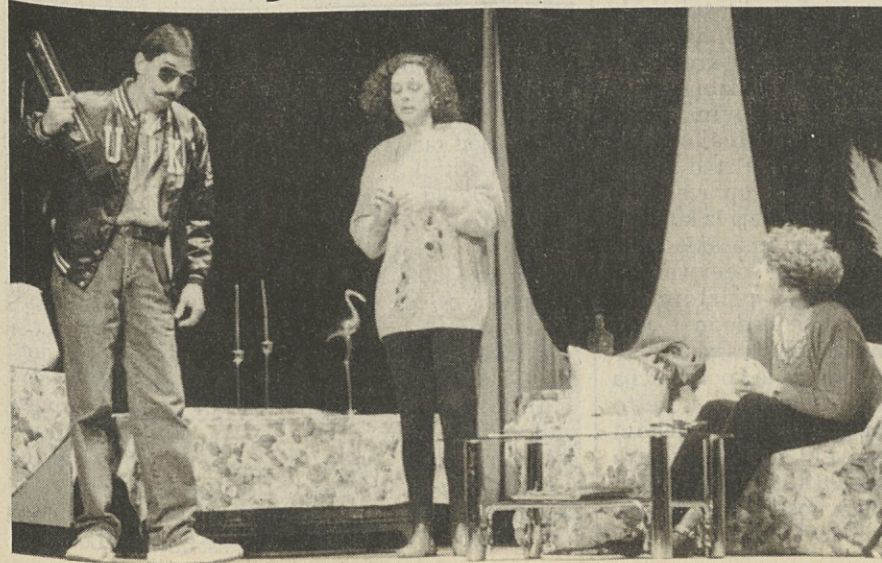
Nadvse prisrcno je nato učinkoval razgovor z avtorico: na vprašanje, kako je tako zdravo doživela svojo ugledno starost, je odgovorila, da je dovolj predvsem "trdo delati, posteno živeti in ohraniti mirno vest". Kulturni dogodek je uvedel in po glasbeni medigri se sklenil nastop kvarteta Galeb iz Izole.

Marija Franca (foto Krizmančič)

OPČINE / GOSTOVANJE DRAMSKE SKUPINE Z REPENTABRA

»Kdo je kriv?« že trinajstič na odru

Ljubiteljska dramska dejavnost je zadnje case zelo živahna. V Prosvetnem domu na Opčinah je v nedeljo popoldne gostovala gledališka skupina z Repentabra z dramskim delom domačine Stane Milic - Lazar »Kdo je kriv«. Igro je režiral Drago Gorup, ki je bil pravtako režiser dela »Nasi graju na radio«, s katerim je Dramska skupina Jaka Stoka s Proseka Kontovela z lepim uspehom nastopila v openskem Prosvetnem domu prejšnjo nedeljo.

Gospodar muh danes v Mieli

Na pobudo filmskega krožka Cappella Underground poteka v gledališču Miela ciklus filmov, ki je posvečen velikemu režiserju Petru Brooku. Filmski prikazi se vrstijo vsak torek, začeni z današnjim dnem. Danes, ob 18. in 20. uri bo na vrsti film Lord of the Flies (Gospodar muh), povzet po znamenitem romanu Williama Goldinga. Delo v katerem nastopata James Aubrey in Tom Chapin, je iz leta 1963 in traja 91 minut, danes pa ga bomo lahko gledali v originalni izdaji. (nl)

Gre za delo, ki so ga igralci KD Kraski dom z Repentabra odigrali že trinajstkrat in vedno pozeli lep uspeh. Tako je bilo tudi v nedeljo popoldne na Opčinah, kjer je občinstvo nagradilo nastopajočo z dolgim aplavzom, organizatorjem nedeljskih popoldnevov, ki se bodo nadaljevali tudi prihodnjo nedeljo, tokrat z nastopom narečnih humoristk Tonce in Vanke v tržaškem dialektu, pa izrazilo priznanje za njihov trud in delo. (nl)

LEKARNE
Od ponedeljka, 18. do nedelje, 24. januarja 1993
Normalen urnik lekarn od 8.30 do 13.00 in od 16.00 do 19.30

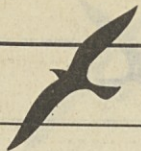
Lekarne odprte od 13.00 do 16.00
Largo Sonnino 4, Ul. Alpi Giulie 2 (tel. 828428), Mazzinijev drevored 1 (Milje) (tel. 271124).

SESLJAN (tel. 414068) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

SESLJAN (tel. 414068) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

SESLJAN (tel. 414068) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

SESLJAN (tel. 414068) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

KOPER / OBALNI SDK UKREPA:

Decembra blokiran že 101 žiro - račun

Stečaji zasebnih firm

FRANC ORESNIK

Po množici stečajev velikih družbenih podjetij v prejšnjih letih je koprška podružnica Službe družbene knjigovodstva lani za stečaj predlagala samo 25 pravnih oseb. Vendar samo zasebnih: takih, ki ne zaposlujejo delavcev in ki so imeli žiro račune blokiran skoraj vse leto. Doslej na osnovi teh prijav SDK sodišče se ni uvedlo nobenega postopka. Toda nelikvidnost se se kar naprej povečuje in nič ne kaže, da bi se kljub strojim merilom začela ustavljati. Tako je na Koprskem, drugod pa...

Kot smo slišali na tiskovni konferenci koprške SDK so v prvih mesecih lanskega leta ugotavljali neporavnane obveznosti pri 50 ali 60 pravnih osebah mesečno, decembra pa je bil blokiran že 101 žiro račun, veliko je bilo med njimi žiro računov pravnih oseb z večjim številom zaposlenih. 16 inšpektorjev je lani vzelo pod drobnogled 156 pravnih oseb in je ugotovilo nepravilnosti v 58 primerih.

Na račun neplačanih prometnih davkov in obresti so jih privili za skoraj 18 milijonov tolarjev, zaradi neodvajanja dela kupnin za prodana stanovanja so morali republikemu stanovanjskemu skladu nakazati še 11 milijonov tolarjev. Skupno so morale pravne osebe z območja koprške SDK po inspekcijah odvesti za 35, 6 milijonov tolarjev obveznosti, ki so se jim prej izogibale. V desetih primerih je koprška SDK pri Temeljnem javnem tožilstvu vložila ovadbe, sodniku za prekrške pa je prijavila 9 pravnih oseb. Tožilstvo je na pobudo SDK vložilo 5 obtožnih predlogov, tri prijave pa delno zavrglo, ker so medtem nekateri zakoni prenehali veljati.

»Inšpektorjem SDK ni prav lahko« je potožila vodja zunanje kontrole Angela Kuhar, »zaradi več let nacrtovanega ukinitja SDK se namreč nekateri zacenjajo do njih vesti neprimerno.« »SDK bo vsekakor potrebno nekako preoblikovati,« je dodal direktor podružnice Alojz Ceglar.

Placilni promet bodo najverjetneje na novo organizirali kot ustanovo Placilni promet d.d. ali kot del Banke Slovenije. Kontroliranje in inšpiciranje naj bi se organiziralo v okviru službe za javne prihodke pri ministrstvu za finance, revidiranje v okviru javne revizije oziroma računskega središča in v okviru komercialne revizije, informiranje pa v okviru republiškega Zavoda za statistiko ali centra za boniteto.

IDRIJA, TOLMIN / SKUPNE ZADEVE

Na prvem mestu so komunalne zadrege

Konec tedna bo v Kobaridu srečanje z zamejci

ROMAN BRIC

neje seznanili z razmerami v idrijski občini. Konec tedna bo v znamenju aktivnosti v Tolminski občini, saj se bo v cetrtek sesla tolminska občinska skupščina, ki naj bi med drugim obravnavala predlog razvoja turizma v letu 1993, pobudo občine Speter o ustanovitvi skupne brez-

carinske cone in spremembo odloka o varovanju naravne in kulturne dediščine iz katerega naj bi izvzeli reko Socu. Najpomembnejši dogodek v vsej severnoprimorski regiji bo nedvomno tisti, ki se bo zgodil konec tedna v Kobaridu, kjer bo ob prisotnosti najvišjih predstav-

nikov Slovenije potekalo letosnje srečanje Slovencev videmske pokrajine in Tolminske. Srečanje je že tradicionalno. Na njem pregledajo vse medsebojne aktivnosti v preteklem letu in si zacrtajo novih poti in pobud. Na letosnjem srečanju, ki bo potekalo v kobariskem hotelu Matajur, pričakujejo tudi predsednika Slovenije Milana Kučana.

Cesta Idrija-Tolmin ne povezuje le krajev ampak tudi iste probleme (Foto: R. Bric)

TOLMIN

Novo breme za občine

MIRAN MIHELIC

Nov način zdravstvenega zavarovanja se povzroca tudi glavobole. Zlasti na Tolminskem opozarja na nekatere nedorečenosti. Gre predvsem za zavarovanje tistih občanov, ki nimajo virov za preživljanje in so odvisni od družbenih pomoči. Zanje je treba zagotoviti plačilo prispevka iz proračuna občine.

Za take primere je potrebna presoja in odločitev o tem ali je občan sposoben plačila ali ne in vzrok za takšno nesposobnost. V tolminski občini so sklenili, da bo o tem presojala služba v centru za socialno delo. Se pa to stvelilo spreminja: dopolnitev 18 let, končanje solanja in cakanje na pripravništvo, iztek pomoči za presežne delavce na Zavodu za zaposlovanje, izguba statusa studenta med studijem na fakulteti, prekoračitev 26 let pri studiju, sedaj zavarovani kot občani vendar prejemniki italijanskih pokojnin; osebe, ki so same prekinile delovno razmerje itd.

Pričakujejo, da je okoli 500 taksnih oseb v občini, ki bi jih bilo treba na ta način reševati. Ta zadrega, ki jo bo treba reševati, ni samo domena tolminske občine

NOVICE

Priprave na Primorska poje

NOVA GORICA - Kljub temu, da je do prvih koncertov priljubljene pevske revije Primorska poje se kar dovolj casa, pa v Združenju pevskih zborov Primorske ne drzijo križem rok. Na skupščini Združenja, ki je bilo v zadnjih dneh prejšnjega leta je bilo sklenjeno, da bo letosnja pomlad (marca in v začetku aprila) potekala revija po enakem vzorcu kot doslej. Čeprav je vse več glasov, ki zahtevajo spremembe, se za letos zanje se niso odločili. Tako pričakujejo, da se bo prijavilo okoli 120 pevskih zborov z obeh strani meje, ki jih bodo razporedili na koncerte po raznih krajih. Te dni bodo poslali povabila zborom. Njihove odgovore pričakujejo do srede februarja. Omenimo se to, da je predsednik Združenja ostal Rudi Simac, in da so ustanovili tri komisije, ki bodo skrbele predvsem za strokovno delo: komisija za otroške in mladinske zборе, za odrasle zборе in za založništvo. Niso uspela prizadevanja za predragaceno organiziranost združenja niti ne za njegovo preimenovanje. (VG)

Koncert zbora iz Vidma

SEZANA - V kulturnem domu Srečka Kosovega bo v soboto, 23. januarja koncert zbora "I cantatori del Friuli" iz Vidma. Koncert se bo pričel ob 20. uri. Pevski zbor, ki je poznan srednjeevropskemu prostoru, deluje skoraj petdeset let. Pevci prepevajo ljudske furlanske pesmi, ki imajo značilen melos. Tako bo tudi koncert v Sezani vseboval predvsem furlanske pesmi. Zbor, ki ga vodi Mario Cipolla, bo zapel tudi dve slovenski pesmi O, srečna duša in Pa se slis. Prireditev bo potekala pod pokroviteljstvom firme Jadran-export-import Sezana. Abonent glasbenega abonmaja bodo imeli 20-odstotni popust, sicer pa vstopnina znaša 400 tolarjev. (OKS)

Odloka o zakloniščih še ne bo

TOLMIN - V zvezi z nekaterimi nejasnostmi glede izvajanja uredbe o graditvi in vzdrževanju zaklonišč je dalo Ministrstvo za obrambo nekaj pojasnil občinskim upravnim organom v skladu z spremenjeno zakonsko ureditvijo. Občine naj bi z odlokom natančno opredelile območje obvezne gradnje zaklonišč in določile objekte v katerih jih je potrebno graditi. Ministrstvo je tudi priporočilo izdelavo tovrstnih občinskih kart. Ta določila pa so naletela na nasprotovanje pri nekaterih podjetjih v tolminski občini. Ne gre jim namreč več v račun samofinansiranje in vzdrževanje zaklonišč. Ker je IS občine Tolmin smatral, da stvari se niso dorečene do take mere, da bi izdelal in izdal zahtevani odlok je zadalzil občinski sekretariat za obrambo, da dobi na Ministrstvu natančnejša pojasnila. Kot kaže pa v Tolminu niso edini, ki bi radi od Ministrstva za obrambo še nekaj nadaljnjih pojasnil. (MM)

Volkodlak za abonente

TOLMIN - V okviru rednega gledališkega abonmaja tolminske Zveze kulturnih organizacij bo ob 19.30 v gledališču v Solkanu PDG iz Nove Gorice uprizorilo dramo Rogerja Vitracca, Volkodlak. ZKO obvešča abonente, da bo ob 18.30 izpred tolminske avtobusne postaje odpeljal poseben avtobus v Novo Gorico. Povratek takoj po koncani predstavi. Zaradi tehničnih pomanjkljivosti tolminskega odra v kinogledališču bo predstava v Solkanu. (MB)

Sprejem HIT-ove posadke

NOVA GORICA - Vodstvo občinske skupščine je včeraj priredilo sprejem za Sama Lozeja, Sama Spacapana in Borisa Zbono, ki so ob 500-letnici odkritja Amerike prejadrali Atlantik z jadrnico HIT. Crtomir Spacapan, predsednik občinskega IS, je poudaril marketinško plat tovrstnega podviga, kjer je pršla ob poslovnih ambicijah do izraza tudi uspešna promocija države Slovenije. Naso floto so zastopale tri jadrnice, med katerimi je bila najboljša ravno HIT, ki je med 139 jadrnicami iz 26 držav zasedla 53. mesto. Sedaj je HIT "zasidran" v ZDA, kjer čaka na povratek, ko bo maja - spet v treh etapah - ista posadka preplula 3500 navtičnih milj čez Atlantik v nasprotni smeri. (VP, Foto: O' Hara)

Priprave na slovenski reli

SEZANA - V pocatistev letosnjega 25. junija - dneva državnosti - bo potekalo tridnevno tekmovanje, ki bo imelo podoben značaj kot reli Monte Carlo. Organizator prireditve Codelli Classic Club iz Ljubljane si je zamislil tekmovanje tako, da bodo vsi tekmovalci startali iz raznih krajev Slovenije hkrati. Tako naj bi stari avtomobili in motorji na pot odšli iz Maribora, Sezane, Murske Sobote, tekmovalci iz Hrvaške pa naj bi zaceli svojo pot v Krškem. Sicer pa se bodo predstavniki vseh slovenskih klubov o tem dogovarjali na pripravljalnem sestanku danes v Ljubljani. (OKS)

Transportovci ne stavkajo

ILIRSKA BISTRICA - Stavke, ki so jo napovedali vozniki - prevozniki nevarnih snovi iz bistriskega podjetja Petrol-transport, ne bo. Sporočilo javnosti, objavljeno prejšnji teden, je prispevalo k hitrejšemu reševanju problemov (DP)

ILIRSKA BISTRICA / OBETAVNA PRIHODNOST

Za začetek: trženje z brkinsko slivovko

Predstavljen program za napredek Brkinov

DRAGICA PROSEN

Za Brkine, ki so že vrsto let solski primer manj razvitih in demografsko ogroženih predelov Slovenije, se kaže lepša bodočnost. Ilirskobistrski IS naj bi kmalu sklepal o Programu celostnega urejanja podeželja in obnove vasi na območju krajevnih skupnosti Prem in Hrusice.

Program domaćina, mag. Bojan Pockar, dipl. ing. gozd. (Oikos, d.o.o. Domzale) je nastalna pobuda občinskega sekretarijata za gospodarstvo. Avtor ugotavlja da Brkini imajo potenciala, ki bi s sodelovanjem med domačini, občino in republiko, omogočili uspešno oživitve in razvoj pokrajine. Rezultati raziskav na primerih Prema in Hrusice naj bi bili ka-

sneje prenosljivi na sirše območje Brkinov, program pa naj bi tekkel v dveh, vzporedno potekajočih fazah. Prva bi bila celovito ovrednotenje stanja na osnovi obstoječih pisanih virov in socioloških metod, druga faza pa bi bila priprava celovitega programa z izvedbo konkretnih razvojnih projektov in pridobivanje sredstev.

Ze konkretiziran in javno objavljen je projekt za izdelavo blagovne znamke brkinske slivovke. Le ta je znana po svoji aromi in okusu zaradi specifičnih klimatskih in rastiščnih pogojev. Nameni projekta, ki pomeni pripravo za

skupni tržni nastop pridelovalcev brkinske slivovke, so organiziranje pridelovalcev, zagotavljanje njene kvalitete in marketinga. Brkinsko slivovko naj bi prodajali pod skupno blagovno znamko, ki bi zagotavljala kvaliteto in poreklo izdelka (z navedenim imenom individualnega proizvajalca), dobila pa naj bi jo le izdelek, ki bi dosegal določene kakovostne kriterije. Razpis za izdelavo znamke obsega oblikovanje embalaze in celostne podobe brkinske slivovke ob upoštevanju zgodovinske, pokrajinske in kulturne identitete Brkinov. Pisne ponudbe zbira sekretariat za gospodarstvo v Ilirski Bistrici.

AJDOVŠČINA / PRIREDITEV

Ljubitelji starih avtov na reliju Vipavska dolina 93

Primorski klub ljubiteljev starih motornih vozil Balilla, ki ima svoj sedež v Sezani, je lani organiziral reli po Krasu. Letos nameravajo izvesti podobno tekmovanje maja, ob občinskem prazniku občine Ajdovščina.

Enodnevni reli Vipavska dolina 93 se bo pričel na parkirišču Mlinotesta v Ajdovščini, kjer se bo tudi končal. Vozniki bodo morali prevoziti 15 km dolgo pot do Lokavca, Ceste, Dobravej, Velikih Zabelj in Vipavskega kriza do Ajdovščine. Na poti bo-

ILIRSKA BISTRICA / MED BEGUNCI

Poleg hrane in obleke so tudi druge oblike pomoči beguncem v Sloveniji

DRAGICA PROSEN

V nedeljo, 17. januarja, so ilirskobistrski zbirni center obiskali predstavniki skofijske Karitas in občinskih oblasti iz Chiogie. Gre za četrty obisk v zadnjem mesecu in pol. Zavedajoc se da hrana in obleka nista vse kar potrebujejo najmlajši begunci, so razne skupine iz Chiogie le tem z igro in pesmijo popestrile dve nedelji, v začetku januarja pa so na sedež bistriske Karitas pripeljali 23 ton hrane.

Z akcijami zbiranja pomoči v Chiogii je prišla tamkajšnja skofij-

ska Karitas, zaradi zelo dobrega odziva med ljudmi, pa so k akcijam pristopili se občinske oblasti iz Chiogie in skofija iz Tortona blizu Milana.

Vsebinsa nedeljskega srečanja v Ilirski Bistrici je bila predvsem dogovor o nadaljnjem sodelovanju. Italijani bodo se naprej pomagali tako beguncem v centru (300) kot tudi sto petdesetim beguncem, nastanjenim pri družinah ter bistriskim socialno ogroze-

Včeraj popoldne so v avli novogoriške občinske skupščine odprli razstavo z naslovom Resevanje zavezniških letalcev med NOB na Slovenskem. Avtorji razstave so Edi Selhaus, publicist in fortoreporter, Janez Zerovec, predsednik komiteja za organizacijo letalskega muzeja Slovenije in Matija Zgajnar, muzejski svetovalec, materialno in strokovno pomoč pa so jim omogočili ZZB, Muzej novejšje zgodovine in Letalska zveza Slovenije, v Novi Gorici pa se občinski odbor ZZB in Goriski muzej. Razstavo, ki uvaja letosnje jubileje, sta odprla novogoriški zupan Sergij Pelhan in predsednik OO ZZB Aleksander Krpan (Foto: O' Hara)

Razstava v avli novogoriške skupščine vzbuja precej zanimanja (Foto: O' Hara)

MEDBANČNI DENARNI TRG

Nemoten in normalen razvoj trga denarja?

JANEZ SAJE

LJUBLJANA - Povečano povpraševanje po prostih likvidnih sredstvih, predvsem pa večje število povpraševalcev, je v preteklem tednu dnu vplivalo na minimalni porast medbančnih obrestnih mer. V povprečju so se gibale med R+16,4 in R+ 16,7 odstotka letno, kar je nekoliko višja raven kot v zadnjih mesecih. Kljub temu pa ni pričakovati, da bi v naslednjih dneh prislo do bistvenih premikov navzgor. Povsem drugačna pa so gibanja na področju deviznih tečajev bank za odkup in prodajo deviz od podjetij. Ob siceršnjem krepkem zaostajanju rasti uradnega tečaja Banke Slovenije za revalorizacijskim faktorjem v mesecu januarju (v 14 dneh se je tečaj dvignil za 0,16 odstotka, R za 14 dni pa znaša 0,50 odstotka), tečaj bank za »podjetniške« devize skokovito narasčajo. Za rast namreč spet skrbi Banka Slovenije, ki pri odkupu deviz ponuja (predvsem »nelikvidnim«) bankam dostop do primarnega denarja. Ob tem pa od njih posredno zahteva, da vodijo tečajno politiko v skladu s cilji centralne banke. Tako imenovani »minimalni« tečaj Ban-

ke Slovenije (ta predstavlja spodnji limit pri avkcijah, ki sledijo omenjenim ponudam), se je v preteklem tednu z zacetnih 61,66 tolarjev vplivalo na nemško marko povisalo na 61,79 tolarjev za nemško marko. Ob tem so se spremenili tudi pogoji posebne ponudbe za interventni lombardni kredit in sicer »minimalni« tečaj, ki od 11. januarja znaša 61,66 tolarjev za nemško marko. V tem tednu je moč pričakovati nadaljnje spremembe. Z vidika nadaljnjega razvoja medbančnega in tudi celotnega domačega denarnega trga je razveseljivo nadaljevanje zgodbe o »odredbi o ureditvi določenih vprašanj pri prometu z vrednostnimi papirji, ki kotirajo na Ljubljanski borzi«. Umik vseh blagajniških zapisov Banke Slovenije iz uradnega tržnega segmenta poslovanja na Ljubljanski borzi je bil kljub vsemu pričakovana poteza, ki je sledila nejasno in neprethotno napisani odredbi finančnega ministrstva. Tako lahko v Sloveniji mogoče vendarle pričakujemo normalen in neoviran razvoj denarnega trga, katerega pomembna je tudi cesta od Malenc do Arje vasi in dograditev avtoceste (drugi vozní pas)

SLOVENIJA / GRADNJA AVTOCEST

Vsi naši cestni križi in vozli

Do denarja s koncesijami?

BOGO SAMS

Slovenski cestni križ znaša s priključenimi kraji 598 km avtocest. Zgrajenih jih je samo 180 km, od tega 56 km v polovničnem profilu, 33 km avtocest je v gradnji, nezgrajenih pa jih ostaja 385 km.

Nalozbena vrednost gradnje celotnega sistema znaša 2118 milijonov ameriških dolarjev, kar je seveda astronomsko vsota. Cestni križ pa postaja različno zanimiv in potreben. Zahodno-juzno-vzhodni krak od Karavank do hrvatskega ozemlja, Zagreba in od tu do Beograda je izgubil strateški pomen, saj so se prometni tokovi preusmerili.

Zaradi tega pa je postal izredno zanimiv južno-vzhodni krak, ki prek Ljubljane in Madžarske povezuje Trst z vzhodom. To je nova prometna smer, ki se je okrepila z družbenimi spremembami na evropskem vzhodu, na Madžarskem, v Ukrajini in drugod. Predvidevajo, da se bodo prometni tokovi v smer kmalu 8-krat povečali.

V ospredju sta dve cestni povezavi: avtocesta od Ferneticev prek Divace do Razdrtega po eni strani, po drugi pa od Sempetra do Razdrtega. Pomembna je tudi cesta od Malenc do Arje vasi in dograditev avtoceste (drugi vozní pas)

od Arje vasi do Hoca.

Ta del vsebuje nekdanje osimske ceste in predvsem odločilni del slovenskega cestnega križa od Ljubljane prek Celja in naprej. V celoti vsebuje 170, 8 km nove ceste oziroma podvojitve cestnega pasu, za kar bi potrebovali 914, 8 milijona dolarjev. Naslednji odsek povezuje Slovensko Bistrico oziroma Hajdino z Ljutomerom in Lendavo in se tu priključi na madžarsko cestno omrežje. V tem primeru ne bi gradili klasične avtoceste, temveč dvopasovnico. Gre za 95 km dvopasovnice, kar bi veljalo 153 milijonov dolarjev.

Sistem bi nujno zahteval tudi priključitev koprškega pristanišča. To je interes Slovenije, saj bi družgace celotni novi prometni tok usmerili samo proti Trstu. Tudi na tej smeri gre za kombinacije klasičnih avtocest z dvopasovnicami, za priključke k že obstoječim in gradnje povsem na novo. V celoti obravnavano moderno povezavo od Divace prek Kozine, Črne Kala, Ankara in Kopra do Lucije in Dragonje. Skupna dolžina ceste je 44 km, kar bi veljalo 170 milijonov dolarjev.

Pri vseh navedenih odsekih gre delno za sredstva Republike Slovenije, za kar predlaga ministr-

stvo za promet in zveze ustanovitev posebnega sklada, kamor bi se stekal denar od prodaje bencina v višini približno 10 tolarjev od litra bencina.

Največje zanimanje je za gradnjo avtocestnih povezav od Ferneticev po eni in Vrtojbe z Razdrtim po drugi strani in od tu nadaljevanje prek Ljubljane in Celja do Maribora. Za to cestno povezavo predvidevajo tuje koncesije.

Za gradnjo tega cestnega sistema obstaja veliko mednarodno zanimanje. Dosedaj so bili vloženi trije predlogi za oddajo koncesije: italijanske mešane družbe Adria, avstrijske in nemške družbe. Italijanska družba odraža večje zanimanje svoje države, zato je razpola z nepovratnimi sredstvi v višini 94 milijard lir, kar bi s seboj kot nekakšno doto prinesla družba Adria. Ta cestna povezava je že v znatni meri pripravljena; nacrti so že izdelani, potrebna je samo formalna pravna in z njo finančna konstrukcija. Seveda je ponudnikov več. Gradnja pomembne avtoceste privlači tuji kapital mednarodnih finančnih in gradbenih družb iz vsega sveta. Kot zanimivo lahko navedemo kitajsko družbo iz ZDA, ki se zanima za gradnjo, toda ob pogoju, da bi pripeljala

Evropa zahteva dobre in hitre ceste (Foto: Srđan Živulović/TRIO)

lastno delovno silo iz Južne Koreje, kar deset tisoč delavcev. Zadeva je tehnološko ni zanimiva, odraza pa ožracje pričakovanih hude mednarodne konkurence.

Malo ponudnikov in tudi manj zanimanja je za gradnjo se dveh pomembnih odsekov. Pri tem gre za horizontalno povezavo Slovenije s Hrvaško oziroma za 114 km avtoceste od Sentvida do Bregane, kar bi veljalo 536, 7 milijonov dolarjev. Za to gradnjo se zanima predvsem Avstrija, vendar ponudnikov z njene strani ni. Ponudbo za koncesijo sta potrdili nemško podjetje »Philip Holzmann« in italijanska »Iritecna«, ki sta pričeli preučevati predstavo o upravičenosti naložbe.

Končno je tu se pirenka avtocesta, ki naj prek Avstrije povezuje Zagreb s svetom. To je cestni odsek Sentilj-Pesnica do Hajdine in Mancelja, ki je dolg 54, 1

km, in katerega gradnja bi veljala 305, 0 milijonov dolarjev. Obstaja se ponudba avstrijsko-bavarskega konzorcija, a se slovenska vlada se ni odločila.

Iz navedenega postane dokaj jasen osnovni slovenski interes in z njim tudi logične prednosti. Slovenija se zanima za povezavo s svetom, za svojo notranjo povezavo z modernim cestnim sistemom. To je tako imenovani slovenski križ, pri čimer so postale logične tudi prednostne povezave z novimi madžarskimi in vzhodnoevropskimi trgi od Trsta prek Ljubljane. Zato je tudi ta cesta v vseh uradnih dokumentih posebej poudarjena in zato tako veliko zanimanje za njeno koncesijo. Dosedanji promet ne jamči ekonomičnosti nove avtoceste in vracanja sredstev za koncesijo v dvajsetih letih. Toda vsa predvidevanja govore, da se bo promet strmo povečal in da bo nova avtocesta mednarodni magnet, ki bo pritegnil nove prometne tokove.

Seveda pa ni mozna in gospodarsko upravičena samo ta cestna povezava. Zanimiva je tudi hrvaška smer ali dopolnitve nekaterih evropsko-italijanskih. Hrvaška nacrtuje novo avtocestno povezavo od Reke prek Zagreba in

Varazdina na Madžarsko, kjer bi se priključila delno zgrajeni, delno pa se nacrtovani novi cesti proti Budimpešti in od tu proti vzhodni Evropi. To je očitno konkurenčna povezava, ki izključuje Slovenijo iz novih prometnih tokov. Ta zveza je manj ugodna za Italijo, postala pa bi sprejemljivejša, če bi delno po slovenskem in delno po hrvaškem ozemlju neposredno povezali z novo avtocesto Trst in Reko.

Seveda pa bi to nalogo lahko delno opravljal že obstoječi avtocestni sistem severne Italije in njegova povezava z Avstrijo. Vendar pa je po soglasnih ugotovitvah horizontalna mediteranska povezava prek Slovenije tako zanimiva in odpira take nove možnosti, da se je že pretvorila v predloge nacrtov in financiranja.

Za Slovenijo je povsem nezanimiva, celo konkurenčna, povezava Avstrije z Zagrebom prek Maribora.

Celoten slovenski avtocestni vozni je torej veljal 2118 milijonov dolarjev.

Po teh nacrtih bi morali sami zbrati 700 milijonov dolarjev, z ugodnimi evropskimi krediti bi dobili 168 milijonov dolarjev, vse ostalo, 1250 milijonov dolarjev, pa bi morali dobiti s koncesijami.

Roki za to gradnjo so približno deset let, za nekatere dele celo samo pet let, seveda s hitrim in odločnim ukrepanjem.

Gradnja slovenskih avtocest je za vso Slovenijo izrednega pomena. V prihodnjih letih bo to edini res veliki slovenski gospodarski projekt, saj je za vlaganje v promet in gradbeništvo povezanih se najmanj 17 gospodarskih sektorjev. Vzoredno se bodo morale urediti tudi ostale zadeve, kot so predvsem telefonske in druge zveze. Dotok tako ogromnega tujega kapitala v slovenski gospodarski sistem bo imel vsekakor vazne posledice pri zagotovitvi celotnega gospodarskega organizma. Prispeval bo k zmanjšanju brezposelnosti in s tem tudi pospešil malo in srednje gospodarstvo, storitvene dejavnosti in drugo.

Tudi zato je povsem razumljiva »gnea« na pogajanjih za sestavo nove vlade in nepricakovano visoka ponudba ministrov za promet in zveze iz skoro celotne strankarske mavrice. Gradnja avtocest je po vsem svetu gospodarsko izredno zanimiva. V Sloveniji pa bo to skoro edini svez investicijski denar, ki pa ze po naravi stvari ne more biti pod strogo kontrolo parlamenta.

NOVICE

V pričakovanju znižanja nemških obrestnih mer

HANNOVER - Neki član nemške centralne banke je v ponedeljek izjavil, da bo Bundesbanka v letu 1993 zagotovo znižala obrestno mero.

Vseposod namreč menijo, da se je tempo ekonomske rasti po vsej Evropi upočasnil prav zaradi visokih obrestnih mer v Nemčiji. Helmut Hesse je v nekem intervjuju povedal, da znižanja obrestnih mer ne more natančno napovedati zaradi treh ključnih dejavnikov: vrednosti marke na zunanjih tržnicah, zaradi obsega dejanske izplačilni plač v letu 1993 in zaradi visokega proračunskega primanjkljaja vlade. Hesse je povedal, da pričakuje postopno prilagajanje kratkoročnih obrestí, s katerim bi pocasi zmanjševali tudi rast dolgoročnih obrestí. Povprečna obrestna mera za dolgoročna posojila je v zadnjih petih mesecih padla za 1,6 odstotka in je zdaj manj kot sedemodstotna, je dodal. (Reuter)

Francoska industrijska proizvodnja se manjša

PARIZ - Iz uradnih podatkov, ki so jih objavili v ponedeljek, se vidi, da se je francoska industrijska proizvodnja v mesecu novembru zmanjšala za 4,5 odstotka, s čimer so se potrdile napovedi nekaterih strokovnjakov ob koncu preteklega leta, da se bo gospodarski položaj poslabšal.

Nacionalni inštitut za statistiko je zlasti opozoril na kar 12-odstotni padec proizvodnje energije. Nekateri menijo, da je od tega prislo tudi zaradi manjšega povpraševanja po elektriki, saj prav industrijski odjemalci prenašajo največje breme upočasnjene gospodarske rasti. (Reuter)

V Franciji višji davki na tobak

PARIZ - V ponedeljek so začeli v Franciji veljati 15 odstotkov višji davki na tobacne izdelke, zato tobacni proizvajalci znižujejo cene, da bi tako uravnotežili ta pritisk. To zvišanje naj bi bile se prvi korak, v celoti pa bodo tobacni izdelki obdavčeni 30-odstotno, in to že v naslednjih mesecih, s čimer namerava vlada poravnati 5,5 milijarde ameriških dolarjev deficita pri proračunu francoskega socialnega varstva, ki se je tako povečal v zadnjih treh letih. Stevilni tobacni proizvajalci že cutijo vpliv ameriških kampanj proti kajenju in tudi zato znižujejo cene svojim izdelkom, zato da bi ohranili svoj delež na tržišču. (Reuter)

Cenejši kmetijski izdelki

LJUBLJANA - Kmetijski izdelki so bili novembra lani v primerjavi z lanskim oktobrom cenejši za odstotek, je ugotovil Zavod RS za Slovenijo. Sicer pa so se kmetijskim izdelkom v lanskim enajstih mesecih glede na isto obdobje v letu 1991 cene povečale za 102 odstotka, v primerjavi z decembrom 1991 pa za 74,3 odstotka. V lanskem novembru so se najbolj podrazile vrtnine (za 9,8 odstotka), živina za pitanje (1,7), živilski izdelki (za 0,3 odstotka), medtem ko so cene žita ostale na oktobrski ravni. (STA)

HRVAŠKA / LASTNINJENJE DRUŽBENEGA PREMOŽENJA

Direktor je odkupil delnice kar s posojili

GORAZD MORAVCEK

REKA - Preobrazbe lastništva na Hrvaškem ne spremljajo samo politični, ampak tudi finančni skandali. V odkup delnic resnega gostinskega podjetja Sladis, ki je imelo monopol nad mestnimi lokali tega največjega hrvaškega pristanišča, se je vmesala tudi policija. Ta preiskuje dejstva v zvezi s prizadevanji neke zasebne firme, da bi s prevaro kupila Sladis, zlasti zato, ker se je v postopek preobrazbe družbene lastnine v zasebno vmesala tudi neka družba, ki je registrirana na Cipru. Policija sumi, da je v ozadju tega posla srbski kapital. V senci policijske preiskave potekajo na Reki javne polemike o (ne) moralnosti takšnih poskusov.

Z mnogo manj zanimanja, saj primer nima političnega ozadja, spremljajo Recani afero v zvezi s spremembo lastništva resnega trgovskega podjetja Brodokomerc. Generalnemu direktorju tega velikega podjetja s 3000 zaposlenimi, katerega cena znaša 92 milijonov nemških mark, je Reska banka odobrila posojilo 20 milijonov mark. S sedemletnim odplicnim rokom ter 7-odstotnimi obrestmi je direktor odkupil 20.000 delnic Brodokomerca ter obljubil, da bo kredite odplačeval iz tekočega poslovanja svojega podjetja. Tisocem majhnih delničarjev, ki jim reski voditelji in finančni spretni ponujajo možnost, da svoje delnice prodajo njim, če to želijo - seveda skoraj zastoj - sprememba lastništva ne pomeni

nic. Ekonomski svetovalci drobnim vlagateljem svetujejo, naj sploh ne vlagajo denarja v delnice, razen če ga ne želijo izgubiti.

Z velikim zanimanjem pa spremljajo vlagatelji preobrazbo lastništva v turizmu. Hoteli, se posebej na Jadranu, so prvovrstna delničarska atrakcija in tako sta lošinska Jadranka in poreska Plava laguna že zaceli prodajati svoje delnice zasebnikom. Plava Laguna iz Poreča je med prvimi turističnimi podjetji na Hrvaškem, ki so presla v zasebne roke, delnice pa je pokupilo okrog 4300 posameznikov, ki so izkoristili možnost nakupa s popusti. Vrednost novega delniškega društva Plava laguna znaša 83 milijonov nemških mark, novi lastniki, med katerimi so tudi zaposleni v tem podjetju, pa si obetajo do-

bre posle. Po mnenju hrvaških gospodarskih analitikov bo istrski turizem v tej sezoni doživel novi vzpon. Zato je na vsej jadranski obali velik interes za preobrazbo lastništva. Sibeniska Jadranska banka je za odkup delnic ponudila Hrvatom zanimive kredite, ki lahko znašajo tudi 100.000 nemških mark, in sicer z osemletnim odplicnim rokom. Prav ti bančni krediti za delnice utegnejo pomeniti napovedi boljših časov na Hrvaškem, saj nove državne banke, vsaj za zdaj, se ne odobravajo kreditov za nakup stanovanj ali avtomobilov.

Država pričakuje, da bo preobrazba lastništva, zanj vsekakor ena najpomembnejših nalog, uspešna in opravljena v kratkem času. Ta je nujna zato, da bi se »razgibalo« uspravano hrvaško gospo-

darstvo, ki je opustošeno od vojne in obremenjeno s 750.000 begunci. Optimizma pa vendarle privemizi Hrvatov ni zaznati, saj je država položila svoje »sape« na številna podjetja. Ne samo Slobodna Dalmacija, novinarsko podjetje iz Splita, okrog katerega se je dvignilo največ prahu, upravne odbore so dobila tudi mnoga druga »anonična« podjetja. Poplava upravnih odborov je za nekatere zanesljiv znak, da se bo družbena lastnina spremenila v državno, s tem pa ne bo pravzaprav nič rešeno. Število pesimistov, ki se soočajo z drastičnim padcem življenjskega standarda ter s skokovito inflacijo, je razmeroma veliko, tako da ni povsem gotovo, kaj bo preobrazba lastništva, ki poteka pod budnim ocesom države, prinesla v krajšem roku. Dolgoročno gledano pa gre vsekakor za posel, ki se ga je bilo potrebno lotiti.

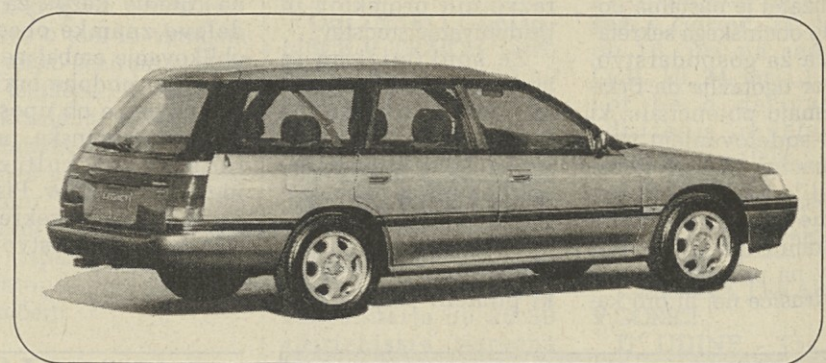
Hrvaška ima veliko turističnih objektov, zanimivih za delničarje (Foto:S.Živulović/TRIO)

SUBARU - industrijaimport

UGODNO - PRIMERJAJTE CENE

Najcenejši karavan s pogonom na štiri kolesa na trgu
SUBARU LEGACY 1.8 s pogonom na štiri kolesa

CENA DO REGISTRACIJE 32.283 DEM

Najcenejši karavan v svojem razredu
SUBARU LEGACY 2.0 s pogonom na prednji kolesi, s skoraj vso dodatno opremo

CENA DO REGISTRACIJE 31.178 DEM

DARILO PRI OBEH TIPIH - AVTORADIO

Organiziramo prodajo na lizing - kredit
V računu upoštevamo vsa vozila.
Pokličite ali nas obiščite!

Informacije: Industriaimport, Ljubljana, Dunajska 8, tel. 061/325-788, 314-752, Vrhnika, Kolodvorska 8, tel. 061/355-786, AVTOMOTOR MARIBOR, tel. 062/212-654, 25-456, 101-676, AVTOMOTOR CELJE, tel. 063/24-211, int. 23, GLOBUS KRANJ, tel. 064/214-761, AVTOMARKET, tel. 061/372-383, 374-216, 374-964, 371-024, MI Moderni interieri Koper, tel. 066/38-163, 38-168, AVTOGEMA KOČEVJE, tel. 061/851-402, INTEGRAL JESENICE, tel. 064/81-881, OLDY MATJAZ MARKETING POLZELA, tel. 063/721-052.

MENJALNIŠKI TEČAJI

18. januar 1993

menjalnica	Nemška marka (tečaj za 1 DEM)		Avstrijski šiling (tečaj za 1 ATS)		Italijanska lira (tečaj za 100 LTL)	
	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni
A Banka	61,65	62,65	8,71	8,88	6,35	6,77
Avtohisa Ljubljana*	62,00	62,50	8,70	8,83	6,45	6,78
Azur*	61,80	62,50	8,70	8,89	6,40	6,80
Banka Vipra Nova Gorica	61,80	62,51	8,59	8,79	6,53	6,70
Bela vrtnica	61,70	62,80	8,65	8,90	6,40	6,80
Bobr Fuzine	62,00	62,50	8,70	8,88	6,60	6,90
Bobr Trzin	62,00	62,40	8,70	8,88	6,60	6,90
BTC terminal Sezana	61,85	62,50	8,70	8,85	6,50	6,75
BTC d.d. Ljubljana	62,00	62,80	8,65	8,90	6,50	6,80
Brdar d.o.o. Koper	61,55	62,19	8,66	8,80	6,40	6,75
Burin Moste	61,90	62,60	8,60	8,85	6,40	6,75
Burin Center	62,00	62,55	8,60	8,85	6,40	6,75
Come 2 Us*	62,00	62,80	8,60	8,80	6,40	6,70
Creditanstalt - Nova banka	61,50	62,40	8,75	8,90	6,20	6,80
Dom na trgu	62,20	62,49	8,76	8,84	6,40	6,75
Emona Globtour	61,35	62,50	8,68	8,93	6,25	6,80
Eros Ljubljana*	62,10	62,60	8,75	8,90	6,55	6,70
Eros Kranj - Štari Mayr*	62,10	62,55	8,78	8,90	6,55	6,70
Euroservis Sezana	61,90	62,30	8,70	8,80	6,55	6,65
Euroturs International*	61,70	62,60	8,65	8,85	6,40	6,75
Feniks d.o.o.*	61,65	62,35	8,62	8,84	6,46	6,76
Fiba Koper	61,70	62,30	8,60	8,75	6,45	6,68
Firadas Idrija	61,95	62,80	8,70	8,90	6,40	6,70
Golfturnist	61,90	62,65	8,70	8,88	6,35	6,90
Hida*	62,00	62,45	8,74	8,90	6,45	6,80
Hipotekarna banka Koper*	61,55	62,50	8,65	8,88	6,35	6,75
Hram Rožice Mengeš	62,15	62,35	8,70	8,90	6,10	6,90
Hranilno kreditna služba	61,95	62,85	8,71	8,90	6,36	6,86
Ilirika Ilirska Bistrica	61,20	62,40	8,55	8,73	6,31	6,62
Ilirika Slovenj Gradec	62,00	62,55	8,71	8,85	6,11	6,62
Ilirika Postojna	61,76	62,34	8,68	8,76	6,46	6,60
Ilirika Sezana	61,91	62,29	8,71	8,80	6,56	6,65
Italdesign Nova Gorica*	61,80	62,45	8,70	8,83	6,50	6,68
Klub Slovenijales	62,10	62,70	8,70	8,90	6,60	6,90
Komercialna banka Triglav	61,54	62,60	8,65	8,86	6,34	6,75
Kompas Hertz Celje*	62,00	62,40	8,75	8,85	6,40	6,70
Kompas Hertz Velenje*	62,00	62,40	8,75	8,85	6,40	6,70
Kompas Hertz Idrija*	62,00	62,40	8,75	8,85	6,40	6,70
Kompas Hertz Tolmin*	62,00	62,40	8,75	8,85	6,40	6,70
Kompas Hertz Novo Mesto*	62,00	62,40	8,75	8,85	6,40	6,70
Kompas Hertz Krško*	62,00	62,40	8,75	8,85	6,40	6,70
Kompas Hertz Bled*	62,00	62,40	8,75	8,85	6,40	6,70
Kompas Fintrade	62,00	62,49	8,70	8,91	6,40	6,89
Kompas Holidays*	62,10	62,60	8,75	8,90	6,30	6,80
Libertas Koper	61,65	62,20	8,68	8,80	6,48	6,68
Ljubljanska banka d.d.	61,35	62,85	8,67	8,93	6,50	6,81
LB Banka Zasavje Trbovlje	61,50	62,50	8,74	8,88	6,55	6,90
LB Dolenjska banka N.M.	61,70	62,70	8,70	8,90	6,50	6,85
LB Komercialna banka N. G.	61,06	62,55	8,57	8,96	6,32	6,72
LB Kreditna banka MB d.d.*	61,40	62,85	8,70	8,90	6,40	6,97
LB Splošna banka Celje	61,80	62,60	8,70	8,80	6,62	6,90
LB Splošna banka Koper*	61,08	62,42	8,55	8,74	6,32	6,67
MA - VIR	62,00	62,60	8,70	8,88	6,40	6,85
Media*	62,00	62,50	8,70	8,80	6,50	6,75
Mercator Turist	61,80	62,50	8,68	8,85	6,40	6,81
Niprom II Ljubljana *	62,00	62,40	8,73	8,88	6,50	6,90
Petrol*	62,00	62,30	8,60	8,85	6,40	6,80
Poštna banka Slovenije*	61,30	62,45	8,40	8,84	6,10	6,69
Probanka Maribor	61,55	62,80	8,70	8,90	6,60	6,80
Publikum Ljubljana	62,10	62,35	8,75	8,89	6,40	6,78
Publikum Celje	62,05	62,34	8,75	8,85	6,50	6,79
Publikum Dobova	61,75	62,50	8,52	8,87	6,35	6,85
Publikum Kostanjevica	61,75	62,50	8,52	8,87	6,35	6,85
Publikum Krško	61,75	62,50	8,52	8,87	6,35	6,85
Publikum Maribor	62,06	62,28	8,77	8,84	6,30	6,88
Publikum Metlika	62,00	62,50	8,60	8,80	6,30	6,70
Publikum Mozirje	61,65	62,28	8,72	8,81	6,30	6,80
Publikum Novo Mesto	61,90	62,70	8,65	8,80	6,20	6,75
Publikum Piran	61,50	62,30	8,56	8,70	6,34	6,57
Publikum Ptuj	61,80	62,55	8,74	8,83	6,30	6,70
Publikum Sevnica	61,70	62,50	8,65	8,85	6,45	6,79
Publikum Sentilj	62,06	62,28	8,77	8,84	6,30	6,85
Publikum Sentjur pri Celju	62,05	62,39	8,70	8,80	6,40	6,90
Publikum Trebnje	61,62	62,52	8,69	8,84	6,40	6,75
Publikum Zagorje	62,00	62,39	8,75	8,85	6,50	6,85
Publikum Zalec	62,00	62,39	8,73	8,84	6,45	6,79
Roja	62,00	62,50	8,78	8,88	6,50	6,75
Shalaby Koper	61,60	62,25	8,60	8,80	6,46	6,72
Simotisk*	61,80	62,50	8,70	8,85	6,40	6,80
SKB banka d.d. Ljubljana**	62,01	62,08	8,81	8,82	6,52	6,71
Slovenijaturist	62,04	62,40	8,73	8,83	6,57	6,73
Slovenska investicijska banka*	62,00	62,80	8,75	8,95	6,40	6,85
Sl.hranilnica in posojilnica	62,00	62,60	8,75	8,89	6,40	6,75
SZKB d.d. Ljubljana	61,95	62,85	8,71	8,90	6,36	6,86
Sonce	62,00	62,60	8,72	8,90	6,50	6,84
Štajerska banka obrti in podj.	61,60	62,40	8,69	8,84	6,40	6,95
Tartarus Postojna	61,48	62,36	8,59	8,75	6,42	6,67
Tenitours Domžale	62,00	62,60	8,70	8,85	6,50	6,90
Tori*	62,00	62,50	8,75	8,88	6,45	6,75
Upimo	62,00	62,25	8,75	8,85	6,60	6,75
Wilfan	62,20	62,50	8,77	8,87	6,60	6,90

Tečaj velja danes: * Zračunavajo provizijo: **

MENJALNICA HIDA

Pokrita tržnica Ljubljana

IŠCEMO NOVE SODELAVCE

Pisne prijave z življenjepisom pošljite na naslov:

HIDA TRADE FINANCE, Kozeljeva 6, Ljubljana

BANKA SLOVENIJE

Tečajna lista št. 12 z dne 18. januarja — Tečaji veljajo od 19. 1. 1993 od 00.00 ure dalje

država	šifra	valuta	enota	ZA DEVIZE		
				nakupni	srednji	prodajni
Avstralija	036	avstr. dolar	1	67,1325	67,3345	67,5365
Avstrija	040	šiling	100	868,5795	871,1931	873,8067
Belgija	056	frank	100	296,7372	297,6301	298,5230
Kanada	124	dolar	1	77,4840	77,7172	77,9504
Danska	208	krona	100	1586,9572	1591,7324	1596,5076
Finska	246	marka	100	1829,5533	1835,0585	1840,5637
Francija	250	frank	100	1806,6381	1812,0743	1817,5105
Nemčija	280	marka	100	6110,7325	6129,1139	6147,5073
Grčija	300	drahma	100	—	45,8948	46,0325
Irski	372	funt	1	—	162,6668	163,1548
Italija	380	lira	100	6,6577	6,6777	6,6977
Rep. Hrvaška	385	hrv. dinar	100	—	11,0000	—
Japonska	392	jen	100	78,8895	79,1269	79,3643
Nizozemska	528	gulden	100	5435,1911	5451,5457	5467,9003
Norveška	578	krona	100	1449,1602	1453,5208	1457,8814
Portugalska	620	escudo	100	67,7680	67,9719	68,1758
Švedska	752	krona	100	1367,5819	1371,6970	1375,8121
Švica	756	frank	100	6680,2528	6700,3539	6720,4550
Velika Britanija	826	funt sterling	1	153,3183	153,7796	154,2409
ZDA	840	dolar	1	99,2750	99,5737	99,8724
Evropska Skupnost	955	ECU	1	120,1553	120,5169	120,8785
Španija	995	peseta	100	86,2836	86,5432	86,8028

Opomba: Tečaj hrvaškega dinarja se uporablja za izkazovanje rezultatov iz poslovanja z Republiko Hrvaško, kjer je omenjena valuta plačilno sredstvo.

Cena za vpis v odstotkih in tekoča nominalna vrednost dvodelnih blagajniških zapisov

Banke Slovenije na dan 19. JANUARJA 1993

št. dni do zapadlosti	veljavni srednji tečaj BS za 1 DEM	cena za vpis v % od nominalne vrednosti (tečaj)			tekoča nominalna vrednost za APOEN (v SIT)			
		(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj	APOEN	(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj
1) BLAGAJNIŠKI ZAPISI, IZPLAČLJIVI 15.MARCA 1993:					1.000.000	592,188	605,845	1.198,034
55	61,2912	118,4377%	121,1690%	119,8034%	100,000	59,219	60,585	119,803

Od 31.12. 1992 Banka Slovenije ne bo več objavljala podatkov za blagajniške zapise z dospelostjo 10.12.1992. Znesek za izplačilo teh zapisov je do 10.12.1995 enak znesku na dan 31.12.1992

MENJALNI TEČAJ ZA HRD

18. JANUAR 1993	v SIT za 100 HRD	
menjalnica	nakupni	prodajni
Abanka	7,50	15,00
Bela vrtnica	8,00	12,00
Burin Moste	9,50	13,00
Eros Ljubljana	8,00	12,00
Fiba Koper	8,50	12,80
Hida*	9,00	11,90
Hipotekarna banka Koper	7,00	11,00
Ilirika Ilirska Bistrica	9,50	13,00
Ilirika Sezana	9,00	13,00
SKB banka d. d.**	8,00	12,00
Sonce	10,00	13,00

Tečaj velja danes: *, Zračunavajo provizijo: **;

TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

18. JANUAR 1993	v LIRAH	
valuta	nakupni	prodajni
ameriški dolar	1470,00	1520,00
nemška marka	905,00	925,00
francoski frank	267,00	275,00
holandski gulden	803,00	827,00
belgijski frank	43,85	45,15
funt sterling	2265,00	2335,00
irski sterling	2385,00	2455,00
danska krona	234,50	241,50
grška dramma	6,30	7,25
kanadski dolar	1148,00	1185,00
japonski jen	11,30	12,20
švicarski frank	988,00	1018,00
avstrijski šiling	128,00	133,30
norveška krona	213,00	220,50
švedska krona	201,00	208,50
portugalski escudo	9,30	10,35
španska peseta	12,25	13,15
avstralski dolar	990,00	1025,00
madžarski florint	11,00	15,00
slovenski tolar	14,50	15,00
hrvaški dinar	1,20	2,00

TEČAJ TOLARJA V TUJINI

18. JANUAR 1993			
država	banka	nakupni	prodajni
Avstrija	Posojilnica Pliberk	10,00	11,00
Avstrija	Posojilnica Železna Kapla	10,70	11,70
Avstrija	Posojilnica Borovlje	10,50	11,50
Avstrija	Posojilnica Šentjakob	10,70	11,70
Avstrija	Posojilnica Ločilo	11,00	11,70
Italija	Kmečka banka Gorica	14,50	15,00
Italija	Tržaška kreditna banka	14,50	15,00

DEVIZNI TRG BEOGRAD

18. JANUAR 1993			ZA DEVIZE		
država	valuta	enota	nakupni	srednji	prodajni
Avstrija	šiling	100	6543,1249	6562,8133	6582,5817
Francija	frank	100	13585,5430	13626,4220	13667,3020
Nemčija	marka	100	46029,4430	46167,9470	46306,4510
Italija	lira	100	49,7503	49,9000	50,0497
Švica	frank	100	50353,4220	50504,9360	50656,4510
ZDA	dolar	1	747,7500	750,0000	752,2500
V.Britanija	funt	1	1151,9062	1155,3723	1158,8384

Opomba: povzeto po Reutersu.

NOVICE

Nemiri v Gazi

JERUZALEM - Nemiri v zasedeni Gazi se nadaljujejo že peti dan. Mednarodni predstavniki so sporočili, da je izraelska vojska v spopadu s Palestinci, ki so pripadnike varnostnih sil obmetavali s kamenjem, ubila tri mladoletne Palestince. Tako je bilo v nemirih v Gazi in na zahodnem bregu ubitih že osem ljudi, med njimi stiri najstniki, stari manj kot 15 let. Med petletnim palestinskim gibanjem proti izraelskim oblastem je življenje izgubilo že 995 Palestincev in 108 Izraelcev. (Reuters)

Zeleni se združujejo z manjšimi strankami

HANNOVER - Nemski zeleni in manjše stranke, ki so nastale leta 1989 po političnih spremembah v Vzhodni Nemčiji, so se konec tedna odločili, da ustanovijo skupno stranko, ki bo nastopila na volitvah prihodnje leto. Združitev v stranko, ki se bo imenovala Koalicija 90-Zeleni in bo imela sedež v Berlinu, naj bi uradno potrdili maja v Leipzigu. Zeleni že od leta 1990 nimajo več predstavnikov v parlamentu. Koalicija 90 pa ima osem sedežev. (STA)

Medčrnski spopadi zahtevali devet žrtve

JOHANNESBURG - Blizu mesta Pietermaritzburg v južnoafriški pokrajini Natal je bilo iz zasede ubitih devet ljudi, je v ponedeljek sporočila tamkajšnja policija. Oborožena moška sta napadla manjši avtobus, ki je prihajal iz crnskega geta v predmestju Pietermaritzburga. Avtobus se je prevrnil na poboci. Med streljanjem, ki je sledilo, pa je bilo poleg devetih mrtvih tudi več ranjenih. Policija meni, da gre za obračun med pripadniki ANC in Inkathe. (STA)

Sedež ZEU premestili v Bruselj

BRUSELJ - Zahodnoevropska unija bo poskušala se okrepiti svoje stike z zvezo Nato in Evropsko skupnostjo. Unija, ki so sestavlja deset držav, se srečuje predvsem s problemi obrambe in varnosti v času po obdobju hladne vojne. Unija je v ponedeljek tudi uradno premestila svoj sedež v Bruselj. Prvo zasedanje stalnega sveta unije bo že danes, je povedal tiskovni predstavnik. Zaostrjene razmere na ozemlju nekdanje Jugoslavije in negotovost prihodnjih odnosov med ZDA in Evropsko skupnostjo silijo ZEU, da skupaj z Natom in ES opredelijo svojo vlogo in naloge pri reševanju teh perečih vprašanj. (Reuters)

Danci za Maastricht

KOPENHAGEN - Zadnje javnomnenjske raziskave na Danskem kažejo, da bodo Danci na drugem referendumu, ki bo aprila ali maja, glasovali za vstop Danske v združeno Evropo. Casopis Boersen je objavil rezultate, po katerem naj bi maastrichtski dogovor podprlo 56 odstotkov volilcev, slaba tretjina jih je se vedno proti, 14 odstotkov volilnih upravičencev pa je še neodločenih. Opozicijski voditelj Rasmussen, ki bo nasledil dosedanjega predsednika vlade Schluete-rja, ki je odstopil v petek, se je sestel s predstavniki se starih strank. Osrednja tema pogovorov je bilo oblikovanje nove vlade, ki naj bi z uspešnim gospodarskim programom rešila državo iz krize in Dance prepričala, naj glasujejo za vstop Danske v skupnost držav združene Evrope. Kot je povedala tiskovna predstavnica stranke Socialdemokratov Slothova, bo nova vlada, če bodo pogovori uspešni, znana že v sredo. (Reuters)

Podtaknjene bombe na Korziki

AJACCIO - Korziška policija je sporočila, da so pripadniki korziške narodne liberalne fronte v noči z nedelje na ponedeljek v naseljih francoskih pocitniških hišic na jugu otoka podtaknili kar 38 bomb. Povzročile so izjemno veliko gmotno škodo, zrtev pa na srečo ni bilo. Nacionalisti trdijo, da pomeni postavitev teh naselij kolonizacije otoka in da so bile pocitniške hišice postavljene z denarjem podjetij, ki so tesno povezane z italijansko mafijo. (Reuters)

Rdeči Kmeri še ne bodo izpustili talcev

PHNOM PENH - Enodnevna pogajanja med pripadniki gverilske organizacije Rdeči Kmeri in predstavniki Združenih narodov o izpustitvi starih zajetih pripadnikov mirovnih sil OZN so bila neuspešna. Tiskovni predstavnik sil ZN je izjavil, da niso dosegli nobenega napredka, in ob tem poudaril, da je tudi malo upanja za vzpostavitev miru v Kambodži. (Reuters)

ZALIV / PO TRETJEM BOMBARDIRANJU IRAKA

Arabski svet z občutkom nemoči spremlja napade

Le Kuvajt in emirati zahtevajo odločnejše zahodne vojaške akcije

NIKOZIJA - Arabski svet je včeraj z občutki nemoči in strahu reagiral na že tretji zavezniki napad na Irak. Z izjemo Libije in Jordanije, ki z »ogorčenjem obsojata napad na bratski Irak«, so iz drugih arabskih prestolnic prihajala precej različna mnenja. Prozahodne vlade obžalujejo »pretirani odgovor na izzivanja iranskega predsednika Sadama Husei-

na«, kar so ponavljali tako v Kairu kot v Tunisu in Rabatu. V Alžiru vlada vse od prvega napada modro molči, da ne bi se bolj razjarila svojih islamskih fundamentalistov, če ne bi zavzela skrajno odločnega stališa. V prozahodnih arabskih državah se namreč dobro zavedajo, da je dobršen del prebivalstva custveno na strani Sada-

ma Huseina, ker se je edini postavil po robu »nevernemu Zahodu«. V Damasku so prav tako previdni ali, bolje rečeno, obtožujejo tako Zahod kot Sadama Huseina, ki je kriv za stopnjevanje napetosti na celotnem bližnjevzhodnem območju. Najbolj jasni pa so v Teheranu, kjer očitajo Zahodu »neopravičljive vojaške akcije«, s kateri-

mi hočejo le podaljšati amerisko navzočnost v Zalivu, ne pa zrusiti »protiislamskega Sadamovega režima«. Ne glede na različne nianse pa skoraj vse arabske vlade obsojajo »zahodno dvojno merilo«, ki z bombami in napadi vsiljuje Iraku spostovanje resolucij Varnostnega sveta OZN, take odločnosti pa ne pokaže, kadar resolucije kršijo Izraelci in Srbi.

Povsem drugačno je vzdušje v arabskih zalivskih državah. V Kuvajtu zahtevajo se odločnejše posege proti Sadamu Huseinu, ki v svojih izjavah potrjuje ozemeljske zahteve nad celotnim Kuvajtom.

Po njegovih besedah je namreč Kuvajt se vedno le 19. iraska pokrajina, ki jo bodo osvobodili vsiljene vladavine Sabahov. Kuvajtski obrambni minister sejk Ali Salem al-Sabah je zato napovedal, da bo od Francije in Velike Britanije zahteval, naj pošlje svoje enote na severno in severovzhodno mejo z Irakom.

V zadnjih dneh je v Kuvajt prispelo 1100 ameriških vojakov, ki so že zasedli položaje na najbolj strateških mestih. Ta kontingent pa je po mnenju Kuvajtčanov nezadosten, če bi prišlo do nenadnega vdora iraske vojske kot pred dvema letoma.

Zivčni so tudi v Združenih arabskih emiratih, kjer se dobro zavedajo Sadamove nevarnosti, a jih obenem skrbi, da se ne bi z dokončno destabilizacijo Iraka okrepil teokratski Irak, ki je za bogate zalivske emirje se nevarnejši kot laični Irak.

Te skrbi imajo tudi v Savdski Arabiji. Kralj Fahd je s podporo britanskega premiera Majorja prisilil Busha, da se je odločil za »omejene kirurske vojaške akcije«, in ne za splosni letalski napad, kot ga je zahtevala washingtonska administracija.

V Savdski Arabiji in v Kuvajtu pa je včerajšnji dan minil v izredni napetosti. V Dahrnu, od koder so včeraj proti Iraku poletela zavezniška letala, so se kar dvakrat oglasile sirene za preplah ob letalskem napadu. Poročila, da so protiraketne baterije patriot prestregle irasko raketo zemlja-zemlja tipa scud, so v Pentagonu in v Riadu odločno zanikali, to pa ni zmanjšalo napetosti v obeh državah.

Kakšno ozračje vlada na Bliznjem vzhodu, pričajo tudi sporocila iz Izraela, da so na severu ljudje panično bežali v zaklonišča, ker so rakete iz palestinskih večevnih raketometov zamenjali za scude. (voc)

Po ponedeljkovem že tretjem posredovanju zaveznih sil na jugu Iraka so v Bagdadu pripravili protiameriske demonstracije (Telefoto:AP)

INDIJA / RAZMERE PO NEREDIH SE UMIRJAJO

Nočne straže varujejo krhek mir v Bombayu

Iz 12-milijonskega Bombaya je zbežalo več deset tisoč ljudi, ostali pa so se zatekli v šole in cerkve

BOMBAY - Zaradi nenehnih spopadov med hindujci in muslimani v Indiji so se prestrašeni prebivalci pred morebitnimi izgedi za silo oborožili z noži in napalmskimi bombami. Po skoraj stitirajst dnevnih nemirih v Bombayu, v katerih je življenje izgubilo najmanj 500 ljudi, so razmere trenutno mirnejše, vendar pa je v mestu z 12 milijoni prebivalcev se vedno cutiti napetost. »Tu je kot v vojaškem oporišču,« je dejal eden od prebivalcev predmestja Andheri. Prebivalci stanovanjskih predelov so oblikovali posebne skupine, ki ponoči nazdorujejo njihov okolis. Na višje zgradbe pa so postavili luci, da bi tako laze opazovali dogajanje na ulicah. Nekateri oborožene skupine so od prebivalcev za zaščito že zahtevale plačilo.

Stanovanci, ki ponoči nadzorujejo stanovanjske ceste, so se oborožili, kot so vedeli in znali. Eden od fantov, ki v skupini strazi mestno četrt, ima ob sebi le hokejsko palico, palico za kriket in fluorescentno svetilko.

Bombay, indijsko trgovsko mesto, je v dneh nemirov zapustilo več deset tisoč ljudi, večina tistih, ki so ostali v mestu, pa se je zatekla v šole, mošeje in cerkve. Njihovi domovi so ali požgani ali močno poškodovani, prav tako usodo pa je med neredi proti manjšinski muslimanski skupnosti doživelo veliko trgovin in avtomobilov.

Neredi v Indiji so izbruhnili, potem ko so decembra hindujski skrajneži v Ajodiji vdrl v mošejo iz 16. stoletja in jo unicili. V nedeljo prvič po 6. januarju, ko so se neredi začeli, ni padla nobena zrtev. Varnostne sile so v nekaterih stanovanjskih četrtih že preklecale policijsko uro, saj se razmere počasi urejajo. Nekdanji indijski premier in vodja stranke Janata Dal Singh je z gladovno stavko pozval k miru v državi. Včeraj so ga morali zaradi težav z ledvicami odpeljati v bolnišnico. Po njegovem mnenju trenutni mir se ne pomeni, da neredi med hindujci in muslimani ne bodo ponovno izbruhnili. (Reuters)

Ali trenutno tatišje v Indiji pomeni tudi ureditev razmer (Telefoto: Arhiv)

ANGOLA / VOJNA

Država, ki ne najde miru

Kljub porazu na volitvah uporniki Unita ne odnehajo

LIZBONA - Angolsko upornisko gibanje Unita je sporočilo, da je v minulem tednu padlo več kot petsto zrtev v spopadih z Huambo, ki naj bi ga že zavzele enote Unita. Kot je sporočil portugalski vicekonzul v Luandi, zdaj napadajo pomembno naftno mesto Soyo, ki so ga z ladjó zapustili vsi tučji. Soyo je središče naftnih polj, kjer nacrpajo skoraj tretjino angolske nafte s približno 500.000 sodčki surove nafte na dan. Preostala nafta prihaja iz ploscadi, ki so v morju, v bližini enklave Cabinda, ki jo z Angolo povezuje morski koridor.

Diplomati v Lizboni ocenjujejo, da ima vlada v Soyu pod orožjem nekaj sto vojakov in približno tisoč petsto mož vojaške

policije. Povedali pa so tudi, da kmalu pričakujejo okrepitev z letalom ali po morju iz Cabinde, ki jo prav tako ogrožajo gverilske enote separatističnega gibanja FLEC (fronta za osvoboditev enklave Cabinda), pa tudi Unita.

Hudi spopadi so se v Angoli začeli pred dvema tednoma in s tem prekrili mirovni sporazum, ki je bil leta 1991 sklenjen med Unito in vladajočo MPLA.

Sporazum iz leta 1991 naj bi končal šestnajst let trajajočo državljansko vojno. Angola pa se znova pogreza v območje spopadov, potem ko Unita ni hotela sprejeti svojega volilnega poraza. Tamkajšnje septembrske volitve so potekale pod nadzorom Združenih narodov.

Vladna policijska patrulja v Luandi (Foto:Arhiv)

UGANDA

Afriška zgodba o poti proti uspehu

HUBERT KAHL/DPA,STA

diplomata iz Kampala.

V drugih afriških državah je vse več izvoljenih predsednikov in parlamentov, medtem ko je v Ugandi za krmilom človek v uniformi. Ko je Museveni prišel na oblast, so ga ocenjevali kot enega izmed tistih vojaških voditeljev nove generacije, ki znajo opraviti s korupcijo starih političnih klik in se hkrati upreti skušnjavi, da bi med vladavino sami obogateli. Njemu sorodna sta bila se Thomas Sankara iz Burkine Faso, ki so ga pozneje

umorili, in Jerry Rawlings iz Gane, castnik vojnega letalstva, ki je slekel uniformo in la ni novembra kot civilni kandidat zmagal na predsedniških volitvah.

Museveni je podooben razsvetljenemu princu iz 18. stoletja, ki zelo dobro ve, kaj je dobro za njegovo ljudstvo in ki zna prav ukrepati, pravi neki evropski diplomat.

Stranke niso prepovedane, vendar se ne smejo vpletati v politiko. Museveni se namreč boji, da bi to vodilo do ra-

zprtij, ki bi utegnile razpihati plemenska nasprotja in razkosati Ugando. »Mnogi ljudje so mnenja, da bomo uživali blagostanje, če bomo imeli veliko strank. Toda to pomeni vpreči voz pred konja,« pojasnjuje predsednik. »Na Zahodu je bil večstrankarski sistem sad blagostanja in nikakor ni bilo nasprotno.«

Museveni se poteguje za enovito vlado. Uvedel pa je nekakšno obliko prvinke demokracije: vascani izvolijo svoje predstavnike, ki niso člani kake stranke, temveč nastopajo kot posamezniki. Poznavalci pravijo, da se ta sistem obnese na vaski ravni, nič več pa na pokrajinski - nekateri namreč trdijo, da so bile volitve na tej stopnji zrezane v prid privrzcencev Musevenija.

Mednarodne organizacije, ki bedijo nad spostovanjem človekovih pravic, so ugandsko vojsko obtožile umorov, samovoljnih aretacij in mučenja. Vlada je odgovorila, da nima dovolj denarja za vzpostavitev učinkovitega pravosodnega sistema.

»Zgodi se, da je sojenje priporniku preloženo, ker ni dovolj denarja za bencin, da bi ga prepeljali iz zapore na sodišče,« pravi neki vladni funkcionar. Neki drug, ki ni zeel biti imenovan, pa je pripomnil: »Kakoroli že, pred prihodom Musevenija smo imeli osem let državljanske vojne in 25 let kršitev človekovih pravic.«

PALE / PRED ZASEDANJEM SKUPŠČINE

Srbi proti Ženevi

Malo upanja, da bo srbska skupščina podprla predlog

ŽARKO RAJKOVIĆ / PETER DAMJANIĆ

BEOGRAD, KNIN - Da ali ne? Kot je morala srbska delegacija v Ženevi kratko in jasno odgovoriti z da ali ne na Vancea-Ownov mirovni načrt, tako bodo morali storiti tudi poslanci skupščine samostojne Republike srbske v BiH. Evropska pogajalca ne dopuščata več odlašanja, pogajanj in prevar. Zahtevata povsem jasn odgovor. In skupščina na Palah ga bo morala dati.

Iz različnih delov BiH, ki so poseljeni s Srbi, se prihajajo komentariji o zasedanju. Prvi so se odzvali Hercegovci. Predsednik trebinjske občine Vucurović je dejal, da je ženevski predlog v osnovi dober. Medtem pa so Srbi iz Foče sporočili, da načrta ne smejo sprejeti, saj bi po njem večina občine pripadla Muslimanom. Najbolj jasno podporo pa je Karadžić dobil iz Semberije. Predstavnik občine Bijeljina menijo, da je treba načrt sprejeti z obema rokama, saj se lahko zgodi, da jim bodo kasneje je ponudili sa manj.

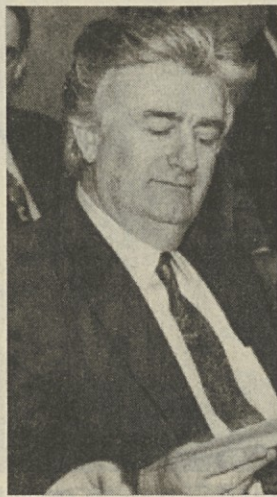
Najostrejšo osodbo zaradi sprejetja ženevskega ultimata je Karadžić dobil od sodelavke Biljane Plavšić. Njegov podpis načrta je označila kot izdajo. Podobno mislijo tudi drugi funkcionarji v Bosanski krajini. Tudi Karadžićev mandatar za sestavo nove vlade Vladimir Lukić meni, da Srbi za nobeno ceno ne smejo pristati na unitarno BiH, saj bi to pomenilo poraz srbskega naroda. Vendar pa podpredsednik srbske skupščine Nikola Koljević meni, da je ženevski sporazum velik korak k miru in da je za Srbe koristen.

»Srbska skupščina na Palah ne sme sprejeti ženevskega načrta, saj bi to močno nas položaj v Kninu in v okolici Srbov v Kninski krajini,« menijo predstavniki kninske vlade. Po besedah predsednika vlade Republike Srbske krajine Zečevića bodo delegati najverjetneje zavrnili ženevski predlog. Tako se bodo odločili zato, ker jim to narekuje vest. Sprejetje predloga bi namreč pomenilo dokončen umik od namer Srbov, da bi v Bosni oblikovali svojo državo. Koridor med Kninom in Beogradom pa bi bil prekinjen, poudarja premijer.

Enakega mnenja je tudi predsednik Srbske demokratske stranke Milan Babić, ki meni, da je Karadžić na podpis pristal pod pritiski srbskega

predsednika Miloševića, ki je v Ženevo odpotoval, da bi dokazal, da Srbija ni vpletena v vojno v BiH. »Podoben scenarij je Milošević pripravil tudi, ko je prisilil Srbe v Krajini, da so podpisali Vancea-Ownov načrt,« trdi Babić, ki je prepričan, da poslanci skupščine na Palah ženevskega predloga ne bodo podprli.

V soboto in nedeljo so v Kninu izvedli delno mobilizacijo vojskarskih sil. Vrhovno poveljstvo srbske vojske je sprejel sklep, po katerem vojski obvezniki republike Srbske Krajine ne smejo zapustiti brez dovoljenja vojskarskih oblasti. V uradnem sporočilu so zapi-

Radovan Karadžić (Foto:TRC) sal, da so se za to odločili, ker so ob meji, se posebej na zadrskem območju, skoncentrirane večje enote hrvaške vojske. Poveljstvo južnega sektorja Unproforja v Kninu je srbskim oblastem sporočilo, da gre le za redne vojske v hrvaške vojske, ki jih je Hrvaška za pravočasno prijavila. Vendar pa je pojasnilo za srbske oblasti nesprejemljivo, zato, ker vaje hrvaške vojske potekajo na območjih, ki naj bi bili po mirovnem načrtu demilitarizirani. Srbske oblasti menijo, da so vaje hrvaške vojske priprave na napad, med katerim bi zasedli srbske položaje okoli letališča Žamun pri Zadru in hidroelektrano Paruca pri Vrljici.

V Beogradu za zasedanje skupščine vlada precejšnje zanimanje. V oči pa bode dejstvo, da se ni nobenih izjav politikov s te strani Drine. Niti Milošević niti Čosić najbrž ne bosta odpotovala v Bosno. Beograd se obnaša tako, kot da za razmere v prekiptem bosanskem loncu ni kriv, čeprav je prav vsem jasno, da so pozivi na bosanski krvavi ples pršli prav iz Beograda.

HERCEGOVINA / NAPETOSTI MED HRVATI IN MUSLIMANI

Bošnjaki v primežu Hrvatov, Srbov in Ženeve

Hrvati v Bosni že uresničujejo delitev po ženevskih načrtih

MOSTAR - Mirovni načrt Cyrusa Vancea in lorda Owna iz Ženeve že daje prve rezultate. V zahodni Hercegovini se hrvaška in muslimanska vojska obnasata tako, kot da se bo med njima vsak čas začela vojna. Stab Izetbegovićeve Vojske BiH v Mostarju so ponovno obložili z vrečami peska in postrili strazo. Iz močno zaščitene poveljstva hrvaškega obrambnega sveta v isti ulici, le nekaj križišč naprej, stabu pošiljajo ultimativne zahteve, naj se podredi in razoroži, stroga policijska ura, ki od osmih naprej prepoveduje vsakršno gibanje, pa velja celo za medugorske romarje.

»Hrvatje smo podpisali ženevski sporazum in zdaj samo uresničujemo pravne dokumente,« pravi Drago Marić, predstavnik urada za informiranje vlade hrvaške skupščine Herceg-Bosne. Za tem dolgim imenom se skriva hrvaška vojska Mateja Bobana, ki poskuša iz hrvaških provinc z ženevskega zemljevida ustvariti hrvaško državo. Na izrednem zasedanju so od muslimanskih enot, s katerimi so se do prejšnjega tedna skupaj borili proti srbski vojski, z dekretom zahtevali, naj se podredijo stabom HVO ali pa zapustijo hrvaško ozemlje. »Naravno

je, da v hrvaških regijah vlada hrvaški narod, prav tako pa je naravno, da bo v muslimanskih regijah vladal muslimanski narod,« pojasnjuje Marić. »V mostarski regiji imamo zdaj glavno besedo Hrvati, zato se mora muslimanska vojska podrediti nasemu poveljstvu.« V stabu vojske BiH pa pravijo, da Hrvatje tako zelo hitijo s podrejanjem muslimanskih sil, ker vedo, da je ženevski mirovni načrt zelo nejasen dokument z malo možnostmi za uspeh.

»Hrvatje bi radi zacementirali svojo oblast. Zemljevid, ki so ga naredili v Ženevi, ne pove tega, da je več kot polovica Mostarčanov Muslimanov, da je Jablanica muslimansko mesto, prav tako Travnik in se kopica manjših krajev. Hrvatski obrambni svet bi nas rad izbrisal iz politike, preden bi to kdo to opazil. Če bodo vztrajali, to lahko pomeni le spopad, ki pa si ga zdaj nihče ne želi.«

Sead Pintul, ki napoveduje mravno prihodnost med Hrvati in Muslimani, je načelnik v stabu Arifa Pasalića, poveljnika 4. korpusa Vojske BiH. »Svet bo zamislil, tudi ko bodo začeli Hrvatje streljati po nas. Če bi slo za kaksne redke kobi-

ERVIN HLADNIK-MILHARČIĆ

lice ali zelve, pa bi vsi planili na pomoč.« Odstranil je eksploziv s starega mostu in se je močno veselil, ko je Osman Balak ponovno odprl najstarejšo trgovino s stari-

Od glavnega mostu v Mostarju ni ostalo veliko (Foto: Arhiv)

nami na levi strani Neretve.

Popolnoma porušeni stari del Mostarja so pred dvema tednoma začeli urejati in Balaku se je zdela, da je mogoče že

nastopil čas za sklepanje poslov. »Če pa se bo začelo zdaj med nami in Hrvati, bom spet zaprl. Levi, od sveta odrezani breg Neretve v Mostarju nadzorujejo muslimanske enote, desnega pa hrvaške. Ampak v resnici smo tako pomešani, da ne ves, kdo je kdo.«

V poveljstvu hrvaške vojske se sicer zelo bojuje, da bi se spopadi med Muslimani in njihovo vojsko iz Zgornjega Vakufa ter okolice Travnika razširili tudi na jug, vendar bodo vztrajali pri zahtevah po popolni pordreditvi njihovi državni ureditvi.

»V Ženevi so določili, da bomo živeli tako, ker se tukaj pač nismo mogli sami dogovoriti,« je resignirano ugotovil Marić, ki pa se mu hkrati zdi, da ima njegova stran za vse, kar se bo zgodilo, mednarodni alibi.

Srbsko topništvo v hribih ni slisalo za ženevski sporazum. Danes ob enih so začeli s topniškim obstreljevanjem mostarskega jezua, čez katerega peje edina se prevozna cesta do Neretve, Belega polja, Rastanja, Vranjevića in drugih naselij ob frontni crti. Mostarju niso obstreljevali, ker se vedno velja hrvaška groznja, da bo za vsako granato, ki pade na mesto, padlo troje granat na srbsko mesto Nevesinje.

SRBIJA / O DELITVI BOSNE

Tovarne avtomobilov in elektrarne v ozadju krvavih spopadov

Napadalci v BiH prodirajo tja, kjer vidijo gospodarske koristi

ZORAN JELIĆ

BEOGRAD - Čeprav so bile v preteklih dneh ocije javnosti uprte k odločitvi srbske skupščine v Bosni oziroma k prihodnji usodi pogajanj v Ženevi, se v tamkajšnjih sredstvih javnega obveščanja se pojavljajo tudi druge teme. Nad predlaganim načrtom razdelitve Bosne in Hercegovine na deset provinc se ne sklanjajo samo politiki in časniki, pač pa tudi vse več zgodovinarjev, demografov, statistikov in gospodarstvenikov. Prav zadnji pa se zdi, da so najpomembnejši.

Drugece rečeno, gospodarske bilance in računi so osrednja tema formalnih in neformalnih sestankov, ki so skriti pred očmi javnosti, v časopisju

pa se vedno prevladujejo teme o tem, kje je kdo zivel pred to ali prejšnjo vojno. Tu pa tam v časopise prodre kaksna karta gospodarsko razdeljene Bosne, vendar najpogostejše skozi pripovedovanje in podatke o tem, kaj je, na primer, po drugi svetovni vojni zaostajala Banjaluka, medtem ko so pravi gospodarski prodor doživeli kraji Mikulića in Pozderca.

V nasprotju s tem dobri poznavalci bosansko-hercegovaške gospodarstva zagovarjajo, da je cilj najnovjših spopadov predvsem zavzetje pomembnejših gospodarskih objektov.

Srbski obroc okoli Sarajeva je mogoče prebiti

na več mestih. Značilno je, da najmočnejši in najpogostejši napadi prihajajo s severa, saj bi uspešen prodor pomenil tudi zavzetje tovarne avtomobilov v Vogosći. Res je, da so tam že davno razgrabilili več sto narejenih avtomobilov, nemški partner pa je za zahteval vojno odškodnino, vendar pa je to veliko manj od vrednosti neposkodovane tovarne, se posebej od vrednosti obnovljene proizvodnje.

Boji za Drino se jasneje razkrivajo gospodarsko ozadje vojne v Bosni in Hercegovini. Recimo, v bližini Zvornika je zelo zanimiva tovarna glinice. Pogoni so se vedno neposkodovani, celotna proizvodnja je na enem mestu

in eden od izdelkov ima zanesljive in dolgoročno zagotovljene kupce na konvertibilnem trgu. Letna vrednost izvoza je se pred vojno znašala približno 500 milijonov ameriških dolarjev, ocenjujejo pa, da bi lahko vrednost izvoza brez težav povečali se za polovico. Po ocenah naj bi imele srbske province primanjkljaj v plačilni bilanci s tujino v vrednosti približno milijarde dolarjev, samo zvoznika tovarna pa bi lahko tako poravnala tri četrtine tega primanjkljaja.

Poleg tega sta na Drini tudi dve hidroelektrarni. Tista pri Bajini Basti bo nesporno ostala srbska, vendar pa ostaja vprašanje, kdo bo uporabljal hi-

drolektrarno pri Visegradu. Ta je trenutno pod nadzorstvom srbskih sil, vendar pa naj bi bila po Vanceovem in Ovnovem načrtu v muslimanskih rokah.

Z zavzetjem levega brega Neretve so Hrvatje praktično osvojili vse štiri elektrarne na reki, zato bo srbska stran najverjetneje skušala Banjaluko z elektriko oskrbovati iz elektrarne v Visegradu. Če bo ženevski predlog ostal nespremenjen, bi elektrogospodarski potencial Bosne razpadel na tri približno enake dele.

Tako ostaja odprto vprašanje: kdaj bo netrna vojna v socialistični Jugoslaviji prepustila mesto pravemu tržišču.

MAKEDONIJA / KDAJ PRIZNANJE?

Makedonci nejevemo čakajo na razpravo v OZN

ATENE, SKOPJE - Grški tisk piše o možnosti, da bo VS ze v ponedeljek ali najkasneje v torek razpravljalo o sprejetju Makedonije v ZN in da bo prošnja najbrž tudi sprejeta. Makedonci so do takih napovedi zelo skeptični. Makedonski zunanji minister Denko Maleski je v New Yorku, kjer čaka, da bo VS OZN začel razpravljati o priznanju. Po zadnjih poročilih je za to zelo malo upanja. Generalni sekretar Gali je predlagal novo formulo, po kateri naj bi VS o priznanju govoril se potem, ko bo o imenu Makedonije odločalo tudi Me-

dnarodno sodišče v Haagu. Grški zunanji minister Papakonstantinou naj bi v ponedeljek odletel v New York, kjer bo poskušal prepričati morebitno priznanje neodvisnosti Makedonije.

Predsednik grške vlade Micotakis je izjavil, da se bo skupaj z ministri srečal z veleposlaniki držav VS OZN v Atenah, kar je tudi del grške kampanje proti priznanju severne sosedice. Micotakis je poudaril, da bo VS o priznanju Makedonije gotovo razpravljal prej kot v nekaj tednih, kot so to zagotavljali Atenam. (M. K., Reuter)

Hrvatian vojak v Bosni lansko poletje (Foto: Arhiv)

HRVAŠKA / ČOSIĆ PRIHAJA V ZAGREB

Tuđman je zadovoljen z delitvijo BiH in deležem, ki je pripadel Hrvaški

ZAGREB - Izetbegovićev protest proti hrvaškemu prevzemu poveljstva nad oboroženimi silami je hrvaški predsednik Tuđman kometiral kot »zanimivo« misel, ki skuša prikriti nesplošnost enakovrednih odnosov v tej državi.

Na konferenci za novinarje je dodal, da je bilo tako dogovorjeno tudi v Ženevi in znova potrjeno na sestanku med Ovnom, Vanceom, Izetbegovićem in Bobanom v Zagrebu.

Hrvaška je do konca razkrila svoje karte v zvezi z BiH in načinom osvoboditve zdaj zasedenih ozemelj. Prav tako Hrvaška nasprotuje od-

pravi embarga na uvoz orožja v BiH. Glavni spor med hrvaškimi in muslimanskimi vodstvom v BiH in med državama Hrvaško in BiH je po Tuđmanovih besedah v tem, da si muslimansko vodstvo prizadeva vojno speljati do konca, medtem ko naj bi se Hrvaška zavzemala za mir.

Tuđman se je v celoti odločil za razdelitev BiH in je zadovoljen z deležem, ki ga je dobil, saj se ta skoraj v celoti sklada z mejami Banovine Hrvaške iz leta 1939. Zdaj je za mir za vsako ceno, zato je namesto z Muslimani pravzaprav sklenil tih dogovor s Srbi. Tuđman napoveduje nadaljevanje pogovorov

z Dobrico Čosićem v Ženevi. Predsednik ZRJ je priznal Hrvaško, se zavzel za normalizacijo odnosov in za odprto avtocesto Zagreb-Beograd in za to, da JA zapusti dubrovaško območje. Hrvatje so to področje dobili nazaj, vključno s Prevalko.

Čosić bo po vsej verjetnosti že v sredo pripotoval v Zagreb, kar bo se en korak več k dokončnemu medsebojnemu priznanju obeh držav, s čimer bi se Srbija morala odreci krajinam, Hrvaška pa bi morala nehati imenovati Jugoslavijo »tako imenovana«, obe pa si bosta pustili izplačati »primerne usluge« v BiH. (G. M.)

NOVICE

O prihodnjem kulturnem sodelovanju v Evropi

LJUBLJANA - Na 61. zasedanju Sveta za kulturno sodelovanje Sveta Evrope (CDCC), ki je potekalo od 12. do 14. januarja v Strasbourg, je sodelovala tudi slovenska delegacija. Slovenija je s pristopom k Evropski kulturni konvenciji 2. julija 1992 postala enakopravna članica CDCC, ki ureja sodelovanje držav članic na področju solstva, kulture, kulturne dediščine in visokega solstva.

Na zasedanju so obravnavali usmeritve prihodnjega kulturnega sodelovanja v Evropi. Pogovarjali pa so se tudi o pripravi na vrhunsko srečanje predsednikov držav in vlad članic Sveta Evrope, ki bo letos oktobra na Dunaju. Za predsednico Sveta za kulturno sodelovanje Sveta Evrope so izvolili vodjo slovenske delegacije Tanjo Orel-Sturm. (STA)

Pomoč beguncem v BiH

LJUBLJANA - V slovenskem glavnem mestu bo v sredo celodnevni sestanek skupine izvedencev iz držav podpisnic deklaracije, ki je bila sprejeta na mednarodnem sestanku o pomoči začasnim beguncem iz Bosne in Hercegovine konec junija v Ljubljani, so sporočili z ministrstva za informiranje. Sestanek mednarodne delovne skupine je organiziral vladni Urad za priseljavanje in begunce, odprl pa ga bo podpredsednik slovenske vlade Jozef Pucnik. Poleg slovenskih strokovnjakov se bodo srečanja udeležili tudi hrvaški, bosansko-hercegovaški, madžarski, avstrijski in makedonski predstavniki ter predstavniki nekaterih mednarodnih organizacij, predvsem Visokega komisariata OZN za begunce in Mednarodne organizacije za migracije. (STA)

V Jadranu zaustavili trgovsko ladjo

NEAPELJ - V nedeljo so pripadniki vojskih enot zveze Nato v Jadranskem morju zaustavili trgovsko ladjo Dolphins 1, ki je plula pod karibsko zastavo. Ladja je prevzala z embargom OZN prepovedano blago, je sporočilo poveljstvo sil Nata v Neaplju. Ladjo so zaustavili, ko se je približevala Otrantskim vratom. Kapitan je najprej izjavil, da je ladja namenjena na Reko in da prevzaga oblačila in zdravila, kasneje pa se je izkazalo, da prevaža prepovedano blago. Ladja je morala v spremstvu ladjevja zveze Nato odpluti v italijansko pristanišče Taranto, kjer naj bi tovor pregledali. (STA)

Mimejska noč v Sarajevu

SARAJEVO - Radio Sarajevo je sporočil, da so Sarajevčani preživeli sorazmerno mirno nedeljsko noč. Srbske sile so le občasno s topovi obstreljevale Dobrinjo. Sicer pa je bilo v ponedeljek zjutraj v Sarajevu se vedno precej hladno, saj je bilo kar pet stopinj pod ničlo. V nedeljo je bilo samo v Sarajevu ranjenih 12 oseb.

Francoski minister za zdravstvo in humanitarne zadeve Bernard Kouchner je v pogajanjih dosegel izpustitev 32 srbskih ujetnikov v Sarajevu. Skupino ujetnikov so iz zapora za izpustili in odpeljali iz obkoljenega mesta. V skladu z dogovorom naj bi Srbi iz ujetništva izpustili enako število zapornikov. Kot so povedali predstavniki clovekoljubnih organizacij, je to prva tovrstna izmenjava ujetnikov v Sarajevu. (Reuter, STA)

Zažgali Fructalovo tovarno v Čelich

ČELICI - Srbska vojska je v nedeljo pozno popoldne začela z močnim topniškim napadom na Čelice iz smeri Mirosavcev in Smiljevcev. Tarca napadov je bila predvsem Fructalova tovarna za predelavo sadja in sokov, ki so jo napadalci zažgali, je sporočila bosansko-hercegovaška agencija Press-centar TWRO iz Zagreba. V prostorih Fructalove tovarne so tudi večje količine mazuta in amoniaka. Ogenj je že zajel skladišče mazuta, obstaja pa tudi velika nevarnost, da se bo tekoci amoniak razlil. To pa bi povzročilo izjemno veliko ekološko škodo. Požar je trenutno nemogoče omejiti, saj srbska vojska ne dovoli dostopa do tovarne. (STA)

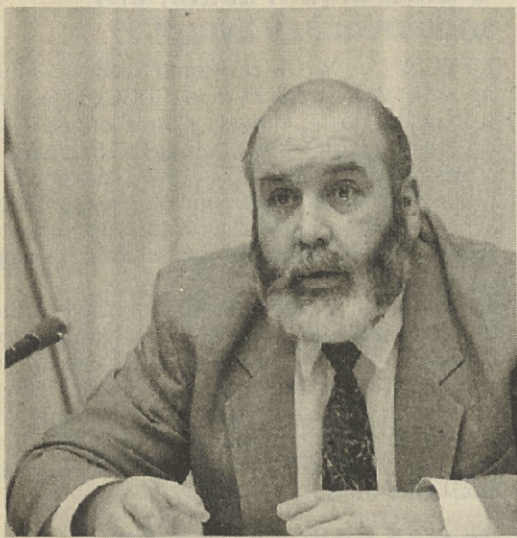
Srbska vojska zaustavila ofenzivo

BIHAC - Srbske enote so zaradi velikih izgub zaustavile ofenzivo na območju Bihaca. Kot poroča Radio BiH, je bilo od začeta spopadov na tem območju obitih več sto pripadnikov srbske vojske. O hudih bojih poročajo tudi iz Posavine in vzhodne Bosne in Hercegovine. (STA)

NOVICE

Minister se je vrnil iz Amerike

LJUBLJANA - Na včerajšnji tiskovni konferenci je dr. Peter Tancig, minister za znanost in tehnologijo, strnil nekatere vtise s poti po ZDA in zahodni Evropi. Na to pot je odšel v dvojni vlogi, saj je del pogovorov opravil kot predsednik sveta Mednarodnega centra za podjetja v javni lasti (IPCE) s sedežem v Ljubljani, del pa kot minister. Kot minister pa je imel pogovore v ameriskem zunanjem ministrstvu in nekaterih agencijah za razvoj, kjer so mu obljubili pomoč v znanju pri izpeljavi lastnih in reforme javnega sektorja. Tako so predstavniki agencije za mednarodni razvoj na pogovorih izrazili interes za čimprejšnji začetek programa za južnoevropski gospodarski razvoj, pogovarjali pa so se tudi o denarni pomoči, vredni med dvema in tremi milijoni ameriških dolarjev. (A. K.)

Seje državnega zbora vsaj enkrat na mesec

LJUBLJANA - Po novem poslovniku državnega zbora naj bi bile seje parlamenta v prihodnje praviloma enkrat na mesec, možne pa bi bile še dodatne redne in izredne seje. Člani komisije za pripravo poslovnika so sprejeli predlog dr. Albina Igličarja o trifaznem sprejemanju zakonov. Tako bi v prvi fazi predstavili zakonski predlog in o njem razpravljali na splošno, v drugi bi obravnavali posamezne člene in poslušali mnenje pristojne komisije, v tretji pa bi zakon sprejeli. Razpravljali so tudi o vprašanju, koga pritegniti k razpravi o predlaganih zakonih, saj se je pojavila dilema, ali državni svet lahko predlaga zakone. Ustava namreč določa, da zakone lahko predlaga vlada, poslanci ali pa pet tisoč državljanov, ne predvideva pa tovrstne vloge državnega sveta. V komisiji je prevladalo mnenje, da bi bilo takšne razmere mogoče rešiti z medsebojnim obveščanjem državnega sveta in zbora ter s sodelovanjem svetnikov v delovanju teles državnega zbora. (STA)

Vlada znana danes?

Drnovšek poslal ponudbo ZL, DS in SDSS - Odgovore pričakuje do 12. ure

TANJA STARIC

Janez Drnovšek bo danes ali najpozneje jutri objavil svoj predlog novih ministrov. Tako bo lahko parlament o vladi odločil že na prvi prihodnji seji, tj. 25. januarja.

Zdaj je že bolj ali manj jasno, kako si bosta resorje razdelili SKD in LDS. Krščanski demokrati bodo dobili mesta **zunanjega ministra (Lojze Peterle)**, **notranjega ministra (Ivo Bizjak)**, **za promet in zveze (Jože Duhovnik ali Igor Umek)** in **za kmetijstvo (Jože Osterc)**. Liberalni demokrati bodo obdržali **financo (Mitja Gaspari)**, **solstvo (Slavko Gaber)**, **trgo-**

vinu in razvoj (Davorin Kračun) in **pravosodje (Miha Kozinc)**. Obe stranki bosta podpisali koalicijsko pogodbo, ki sta jo uskladjili minulo soboto in nedeljo na Brdu pri Kranju. Pogodba je razdeljena v dva dela - programski in kadrovski. V prvem je potrebnih se nekaj »redakcijskih popravkov«, sicer pa sta LDS in SKD, kot smo izvedeli, brez večjih težav dosegli soglasje. Najozje vodstvo SKD je na primer v nedeljo zvečer sprejelo odločitev, da bo stranka v vladi praktično brez glasov proti, čeprav so temu se pred nekaj dnevi izrazito naspro-

tovali nekateri člani vodstva (Capuder, Blazic).

Dogovor liberalnih demokratov in krščanskih demokratov predvideva, da bo LDS po podpisu pogodbe lahko ločeno sklepala dogovore tudi z drugimi strankami, da bi, kot pravijo, »dosegla večino v parlamentu«. Ti dogovori s stranko ali samo s posameznimi ministri bodo lahko pisni, lahko pa se stranke tudi pridružijo pogodbi SKD in LDS. Vsekakor je najverjetnejša možnost dveh ali treh ločenih

sporazumov. Drnovšek je »ponudbe« včeraj sporočil združeni listi, demokratom in socialdemokratom. Rok za odgovor je danes do 12. ure.

Seveda pa se ob tem postavlja vprašanje statusa združene liste. Tudi ta je med drugim zahtevala štiri ministrstva in »enakopraven položaj« v vladi. Za zdaj naj bi stranke liste - kot navajajo naši viri - zagotovo dobile le dve ministrski mesti - za **gospodarstvo (Maks Tajnikar)** in za **znanost (Stane Pejovnik)**. Vse drugo je se odprto - pri ministrstvih za delo in za obrambo so na primer v igri tudi socialdemokrati. Prav tako je mogoče, da združena lista ne bi bila »enakopravna članica« vlade, ampak bolj »pridružena«. Ni se namreč jasno, kakšno pogodbo bo Drnovšek podpisal z ZL in ali ne bo morda hotel podpisovati pogodbe samo z njenimi ministri. Zagotovo je eden od resnih pomislekov ZL tudi dejstvo, da predstavlja SKD v vladi njen politični vrh, združeno listo pa strokovnjaki, ki niso izrazito strankarsko obarvani. Skratka, prav lahko bi se zgodilo, da bi se potem, ko so se krščanski demokrati končno odločili, zapletlo na drugi strani velikega trikotnika. Ni niti izključena možnost, da bo vlada

manjšinska, vendarle bo kljub temu imela večinsko podporo v parlamentu.

Po naših informacijah so se pogajanja med Drnovškom in ZL včeraj popoldne sicer nadaljevala in so med vladno stavbo in sedežem stranke »potovala« ponudbe in zahteve. Združena lista se je včeraj tudi zaprla v neke vrste informacijski molk, saj njeni predstavniki niso dajali ne uradnih ne neuradnih

izjav. Javno bodo svoja stališča predvidoma razgnili danes.

Druga ministrska mesta - za okolje, za kulturo in za zdravstvo - so tako kot obramba in delo se vedno odprta tudi za druge stranke, ki naj bi sodelovale v koaliciji. Po naših informacijah demokrati niso zadovoljni s tem, kar jim ponuja Drnovšek (dve ministrstvi) in zelo resno razmišljajo, da bi ostali v opoziciji. Demokrate je razen zunanjega ministrstva zanimalo tudi ministrstvo za

promet in zveze, poleg tega so, kot je znano, nasprotovali »fevdalni« razdelitvi resorjev med veliko trojico. Odločiti se morajo tudi socialdemokrati, ki naj bi dobili en resor. Danes popoldan bo zasedal tudi svet LDS, ki naj bi »dokončno ocenil« rezultate Drnovškovih pogajanj o novi vladi, včeraj pozno zvečer pa se je sestala koordinacija te stranke. Mnenja o pogodbi, ki sta jo sestavili SKD in LDS, so, kot smo izvedeli, tudi med liberalnimi demokrati se zelo deljena.

Pogodba, ki sta jo sestavili SKD in LDS, je preprčala tudi tiste, ki so bili sicer proti vstopu krščanskih demokratov v vlado (FOTO: Srdan Žilulovic/TRIO)

PRED SEJO DRŽAVNEGA ZBORA

O gospodarstvu, denarju in plačah

IVANKA MIHELČIC

Poslanci državnega zbora se bodo ponovno sestali na svoji redni seji 25. januarja. Dnevni red bo obsegal vsega skupaj dvajset točk, večinoma z gospodarskega in finančnega področja. To pomeni, da bo seja predvidoma trajala tri dni. To so med drugim dejali na včerajšnji seji začasnega delovnega telesa zbora, na kateri so določili dokončni dnevni red omenjenega sklica seje zbora. Poleg večkrat omenjenih prioritarnih zakonov bodo na dnevnem redu tudi spremembe zako-

na o prispevkih za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, zdravstveno varstvo in zaposlovanje, pripravljena pa sta tudi dva odloka o teh prispevnih stopnjah. Od povsem novih za dev pa bo na dnevnem redu seje tudi predlog zakona o plačah sodnikov ustavnega sodišča. Na vrsti bodo tudi volitve in imenovanja. Če bo do takrat podpisana vladna koalicijska pogodba, bodo poslanci državnega zbora volili tudi tretjega podpredsednika zbora.

ZDRAVSTVO / PROSTOVOLJNO ZAVAROVANJE

Bolj čisti računi

Zavod trdi, da prostovoljno zavarovanje ni spremenilo standardov - Pravilnik o tem je še v pripravi

KATARINA NOVAK

Prostovoljno zdravstveno zavarovanje buri duhove. Nekateri zdravstveni delavci zatrjujejo, da stvari niso urejene, da ni jasno, kaj pomenijo nadstandardi, katere materiale se lahko uporablja in podobno, medicinske sestre se mucijo z vnosom podatkov. Zdaj menda pospešeno nameščajo računalnike, pa tudi programi so že pripravljeni. Pacienti tu in tam izgubijo živce zaradi nerazjasnjenih pojmov novega sistema.

»Prav to kaže,« meni dr. Martin Toth z Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije, »da se sele z uvajanjem prostovoljnega zavarovanja začnemo zavedati, kaj sploh pomeni obvezno zavarovanje.« Prosto-

voljno zavarovanje je v pretežnem delu samo nadgradnja obveznega, pojasnjuje Toth, saj gre za doplačila vrednosti storitev nad ravni, določeno v obveznem zavarovanju. Drugo vprašanje pa so tako imenovane nadstandardne storitve, torej pravice, ki jih v obveznem zavarovanju ni. »Tu je začel delovati trzni mehanizem, saj gre za čisto klasično ponudbo in povpraševanje,« pravi dr. Toth. To pomeni, da zavarovalnica ponuja možnost, da si ljudje, na primer na področju zobne protetike, omislijo tudi tisto, cesar v obveznem zavarovanju ali standardu ni. In to je, kot poudarjajo na Zavodu, stvar svobodne odločitve, na katero imata Zavod kot nosilec obveznega zavarovanja in stroka kot no-

silec neke doktrine zelo majhen vpliv.

Na očitke, da informacije Zavoda niso bile korektno oziroma da so zamolcale podrobnosti, dr. Toth ne pristaja. Po njegovih besedah je Zavod vedno poudarjal, da gre pri prostovoljnem zavarovanju za doplačilo razlik za pravice iz obveznega zavarovanja, ki pa so že 12 let nespremenjene. »Tega nismo posebej poudarjali, saj smo bili prepričani, da večina ljudi in zdravstvenih delavcev to pozna.«

»Popolna dezinformacija je, da je zaradi prostovoljnega zavarovanja prislo do sprememb v standardih ali uporabi materialov,« pravi Toth. Pravilnik, ki naj bi to urejal, zdaj sele nastaja. Nekateri stvari bodo zastavljene nanovo in bodo najbrž prinesle določene spremembe v standardih, postopkih in načinu urešnjevanja pravic. Vendar je potrebnih nekaj mesecev dela, da se predlog strokovno dodela, preden gre s soglasjem ministrstva za zdravstvo v skupščino.

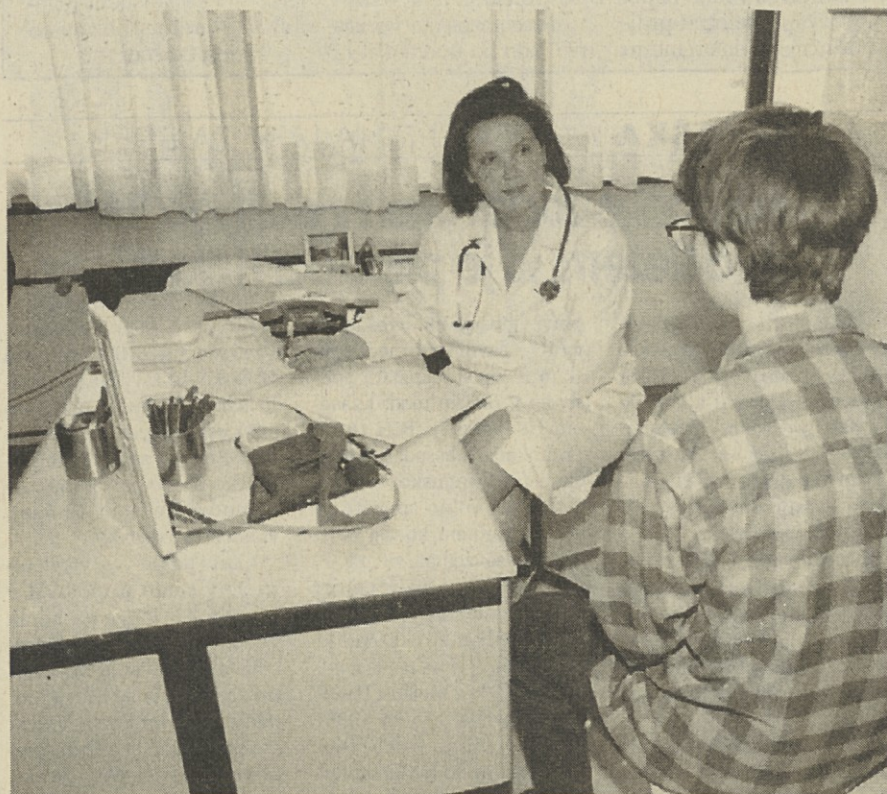
»Prostovoljnega zavarovanja in datuma začetka izvajanja si ni izmislila zavarovalnica, temveč to določa zakon,« pravi generalni sekretar slovenske zdravniške zbornice dr. Franc Cukjati. Drži pa, da so zdravniki že v fazi osnutka opozarjali na nekatere dileme in vprašanja, a jih takrat »niso resno jemali.« Zbornico po Cukjatijevih besedah moti predvsem

to, da je zavarovano doplačilo - nekdanja participacija. Kajti »doplačilo ima vzgojno nalogo preprečevati nekontrolirano porabo zdravstvenih storitev in prakso, da bi ljudje za vsako malenkost hodili k zdravniku.« Zdaj se malce bojijo navala pacientov. Na zbornici tudi ocenjujejo, da je samo breme doplačil razporejeno nekoliko krivično po različnih slojih prebivalstva.

Zal pa se je, kot nam je povedal dr. Cukjati, zakonodajalec v obeh primerih odločil drugače in je »verjetno zaenkrat se

prezgodaj, da bi predlagali spremembe zakona.« Zdravniška zbornica je tudi predlagala, da bi bili doplačil povsem oproščeni samo otroci in ženske v zvezi z materinstvom. Vse ostalo naj bi slo v program dodatnega doplačila, s tem da bi povsod veljala socialna klavzula.

Dr. Cukjati poudarja, da se bomo morali navaditi na to, da bomo ob obisku pri zdravniku dobili račun, iz katerega bo jasno razvidna cena storitve in koliko moras doplačiti sam oziroma zavarovalnica. »Nekoliko bolj čisti računi ne bodo nikomur škodili,« pravi Franc Cukjati.

Zdravstveni delavci so proti znižanju prispevnih stopenj, je pa precej pomislekov o prostovoljnem zdravstvenem zavarovanju (Foto: Jože Suhadolnik/TRIO)

ZDRAVSTVO / PRISPEVNE STOPNJE

Čudne licitacije ali utemeljene novosti?

Predlagane občutno nižje dajatve

BOŠTJAN LAJOVIC

odstopka, vlada pa 14, 50. Zdravniške organizacije so se v ze prej omenjenem protestu zavzele za enako prispevno stopnjo, kot je veljala doslej, torej 18, 15 odstotka. V denarju bi to pomenilo 1, 6 odstotka manjšo obremenitev plač, ce upoštevamo le prispevek za zdravstveno varstvo, ne pa tudi za pokojninsko in invalidsko zavarovanje.

Člani začasnega delovnega telesa so soglasno podprli predlog zakona o spremembah zakona o prispevkih za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, zdravstveno varstvo in zaposlovanje pa tudi predlog stopenj za pokojninsko in invalidsko zavarovanje. Polemična razprava se je

razvnela o prispevkih za obvezno zdravstveno zavarovanje in presežku skoraj 13 milijard tolarjev, ki se je nabral po občutnem (38-odstotnem) zvišanju prispevnih stopenj v lanskem februarju. Franc Kosir, v. d. direktorja ZZZS, je po seji povedal, da pomeni predlagano znižanje prispevnih stopenj »čudno licitiranje, ki spominja na nekdanje case, ko so najprej zmanjšali sredstva za zdravstvo, potem pa se pogovarjali o obsegu pravic, kar ni logična pot«. Janez Kopac, eden glavnih predlagateljev sklepov včerajšnje seje, pa je dejal, da bo »to naletelo na hud odpor v zdravstvu«, vendar je do 25. januarja, ko bo o tem razpravljala državna zbor, se dovolj časa, da najdemo srednjo pot, ce bo potrebno.

LASTNINJENJE V KMETIJSTVU

Nujne zakonske spremembe

Na seji državnega zbora, ki je napovedana 25. januarja, bodo poslanci obravnavali tudi predlog za spremembo zakona o zadru-gah in predlog zakona o republikanskem Skladu kmetijskih zemljišč in gozdov; tako so na včerajšnji seji sklenili člani začasnega delovnega telesa državnega zbora, ki jo vodi Izidor Rejc.

Oba omenjena zakona sodita skupaj z zakonoma o denacionalizaciji in lastninskem preoblikovanju in lastninskem preoblikovanju podjetij v sklop izvedbenih zakonov lastninske zakonodaje. Po mnenju slovenske vlade so spremembe zakona o zadru-

gah nujne, ker ze tečejo roki za odločanje o lastninskem preoblikovanju po zakonu o zadru-gah. Po tem zakonu bi morala namreč pristojna ministrstva ze do konca novembra preteklega leta odgovoriti na zahteve zadru-g za lastninjenje podjetij. Od izteka tega roka se lahko vse stranke, ki jih postopek lastninjenja zadeva, pritožijo na vrhovno sodišče.

Vlada zdaj ugotavlja, da bi zaradi tega lahko prislo do upravnih sporov. S spremembo zakona o zadru-gah bi vlada rada podaljšala roke za odločanje o ze vloženih zahtev-

kih zadru-g za lastninjenje podjetij do takrat, ko bodo pripravljeni izvedbeni akti za zakon o lastninjenju podjetij in ko bo torej izdelana enotna metodologija za ugotavljanje družbenega kapitala podjetij.

Predlog zakona o Skladu kmetijskih zemljišč in gozdov je obravnaval ze parlament v prejšnji sestavi, vendar dokončne odločitve niso sprejeli. Novemu parlamentu vlada predlaga sprejem po hitrem postopku, kar je po njenem mnenju nujno »zaradi preprečevanja in odpravljanja motenj v gospodarstvu in ker to zahtevajo gospodarske raz-

zmerje v republiki.« Predlagatelj zakona o republikanskem Skladu kmetijskih zemljišč in gozdov menijo, da bi morala vsa kmetijska zemljišča, ki so zdaj družbena, po lastninski reformi postati republiška last, s katero bo upravljala sklad.

Alojz Metelko (SLS) je se predlagal, naj bi državni zbor na februarso ko zasedanje uvrstil predlog sprememb zakona o uporabi solidarnostnih sredstev za poravnado škod nastale zaradi elementarnih nesreč. Po njegovem predlogu naj bi tudi suša stela med elementarne nesreče. (K.F.)

SLOVENSKA NACIONALNA STRANKA

Odslej po lastni poti

IVANKA MIHELČIC

»Interese Slovenske nacionalne stranke in ljudi, ki so nas volili, bo poslej zastopalo skupno enajst poslancev in ne dvanaest kot doslej. V naši poslanski skupini ni več Marjana Stanica, ki pa je se vedno član stranke. Odslej je samostojni poslanec, ki lahko zastopa interese kogar koli hoče,« nam je včeraj med drugim dejala Polonca Dobrajc, poslanka in članica SNS, podobno izjavo pa smo dobili tudi od prvaka njihove stranke Zmaga Jelencica.

Kaj se dogaja v poslanskih vrstah nacionalne stranke, pravzaprav se vedno ostaja le na ravni kularskih govorov. Poslanci te stranke novinarjem niso pretirano naklonjeni, Ma-

rjan Stanic, glavni akter zgodbe o razprtijah v poslanski skupini, ki odslej ubira pot samostojnega predstavnika ljudstva v slovenskem parlamentu, pa za zdaj ne želi dajati nikakršnih izjav. Zase pravi, da je bil do včeraj se resen kandidat SNS za tretjega podpredsednika državnega zbora, danes le samostojni poslanec, celo brez svoje legitimne mize. Dobrajcova pa zanika, da bi si Jelencic kakor koli uzurpiral oblast. Gre zgolj za to, da le eden vodi delo in da skrbi za red, ki ga je pac treba spoštovati.

DUNAJ / MOCKOVA TISKOVNA KONFERENCA

Vstop v Evropo in vojna v BiH

Mock je z letom 1992 zadovoljen

IGOR SCHELLANDER

Zunanji minister Alois Mock

DUNAJ - Mirovna politika - to je po besedah zunanjega ministra Aloisa Mocka glavno nacelo avstrijske zunanje politike. V bilanci, ki jo je v svojem delovnem letu 1992 podal novinarjem in mednarodnim dopisnikom v četrtek zvečer, je izpostavil glavni tezi: avstrijska prizadevanja za evropsko integracijo in za sprejem v Evropsko skupnost (ES) ter dobrososedsko politiko.

Pri prizadevanjih za evropsko integracijo se je marsikaj premaknilo, tako Mock. V Bruslju je bilo odposlano pismo s prošnjo po sprejemu v ES, pozitivni odziv pa je prišel v avgustu. Avstrijski zunanji minister je poudaril, da je evropska integracija najpriznanejša oblika mirovne politike, dejal pa je tudi, da se je ES po svoji lanskolletni krizi spet ujela.

Glede dobrososedske politike Alois Mock izrecno obzaruje, da ni bilo mogoče preprečiti vojaškega konflikta v bivši Jugoslaviji. Avstrija je najprej podpirala proces gospodarskih in političnih reform v Jugoslaviji, po razpadu Jugoslavije, ki ga je sprejela kot realni dogodek, pa se je zavzemala za izgradnjo

demokracije in tržnogospodarskih struktur v državah-naslednicah. Eskalacijo vojaškega konflikta v Bosni in Hercegovini je avstrijski zunanji minister označil kot največjo tragedijo in nazadovanje v dobo barbarstva. Pomemben je tudi avstrijski prispevek k humanitarni pomoči v kriznih področjih.

Kot tretje uspešno področje avstrijske zunanje politike v preteklem letu pa je Alois Mock navedel avstrijski angazma za varstvo človeških pravic - tu je navedel avstrijske iniciati-

ve po srbski okupaciji Kosova ter predlog o enotnem evropskem pravu za varstvo narodnih manjšin - in zaključek dolgoletnega diplomatskega spora z Italijo glede vprašanja avtonomije južne Tirolske. V zvezi s tem je Mock navedel avstrijski angazma za varstvo človeških pravic - tu je navedel avstrijske iniciati-

AVSTRIJA / VODITELJ SVOBODNJAKOV V TEŽAVAH

Haiderjeva »egomanija« predmet spora v FPÖ

Centralni sekretar Josef Cap vrača udarec voditelju stranke - V ozadju tudi gospodarska problematika

DUNAJ - Opraviiti imamo z očitno »egomanijo«

človeka, ki je vodja svobodnjakov - tako se je na tiskovni konferenci v laični psihologiji preizkušal centralni sekretar avstrijskih socialdemokratov Josef Cap. Jörg Haider da natorično napihuje konflikte, ob vsaki priložnosti da hlepi po socialnem priznanju in po samozadovoljstvu z nepretrganim samopodabljanjem v medijih. »Morda bi nasli psihološka ozdaja za to v konfliktih in morebitnih stiskah v Haiderjevem otrostvu,« namiguje otrojezični centralni sekre-

tar SPÖ, »zdaj pa vse to izživlja na račun Avstrije.«

Cap je ponovno poudaril poziv, naj članstvo SPÖ bojkotira Haiderjev referendum proti tujcem in naj sodeluje pri akcijah za mirno sožitje, kot jih prireja iniciativa SOS-soclovek. Haiderju pa Cap očita skrajno demagogijo. Ker z zahtevami v svojem referendumu - npr. zascitna meja, okrepitev policije - Avstrijem skuša sugerirati, da zvezna vlada tozadevno ne ukrepa. V

resnici sta zascitna vzhodne meje z vojsko ali dodatna »varnostna milijarda« za izgradnjo policije ze zdavnaj uresneceni.

Josef Cap se je na tiskovni konferenci med drugim odzval tudi razpravi o prvem bolniškem dnevu, ki jo je pred kratkim sprožil predsednik Gospodarske zveze Maderthner z zahtevo po crtanju place za ta dan, ces delojemalci si na ta nacín prepogosto podaljšajo vikend. Centralni sekretar SPÖ

je s tem v zvezi opozoril tudi na druge zahteve interesnega zdruzenja privatnega gospodarstva, kot na primer spremembe pri kolektivnih pogodbah, pri brezposelnosti ter zahteve po zopetni uvedbi 41-urnega delovnega tedna ali po odpovedi delojemalcev k (letni) prilagoditvi plac. Skupaj z novo zahtevo po crtanju prvega bolniškega dne je to le napad za socialno zascito delojemalcev in znak za resen interesni konflikt v vrstah koalicijskega partnerja - ljudske stranke, je dejal Cap.

CELOVEC / OTVORITEV OBNOVLJENE GOSTILNE »PRI JOKLNU«

Vzdušje vredno Koroške

CELOVEC - V koroski prestonici so v petek zvečer ob prisotnosti najvišjih deželnih in mestnih politikov, predstavnikov slovenskih kulturnih in političnih organizacij, ter kulturnikov in velikega stevilka prijateljev odprli dvojezično kulturno gostilno Bierjokl/Pri Joklnu. Najvišji gost je bil deželni glavar Christof Zernatto, ki je v svojem govoru dejal, da je v tej dvojezični kulturni taberni našel vzdušje, katerega si bi zelel za celo Koroško.

Tako med Slovenci kot nemško govorečimi priljublje-

na taberna se je morala spomladi leta 1994. Za koroske Slovence, predvsem pa za Delovno skupnost slovenskih socialdemokratov, je bila prezentacija liste povezana z določenim razočaranjem, saj je predsedstvo slovenskega kandidata, 35-letno učiteljico Ano Blatnik, uvrstilo sele na skoraj neizgledno 24. mesto.

Za pojasnilo: koroski socialdemokrati imajo trenutno v koroskem deželnem zboru 17 mandatov, kar pomeni, da skoraj ni možnosti neposredne izvolitve

no duštvo »Pri Joklnu«. Za to deželni glavar Christof Zernatto in zastopniki mestnega sveta mesta Celovec, na celu z zupanom Leopoldom Guggenbergerjem, na otvoritev niso pršli praznih rok: obljubili so finančno podporo.

Za dobro počutje gostov skrbijo šest namesencev, na razpolago sta dva sanki, deset miz, posebna soba za nekadilce, v prvem nadstropju pa je prireditvena dvorana za sto oseb. Gostilna je odprta od ponedeljka do petka od 10. do 22. ure, ob sobotah pa od 18. do 22. ure.

VERNIKI IN VOJNA V BIH

Kakor glas vpijočega v puščavi

IVAN LUKAN

CELOVEC - »Zdi se, da so vsi apeli cerkvenih predstavnikov vseh strani kakor glas vpijočega v puščavi. Verski voditelji, ki si iskreno želijo mir, nimajo moči, da bi pritiskali na zvode, ki povzročajo vojno. Za to je poslanstvo vseh v vojno v Bosni in Hercegovini vpletenih verskih skupnosti, da bodo - po tezaevni zunanji pomiritvi s strani mednarodne skupnosti - zagotovili notrajo ozdravitev globokih psihicnih in duhovnih ran, ki jih je najbolj kruta vojna na evropskem kontinentu zasekala v duše ljudi.« To je bil trezen rezime katoliške nadškofa Franca Perka iz Beograda na bodočnost na Balkanu, podal ga pa je v soboto na simpoziju »Vzroki in ozadja razpada Jugoslavije« v Domu prosvete v Tinjah na avstrijskem Koroskem.

Simpozija, ki je vzbudil izredno zanimanje v koroski in avstrijski javnosti, se je udeležil tudi muslimanski imam Muris Hadzibaščević iz Sarajeva, ki trenutno skrbi za nad 40.000 muslimanskih vernikov v Sloveniji. Napovedan je bil tudi škof srbsko-pravoslavne cerkve Irene Bulović iz Novogada, ki pa je v zadnjem trenutku svoje sodelovanje odpovedal. Prisoten pa je bil krški škof Egon Kapellari.

Nadškof Perko je v svojem pogledu s katoliške strani najprej poudaril, da vzroki za vojno na ozemlju bivše Jugoslavije in predvsem v Bosni in Hercegovini niso verski ter da tri verske skupine niso v medsebojnem sporu. »V Bosni in Hercegovini divja vojna treh narodov za ozemlje, videz verske vojne pa povzroca dejstvo, da se sperti narodi identifi-

rajo po veski pripadnosti: Srbi so pravoslavni, Hrvati katolici in Muslimani pa muslimani«, je dejal Perko, po rodu Slovenec. Temu je dodal, da med Srbi radi naglasajo, da je ta spopad tudi verska vojna, da gre za spopad med krščanstvom in islamom. Opozoril pa je, da se tudi na muslimanski strani čujejo glasovi, da gre za »sveto vojno«, za obrambo islama na evropskih tleh, kar je v svojem referatu potem posredno potrdil tudi imam Hadzibaščević.

katoliški nadškof je navdeč potem seznanil z, na videz, skupnimi točkami treh verskih skupnosti: - vse tri verske skupnosti so nacelno proti vojni, proti reševanju spornih nacionalnih vprašanj s silo in se zavzemajo za cim skorajšnjo ustanovitev vseh sovravnosti;

- vsakdo od treh skupnosti vojno svojega naroda prikazuje kot zgolj obrambno vojno, tako da ni samo ene resnice, ampak tri, ali celo štiri: srbsko, hrvatsko, muslimansko, albansko;

- vse trdijo, da mora biti verska skupnost s svojim narodom v obrambeni vojni, ki jo vodi proti svojim sovražnikom.

»Tako vse tri verske skupnosti nacelno soglasajo, prakticno se pa v ocenah vzrokov in poteka spopada močno razlikujejo in branijo vsaka svojo resnico«, je dejal beograjski katoliški nadškof. Pri tem srbska stran toži, da njihova resnica ni prdrila v svet in je zato svetovno javno mnenje sovrazno razpoloženo nasproti srbskemu

narodu.

Perko ob koncu svojega predavanja na vprašanje, kje

je izhod iz tega »labrinta strahot«: »Besede in pogodbe ne zalezejo nič, tudi oborožena intervencija ne bo kmalu končala vojne v Bosni in Hercegovini. Ker se mi zdi, da sedanjí voditelji treh narodnih skupnosti po vsem tem, kar se je zgodilo, niso sposobni, da bi se dogovorili za trajen mir, bo najbrž potrebno, da OZN, počasi in z muko prevzemajo za nekaj let protektorat nad celotno Bosno in Hercegovino, razorožijo vse strani v spopadu, omogočijo vrnitev beguncem in se potem znova gradijo duhovne in družbene institucije sožitja pripadnikov različnih narodov in ver.«

Muslimanski imam Muris Hadzibaščević iz Sarajeva je v svoji analizi - v nasprotju k diplomatskimi, toda prav tako jasnimi izjavami nadškofa Perka - brez ovinkov poudaril, da odgovornost za morijo v Bosni in Hercegovini nosi »samo en narod«, Srbi! Krivo pa je dodal tudi samim Muslimanom, ker se niso pravocasnopredredeli kot narod, ter tudi Zahodu, ki bi lahko - ce bi pravocasnoposredoval - preprečil vojne take razsežnosti.

S tem v zvezi je tudi muslimanski imam zahteval posredovanje mednarodne skupnosti v Bosni in Hercegovini, utemeljil pa je svojo zahtevo s tem, da obstaja v primeru nadaljnjega zavlačevanja vojne »resna nevarnost, da se med Muslimani v Bosni in Hercegovini izoblikuje muslimanski radikalizem, katerega trenutno se ni, ki pa lahko nastane«.

KOROŠKA / KANDIDATNA LISTA SPÖ

Ana Blatnik na skoraj neizglednem 24. mestu

Ana Blatnik

CELOVEC - Predsedstvo socialdemokratske stranke na Koroskem je včeraj sklenilo kandidatno listo za deželnozborske volitve, ki bodo predvidoma spomladi leta 1994. Za koroske Slovence, predvsem pa za Delovno skupnost slovenskih socialdemokratov, je bila prezentacija liste povezana z določenim razočaranjem, saj je predsedstvo slovenskega kandidata, 35-letno učiteljico Ano Blatnik, uvrstilo sele na skoraj neizgledno 24. mesto.

Za pojasnilo: koroski socialdemokrati imajo trenutno v koroskem deželnem zboru 17 mandatov, kar pomeni, da skoraj ni možnosti neposredne izvolitve

IVAN LUKAN

Blatnikove v deželni zbor. To tudi za primer, da koroska SPÖ obdrži stevilo mandatorov ter da vsi stitje clani SPÖ v dezelni vladi odlozijo svoj poslanski mandat.

Slovenska kandidatka za dezelni zbor meseca decembra 1992 na predvolitvah socialdemokratske stranke v okraju Celovec-dezela ni dosegla zazeljen rezultata, saj je med 16 kandidatkami in kandidati zasedla samo 13. mesto.

Edina varianta, da bi slovenska kandidatka na listi SPÖ le se prislav v koroski dezelni zbor je, da ji uspe vstop v

CELOVEC / PREMIERE NE BO

»Umetniška polomija« in »neprofesionalno delo«

CELOVEC - Kaj takega na celovskem mestnem gledaliscu ne pomnijo: teden dni pred premiero je intenzivno Dietmar Pfeleger odstavil gledalisko igro »Ljubezen in anarhija«, vzrok za odpoved pa ni bil ne tehnicne narave ne zadrzanost glavnega igralca zaradi bolezní, marvec »umetniška polomija« in »neprofesionalno delo«. »Tako kot stojim za uspesnimi predstavami, tako prevzamam odgovornost tudi za neuspehe,« je dejal novi intendant celovskega gledaliscia in

pri tem poudaril, da tudi resilni poskusi v tem stanju ne bi vec uspeali. Režiserka igre, Mereta Barzeva, ki je ob zacetku gledaliske sezone uspesno režirala »Ples na ognjeniku«, je Pfelegeru na tiskovni konferenci ocitala cenzuro in izrazila prepričanje, da bi pomankljivosti in slabosti igre do premiere se lahko odpravili.

Premiera igre je bila nacrtovana za 21. januar. Pfeleger pa je obljubil, da bo skušal izpadlo igro nadomestiti z drugo.

Koroski zdravniki zavračajo kritike

CELOVEC - Koroski zdravniki se branijo ob napadih politikov zaradi se vedno ne resenega vprašanja zagotovitve nočne dežurne službe zdravnikov na Koroskem. V resoluciji, ki so jo predali pristojnemu ministru Michaelu Ausserwinklerju, koroski zdravniki zahtevajo odškodnino in ugotavljajo, da so od novega leta opravljali dežurno službo brezplačno.

NOVICE

Privatizacija radia da, televizije ne

DUNAJ - Za letos je centralni sekretar socialdemokratov Cap napovedal uresnitev vladnega koalicijskega sporazuma glede privatizacije radia. Bliza se namreč kompromis med stalisci Združenja založnikov in socialdemokratov. Vendar v zvezi z zahtevami po nekomercialnih radijskih postaj SPÖ se ni izdelala predloga, je moral priznati centralni sekretar. O privatizaciji avstrijske televizije socialdemokrati nočejo razpravljati. Cap: »Tisti, ki to zahtevajo, naj kar odkrito povejo, da hočejo odpreti vrata nemškemu privatnim elektronsko-medijskim monopolom, ki želijo zavladati tudi na avstrijskem trgu. Temu ne bomo privolili.« (I.S.)

Več kot 2000 inozemcev na koroskih solah

CELOVEC - Kot sporoča Dezelni solski svet, pouk na koroskih solah obiskuje 2202 ali 4, 3 odstotka solark in solarjev, ki niso avstrijski državljani. Največ jih je v mestu Celovec (404), sledijo pa okrajji Spittal ob Dravi (365), Beljak-mesto (359), Beljak-dezela (275), Sentvid ob Glinji (225), Velikovec (161), Celovec-dezela (151), Wolfsberg (111), Trg (86) in Smohor (65). Največjo skupino - 1600 solark in solarjev - tvori begunski otoci s srbskim oz. hrvaškim jezikom.

Meddržavna pogodba o vodnih izviri v Karavankah

CELOVEC - Vodni izviri v Karavankah naj bi v dobo po podpisu pogodbe med Korosko in Slovenijo zasigurali oskrbo s pitno vodo. To je naznanil pristojni referent koroske deželne vlade deželni svetnik Herbert Schiller in dejal, da bo to vprašanje obravnavala konratkni komite obeh vlad, ki naj bi izdelal znanstvene osnove za takšen sporazum. Schiller racuna, da bo nacrtovan meddržavni sporazum do konca leta 1994 zasigural oskrbo s pitno vodo podrocja Pece, Kosute in obcine Sele na avstrijskem Koroskem.

Vojska ustavila 20.000 beguncev

DUNAJ - Avstrijska vojska in varnostne sile so na zeleni meji na Gradiscanskem od septembra 1990 do danes ustavila skoraj 20.000 ilegalnih beguncev. 15.400 oseb je bilo zajetih od enot zvezne vojske, ki zdaj ze nekaj vec kot dve leti patrolirata na avstrijsko-madzarski meji, sporoča Avstrijsko ministrstvo za obrambo. V poletnih mesecih skusa največ beguncev ilegalno prekoraciti mejo (1300 v avgustu 1992), v novembru 1992 pa je bilo stevilo ilegalnih mejnih prestopov (219) najnižje.(I.S.)

BELJAK

Natečaj za mlade literate

BELJAK - Literarna »Skupina 508« letos s podporo kulturnega referata mesta Beljak, koroske dezelne vlade, ministrstva za pouk in umetnost ter Banke za korosko in Stajersko ze devetic prireja natečaj za mlade koroske literate. Ker se letos začne tretji cikel, je spet na sporedu proza.

Pogoji za sodelovanje so, da avtorka oz. avtor ni starejši od 27. leta, da je Korosica ali Korosec oz. da ima stalno bivalisce na Koroskem, ter da predlozeni tekst v nemščini ali slovenscini se ni bil objavil.

Tema ni določena, rok za oddajo prišpevkov pa je 31. marca 1993.

V ocenjevalni žiriji so tokrat predsednik Zveze koroskih pisateljev prof. Walther Novothy, koroski slovenski pesnik Andrej Kokot, in Engelbert Obernosterer.

Trije najboljši teksti pod nagradjeni z literarno nagrado mesta Beljak, literarno nagrado Banke za Korosko in Stajersko ter pospeševalno nagrado dezele Koroske.

Dotacija nagrade pa znaša po 15.000 silingov.

Ena prvih nagrajenj literarne nagrade mesta Beljak je bila koroska Slovenka Cveta Lipus: za liricni prispevek je dobila leta 1986 prvo nagrado. (I.L.)

PRIREDITVE

Danes, torek, 19. januarja 1993

CELOVEC

Univerza - Predavalnica

1: 19.00 - Video-predavanje novinarke Antonije Rados o sovrastvu do tujcev v Nemčiji.

Jutri, sredo, 20. januarja 1993

CELOVEC

Modestov dom: ob 18.00 -

Strokovno predavanje dr. Marjana Wakouniga o novem sistemu obdavcevanja dohodkov iz kapitalnega premoženja od 1.1.1993 dalje.

Cetrtek, 21. januarja 1993

BELJAK

Mestna hiša, Paracelzo-

va dvorana: ob 19.30 - Po-

dijska diskusija »Referen-

dum o tujcih - da ali ne» s

predstavniki vseh v ko-

roskem dezelnem zboru

zastopanih strank., kato-

liške in protestantske

cerkve ter platforme

»SOS-soclovek«.

NOVICE

Turčija: snežni plaz pokopal vas

ANKARA - Na vas Ozengeli v severovzhodni Turčiji se je po nepopolnih podatkih usul snežni plaz, ki je baje pokopal pod seboj približno 300 ljudi. Predsednik pokrajine Bayburt, Erol Ugurlu, je dejal, da je plaz zasul namanj 85 hiš in da se je nesreča pripetila ob 8. uri. Turski radio je sporočil, da so izpod snežne plasti za sedaj potegnili trupla sedmih oseb. Komunikacije so izredno težavne, saj je kraj kar se da zasotal in so cestne povezave prekinjene. Turska vojska je poslala na kraj nesreče svoje helikopterje, vendar pa do sedaj ni drugih podrobnejših vesti. Lani je vzhodni in severovzhodni Turčiji izgubilo življenj zaradi snežnih plazov približno 250 oseb.

Iran demantira nakup kazahstanskih konic

TEHERAN - V krogih iranskega zunanjega ministrstva so italijanski tiskovni agenciji Ansa včeraj odločno zanikali casopisne vesti, da je Iran v Kazahstanu kupil štiri jedrske konice. To vest je prvo poslalo v svet prejšnji petek izraelsko casopisje, v naslednjih dneh pa so jo prevzeli tudi drugi. V Teheranu zatrjujejo, da je to namerna »sionistična dizinformacija«, s katero hočejo odvrniti pozornost sveta na izraelsko novacenje jedrskih strokovnjakov iz nekdanje Sovjetske zveze. Iran ni kupil in tudi ne bo kupil jedrskih konic, trdijo v zunanjem ministrstvu in poudarjajo, da bi moral biti vse bolj pozoren na Izrael. Po njihovem na Bliznjem vzhodu predstavlja jedrsko grožnjo le Izrael, prav zato bi morala mednarodna skupnost preveriti izraelski jedrski potencial in ga uničiti.

Avtobus se je prevrnil: 30 mrtvih na Kitajskem

PEKING - Pred praznovanjem kitajskega novega leta se je na cesti med Nankinom in Sangajem prevrnil zasebni avtobus. V nesreči je življenje izgubilo 30 potnikov, med katerimi tudi lastnik avtobusa. Potniki so bili iz Nankina, ki so s svojimi družinami hoteli v rodni Anhui, da bi v družbi svojcev docakali kitajsko novo leto, ki bo to soboto.

Januarja kar izvedli kar 79 smrtnih kazni

PEKING - Samo v januarju so na Kitajskem izvedli 79 smrtnih kazni in v tem številu niso vključene obsojence na procesu v Kantonu, kjer je bilo kar 1163 obtožencev, od katerih si 299 obsodili na smrt. Toliko število smrtnih kazni gre pripisati dejstvu, da se blizu lunino novo leto, ko je treba sodno leto zaključiti.

ZDA / NEURJE JE DOSEGLO SVOJ VIŠEK V NEDELJO

Sedem žrtev zaradi dežja v Kaliforniji

LOS ANGELES - Jurno Kalifornijo ze dva tedna pesti katastrofalno dezeve, ki je ze povzročilo nic koliko skode, v nedeljo pa je neurje doseglo visok, ko so narasle vode povzročile kar sedem smrtnih žrtev, vec sto ljudi pa je ostalo brez strehe nad glavo. Nacionalna garda te ame-

riske zvezne drzave je ze dalj casa v stanju pripravljenosti, guverner pa je proglasil zasilno stanje v grofiji Riverside, ki je se zlasti prizadeta. V zadnjih tednih so v Kaliforniji zabeležili kar 38 cm padavin, kolikor sicer v normalnih okoliscinah belezijo skozi vse leto.

ITALIJA / TRDITVE BIVŠEGA SOVJETSKEGA OFICIRJA

Američani krivi za sestrelitev DC-9

Po pomoti je med vajami raketo zrak-zrak izstrelilo letalo ameriške mornarice

RIM - Novo poglavje v neskončni preiskovalni zgodbi o tragediji pri Ustici, kjer je 27. junija 1980 strmoglavilo potniško letalo italijanske družbe Itavia. Preiskovalni sodnik Rosario Priore je včeraj zaplenil magnetofonski posnetek intervjuja, v katerem bivši oficir nekdanje sovjetske vojske protibvescevalne službe Anatolij Ivanov navaja, da so italijanski DC-9 po pomoti med manevri sestrelila ameriška letala.

Ivanov, ki je bil odgovoren za Italijo, je v včerajšnjem intervjuju za prvo radijsko omrežje povedal, da je s svojimi sodelavci skrbno proučil celoten incident. Na podlagi zbranega gradiva po njegovem nesporno izhaja, da je italijanski DC-9 sestrelila raketa zrak-zrak, ki jo je izstrelilo letalo ameriške mornarice. Ni pa hotel navedi, ce je letalo vzletelo z ameriške letalonosilke Saratoga.

Sodnik Priore je ze pred casom zaprosil moskovsko sodstvo, da bi lahko pregledal gradivo o strmogavljenju pri Ustici, a ni bil uslišan, ker so v Moskvi zatrjevali, da nimajo nobenega gradiva. Včerajšnji intervju pa vso zadevo ponovno odpira. Ivanov trdi, ce je nekeje v Moskvi se vedno gradi-

vo, ki ga je zbrala neka sovjetska podmornica. Bivši oficir je le potrdil ze znano vest, da so vsak premik ameriškega sredozemskega brodovja ali drugih enot pakta Nato budno sledili. Med dokumentacijo, ki je baje zbrana v arhivih nekdanje sovjetske in sedanje ruske mornarice, so tudi radarski zapisi iz tistega tragicnega dne. Ivanov pa je zanikal, da bi bilo zagone-no strmogavljenje nekega libijskega miga v kalabrijski Sili povezana s tragedijo nad Ustico.

Novo presenetljivo odkritje prihaja le nekaj dni po umoru upokojenega generala italijanskega letalstva Roberta Boemija, ki je bil za casa tragedije nad Ustico načelnik generalstaba tretjega letalskega armadnega območja v Bariju. Se vedno niso uspeli dokazati, ce so generala v Bruslju res umorili v spodletel poskusu ropa.

Sodec po dosedanjih ugotovitvah so upokojenega generala namerno likvidirali. Z njim se je torej na 12 povzpelo stvelo ljudi, ki so umrli v neobicajnih okoliscinah zaradi srčnih in mozganskih kapi, samomorov ter raznih nesrec, preden so jih sodniki lahko zaslišali o zadevi Ustica. Kot prvi je v pro-

metni nesreči umrl polkovnik Giorgio Teoldi, ki je poveljeval vojskemu letaliscu v Grossetu in radarskemu centru v Poggio Balloneju.

Prav na večer tragedije so iz Grosseta vzletela tri italijanska vojaska letala. V enem sta letela kapetana Ivo Nutarelli in Mario Naldini, ki sta tragicno preminula v nemškem Ramsteinu med nesrečo italijanske akrobacijske letalske skupine Freccie tricolori. Ko so sodniki preverjali sezname prisotnih radarja Poggio Ballone, so ugotovili, da v njih ni bilo dveh imen, in sicer kapetana Maurizia Garija in podcasnika Alberta Maria Dettoria. Prvi je pri 32 letih umrl zaradi kapi, drugi se je pa obesil.

S tem pa ni koncan seznam zagonetnih smrti. Leta 1984 je v prometni nesreči umrl zupan iz Grosseta Giovanni Sinetti, ki so mu vojaki varnostne službe letaliscu v Grossetu zaul marsikatero skrivnost. General letalstva Licio Giorgieri je bil žrtev atentata levicarskih teroristov, za njim pa so umrle se štiri osebe: general Saverio Rana, podcasnika Ugo Zammarelli in Antonio Muzio ter polkovnik Sandro Marcucci.

ČUDEŽ / ROMARJEV NI STRAH VOJNE

Međugorje še vedno vabljivo

RIM - Kljub vojni in neposredni blizini fronte je hercegovsko Međugorje se vedno cilj romarjev iz Italije, Irske in celo iz ZDA. Vojna vihra je namreč prizanesla svetiscu tudi v najhujših bojih za Neretvo, saj je na vas padlo le nekaj zanemarljivih granat, ki niso povzročile vecje skode. Franciskani in romarji trdijo, da je tudi to »čudež Device«, ki je s svojim sinjim plascem zavarovala svoje svetisce. Za mostarskega pomocnega skofa msgr. Ratka Perica je bilo Međugorju prizaneseno, ker so srbski topničarji zgrešili cilj.

Spor med franciskani in mostarsko škofijo o čudeznih videnjih v Međugorju se torej nadaljuje tudi v teh tragicnih dneh za vso Bosno in Hercegovino. Tudi to pa ne moti romarjev, da bi se podali na tako tvegano pot. Po vsemu sodec se jim zdi sedaj to romanje se pomemnejše in vec vredno, kot je bilo pred vojno, ko so se preko Capljine in Citluka proti Međugorju valile kolone avto-

busov z romarji. Jugoslovanska škofovska konferenca je 10. aprila 1991 s svojim »nihil obstat« zavrnila nadnaravno pojasnjevanje videnj Device Marije. Vseeno pa so morale cerkvene oblasti upostevati prisotnost takih trum vernikov in romarjev, ni pa jim uspelo odvzeti monopola franciscanov. Se vec, postale so previdnejše, ko je bilo vsem jasno, da je prebivalstvo v tem »versko-romarskem« sporu na strani franciscanov. Trditve, da dajejo netiva romanju gospodarski in turisticni interesi, je sedanje krajevne oblasti dobesedno raztogotilo, saj si celo prejšnje (komunisticne) niso upale odloocene nastopiti proti franciscanom, ki so za revno in od vedno tepatano Hercegovino vse, nada in uteha. Celot Vatikani naj bi v zadnjem obdobju nekoliko spremenil svoje zdrzanje do videnj in ne podpira vec tako dosledno stalice mostarske škofije, ki od vedno vidi v franciscanih nevarne tekmece.

JAPONSKA / MONDANI DOGODEK LETA

Danes uradna zaroka princa Naruhita

Zaročenka se je odpovedala karieri

TOKIO - Svet japonske cesarske hiše, ki ga vodi predsednik vlade Kiici Mijazava bo v teku danasnega dne odobril zaroko prestolonaslednika princa Naruhita z 29-letno diplomatko Masako Ovada. Mladi par bi se moral poročiti junija.

Naruhito, najstarejši sin cesarja Akihita, in Masako, hči namestnika zunanjega ministra Hisasija Ovade, sta se sestala v nedeljo, da bi se domenila o skupni izjavi, ki jo bosta dala za tisk po poroki. Vest o njuni poroki in zaroki je japonski tisk objavil 6. januarja, potem ko se o tej zadevi ni pisalo celo leto. Japonski tisk je namreč sporel avtocenzuro, da bi omogočil princu Naruhitu, da se svobod-

no odloči o svoji izvoljenki. Zlobni jeziki na Japonskem vedo povedati, da je Masako sprejela dvorjenje princa Naruhita šest let potem ko ga je prvič zavrnila. Naruhito je očitno vztrajal z dokaj prepričljivimi argumenti, ce je sedaj dekle kapituliralo. Medtem so se tudi razširile govorice, da se je Naruhito zaljubil v ameriško igralko Brooke Shields, poroka z njo, mimo tega, ce je bila vest resnična ali ne, pa bi bila za cesarsko družino najbrz nesprijetljiva.

Na Japonskem ugotavljajo, da bo imela vest o zaroki tudi ugodne gospodarske posledice, se zlasti kar zadeva potrošnjo na področju mode. Masako bo ze druga

zenska, ki ni plemenitega rodu, ki bo stopila v cesarsko družino. Prva je bila sedanja cesarica Miciko, hči premožnega poslovnega.

Masako Ovada je včeraj napovedala svoj odstop iz diplomatske službe in se tako odpovedala dokaj obetajoči karieri. Potem ko je diplomirala na prestižni ameriški univerzi v Harvardu, so Masako sprejeli v službo na zunanjem ministrstvu leta 1987. Od leta 1990 je bila zaposlena v oddelku za Severno Ameriko in je bila se posebej zaposlena za gospodarske odnose med med Japonsko in Združenimi državami Amerike. Vsemu temu se je sedaj odpovedala.

SHETLANDI / EKOLOŠKA KATASTROFA

Nafta še ubija

Na Shetlandih razlita nafta še vedno ogroža okolje in živali (Telefoto AP)

Bolni Charles brisal obveznost

LONDON - Predstavnik angleske kraljevske družine je sporočil, da je princ Charles bolan in da se nekaj dni ne bo mogel udeležiti uradnih slovesnosti. Kaze, da je ves entourage britanske kraljevske družine, ki je preživel konec tedna v Sandringhamu skupaj s princem, pod udarom virusnega gastroenteritisa, saj je poleg Charlesa bolnih se drugih 5 oseb.

Med slovesnostmi, ki bi se jih Charles moral včeraj udeležiti je tudi, je bilo tudi odprtje muzeja v King's Lynnu v Norfolk. Odgovorite pa bi se morala udeležiti tudi lady Ferny, dvorna dama kraljice matere, vendar tudi stara mati princesinje Diane. Zlobni jeziki zato pravijo, da je Charlesova bolezen v dobrisni meri politično obarvana, ces da se prestolonaslednik po zadnjih storijah z Dianom noče niti približati kateremukoli članu njene družine.

Sicer pa v britanskem tisku se vedno odmevajo Charlesovi vroci pgovori s Camillo.

Tudi sinovi politikov tihotapci

BUDIMPESTA - Policija je aretirala Ivana Szurosa, sina podpredsednika madžarskega parlamenta. V njegovem stanovanju so namreč našli pravi arzenal orožja, municije in sistemov za infardecce nočno viziranje. Po pisanju Nepszabadsaga je Szuros v stanovanju sprejemal številne državljane iz nekdanje SZ. Orožje je brzkone hotel preprodati v nekdanji Jugoslaviji.

FRANCIJA / DEMONSTRACIJA OB RENU

V Strasbourgu proti rasizmu

V Strasbourgu na mostu čez Ren je več tisoč ljudi, Francozov in Nemcev protestiralo proti ponovnem naraščanju nacizma in rasizma v Nemčiji (Telefoto AP)

BIOLOGIJA / VRSTE MORSKIH PSOVI, KI SO ZAČELE IZUMIRATI, ŠE PREDEN SE JE ZANJE ZAČELA ZANIMATI INDUSTRIJA

Ali so morski psi že ogroženi? Zelo zdesetkani kralji morja

MILOŠ KRMELO

Po več tednih so bili prostovoljci projekta Earthwatch pripravljeni na nagrado. S potapljaško opremo so se potopili v kristalno čisto morje Biminija in čakali na goste. Raziskovalec Gruber je zaplaval proti kamnitemu dnu v globino kakih petih metrov in tja namestil sop večjih poginulih rib. Komaj so potapljači vdihnili skozi dihalne naprave, se je pojavilo prvo skoraj dva metra dolgo morsko bitje, značilne sive barve, podobno vojaški ladji. Druga morska bitja so mu sledila in se elegantno premikala mimo ljudi proti vabi. To niso bili ljudožerski morski psi ali kaksne druge morske pošasti, ampak karibski morski psi, ki pogosto živijo ob cereh in v plitvinah.

Vec milijonov let v zemeljski evoluciji je trajalo, da je morski pes postal kralj morja, plenilec na vrhu prehranjevalne verige v morju. Potrebni pa je bilo samo deset let ali morda kakšno leto več, da je tega morskega plenilca zasenčil največji ubijalec na zemlji - človek. Človek namreč vsako leto po vsem svetu ubije na milijone morskih psov, bodisi za hrano, sport, zabavo ali

po nesreči, ko jih ujame skupaj s tunami, raki in drugimi morskimi ribami. Pogosto jih pobije do smrti in jih nato vrže nazaj v morje. Tako izginjajo cele vrste morskih psov, znanstveniki pa se bojijo, da utegnejo te ribe hrustancnice kmalu popolnoma izumreti.

Skupina znanstvenikov, ki se ukvarja z varstvom okolja, si že od leta 1989 prizadeva doseči zascito morskih psov pri ameriskem oddelku za trgovino. Vendar se Bushova administracija tega vprašanja ni nikoli lotila. Če se ne bo v kratkem obrnilo na bolje, bodo varstveniki okolja in navdušenci nad morskimi psi na sodišče morda pripeljali novega predsednika ZDA Billa Clintona in podpredsednika Ala Goreja.

Vendar pa se ni lahko zavzemati za preživetje morskih psov, ki jih največkrat prikazujejo kot največje ubijalce, čeprav so morski psi, podobno kot morski levi in tigri, pomembni plenilci, ki iz svojega zivljenjskega prostora izstranjujejo slabotne, bolne in umirajoče zivali.

V filmski zgodbi Zrelo je veliki beli morski pes postal verjetno najznamenitejši morski pes na

Gruber in limonasti morski pes na obrežju otočja Bimini

planetu, vendar pa ne gre za največjo vrsto. Obstaja namreč vrsta morskega psa, ki je skoraj tako velika kot kit in se prehranjuje samo z majhnimi morskimi ribami in planktonom. Po doslej znanih podatkih je na svetu približno 350 vrst morskih psov, od katerih nekateri ne presežejo velikosti na-

vadne potocene postvri. Znanstveniki, med njimi Gruber, se najbolj posvečajo raziskavam tako imenovanih limonastih morskih psov, ki dosežejo velikost dveh metrov in pol in tezo skoraj stosedesetih kilogramov. Ta vrsta morskih psov raste sorazmerno počasi in doseže spolno zrelost v

petnajstih letih. Samica nosi mladice kar dvanajst mesecev. Navadno pride na svet deset razvitih mladicev hkrati, vendar jih le polovica preživi prvo leto življenja.

Pred stiri sto milijoni let so bili morski psi obdarjeni z izjemnimi prednostmi, s pravicami superumunskim siste-

mom, ki so ga deloma ohranili se danes. Čeprav so vanje vbrizgali toliko povzročiteljev kolere, da bi lahko ubili deset konjev, je njihov imunski sistem to prenesel. Prav tako so morski psi zelo odporni proti tumorjem, kar bi utegnila biti pomembna informacija za raziskovanje na področju rakastih obolenj. Pri nekaterih drugih raziskavah se je pokazalo, da je morske pse mogoče naučiti plavanja po labirintih, pri čemer si zivali nformacijo o prostoru zapomnijo vsaj leto dni. Take in podobne sposobnosti so morskim psom omogočile, da so v oceanih vladali dolga tisočletja, dokler se zanje ni začel zanimati človek, ki je hotel jesti njihovo meso. Komercialni ribolov na področju severnega Atlantika je v letu 1979 narasel od 147 ton kar na 7000 ton, vendar se je od takrat zmanjšal. Vec vrst morskih psov je začelo izumirati, še preden se je zanje začela zanimati komercialna ribiška industrija, omenja Steve Branstetter iz Instituta za morske znanosti v zvezni državi Virginiji.

Za nekatere ribice so najbolj zanimivi hrbtni deli morskih psov in njihove repne plavuti. V Aziji je znana priljubljena juha iz te plavuti.

Prav pri lovu na repne plavuti pa so ribiči najbolj kruti. Posadke ribiških ladij ujamejo morskega psa in mu odseka-jo hrbtno ali repno plavut, nato pa zival, ki se zvija v bolečinah, vržejo nazaj v morje. Ker morski pes tako ne more več manevrirati, potone in pogine.

Biologi na severnem Atlantiku ze od leta 1989 od ministra za trgovino zahtevajo, naj pripravi nacrt, ki bi zascitil izumirajoce vrste morskih psov. Omejili naj bi lov in natančno določili, koliko morskih psov lahko posamična ladja spravi na krov. Vendar pa je predlog naletel na gluha usesa v Washingtonu. Ribiška industrija je namreč tako kompleksna, da bi tak postopek trajal predolgo časa. Kljub temu upajo, da bo končna verzija predloga pripravljena do srede januarja 1993.

Raziskovalec Gruber se je ukvarjal z mladim morskim psom, dolgim dobrega pol metra, ki ga ima v posebni ogradi. Potem ko je na njem izvedel nekaj poskusov, je zival v nekakšnem transu. Raziskovalec naredi na trebušni strani majhno vreznico in vanjo vloži oddajnik, ki sledi gibanju zivali v morju. Svoje raziskovanje imenuje vojna proti nevednosti.

KIRURGIJA / TRADICIONALNE OPERACIJE Z LAPAROSKOPSKO METODO

Otroški organizem ni pomanjšano telo odraslega človeka

Manj bolečin, krajša hospitalizacija in manj komplikacij

MILAN KOTNIK JR.

Zdi se, da bodo v prihodnosti skoraj vse operacije izvedljive na laparoskopski način. Tradicionalni kirurški instrumenti spreminjajo obliko, nastajajo nove kirurške tehnike. Tehnika, pri kateri se za raznik organov v trebušni votlini uporabljajo plini, se v modificirani obliki uporablja tudi za tkiva.

Uspehi pri endoskopskih operacijah zolcnika dajejo upanje za nadaljnji razvoj laparo-endoskopskih operacij. Skorajda ni področja v kirur-

giji, ki se ga ne bi dotaknila laparoskopska mrzlca. V pediatrijo pa laparoskopske kirurške tehnike ne prodirajo tako hitro.

Otroško telo je pač manjše od telesa odraslega človeka. Za otroško laparoskopijo je treba razviti posebne, manjše instrumente, kar ze samo po sebi pomeni dodatno težavo. Ti instrumenti zaradi svoje majhnosti zmanjšujejo vidno polje in tako otežujejo prikaz operacijskega polja oziroma prostora. Vendar pa se endoskopska tehnika pri otrocih ze uveljavlja pri biopsijah je-

ter, pri pregledih zaradi artritije zolnih vodov, pri pregledih raznih cist, pri pregledih medenčnih organov ... Laparoskopsko odkrivajo netipne testise v trebušni votlini. Laparoskopija se uporablja pri stanjih akutnega abdomna in vnetja slepica v otrostvu. V zadnjem času se je opazno povečalo zanimanje za izvedbo tradicionalnih operacij z laparoskopsko metodo. Prva stopnja v večstopenjski mobilizaciji testisa, zastalega v trebušni votlini, se ze opravlja laparoskopsko, prav tako tudi odstranitev slepica. Pri opera-

cijah slepica poročajo, da je treba dodatno izvesti klasično, laparotomijsko operacijo samo pri treh odstotkih laparoskopskih posegov.

Operacije zolcnika pri otrocih so uporabne pri raznih hemoglobinopatijah. Rezultati so podobni kot pri odraslih: krajša doba hospitalizacije in krajši izostanek od pouka.

Pred začetkom uvajanja laparoskopskih tehnik v kirurgijo otrok moramo veliko pozornost posvetiti solanju in urjenju operaterjev. Pozabiti ne smemo, da otroško telo ni pomanjšano telo

odraslega, ampak da so pri otroku tudi organi v drugačnih razmerjih in odnosih. Premočna insuflacija pri operacijah testisa in kile lahko pripelje do bolečega skrotalnega emfizema.

Verjetno bodo v prihodnje izvajali se več operacij na laparoskopski način. Za malega pacienta to pomeni manj bolečin, krajšo hospitalizacijo, manj komplikacij in lepši estetski učinek.

Verjetno lahko kmalu pričakujemo podobne operacijske posege tudi pri se nerodenih otrocih. The British JOURNAL OF SURGERY

MEDICINA

Nespečnost kot znak bolezni

META PENTEK

Nespečnost (insomnia) je včasih le eden od znakov telesne ali psihične bolezni. Kadar trajajo motnje spanja več tednov ali pa se vlečejo celo mesece, naj se bolnik oglasi pri svojem zdravniku, da skupaj najdeta vzrok nespečnosti. O zunanjih vzrokih, na katere lahko vpliva vsak sam, smo že govorili v sestavku pred enim tednom. Takrat smo tudi predstavili tri skupine nespečnezev: prvi težko zaspijo, drugi se pogosto prebujajo, tretji pa se prebude v zgodnjih urah in ne zaspijo več. Možno se seveda tudi kombinacije.

Pri nekaterih boleznih je nespečnost reden pojav. Pri različnih oblikah psihičnih obolenj je eden glavnih simptomov. Mnoge nevroze in psihoze so povezane z hudimi motnjami spanja. Pomoc psihoterapevta je v takih primerih nujna. Bolniki z možgansko aterosklerozo cez dan večkrat zadremlejo, zato zvečer težko zaspijo. Spanec je rahel. Bolnika je treba cez dan toliko zaposliti, da je dnevnega spanja cim manj.

Mnogi bolniki se ponoči prebude zaradi različnih vzrokov. Bolnik naj opazuje, kaj je tisto, kar ga najpogosteje zbudi. Kaselj je pogost vzrok pri akutnih vnetjih dihalnih poti in pri bolnikih s kroničnimi pljučnimi boleznimi. Kadar se pojavi in traja pri bolnikih z obolenji srca, je lahko znak srčnega popuščanja.

Morda zbujajo občutek, da je treba iti na vodo. To je pogosto pri povečani prostati, vendar odvajanje vode ni obilno. Curek je slab in bolnik se mora malo napeti, da urin sploh pride. Če je vzrok vnetje mehurja, se pojavi se pekoče, boleče uriniranje po kapljicah. Poleg omenjenih dveh bolezni sta možna vzroka nočnega uriniranja se sladkorna bolezen in srčno popuščanje.

Včasih bolnika prebudi bolečina. Pri notranji želodčni kili se v zgornjem delu trebuha takoj, ko se bolnik uleže, pojavi bolečina. Ponoci pogosto prebude tudi bolečine zaradi rane na dvanajstniku. Zbadajoče bolečine v prsnem kosu, ki so odvisne od globine dihanja in položaja telesa, so ponavadi kostno-mišičnega porekla. Tiscoca in oklepajoca bolečina v levi polovici prsi, ki je ne ublaži noben manever v postelji, je zelo verjetno v zvezi s srcem, in ce vztraja, je potrebno takoj poiskati pomoc.

Ce se kdo prebujajo preznojen, utrujen in tresoč, je vzrok najverjetneje psihičen, lahko pa gre tudi za hormonalne motnje. Zgoraj opisano stanje se pojavlja pri bolnikih s povečanim delovanjem scitnice, pa tudi pri ženskah v klimakteriju.

Opazujmo, kaj vse se dogaja ob nasi nespečnosti in se o tem pogovorimo s svojim zdravnikom.

NOVICE

Uničevanje iraških bojnih strupov

NEW YORK - Cez nekaj mesecev bo v Iraku začela delovati naprava za seziganje gorčičnega plina, ki predstavlja večino iraškega kemičnega orožja, in živčnega plina tabuna. Pripravljajo tudi drugo napravo, ki bo nekatere živčne pline razkrajala s kavstičnim natrijevim lugom. Te naprave sicer grade Iranci sami, vendar pod nadzorstvom posebne komisije Združenih narodov za uničevanje kemičnega orožja. Incinerator bodo najprej preskusili samo z gorivom, kasneje pa bo gorela mešanica pol strupa pol goriva. Uničili bodo 20 ton strupov na dan. Sezignalna naprava je bila postavljena v rekordnem času 6 mesecev. V Združenih državah so podobno reč gradili 5 let, da bi se znebili lastnih strupov. Ker so bili ameriški strupi varno uskladiščeni, se jim ni mudilo, pravi Bryan Barras, vodja posebne komisije ZN za uničevanje kemičnega orožja v Iraku. V Iraku pa je drugace. kakih 500 ton različnih strupov je shranjenih v nevarno slabih razmerah.

400 raket, napolnjenih z živčnimi strupi, je bilo v takšnem stanju, da je komisija prepovedala njihovo prevažanje. Razstrelili so njihove glave kar na kraju samem, prej pa so pod njimi krepko zakurili z oljem, tako da so strup pozrli ogljeni zublji. Delo je bilo dobro opravljeno in senzorji v odvetrju niso odkrili nobenih ostankov plinov.

Iz varnostnih razlogov pa se je komisija odločila, da preostale živčne pline uniči s pomočjo hidrolize, in ne s seziganjem. Kemični strupi so bili slabo shranjeni in razpadajo. Izvirnega strupa je v njih le še kakih 10 odstotkov, drugo pa je težko razpoznavna kemična juha, ki vsebuje tudi korozivne snovi, s katerimi bi poskodovali gorilnike v incineratorjih. Uničevanje strupov z dobro znanimi kemičnimi procesi pri nižjih temperaturah daje večji občutek varnosti, pravi Barras. Hidroliza strupov bo tekla v vodni raztopini z lugom. Dala bo mešanico natrijevih soli, od katerih pa nobena ni posebno strupena.

Mešanico bodo osušili in vgradili v betonske bloke, ki jih bodo odpeljali na odlagalisce.

Pomoč slepim in gluhim

GLOCHESTER - James Smith, solar in Glochestra, je iznasel napravo, ki pomaga slepemu tekaču na progi obdržati pravo smer. S tem izumom se je prebil v finale tekmovanja mladih inženirjev, ki ga Britanci prireajo vsako leto.

Slepi atleti se radi ukvarjajo s tekom, pomagati pa jim morajo trenerji ob progi, ki jim s klici pravljajo smer. Da ne bi prišlo do zaletavanja, moramo biti na progi sami in tekmovati le z uro. Smithov izum ima obliko srca in tekač si ga pripne na prsi. V njem je nihalo, ki zaniha v stran, kadar tekač izgubi pravo smer. Ta odklon odkrije infrardeči zarek in sprozi elektronsko vezje, ki v slusalkah na glavi tekača zapiska levo ali desno, kakrsen popravek je pač potreben.

S svojim izumom se je Smith pričel ukvarjati, ko je nekoč opazoval slepe tekače pri treningu. Preiskusil ga je na slepem tekaču, favoritu iz bližnje kalidra, ki preteče 100 metrov v 13,8 sekunde in ki je novo napravo močno pohvalil.

Na drugem kraju zemeljske oble Japonska elektronska družba Rion ob pomoči Ministrstva za zdravje preizkusa elektronski nadomestek srednjega usesa na 64 bolnikih, ki jim je vnetje unicelelo srednje uho z bobničem vred. Z napravo je zadovoljnih 86 odstotkov bolnikov.

Pri zdravih zvok zatrese usesni bobnič. Te tresljaje prenaša subtilna mehanska naprava treh kosčic do okna notranjega usesa. V njem zvocni valovi vzpodbudijo živčne končice »polza«, ki pošljejo zvono sporočilo možganom. Nova naprava nadomesti bobnič in prvi dve kosčici srednjega usesa, ki jih vnetje navadno unici.

Celotna naprava tehta 20 gramov in je se najbolj podobna znanim slušnim pripomočkom, ki jih naglušni zatake za uhelj. Vsebuje seveda mikrofoni, ojačevalce, tuljavo in baterijo. Tuljava oddaja elektromagnetne signale, ki skozi kosčeno lobanjo dosežejo drugi del naprave, ki je vsajen v prostor srednjega usesa. Tam druga tuljava signal ulovi, ga pošlje v vibrator, ta pa zaniha tretjo, preostalo kosčico, ki jo anatomii imenujejo »stapes«. Od tod naprej signal potuje kot pri zdravih:

Strokovnjaki, ki napravo preizkusajo, pravijo, da je doseženi zvocni učinek realističen in da lahko gluhi prav dobro loci celo soglasnike. Odmevov in drugih motenj naprava ne povzroca. (New Scientist)

Trideset odstotkov zaposlenih ima Sick-building Syndrom

KOELN - Po ugotovitvah strokovnjakov se pri 30 odstotkih zaposlenih v novih ali prenovljenih uradih in pisarnah izraza tako imenovani Sick-building Syndrom. Prizadeti tožijo zaradi utrujenosti, glavobolov, kaslja, srbečice in pretiranega soljenja. To je na koncu 17. foruma nemške zdravniške zbornice, ki je pred nedavnim potekal pod naslovom Napredek in izobrazba v medicini, navedel zdravnik za pljučna obolenja Kurt Aigner. Povedal je se: »Značilno je, da se omenjene težave cez dan poslabšajo, omilijo pa, ko prizadeti zapustijo stavbo.« Poleg psiholoških vzrokov je po Aignerjevem mnenju eden izmed glavnih krivcev za te težave onesnaženost zraka po pisarnah in uradih s škodljivimi snovmi. V novjših ali prenovljenih zgradbah so namreč večinoma vgrajena tesno zapirajoča se okna, kar preprečuje izmenjavo zraka in povišuje njegovo onesnaženost s škodljivimi snovmi iz različnih virov (pohisto, gradbeni materiali, ogrevanje in se posebej tobaci dim). Pomen čistega zraka za zdravje se po Aignerjevem mnenju se vedno podcenjuje: »Devetdeset odstotkov našega življenja preživimo v zaprtih prostorih, zato je pravilno prezračevanje nujno. Naše raziskave so pokazale, da se zrak najhitreje izmenja s prepihom. Ce se okna in vrata odprejo na stezaj, se zrak zamenja v petnajstih minutah, v primeru pa, ko je okno samo pripro, izmenjava traja tudi vec kot dve uri.«

NOVICE

MLADINSKE KOŠARKAR-SKE LIGE

Državni kadeti

IZIDI 11. KOLA: Don Bosco - Stefanel 74:78, Arte - Latte Carso 86:75, **Kontovel** - Ricreatori 84:73, Inter 1904 - Italmonfalcone 55:84, Menta Più - **Bor Radenska** 113:82, AP Udinese - Pall. Udine 88:56.

VRSTNI RED: Stefanel 22, AP Udinese 20, Italmonfalcone 16, Don Bosco in Metna Più Gorica 14, Pall. Udine 12, Arte Gorica 10, **Bor Radenska** in **Kontovel** 8, Latte Carso 6, Ricreatori 2, Inter 1904 0.

PRIHODNJE KOLO (23.1.): Ricreatori - Pall. Udine, Stefanel - **Kontovel**, Don Bosco - Metna Più, Inter 1904 - Arte Gorica, **Bor Radenska** - Latte Carso, AP Udinese - Italmonfalcone.

Deželni kadeti

IZIDI: Santos - Don Bosco 74:85, Libertas - Intermuggia 80:81, Breg prost.

VRSTNI RED: SGT 16, Don Bosco 12, Libertas 10, Ferroviario 8, Autosandra 6, Breg in Intermuggia 4.

PRIHODNJE KOLO (23.1.): Breg - Ferroviario, SGT - Libertas, Autosandra - Intermuggia, Don Bosco prost.

Naraščajniki

IZIDI 11. KOLA: Ferriera - Inter 1904 75:78, Lega Nazionale - Don Bosco 30:86, Santos - Libertas 130:50, Don Bosco - Lunanova 11:100, Stella Azzurra - Servolana 76:106, Stefanel - Sokol 104:42, Bor Radenska - Ricreatori 108:35.

VRSTNI RED: Stefanel 22, Lunanova in Don Bosco B 20, Bor Radenska 16, Ferriera 12, Inter 1904 in Servolana 10, Santos 8, Sokol in Libertas 6, Stella Azzurra in Don Bosco 4, Ricreatori 2, Lega Nazionale 0.

PRIHODNJE KOLO (21. in 22.1.): Ricreatori - Stella Azzurra, Sokol - Ferriera, Santos - Lunanova, Inter 1904 - Libertas, Don Bosco - Stefanel, Bor Radenska - Don Bosco, Servolana - Lega Nazionale.

MLADINSKI NOGOMET

Under 21

IZIDI 12. KOLO: Pozzuolo - Tavagnacco 1:0, Breg - Servola 1:0, Fossalon - Opicina 2:2, Risanese - Stella Azzurra 6:2.

VRSTNI RED: Pozzuolo 18, Breg 16, Risanese 15, Opicina 14, Tavagnacco 12, Stella Azzurra 6, Fossalon 4, Servola 0.

PRIHODNJE KOLO (23.1.): Risanese - Fossalon, Opicina - Breg, Servola - Pozzuolo, Stella Azzurra - Tavagnacco.

Mladinci

DEZELNO PRVENSTVO

IZIDI 16. KOLA: Italia - San Giovanni 1:2, Ronchi - Trivignano 1:1, Juventina - Fortitudo 1:1, Lucinico - San Luigi 2:1, Costalunga - Pro Gorizia 1:0, Monfalcone - San Sergio 0:2, San Canzian - Union 91 1:2, Primorje - Cormonese 0:2.

VRSTNI RED: San Sergio 24, Ronchi, Pro Gorizia in San Luigi 22, San Giovanni, Italia San Marco in Costalunga 21, Cormonese 19, Trivignano 15, Lucinico 14, Union 91 12, Juventina in Monfalcone 11, Fortitudo 8, San Canzian 7, Primorje 6.

PRIHODNJE KOLO: Primorje - San Canzian, Union 91 - Monfalcone, San Sergio - Costalunga, Pro Gorizia - Lucinico, San Luigi - Juventina, Fortitudo - Ronchi, Trivignano - Italia San Marco, Cormonese - San Giovanni.

POKRAJINSKO PRVENSTVO

IZIDA ZAOSTALIH TEKEM: Campanelle - Chiarbola 0:2, Zaule - Don Bosco 1:1.

VRSTNI RED: Olimpia 19, Edile Adriatica in Ponziana 18, Portuale 16, Opicina 14, Domio 13, Zarja Adriamex in Muggesana 12, Chiarbola 10, Don Bosco in S. Andrea 7, Zaule 6, Campanelle 4.

PRIHODNJE KOLO: Edile Adriatica - Portuale, S. Andrea - Muggesana, Don Bosco - Domio, Ponziana - Olimpia, Opicina - Zaule, Zarja Adriamex - Chiarbola, Campelle proste.

Naraščajniki

IZIDI 14. KOLA: Portuale - Fortitudo 1:1, Campanelle - Primorje 2:2, CGS - Ponziana 1:3, Esperia - S. Andrea 0:4, S. Giovanni - Don Bosco 8:1, Olimpia - San Sergio 3:0, Zaule - Montebello 1:0, Chiarbola prosta.

VRSTNI RED: S. Adrea in Olimpia 24, Ponziana in San Sergio 19, Portuale in San Giovanni 17, Fortitudo 16, Primorje in Chiarbola 13, Campanelle in CGS 10, Esperia, Montebello in Zaule 7, Don Bosco 6.

PRIHODNJE KOLO: Portuale - Campanelle, Fortitudo - CGS, Primorje - Esperia, Ponziana - San Giovanni, S. Andrea - Olimpia, Don Bosco - Zaule, S. Sergio - Chiarbola, Montebello prost.

Najmlajši

IZIDI 13. KOLA: Montebello - Fortitudo 0:2, CGS - Chiarbola 1:0, Domio - Esperia 2:3, Triestina - S. Canzian odloz., Primorje A - Costalunga 10:0, Muggesana - Portuale 1:1.

VRSTNI RED: Fortitudo 24, Primorje A 23, Montebello 22, Triestina 19, Muggesana 18, Portuale 16, Primorje B 12, Olimpia 10, Costalunga in CGS 8, S. Canzian 6, Domio in Esperia 5, Chiarbola 2.

PRIHODNJE KOLO: Fortitudo - CGS, Chiarbola - Domio, Olimpia - Triestina, Esperia - Primorje A, San Canzian - Muggesana, Costalunga - Portuale.

MLADINSKA KOŠARKA / DRŽAVNI KADETI

Nov uspeh Kontovela
Borovci katastrofalni

Kontovel ni blestel, borovci pa že po 15.min na -40

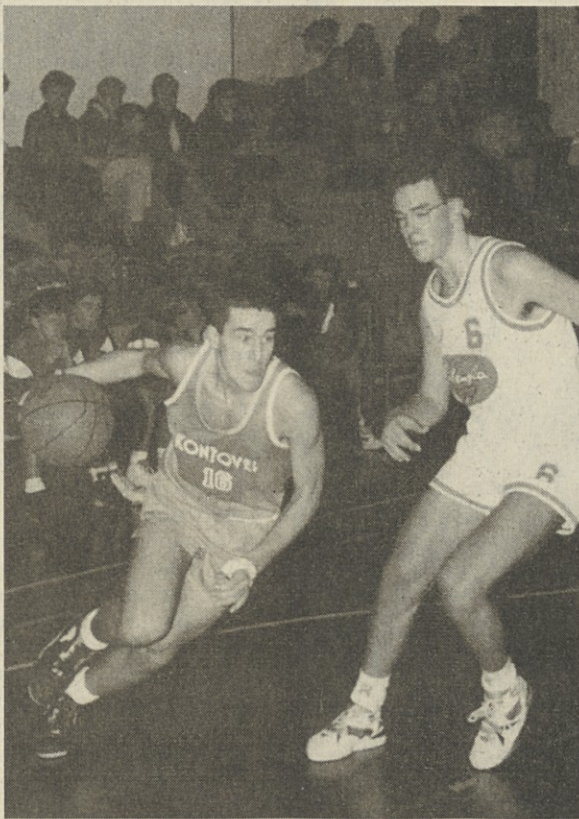
Kontovel - Ricreatori 84:73 (35:27)

KONTOVEL: Krizman 25 (3:5), A. Spadoni 11 (2:5), Daneu, M. Spadoni, Zerjal 7 (1:2), Colja 2, Cingerla 5 (2:3), Skerk, Emili 12 (4:7), Ceme 22 (4:5); trener Vatovec.

PM: 16:27. SON: 26. PON: Ceme (32'), Krizman (40'). 3T: A. Spadoni 1, Cingerla 1.

Kontovelovi kadeti niso zamudili ugodne priljubljenosti, da bi proti nizkouvrseni peterki Ricreatoriji osvojili nov par točk. Vatoveva postava sicer ni zaigrala najbolje, zacela pa je odločno in si kmalu nabrala prednost osmih desetih točk, ki so tudi psihološko dobro vplivale na nadaljni potek tekme. Kontovelova peterka je boljše delovala v obrambi, saj je gostujoči postavi uspelo v prvem polcasu zbrati le 27 točk, medtem, ko je bil drugi polcas zivahnejši in obe ekipi sta predvajali za oko privlačnejšo igro.

Razlika desetih točk je praktično ostala nespremenjena, kot običajno pa so se v napadu najbolj izkazali Pavel Krizman, Dean Ceme, Marko Emili in Angelo Spadoni, pri gostih, pa je bil najučinkovitejši Cosmini. Po besedah Kontovelovega odbornika Spadonija je Ricreatori pozabil na skupinsko igro in je

Marko Emili z žogo, na sliki še Boris Vidali (f. Krizmančič)

tekmo skusal zmagati z individualnimi akcijami. V prihodnjem kolu ima Kontovel lepo priljubljenost, da vknjizi nov par točk, saj bo imel opravka z ekipo Latte Carso. (VJ)

Menta Più Gorica - Bor Radenska 113:82 (73:36)

BOR: Oberdan 14 (2:2), Verri 2, Ursic 7 (1:2), Cupin, Bandi, Porporatti 2 (0:3), Palmisa-

no, Giacomini 8 (0:2), Grbec 34 (7:8), Samec 13 (2:4), Pozar; trener Martini.

PM: 12:24. SON: 18. 3T: Samec 1, Grbec 1.

Splosno znano je, da v sportnih tekmovanjih neizogibno pride do slabega dana te ali one ekipe in nič se ne da pomagati. Do takega primera je prišlo na tekmi med gorisko postavo Menta Più in Borom Radensko, vi-

rus pa je tokrat zajel Martinijevo postavo, ki je zlasti v prvih dvajsetih minutah odigrala najslabšo letosnjo tekmo.

Dovolj zgovoren je podatek, da so belozeleni že v peti minuti zaostajali za osemnajst točk, ves trud trenerja in fizični napor igralcev pa ni obrodil najmanjšega rezultata, saj so se domaćini poigravali z borovci kot se jim je zahotelo in deset minut kasneje je bil na semaforju izid 57:17. Zlasti v obrambi so bili borovci kot nastavljene lutke v bližini kosa in Goricani so iz vsake napadalne akcije dosegli najmanj dve točki, ali direktno v prvi akciji ali pa s pomočjo odbitih žog v napadu.

Obupani Martini je na igrisce poslal vse razpoložljive igralce v brezupnem iskanju kaksne rešitve, vsaka varianta pa se je izjalovila in borovci so le pasivno sledili razvoju dogodkov.

Sele v drugem delu so se naši spomnili kaksna je kosarkarska zoga in z razpoložljivim Grbcem v ospredju vsaj delno omilili poraz, domači trener Tuzzi pa je izkoristil priliko, da je preizkusil posameznike in variante v igri. Podobno kot na prejšnji tekmi je spodobno zaigral mladi Tom Oberdan. (VJ)

MLADINSKE LIGE / NARAŠČAJNIKI IN DEČKI

Borova »poplava«
Sokol brez moči

Krečičevi fantje so nadigrali Ricreatori(+73) Stefanel res premočan v obeh kategorijah

NARAŠČAJNIKI
Bor Radenska - Ricreatori 108:35 (59:18)

BOR: Oberdan 13 (1:4), Pozar 20, Jogan 12 (0:2), Velinski 4, Sancin 12 (0:1), Ursic 16, Kovac 3 (1:1), Lapelj 22 (0:2), Stokelj 6; trener Krečič.

PM: 2:10. SON: 16.

V 11. kolu prvenstva naraščajnikov so borovci po predvidevanju z zelo veliko razliko premagali zadnjevršeni Ricreatori. Zal je letosnje prvenstvo sploh nezanimivo, saj Stefanel prednjaci samotni na prvem mestu na lestvici in brez nobenega konkurenta, ki mu bi lahko to ogrozil. Za njim so tri bolj ali manj enakovredne ekipe Don Bosco B, Ferroviario in Bor Radenska, ostale peterke pa so se za razred slabše in torej njihov cilj ostaja le boj za prestižno peto mesto.

O tekmi med Borom Radensko in Ricreatorijem ni kaj dosti povedati. Naši so zadali gostom delni izid (31:8) že v 10. minuti in ob koncu polcasa ga znatno zvisali. Pohvale vredna je vsa ekipa, ki sploh ni podcenjevala zadnjevršene nega nasprotnika in se je tako borila do zadnje minute igre, ponovno pa je največ točk dosegel Lapelj. (M.J.)

Stefanel - Sokol 104:42 (63:25)

SOKOL: Pahor 2 (0:1),

Erik Jori (Sokol)

M. Starc 6, Rizzante 4 (2:2), Jori 4, Stoka 8 (0:2), Taucer 8 (1:2), Rustja 7 (1:3), Umek 8, Spacal (0:2); trener Vatovec.

PM: 4:12. SON: 14. 3T: Taucer 1.

Proti prvuvršenemu in se nepremaganemu Stefanelu so bili mladi Nabrezinci brez vsake moči, saj je nasprotnik boljši v vseh elementih, zlasti pa je vidna telesna in tehnično taktična premoc. Trener Vatovec je zamen skusal prepričati svoje fante, naj se nikoli ne predajo, saj se prav proti boljšim nasprotnikom lahko marsičesa navadiš, sokolovci pa niso znali odigrati na običajni ravni in razlika

se je postopoma naizprosno širila, zlasti v prvih dveh cetrtnah, ko je prednost domaćih narasla že na +40. Sele v drugem delu so Nabrezinci zaigrali odločneje in čisto izpeljali nadaljni del tekme. O težavah, ki so jih naši imeli v napadu je dovolj zgovoren že sam podatek, da nihče ni presegel meje desetih točk.

Tudi v prihodnjem kolu imajo sokolovci težko nalogo proti Ferroviariu B, upanje pa je, da bo učinek ekipe nekoliko boljši. (VJ)

DEČKI
Stefanel - Polet Zidarič 138:33 (65:15)

POLET: Petaros 4, Sosić 2, Lista 4, Degli Innocenti, Slavec 8 (0:4), Kocjancic, Slama, Metlika 4, Lakovic 9 (1:2), Zerjal, Genardi 2; trener Vremec.

PM: 1:6. SON: 11.

V 6. kolu prvenstva dečkov je bilo za poletovce zelo hudo, saj so se srečali z daleč najboljšo ekipo tega prvenstva. Tekma ni pokazala drugega kot eno »super« ekipo, ki odkrito starta na italijanski državni naslov, ki se je tokrat srečala z eno »sibko« postavo kar je neizogibno privedlo do izredno visokega poraza. Upajmo, da se ne bodo poletovi igralci preveč demoralizirali in bodo še bolj zagrizeno trenirali. (A.V.)

NOGOMET / PRVENSTVO NAJMLAJŠIH

Primorje A doseglo
kar deset zadetkov

Prosečani drugi po prvem delu prvenstva

S tekme naraščajnikov Primorje - CGS (foto Ferrari)

tersic 1, Semec 1.

PRIMORJE: Gregori, Blazina, Tence Bukavec, Sancin, Lorenzi, Ostrouska, Sustersic, Pertot, Semec, Curman, (Bergagna, Skrlj, Milic, Krizmanic, Ota).

Proseska enajsterica je na nedeljski tekmi visoko zmagala in si tako prislužila drugo mesto na skupni lestvici. Kljub visoki zmagi so primorjasi v prvem delu precej slabo igrali in napravili mnogo ugodnih priložnosti.

V nadaljevanju pa so vendarle nekaj več pokazali in tako do vrha napolnili nasprotnikovo mrežo. (gorazd)

NARAŠČAJNIKI
Campanelle - Primorje 2:2 (0:1)

Strelca za Primorje: Kuk in Sardoc.

PRIMORJE: Emili (Husu), Nadlisek, Ferfolja, Braini, Svara, Sardoc, Lovrečič, Ban, Balbi, Kuk, Luksa.

Po porazu v prejšnjem kolu so »rdece-rumeni« tokrat igrali nedoloceno, četudi bi lahko visoko zmagali proti ekipi, ki je slabša od Prosečanov.

Takoj na začetku so naši imeli dve priložnosti, ki pa sta ju Kuk in Sardoc napravila. Ekipi nato nista imeli večjih priložnosti, dokler ni Kuk dobil zoge in po lepi akciji realiziral.

V drugem delu so spet »rdece-rumeni« napadali in kmalu podvojili s Sardocem po predlozku Lovrečiča. Domaćini so reagirali in prišli do 2:1 po hudi napaki vratarja Husu, nato pa so dosegli še en gol. Tako se je tekma končala z neodločenim izidom. (gorazd)

miljskim Fortitudom, kar je za nas mladinski nogomet vsekakor lep uspeh.

Tudi Primorje B je do sledj povsem zadovoljilo, saj je s 13 točkami na sredini zacasne razpredelnice.

Primorje A - Costalunga 10:0 (2:0)

STRELCI: Curman 4, Pertot 3, Pertot 1, Sus-

MLADINSKA KOŠARKA / PROPAGANDA IN MINIBASKET

Mladi jadrancovci spet uspešni
Prvo zmagoslavje Kontovelcev

Vremčeva ekipa je zanesljivo odpravila Latte Carso, Kontovelci pa Fiammo - Katastrofa Bora (-104) - Pri minibasketu so borovci zmagali

PROPAGANDA
Servolana Latte Carso - Jadran 48:104 (26:59)

JADRAN: Stefancic 22 (4:6), Mura 2 (0:4), Spacapan 2 (2:4), Corbatti 15 (3:6), Brundula 6 (0:3), Fonda 7 (1:2), Hrovatin 17 (1:2), Lakovic 7 (3:4), Kalc 2, Zobin 18 (4:10), Tavcar 2, Guštin 5 (1:2); trener Vremec.

PM: 19:43. SON: 16.

Jadranova ekipa propagande je prepričljivo premagala sibko postavu Servolane Latte Carso. Tekma je bila na začetku zelo izenačena, saj je bil rezultat po prvi cetrtni 23:17 v korist modrih. V drugi cetrtni so se mladi jadrancovci malo opogumili in z večjo zagnanostjo dosegli visoko zmago. Razlika se je neizprosno večala, saj se domaćini niso znašli proti agresivni obrambi in so izgubili veliko število žog, tudi telesno pa so bili naši postavi nedorasli.

Pohvalo zaslužijo vsi igralci kljub velikemu številu zgrešenih prostih metov in enostavnih metov izpod kosa. (A.V.)

Fiamma - Kontovel 49:73 (25:35)

KONTOVEL: Bukavec 20, Bogatec 6 (2:2), Grilanc 4, Sirca 6, Pavletic 10 (0:4), Puntar 2, Budin 12, Milic 10, Obad 2, Brezigar, Masten, trener Mahnic.

PM: 2:6. SON: 13.

Proti okrnjeni postavi Fiamme (nastopila je le z osmimi posamezniki) so Kontovelci z dobro skupinsko igro visoko zmagali.

Ce so se gostitelji našim kosarkarjem upirali tri cetrtnine, pa so jih v cetrtni Kontovelci povsem

Janoš Grilanc (Kontovel) v prodoru med tekmo Fiamma - Kontovel (foto Ferrari)

nadigrali in visoka zmaga je bila le logična posledica dejstev. Po spodrsrljaju v prvem kolu prvenstva proti Intermuggi so torej mladi Kontovelci osvojili prvi par točk, zlasti pa so zadovoljili zaradi prikazane borbenosti.

Scoglietto - Bor 122:18 (74:8)

BOR: Aloisio 8, Piovesana, Smilovic 2, Tulis, Zobec, Fait, Costa, Floridan 4, Stranj 2, Sikic 2; trener Corbatti.

Proti starejši in izredno dobri postavi Scoglietta, kjer nastopajo bivši posamezniki sole za minibasket Foschiatti, so bili mlajši borovci popolnoma brez moči in so neizogibno visoko zgubili. (S.C.)

MINIBASKET

Ewiva MB

Don Bosco B - Bor 28:56 (17:32)

BOR: Miralem 9 (3:4),

Valassi 2, Sulčić 4, Verri 2 (0:2), Pitacco, Pison, Lombardo 6 (2:4), Gaburo 5 (1:2), Corbatti 2, Stokelj 23 (5:8), Lovriha 3 (1:2); trener Corbatti.

Mladi minikosarkarji Bora so z izredno borbeno in agresivno igro povsem nadigrali sovrstnike Don Bosca, ki si niso pričakovali tako zahtevnega nasprotnika. Borovci so si že v prvih dveh cetrtnah nabrali visoko prednost in vsi so pripomogli k lepemu ekipnemu uspehu. (S.C.)

PRIMORSKA LIGA ZA STAREJŠE PIONIRJE

Postojna - Jadran ZSSDI: 70:32 (35:11)

JADRAN ZSSDI: Senica 6 (0:6), Sosić (0:4), Stokelj 11 (5:6), Lista 7 (1:1), Umek 7 (1:2), Laković 1 (1:2); trener Canciani.

PM: Postojna 7:14, Jadran 8:21.

Postava Jadrana ZSSDI, ki nastopa v primorski ligi za starejše pionirje (letnika 78 in 79) je v močno okrnjeni postavi v gosteh klonila proti močnejšim vrstnikom Postojne, ki so bili telesno in visinsko v znatni prednosti in so ob tem bili tudi v lepem številu, medtem ko so bili naši predstavniki brez zadostnega števila menjav (odsojni so bili vsi posamezniki letnika 78) in so verjetno zaradi tega tudi zaceli tekmo z dokajšnjo tremo. Gostitelji so bili na vsak način v vseh elementih igre znatno boljši, v vrstah Postojne je zablestel Zakelj, kateremu se piše svetla kosarkarska bodočnost, medtem ko so v vrstah Jadrana ZSSDI tokrat vsi delno odpovedali, predvsem na ravni značajnosti in zagrizenosti. (Cancia)

TENIS / MEDNARODNO PRVENSTVO AVSTRALIJE

Becker out

Za presenečenje 1. kola je poskrbel Šved Järryd

MELBOURNE - Sved Anders Järryd, ki se je na glavni turnir uvrstil iz kvalifikacij, je že v prvem kolu poskrbel za največjo senzacijo in izločil enega največjih favoritov za zmago na prvenstvu Avstralijskega tenisa. Becker, ki je v Avstraciji zmagal predlanskim, je moral priznati premoc Sveda v petih setih (3:6, 7:5, 3:6, 6:3, 6:2). Pri tem je Nemec izgubil kar osem svojih servisov, napravljal pa je tudi 11 dvojnih napak.

Järryd je s to zmago že tretjič doslej (v devetih dvobojih) premagal rdecelasega Nemca, za seboj pa nima nič kaj uspešne lanske sezone. Na sedemnajstih turnirjih je namreč dosegel vsega skupaj le enajst zmag, na svetovni lestvici pa je sele na 152. mestu. Svedski veteran je bil najboljši leta 1985, ko je bil na lestvicah ATP na 5. mestu.

Boris Becker po srečanju ni skrival razočaranja, pritoževal pa se je nad poskodbami stegenjske mišice, ki naj bi ga ovirala predvsem pri izvedbi prvega servisa.

Boris Becker je bil po srečanju hudo razočaran (AP)

Na ostalih srečanjih večjih presenečenj ni bilo. Prvi nosilec Jim Courier je brez težav premagal Sveda Larsa Jonssona s 7:5, 6:0, 6:3.

Presenečenj pa ni bilo med ženskami, kjer so doslej vse favoritke preskočile prve ovire. Prva nosilka, jugoslovanka Monika Seles, je odpravila Italijanko Glorio Pizzichini s 6:1 in 6:2.

Na splošno je bil start v Melbourne izredno grenak za azzurre. Drug za drugim so zapuščali

areno sklonjenih glav. Tako je moral Omar Camorese priznati premoc Nemca Koslowskega v petih nizih, Gianluca Pozzi je v starih nizih izgubil z Brazilcem Matijem, za konec pa je po petih setih izgubil se Caratti z domačinom Woodridgeom. Nekoliko boljše so startale azzurre, kjer se je vsaj Natalia Baudone uvrstila v 2. kolu, medtem ko sta izgubili Golarsa (z Americancem Grossmannovom) in Pizzichinijeva s Selesovo.

V ostalih srečanjih 1. kola večjih presenečenj ni bilo Izpadli tudi že trije azzuri

MOSKI 1. KOLO

Courier (ZDA/1) - Jonsson (Sve) 7:5, 6:0, 6:3; Korda (Čes/7) - Adams (ZDA) 6:3, 3:6, 6:3, 6:3; Stich (Nem/14) - O'Brien (ZDA) 6:4, 7:5, 6:2; Järryd (Sve) - Becker (Nem/4) 3:6, 7:5, 3:6, 6:3, 6:2; Krajicek (Niz/9) - Wahlgren (Sve) 6:1, 6:2, 6:1; Woodbridge (Avs) - Caratti (Ita) 6:2, 4:6, 5:7, 7:5, 6:1; Witsken (ZDA) - Muller (JAR) 7:5, 6:2, 7:6; Garner (ZDA) - Cunha - Silva (Por) 7:5, 6:1, 6:3; Carlsen (Dan) - Gorris (Spa) 4:6, 6:2, 6:2, 6:1; Siemerink (Niz) - Raftar (Avs) 4:6, 2:6, 6:3, 6:4, 6:2; Koslowski (Nem) - Camporese (Ita) 7:5, 2:6, 3:6, 7:6, 6:2; Jones (ZDA) - Saccanu (Nem) 6:3, 6:2, 6:3; Fitzgerald (Avs) - Perez (Uru) 6:3, 6:4, 5:7, 4:6, 6:1; Grabb (ZDA) - Cerkasov (Rus) 6:3, 7:6, 0:6, 4:6, 6:3; Brugnera (Spa) - Enquist (Sve) 6:3, 6:7, 4:6, 6:1, 6:2; Mattar (Bra) - Pozzi (Ita) 6:2, 2:6, 6:3, 7:5.

ZENSKE 1. KOLO

Tauziat (Fra/13) - Meskhi (Gru) 5:7, 6:4, 6:4; Rehe (ZDA) - Fauche (Svi) 6:2, 6:3; Maleeva (Svi/9) - Gavalton (Meh) 3:6, 6:4, 6:2; Gildemester (Peru) - Dopfer (Avs) 6:3, 6:1; Vang (Taj) - O'Reilly (ZDA) 6:1, 6:2; Davenport (ZDA) - Fusai (Fra) 7:5, 6:1; Kschwendt (Nem) - Ercegovic (Hrv) 3:6, 6:1, 6:4; Provis (Avs) - Foldenyi (Mad) 6:2, 6:3; Halard (Fra) - Kidovaki (Jap) 6:0, 6:0; Martinez (Spa/6) - Rottier (Niz); Seles (Jug/1) - Pizzichini (Ita) 6:1, 6:2; Garrison (ZDA/16) - Coetzer (JAR) 6:4, 4:6, 6:3; Novotna (Čes/8) - Testud (Fra) 6:2, 6:4; Kiene (Niz) - Zivec-Skulj (Nem) 6:1, 4:6, 7:5; Faber (ZDA) - Kulman (ZDA) 7:6, 7:6; G. Fernandez (ZDA) - Fairbank (JAR) 6:2, 6:3; Endo (Jap) - Wiesner (Avt) 3:6, 6:4, 6:4; Statford (ZDA - Neiland (Let) 6:4, 6:1; Oremans (Niz) - Frazier (ZDA) 6:4, 6:1; Fendick (ZDA) - Emmons (ZDA) 6:1, 6:3; Hy (Kan) - Appelmans (Bel) 6:4, 6:4.

SMUČANJE / SVETOVNI

»Beli cirkus« zdaj v Švici - že danes moški veleslalom v Veysonnazu

2. mesto Koširja še odmeva

VEYSONNAZ - Beli cirkus se je iz Avstrije preselil v Švico, vendar pa ostajajo snežne razmere enako kritične. Tradicionalne tekme v Adelbodenu in Wengnu so že črtali iz koledarja letosnje sezone, na vrat na nos so se zato organizirali v Veysonnazu, kjer pa imajo težave s prenočišči za tekmovalce in goste. Danes bo v tem kraju moški veleslalom, v soboto in nedeljo pa smuk in slalom, ki stejeta tudi za odpadlo kombinacijo v Wengnu. Marc Girardelli, ki je v minulem koncu tedna zbral še dodatnih 162 točk, bi lahko v nedeljo predčasno slavil osvojitev velikega kristalnega globusa.

V smučarskih krogih medtem se odmeva nedeljsko drugo mesto novega slovenskega smučarskega asa Jureta Kosirja. Se veliko bolj od zmage Fogdoeja. Komentarist uglednega italijanskega sportnega dnevnika »Gazzetta dello sport« o njem piše celo kot o možnem nasledniku Girardellija, ko svoje bralce opozarja, da je bil Kosir mladinski svetovni prvak v superveleslalomu in da se ne boji tvegati v smuku. Kosir se bo na svetov-

nem prvenstvu v Morioki preizkusil tudi v smuku za kombinacijo in bi lahko zato v kratkem postal absolutni protagonist bojev za skupno razvrstitev v svetovnem pokalu, piše italijanski časopis, ki podaja še nekaj lahkavih ocen o slovenskem reprezentantu iz Mojstrane in podrobno opisuje tudi, kako se je Kosirju med voznjo odpela zaponka na cevju.

Povsem drugačno razpoloženje pa vlada v taboru Alberta Tomba. Italijanski as, ki je letos stopil na zmagovalni oder šestkrat, a je samo enkrat zmagal, je vnovič razočaran. Po njegovem mnenju je bila proga v Lechu prelahka. Obzaloval je, da slaloma niso priredili v Kitzbühlu, kjer je progla bolj strma. Se slabše so se odrezali ostali italijanski slalomisti. Zanimivo je, da so v Italiji pred sezono prav od njih pričakovali največ, zdaj pa ugled azzurrov resujejo veleslalomisti in zlasti smukaci.

Konec tedna se bo nadaljeval tudi boj med dekleti. V soboto in nedeljo bosta v avstrijskem kraju Hausen Ennstal smuk in slalom.

NOVICE

Sacchi že najavil postavo za tekmo z Mehiko

FIRENCE - Zvezni trener italijanske nogometne reprezentance Arrigo Sacchi je že včeraj, kar ni v njegovi navadi, napovedal začetno postavo, ki bo igrala jutri v Firencih na prijateljski tekmi z Mehiko.

Tekmo bodo začeli naslednji igralci: Pagliuca, Mannini, Maldini, Di Mauro, Costacurta, Vierchowod, Bianchi, Albertini, Mancini, R. Baggio in Signori.

Vsi ostali nogometaši bodo sedeli na klopi. Med tekmo bo lahko prišlo do starih menjav. Prvic, odkar je Sacchi na krmilu reprezentance, bosta igrala tudi člana Sampdorije Mancini in Vierchowood. Za reprezentanco pa bo debitiral Di Mauro. Posebno za Roberta Mancinija je to zadnja prilika, da se dokoplje do stalnega mesta med azzurri. Mnogi o njem menijo, da je najbolj nadarjen italijanski nogometaš, se celo bolj od Baggia. Veliko koristi ima od njega tudi Sampdoria, a v reprezentanci se doslej ni uveljavil, čeprav v A ligi igra že celo večnost, saj je debitiral v dresu Bologne pri 17 letih. Mancini je spet pridobil zaupanje selektorja prav v trenutku, ko ga je izgubil njegov nekdanji »dvojček« pri Sampdoriji Gianluca Vialli.

Zenge ne bodo operirali

MILAN - Walterju Zengi, vratarju milanskega Interja, nekdanj pa tudi italijanske reprezentance, po poskodbi na nedeljski prvenstveni tekmi proti Parmii, ne bo treba na operacijsko mizo, mirovati pa bo moral kakih 15 dni.

Rudić napoveduje bogat olimpijski cikel

RIM - Hrvaski strokovnjak Ratko Rudić, ki ima največ zaslug, da je Italija na olimpijskih igrah v Barceloni po 32 letih spet osvojila zlato kolajno v vaterpolu, zacenja za azzurri nov olimpijski cikel. Pred danasnjo prijateljsko tekmo z Romuni je pokramljal s casnikarji in napovedal, da zeli z azzurri osvojiti zlato tudi na prihodnjih igrah v Atlanti. »Kolajna iz Barcelone nas ne sme uspraviti. Če hocemo biti legenda, kot nekdanj Madzarska, Sovjetska zveza in Jugoslavija, moramo osvojiti zlato tudi v Atlanti,« pravi Rudić, ki ekipo pripravljati tudi za svetovno prvenstvo, ki bo cez dve leti. »Evropska prvenstva in sredozemske igre me ne zanimajo,« je še dejal hrvaski trener, »na teh tekmovalnih bi se zadovoljil tudi z bronasto kolajno.«

VSV Beljak spet prvi, KAC še vedno zadnji...

CELOVEC - V petem kolu avstrijskega prvenstva v hokeju na ledu je vodeci Beljak premagal Zell am See s 6:3 (1:0, 1:3, 4:0), celovski KAC pa je izgubil v gosteh proti Feldkirchnu visoko z 1:6 (0:1, 1:4, 0:1) in tako ostal na zadnjem mestu. EC Gradec pa je na domaćih tleh proti Innsbrucku dosegel samo remi (2:2).

Vrstni red: 1. VSV Beljak 10, 2. Gradec 8, 3. Innsbruck 7, 4. Feldkirch 7, 5. Zell am See 6, 6. KAC 2.

ŠK Dob: po zmagi poraz!

AMSTETTEN - Dve tekmi v 19 urah, vmes pa peturna voznja iz Koroske v Zgornjo Avstrijo. To je bilo za odbojkarje Doba očitno preveč. Zmagi nad Gleisdorffom (3:0) je tako sledil poraz v gosteh proti Amstettenu z 1:3. Kljub porazu je Dob po tretjem kolu play off tekmovalja se vedno na tretjem mestu, drugo korosko mostvo, Hypo VBK Celovec, pa sledi na četrtem mestu s točko zaostanka. Vrstni red: 1. SVS Möma 19 (9:2), 2. Amstetten 16 (9:4), 3. Dob 12 (5:6), 4. Celovec 11 (7:4), 5. Gleisdorf 9 (2:9), 6. Enns 5 (3:9). (I.L.)

Sadovi novih pravil so že vidni

WIENER NEUDORF - Vodja tehnične komisije pri svetovni nogometni zvezi, Švicar Walter Gagg je na seminarju nogometnih trenerjev na Dunaju povedal, da je prepoved vračanja zoge vratarju v celoti uspela. Skupina nogometnih strokovnjakov »Nogomet 2000« zato je pripravila nove poizkuse nogometnih pravil. Na mladinskem SP naj bi igrali podaljske le do prvega gola (kot pri hokeju na ledu), ce pa kljub temu ne bo spremembe izida, bodo mostva izvajala enajstmetrovke. 17-letniki naj bi na SP že drugače izvajali out, saj bodo zogo brcali in ne metali. Predlagali so tudi spremembo oddaljenosti zivega zidu od zoge. Predlogi so 11, 12 ali celo 15 metrov namesto dosedanjih devetih. Indirektnega prostega strela ne bo več, namesto klasičnega kota pa bodo izvajali tako imenovani »kratki kot«.

Francoizi prevladujejo v fletetu

BOURG-LA-REINE - Francoz Olivier Lambert je zmagovalac mednarodnega turnirja v fletetu. V finalu je s 5:3 in 5:0 premagal rojaka Patricia Groca. Rezultati polfinala: Groc - Conscience (oba Fra) 6:5, 6:4, Lambert (Fra) - Theukauss (Nem) 4:6, 5:1, 5:1.

»Vikingom« naslov

KARLSRUHE - Namiznoteniski igralci Švedske so zmagovalci evropskega pokala narodov. V odličnem srečanju so premagali Nemce s 3:1. Skandinavci so v polfinalu deklasirali Angleže s 3:0, Nemci pa so veliko težje, s 3:1 ugnali borbene Belgijce. Rezultati finala: Roskopf (Nem) - Persson (Sve) 21:18, 15:21, 21:18, Waldner (Sve) - Fetzner (Nem) 21:16, 21:13, Waldner/Appelgren (Sve) - Roskopf/Fetzner (Nem) 15:21, 21:10, 21:17, Persson (Sve) - Fetzner (Nem) 21:16, 21:12.

EVROPSKI KOŠARKARSKI POKAL /HAPOEL - OLIMPIJA

Ljubljančani optimisti pred današnjo tekmo

JURE ZORCIC

TEL AVIV - Po pomembni zmagi v zadnjem kolu proti turskemu Efesu Pilsnu bodo kosarkarji Smelta Olimpije v pokalu pokalnih zmagovalcev v naslednjih dveh tekmah gostovali. Danes ob 18. uri po našem času (ob 19. po izraelskem) bodo Ljubljančani igrali v Tel Avivu proti domačemu Hapoelu, prihodnji tork pa se v Rigi proti Broceniju. Tivolsko mostvo je Izraelce, ki so tako rekoč že izgubili vse realne možnosti za napredovanje, doma premagalo le s točko razlike (78:77), potem ko je Mario Kraljević odigral najboljšo tekmo v dresu Smelta Olimpije.

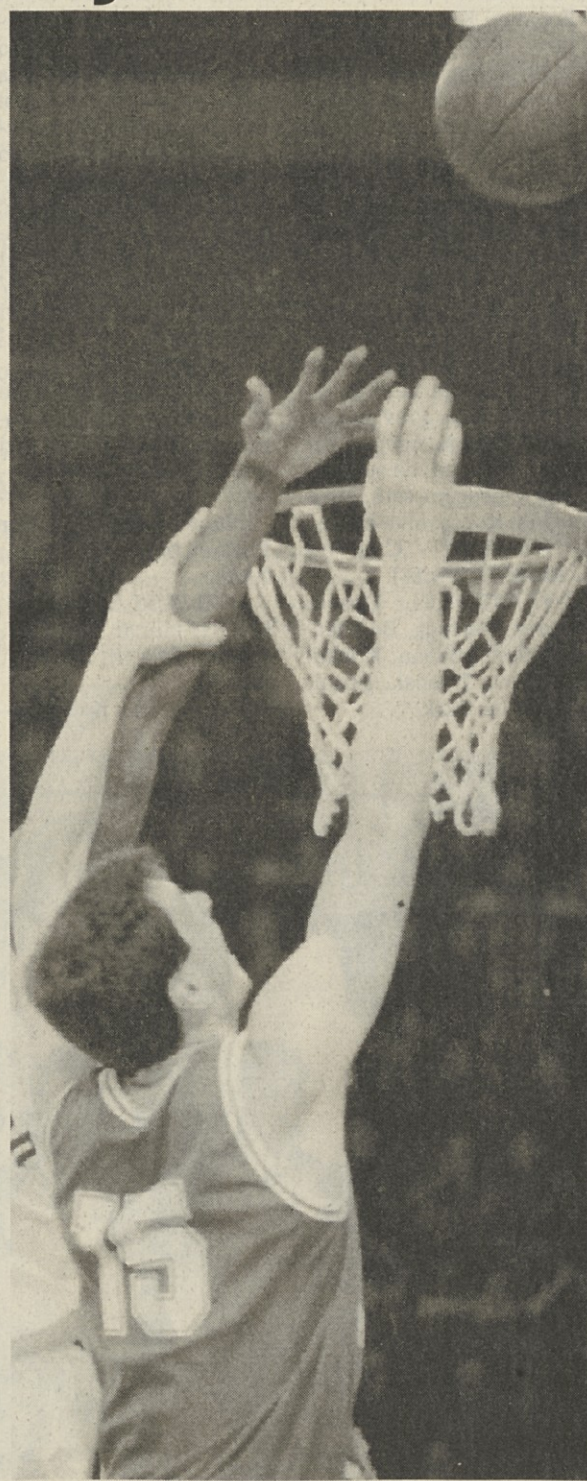
Hapoel ima dve točki manj kot naši kosarkarji (8), vendar ima do konca rednega dela težak razpored, saj gostuje se v Moskvi in Istanbulu. V zadnjem kolu so Izraelci tesno izgubili v Zaragozi (71:69), ki je tako sedaj neposredni tekmeč Smeltu Olimpiji za drugo mesto v skupini. Kljub temu bodo izraelski kosarkarji poskusili skoraj nemogoče, to je do konca zmagati na vseh starih tekmah. Njihova najboljša igralka sta bralnice Dobras in American Thirdkill, imajo pa tudi zelo dobre skakalce, Amsalema, Steinhauerja in Ferryja. Gostitelji se brez dvoma tudi v tej tekmi ne bodo zlahka predali.

Ljubljančani so v glavno mesto Izraela pripotovali včeraj popoldne in

zvečer tudi ze trenirali. Med desetimi igralci ni dveh centrov, Americana Langstona, ki ima na nogi mavec, in Kraljevića, ki je odšel na zdravljenje hrbtenice v Dolenjske Toplice. Pomembno je, da se »vraca« tretji center Kotnik, ki bo ob zelo obremenjenem Djurišiću nosilec igre pod košema. Blizje košu, na »stirici«, naj bi zato igral tudi Horvat, ki bi moral biti ob vse bolj zanesljivem Gorenju ucinkovit tudi v napadu. Hauptman bo imel tokrat zanesljivo vec prostora v napadu, za njim pa bosta na priloznost cakala se Cooper in Zaletel.

V mostvu je zmagovalno razpoloženje, saj Ljubljančani letos se niso izgubili, v decembru pa le v evropskem pokalu v Zaragozi. Tudi ce izgubijo, imajo naši kosarkarji se eno priloznost za zmago v gosteh in s tem za zanesljivo uvrstitev v polfinale, proti Broceniju v Rigi, ki je ze dalj casa brez vecjih možnosti. Kljub temu bo Smelt Olimpija tudi drevi poskusil z »moskovsko« igro presenetiti nepredvidljive, vendar ne nepremagljive Izraelce. Tekmo bosta sodila Giohalis (Grčija) in Varadi (Madzarska).

Pari 7. kola v pokalu pokalnih zmagovalcev - skupina A: Hapoel - Smelt Olimpija, Zaragoza - CSKA, Efes Pilsen - Brocenij; skupina B: Slobodna Dalmacija - Benfica, Budivelnik - Hapoel Galil, Cholet - Aris.

Izid bo odvisen tudi od igre Žarka Djurišića (f. Živulović)

ODPUST / TRENIRAL JE TUDI V NOvem MESTU

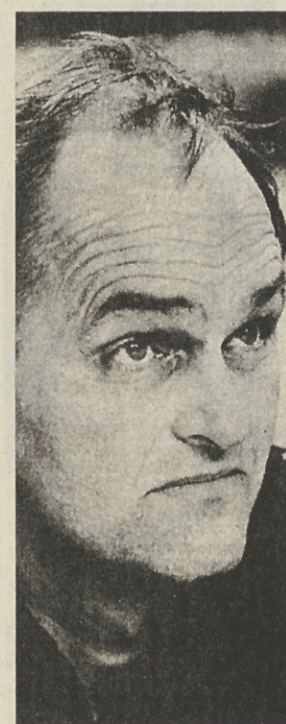
Janković ni več trener Brescie, ker se ni strinjal z globami za igralce

BRESCIA - Pri odbojškarski sesterki Aquater iz Brescie je prišlo do zamenjave oziroma odložitve trenerja prof. Vladimira Jankovića (na sliki) iz neobičajnih razlogov. Nekdanji odlični odbojkar iz Zagreba, (rodil se je v sedaj povsem porušnem Vukovarju) je v Italiji zelo znana osebnost. Z Mladostjo iz Zagreba je bil večkrat prvak bivše Jugoslavije, skoraj dvestokrat je oblekel dres državne reprezentance, v Zagrebu pa je pričel tudi svojo izredno bogato trenersko kariero.

Potem ga je pot popeljala v Faenza, kjer je igral v takratni B ligi tudi proti Boru v Trstu. Treniral in igral je tudi za tržaško Arc Lineo v najvišji italijanski ligi. Kot trener je dosegel izredne uspehe v Padovi, potem z Aritalom v Fontanafreddi ter dosegel največji uspeh s Paninijem iz Modene, ko je osvojil pokal evropskih prvakov. Na Fakulteti za šport v Zagrebu je imel katedro za odbojko in tudi doktoriral. Poleg Mladosti je treniral nekaj casa tudi Pionir iz Novega mesta in jugoslovansko reprezentanco. Vzgojil je celo vrsto odličnih odbojkarjev in bil povsod izredno priljubljen trener in se boljši pedagog.

In prav zaradi te zadnje človeške vrline je padel pri predsedniku OK iz Brescie v nemilost. Predsednik Aquaterja Gianni Comati je pisal nekaterim igralcem brez njegove vednosti in jih glede na zadnje ne preveč spodbudne rezultate

hotel denarno kaznovati. Proti temu ukrepu se je dosledni Janković uprl s povsem upravičeno motivacijo, da so njegovi varovanci na treningih izredno marljivi in vestni, zadnji nastopi pa so tudi potrdili, da se delo počasi obrestuje. Po tem odločnem nastopu Jankovića je predsedniku - gospodarju Comati bilo več kot dovolj, da sta se na treningu prejšnji teden sprla in Jankoviću ni preostalo drugega, da je zapustil telovadnico in odšel. Zvečer je vodstvo odbojškarskega kluba iz Brescie izdalo komunikate, da prof. Vladimir Janković ni več trener in ekipa bo vodil njegov pomočnik Giorgi Riccardi. (Ivan Furlanec)

Bruny Surin v treh dneh že drugič premagal bivšega kralja sprinta Johnsona

MONTREAL - V treh dneh je Kanadčan Bruny Surin bivšega »kralja sprinta«, rojaka Bena Johnsona že drugič premagal. Surin je v petek na mitingu v Hamiltonu prvič premagal Johnsona na 50 m s 7 stotinkami sekunde razlike, v nedeljo pa ga je drugič premagal v Montrealu na Grand Prix mitingu na 60 m. Surin je preteklo progo s casom 6, 60, Johnson pa s 6, 62. Zmagovalac je zakasil ob startu, medtem ko je Johnson silovito potegnil in vodil do 40 m, nakar ga je Surin dohitel in za las tudi prehitel v cilju. Tek je navdušil 3.000 gledalcev.

OSTALI ZMAGOVALCI: 400 m: Hall (ZDA) 47, 44, 800 m: Williams (Kan) 1:50, 37, milja: Chasire (Ken) 4:01, 58, palica: Payne (ZDA) 5, 60 m: daljina: Walder (ZDA) 8, 20 m. ZMAGOVALKE: 60 m: Freeman (Jam) 7, 22, 60 m ovire: Freeman (Jam) 8, 05, 400 m: Richardson (Kan) 53, 17, 800 m: Hill (ZDA) 2:05, 65, hoja 1500 m: Lawrence (ZDA) 5:53, 94.

LESTVICE

MLADINCI
Play off

IZIDA 1. KOLA: Sloga - Pallavolo 2:3, Volley club - Sant'Andrea 0:3.

MLADINKE

IZIDI 14. KOLA: Breg - Bor friulexport 0:3, Cus - Altura 0:3, Sgt - Koimpex 0:3, Prevenire - Virtus 0:3, Sant'Andrea ni igral.
VRSTNI RED: Bor Friulexport 24, Koimpex 22, Altura 18, Sgt 14, Virtus 12, Cus in Breg 6, Sant'Andrea in Prevenire 4. (Altura in Cus imata tekmo manj, Prevenire, Oma, Cus in Breg imajo tekmo več)
PRIHODNJE KOLO: Virtus - Sgt, Koimpex - Cus, (24.1 ob 11.00) Altura - Breg (24.1 ob 11.00), Bor Friulexport - Sant'Andrea (drevi ob 19.30), Prevenire je prost.

DEČKI

IZIDI 9. KOLA: Cus - Nuova Pallavolo 0:3, Volley Club - Rozzol 3:0, Pallavolo Trieste - Koimpex 0:3, Bor Furlani ni igral.
VRSTNI RED: Sloga in Nuova Pallavolo 14, Bor Furlani 10, Volley club 8, Pallavolo Trieste 4, Cus 2, Rozzol -2. (Sloga, Volley club, Pallavolo Trieste in Bor Furlani imajo tekmo manj)
PRIHODNJE KOLO: Pallavolo Trieste - Bor Furlani (jutri ob 20.30), Sloga - Pallavolo sinocnja tekma, Rozzol - Prevenire.

DEKLICE

IZIDI 9. KOLA: Koimpex - Ricreatori 2:3, Sant'Andrea - Sgt 3:0, Sokol - Bor Friulexport 0:3, Club Altura - Cus 0:3, Oma in Virtus nista igrala. IZID 10. KOLA: Bor Friulexport - Virtus 3:0.
VRSTNI RED: Bor Friulexport 14, Cus 12, Oma 10, Sokol, Koimpex, Ricreatori in Virtus 6, Sant'Andrea 4, Sgt 2, Club Altura 0.
PRIHODNJE KOLO: Sgt - Sokol (jutri ob 18.00), Ricreatori - Sant'Andrea, Cus - Oma, Koimpex in Club Altura sta prosta.

NARAŠČAJNIKI

IZIDA 6. KOLA: Nuova Pallavolo - Bor Furlani 0:3, Pallavolo Trieste - Sloga 3:0, Rozzol ni igral. IZID 7. KOLA: Sloga - Rozzol 1:2.
VRSTNI RED: Bor Furlani (5) in Pallavolo Trieste (5) 11, Rozzol (5) 9, Sloga (6) 8, Nuova Pallavolo (5) 0. (v oklepaju stevilo odigranih tekem)
PRIHODNJE KOLO: Bor Furlani - Pallavolo Trieste (21.1. ob 17.30), Sloga - Rozzol ze odigrana, Nuova Pallavolo je prosta.

NARAŠČAJNICE

IZIDI 6. KOLA: Bor Friulexport - Ricreatori 3:0, Oma - Kontovel 1:2, Cus - Pallavolo 3:0, Sgt - Altura 0:3, Sloga - Sokol 3:0. Virtus ni igral. IZIDA 7. KOLA: Kontovel - Cus 0:3, Altura - Sokol 3:0.
VRSTNI RED: Cus 17 (6), Koimpex 15 (6), Bor Friulexport 12 (4), Ricreatori (5) in Altura (7) 11, Oma 9 (4), Kontovel 6 (6), Virtus (5) in Sokol (6) 4, Sgt (5) 1, Pallavolo TS (6) -2. (v oklepajih stevilo odigranih tekem)
PRIHODNJE KOLO: Altura - Sokol ze odigrana, Pallavolo - Virtus, Kontovel - Cus ze odigrana, Ricreatori - Oma, Bor Friulexport - Sloga (21.1 ob 19.30).

Obvestila

SD BREG

SMUCARSKA SEKCIJA

obvesca, da bo vpisovanje za smučarski izlet v Gerlitzen (Kanzel), ki bo v nedeljo, 24. t.m., danes in jutri od 20.30 do 22.00 v prostorih dolinske občinske telovadnice. Za izlet je potreben veljaven dokument za odhod v tujino

SLOVENSKO PLANINSKO
DRUŠTVO TRST

vabi člane smučarje, naj se ob priliki tečajev na Zoncolanu, udeležijo smučarskih izletov vsako nedeljo do 31. januarja. V avtobusih je več prostih mest na voljo ljubiteljem snega. Interesenti naj javijo svojo udeležbo na celnični smučarskega odseka Valentini Fachin (tel. 634648).

SMUCARSKI KLUB
DEVIN

organizira 24. januarja prevoz in tečaj na snegu v Podklostru (Arnoldstein). Za informacije in vpisovanje lahko telefonirate Skerku - 200236 ali Sosicu 220423.

ODBOJKA / DIJAŠKO PRVENSTVO

Dijakinje Franceta Prešema v polfinalu
Danes odločilni tekmi za Zois in Slomšek

Do konca izločilnega dela odbojarskega prvenstva za dijakinje manjkata samo se dve tekmi, ki bosta na sporedu danes in sta odločilni za določitev ostalih dveh finalistov. V skupini A je znanstveni lice France Prešeren premagal tako Dante kot tudi D'Aosto in se po pričakovanju uvrstil v polfinale, ki bo v petek. Vseh šest tekem je bilo odigranih tudi v skupini C, v katero so bile vključeni trije zavodi - Galilei, Sandrinelli, Nordio in Joze Stefan. Zmagal je Galilei pred Sandrinellijem, v tekmi za

tretje mesto v skupini pa je nas zavod Joze Stefan izgubil tudi z Nordiom. Zanimivo pa je, da bosta danes dve tekmi skupine B in D odločilni za določitev ostalih dveh polfinalistov. V telovadnici sole Galilei se bo najprej Ziga Zois spoprijel s Petrarco. Tako slovenske dijakinje kot tudi njihove italijanske kolegice doslej se niso natele na enakovredne nasprotnice. Obeta se torej izenačen boj za uvrstitev v polfinale, slovenske dijakinje pa imajo lepo priložnost za uvrstitev med štiri naj-

boljše v pokrajini. Skoda, da se bosta v polfinalu (tako kot lani) po vsej verjetnosti srečala Prešeren in Zois.
V drugem srečanju pa bo igrala naša tretja sola, ki se poteguje za polfinale: Anton Martin Slomšek, ki je odpravil učiteljice Carducci z 2:1, bo igral proti Oberdanu, ki je ze izgubil s Carduccijem. Na papirju je torej Oberdan najslabši in Slomsku se ponuja velika priložnost za polfinale in s tem bi naše dijakinje dosegle enkratni uspeh doslej (G. Furlanec)

Krasovka Vesna Jagodic

Play-off:
mladinci
Sloge
nudili
odpor

Poraz v 5. setu

Sloga - Nuova Pallavolo 2:3 (12:15, 15:12, 15:9, 8:15, 9:15)

SLOGA: Germani, Kralj, Micalessi, Miot, Radetti, Spetic, Strajn, Veljak, Volcic.

V mladinskem prvenstvu se je začel play-off, v katerem nastopajo štiri najboljše ekipe iz kvalifikacij. Zmagovalec bo seveda pokrajinski prvak. Po kvalifikacijskih tekmah sodec se bodo za naslov potegovali Sant'Andrea, Nuova Pallavolo in Sloga. Prav ti ekipi pa sta se v nedeljo srečali na Opcinah. Trzaska ekipa je Slogo letos že dvakrat premagala in tudi tokrat je imela več sreče. Tener slogashev Mario Cac je bil kljub porazu z igro svojih zadovoljen. Tekma sama je bila na dobri tehnični ravni in so igralci obeh ekip izpeljali veliko lepih akcij. Skoda le, da Samo Miot ni mogel dati svojega običajnega doprinosa, saj je zaradi poškodbe na prstu tako tolkel kot serviral z levo roko in bil tako manj učinkovit. (Inka)

ROKOMET / ŽENSKA C LIGA

Poraz krasovk
po grobi igri

Fregone bolj agresiven

Kras - Fregone 20:30 (12:15)

KRAS: Calzi, Vesna Bizjak, Natasa Bizjak 2, Milkovic 2, Citer 1, Jagodic 5, Ferluga 8, Ferluga, Kermec.

Prvi del prvenstva se je za Krasovo ekipo končal brez točk. Tudi v soboto so doživele visok poraz. Tekma je bila na začetku izenačena. Krasovke so vsak napad dobro organizirale, prišle do zadetka, a je na drugi strani nasprotnicam uspevalo isto. Ob koncu prvega polcasa so dekleta nekoliko popustila. Drugi del tekme so naše zacele zelo odločno in motivirano, da bi izenačile, vendar so postale nasprotnice agresivnejše. Odražje je bilo napeto. Sledili so si razni opomini in ena Krasova igralka je prestopno zapustila igrišče. Dekleta Fregone so iskale prekršek na vse nacine. Vendar se je sodnik tega zavedal in jih miril. Kmalu pa je prišlo do nesreče, saj se je ena izmed nasprotnic spotaknila in hudo zvila glezenj, tako da so jo odpeljali v bolnišnico. Tekma se je po desetih minutah premora nadaljevala. Krasovke so bile ze popolnoma skoncentrirane in jim ni več uspelo organizirati uspešnih akcij. Končni rezultat je vsekakor za krasovke prehuda kazen. Nasim igralkam manjka res malo, da bi dosegle svojo prvo zmago. Končno so nastopile v dobri postavi, vendar brez pivota, ki je zapustil ekipo. Prihodnjic se bo ekipa srečala s trzaskim Principe, ki je na samem vrhu lestvice.

MLADINKE / PO 14. KOLU

Pred sklepnimi boji
brez presenečenj

Borovke v Dolini prepustile le 8 točk - 3:0 Koimpexa

Trenar Bregovih mladink Branko Sain daje napotke svojim varovankam (foto davorin Krizmančič)

V tem kolu je bil na sporedu derbi med Brežankami in borovkami, ki pa zaradi premoči slednjih ni bil zanimiv. Prvenstvo se bo znova razvnelo v zadnjih treh kolic, v katerih bosta skušali najprej Altura, nato pa se Koimpex ogroziti primat borovk. Njuna naloga je sicer sila težka, kajti v prvih dveh letosnjih dvobojih so borovke Alturi prepustile set, slogasicam pa nobenega (Koimpex je nato Alturo gladko premagal), tako da imajo precejšnjo prednost tudi glede količnika v njih.

Breg - Bor Friulexport 0:3 (4:15, 2:15, 4:15)

BREG: Bandi, Laurica, A. in S. Mauri, Metlika, Petrosiro, F. in M. Sancin.

BOR: Gregori, Azman, Flego, Vodopivec, Cok, Gu-

stini, Benevol, Faimann, Calligaris.
Brežanke so v okrnjeni postavi igrale proti favoritu za končno prvo mesto na lestvici. Resnici na ljubo niso imele domačinke nobenega orožja, da bi lahko kljubovale nasprotnicam. Domaci ekipi ni preostalo

druga, kot da izkoristi srečanje za nabiranje izkušenj v luci nastopanja v prvenstvu prve divizije. Treba je na koncu priznati, da se domačinke niso nikoli predale in da so skozi vse srečanje skušale igrati po svojih močeh, se posebno na začetkih setov.

(Sain)

Sgt - Koimpex 0:3 (12:15, 8:15, 5:15)

KOIMPEX: Brisnik, Ciochi, Ferluga, Fonda, Kosmina, Milic, Spacal.

Koimpex je tudi v tem kolu gladko zmagal pa ceprav sta bili odsotni članici prve sesterke Briscova in Starceva. Slo je za tipično jutranjo nedeljsko tekmo, tako, da srečanje ni bilo na posebno visoki tehnični ravni. Nase igralke so tako pač opravile svoj rutinski nastop, saj zmaga ni bil nikoli v dvomu, ceprav je bil prvi set popolnoma izenačen do stanja 12:12, to pa je bilo tudi vse, kar so domačinke lahko naredile.

(Inka)

NARAŠČAJNICE IN NARAŠČAJNIKI / PO TEKMAH ŠESTEGA KOLA

V obeh konkurencah zdaj v ospredju
Borovi ekipi, uspešne tudi Kontovelke

Dekleta Bora Friulexport odpravila doslej nepremagani Ricreatori - Kontovelke odpravile strah v napadu - Lahko delo za fante Bora Furlani - Slogaši klonili pred močnejšim

NARAŠČAJNICE

Prvenstvo je zelo zanimivo, saj skoraj v vsakem kolu prihaja do presenečenj, tokrat je zanj poskrbel Kontovel. Od naših ekip je nepremagan le se Bor Friulexport, ki pa je odigral samo štiri tekme.

Bor Friulexport - Ricreatori 3:0 (15:7, 15:11, 15:8)

BOR: Bogatec, Orel, Severi, Sternad, Tomaselli, Ruzzier, Flego, Furlani, F. in K. Mezgec, Rogelja, Sadlovski.

Štiri tekme, štiri zmage s 3:0. Borovke torej nadaljujejo s serijo zmag, tokrat pa so vrh vsega natelete na doslej najtežjo oviro.

Borovke so v minulem tednu največ vadile sprejem servisa, kajti vedele so, da imajo odbojkarice Ricreatorija močan servis. Povru ima v svojih vrstah ta ekipa odlično posameznico, Mamilo Nicol, ime katere si je vredno zapomniti. 95 odstotno igranje ekipe gotovo sloni na njenih ramednih. Nase odbojkarice so proti taki ekipi zaigrale res dobro. Razlika je bila v tem, da so borovke zaigrale ekipno in tudi koncentracija je bila na vrhu skozi vso tekmo. Trennerka Betty Nacinovi je tokrat tudi v tretjem nizu zaigrala z najboljšo možno sesterko. Vse naše igralke so torej igrale zelo dobro, ceprav moramo za zrelo igro posebej pohvaliti kapetanko Maro Bogatec. (E.M.)

Oma - Kontovel 1:2 (8:15, 15:4, 10:15)

KONTOVEL: Sossa, Starec, Brezovec, Skrk, Bukavec, Bezin, Ferluga,

Bogatec, Krizman, Rebuta.

Po nekaj zapovrstnih porazih so Kontovelke tokrat prijetno presenetile in odpravile ekipo, ki je bila na lestvici precej boljše uvrščena. V napadu so tokrat Kontovelke igrale brez strahu, napadale so namreč močneje, odlikovale pa so se tudi v polju in pri gradnji igre. Igra Ome pa sloni skoraj izključno na zelo močnem servisu. Prav ta element igre je nasprotnicam omogočil, da so zmagale v drugem setu, sicer so bile Kontovelke boljše.

Kontovel - Cus 0:3 (10:15, 6:15, 3:15)

KONTOVEL: Sossa, Starec, Ferluga, Bogatec, Rebuta, Krizman, Kobau, Bukavec, Briscak, Bezin, Brezovec, Skrk.

Tekma je bila zelo borbena in privlačna, saj so bile akcije dolge in sama tekma je trajala uro in cetr. Proti fizično močnejšim nasprotnicam so Kontovelke zaigrale v napadu nekoliko preveč boječe, saj so lepo gradile, nato pa vse prevečkrat napadale s podajami. V bodoče bodo morale biti bolj odločne.

NARAŠČAJNIKI

Ceprav nastopajo tu le štiri ekipe, prvenstvo naraščajnikov ze dolgo ni bilo tako zanimivo kot letos.

Nuova Pallavolo - Bor Furlani 0:3 (4:15, 10:15, 7:15)

BOR FURLANI: Mauri, Bosari, Jancar, Lunazzi, Krmec, Mikolj, Savarin, Seppi.

Borovci so v prvem po-

vratnem kolu spet prisli do »polne« zmage in so se tako z 11 osvojenimi točkami skupaj z ekipo Pallavolo Trieste oddaljili od dvojice Rozzol-Sloga, ki ima vrh tega eno odigrano tekmo več.

Zadnji nastop plavil ni bil posebno zanimiv, saj ni bil nasprotnik nikoli v vodstvu, točke pa je v glavnem nabiral samo na napakah borovcev.

V prvem setu so bili gostje prepricljivi bolj, saj od rezultata 7:4 niso nasprotniku prepustili niti točke. Bolj izenačen je bil drugi niz. Plavi so sicer vodili s 5:0 in 9:1, a Nuova Pallavolo je ta zaostanek skoraj v celoti nadoknadila (9:10), končnica pa je bila spet zanesljivo v rokah Bora Furlani. V tretjem setu sta

trenerja obeh ekip opravila nekaj menjav, uspeh plavil pa ni bil vprašljiv, kot dokazujejo tudi delna izida 8:1 in 14:4. (Adriana Janezic)

Pallavolo - Sloga 3:0 (15:12, 15:6, 15:11)

SLOGA: Drasic, Grilanc, Milic, Montello, Pavletic, Peterlin, Rebecchi.

V soboto so se najmlajši slogaši pomerili z ekipo Pallavolo, ki velja tudi za glavnega favorita prvenstva. Nasi fantje so izgubili, vendar so opravili kar soliden nastop. V tretjem setu so tudi dalj casa vodili, skozi vso tekmo pa so stalno skušali igrati na tri dotike in pokazati pri gradnji igre zadovoljiv napredek v primerjavi z začetkom prvenstva. (Inka)

Kontovelke »naraščajnice« so do zdaj osvojile 6 točk, nazadnje dve v tekmi z Omo (Foto Krizmančič)

DEKLICE / V 9. KOLU

Derbi v Nabrežini
potrdil premoč
Bora Friulexport

Slogašice po vodstvu z 2:0 izgubile proti Ricreatoriju

DEKLICE

Odbojkarice Bora Friulexport ostajajo se naprej nepremagane, a zmagali so tudi vsi neposredni nasledovalci. Vsekakor vse kaže, da bodo plave končale prvi del prvenstva na vrhu brez poraza.

Sokol - Bor Friulexport 0:3 (9:15, 4:15, 6:15)

SOKOL: Svava, Radetic, Semec, Visintin, Sosic, Antonic, Kobau, Peric, Briscak, Udovic,

BOR: Vidali, Pernarich, Bezenšek, Mamolo, Gruden, Faiman, Dolhar, Zadnik.

V soboto je prisla v goste ekipa Bora, ki vodi v prvenstvu deklíc. Prav ta dejavnik je bil najmočnejše orožje gostij, saj so Nabrežinke zaigrale povsem negotovo. Kljub dejstvu, da so se vestno pripravile na tekmo tega niso znale pokazati. Po drugi strani je treba priznati, da so borovke za to kategorijo dobro pripravljene in da zaslužno vodijo na lestvici. Za naše mlade odbojkarice so tudi takšne tekne izredno dragocene, saj nudijo nove izkušnje. (Sain)

Koimpex - Ricreatori Comunali 2:3 (16:14, 15:4, 11:15, 9:15, 6:15)

KOIMPEX: Ban, Criti, Grgic, Kocjancic, Kufersin, Marucelli, Novakovic, Tensi.

Proti boljše uvrščeni trzaski ekipi so bile slogasice ze na pragu zmage, saj so po res lepi in zbrani igri ze povedle v setih z 2:0. Tedaj pa se je v Sloginemu nehanizmu nekaj zataknilo. Nasa dekleta so se podredila igri nasprotnic. Poleg tega pa so popustila v sprejemu in zgrešila vse prvece servisov, tako da so gostje imele dokaj olajšano delo, v odločilnem setu pa so povedle ze z 8:0. Koimpex je sicer razliko omilil, do preobrata pa ni moglo priti. (Inka)

Bor Friulexport - Virtus 3:0 (15:4, 15:10, 15:13)

BOR FRIULEXPORT: Gruden, Vidali, Pernarich, Mamolo, Gruden, Faimann, Dolhar, Zadnik, Pitacco.

V nedeljo zjutraj so borovke odigrale se tekmo 10. kola in gladko zmagale. Nasprotnice jim pravzaprav niso bile dorašle, tako da je trener Gombac nudil vsem možnost igranja.

DECKI

Pallavolo - Sloga 0:3 (9:15, 0:15, 5:15)

SLOGA: Germani, Kralj, Marc, Metlika, Micalessi, Plesnicar, Volcic.

Nadaljuje se serija sloginih gladkih zmag. Tudi v tem kolu naši fantje niso naleteli na resno oviro, saj je skromni Pallavolo tehnično absolutno slabši od Aljose Kralja in njegovih soigralcev, ki so domačine spremljali v tezaev ze s samim servisom. (Inka)

Gledališča

SLOVENIJA

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM
DANES IN JUTRI: ob 19. in 21.30 uri (Linhartova dvorana) Molitveni stroj Noordung. Cena vstopnice 600 in 750 SIT.

Ob 11. uri ter 21. t. m. ob 19. uri (Gallusova dvorana) W. Shakespeare: Kralj Lear. Avtor projekta: Radko Polic. Režija: Dušan Jovanović. Vstopnina je 600, 500 in 400 tolarjev.

V PRIHODNIH DNEH: 21. januarja ob 19.00 in 21.30 uri (Linhartova dvorana) Molitveni stroj Noordung. Balet Opere in baleta SNG Ljubljana. Cena vstopnic 750 in 600 SIT.

21.t.m. ob 19. uri (Gallusova dvorana) Shakespeare: Kralj Lear.

Vstopnina je 600, 500 in 400 tolarjev.

NAPOVEDUJEMO: 28. in 30. t. m. ter 1. 2. ob 19. uri (Gallusova dvorana) G.Verdi: Don Carlos, v izvedbi Opere in baleta SNG Ljubljana. Cena vstopnic 2000, 1700, 1500 in 500 SIT. Informacije na tel. 061/222-815.

RAMA SNG LJUBLJANA

DANES: ob 19.30 uri (abonma Dijaski 3 večerni in izven) A. Schnitzler: Anatol.

Ob 20. uri (Mala drama) (za izven) Aldo Nikolaj: Prva klasa.

Conjene obiskovalce obveščamo, da so vse predstave W. Allen: Zaigray se enkrat, Sam, v mesecu januarju, razprodane. Vstopnice za predstave v februarju bodo na voljo ob 30. januarja, ko bodo objavili tudi razpored predstav za mesec februar. Rezervacij ne sprejemajo.

Informacije in rezervacije vsak delavnik od 11. do 12. ure ter od 18. ure do zacetka predstave na tel. 061/221-511.

MESTNO GLEDALISCE

DANES: ob 15.30 uri (abonma Torek popoldanski in izven) A. P. Cehov, T. Brasch: Platonov.

Informacije vsak dan med 10. in 12. uro in uro pred predstavo na tel. 061/210-852.

SLOVENSKO MLADINSKO GLEDALISCE

V PRIHODNIH DNEH: 20. in 21. t.m. ob 19.30 H.Achternbusch: Sun (ljubljska premiera in prva repriza). Zgodba o ženski v starih časovnih obdobjih v režiji Eduarda Milerja. Vstopnice so v prodaji v Galeriji SMG na Trgu francoske revolucije med 10. in 12. uro ter med 15.30 in 17.30, na dan predstave pa tudi uro pred predstavo pri blagajni gledališča. Tel. 061/153-312.

KLUB K4

DANES: ob 20. uri Prometej brez skodelice. Predstava Rezares - eksperimentalne gledališke skupine s pedagoške akademije.

SENTJAKOBSKO GLEDALISCE

DANES: Levstik-Jovanović-Partljic: martin Krpan. Zaključena predstava.

MARIBOR

SNG OPERA

JUTRI: ob 19.30 balet Luna nad Mississippijem, po motivih baleta Sedem smrtnih grehov B. Brechta.

V PRIHODNIH DNEH: 22. t. m. G. Puccini: La Boheme.

Informacije in rezervacije vsak dan, razen nedelje, od 11. do 16. ure, ob sobotah do 13. ure, ter uro pred predstavo na tel. 062/211-461.

CELJE

SLOVENSKO LJUDSKO GLEDALISCE

DANES: ob 10. uri Molliere: namisljeni bolnik. Zaključena predstava.

SLG Celje razpisuje abonma za Dneve komedije, ki bodo potekali vsak petek in soboto od 12. 2. do 6. 1993, redni abonenti SLG Celje imajo 10 odstotkov popusta.

Sporod: Frayn: Hrup za odrom (Mestno gledališče Ljubljansko), Vitrac: Volkodlak (PDG Nova Gorica), Moliere-Rozman: Tartif (Slovensko mladinsko gledališče Ljubljana), Nicolai: Hamlet v pikantni omaki (Slovensko stalno gledališče Trst), Moliere: Svatha po sili (Drama SNG Ljubljana), Cooney: Zbeži od zene (Prešernovo gledališče Kranj), Nicolai: Blagi pokojniki, dragi moške (Drama SNG Ljubljana), Moliere: Namisljeni bolnik

(SLG Celje).

Vpis abonmaja od 11. do 29. t. m. vsak delavnik med 9. in 11. uro. Tel. 063/25-332.

KRANJ

PRESERNOVO GLEDALISCE

V PRIHODNIH DNEH: 22.t.m. ob 19.30 uri H.Ibsen: Nora. Za abonma sobota II, izven in konto.

23. in 24. t.m. ob 19.30 R.Cooney: Zbeži od zene.

TOLMIN

DANES: ob 20.00 R.Vitrac: Volkodlak. Go-stuje PDG Nova Gorica.

SOLKAN

V PRIHODNIH DNEH: 23.t.m. ob 20. uri R.Vitrac: Volkodlak v izvedbi PDG Nova Gorica. Za abonente iz Postojne, Idrije in izven.

Furlanija-Juljska krajina

TRST

SLOVENSKO STALNO GLEDALISCE

KULTURNI DOM

DANES: ob 20. uri Česnjav vrt A. P. Cehova v režiji Borisa Kobala.

GLEDALISCE ROSSETTI

DANES: ob 20.30 (red prost) - Stalno gledališče FJK in gledališka skupina Glauca Maurija bosta ponovila delo A. Schnitzlerja Anatol. Režija Nanni Garella, v glavni vlogi Roberto Sturno. Predstava v abonmaju: odrezek st. 6. Prodaja vstopnic in rezervacije pri osrednji blagajni v Pasazi Protti in v gledališču Rossetti.

PRIHODNIH DNEH: 28. in 29. t.m. ob 20.30 bo Zadruga Argot - Società per attori uprizorila delo Umberta Marina »Volevamo essere gli U2«. Predstava izven abonmaja, za mladino in abonente posebni popusti. Prodaja vstopnic pri osrednji blagajni v Pasazi Protti in pri blagajni gledališča Rossetti.

DVORANA TRIPCOVICH

DANES: ob 20. uri (red F) sedma predstava - Čajkovski - balet Hrestac (Lo schiaccianoci). Balet in orkester gledališča Verdi, dirigent Guerrino Gruber. Koreografija Giuliana Barabaschi. Jutri, ob 20. uri osma ponovitev (red H).

Prodaja vstopnic v dvorani Tripcovich od 9. do 12. in od 16. do 19. ure (razen ob ponedeljkih) - ob predstavah: od 9 do 12. in od 18. do 21. ure.

GLEDALISCE CRISTALLO

DANES: ob 16.30 komedija Eduarda Scarpette Nini Tirabuscio v izvedbi gledališke skupine Consorzio '90 iz Neaplja. Režija Livio Galassi. V glavni vlogi Dalia Frediani. Jutri ponovitev ob 20.30.

GLEDALISCE SILVIO PELLICO

Ul. Ananian

V PRIHODNIH DNEH: v petek, 22. t. m., ob 20.30 bo gledališka skupina I Commedianti uprizorila komedijo Laure Marocco Wright in trzaskem narečju »... ma xe vignuda la grandine«, Režija Ugo Amodeo.

Prodaja vstopnic in informacije pri UTAT v Pasazi Protti in v tajnistvu združenja Armonia (tel. 370667).

VIDEM

PALAMOSTRE

V PRIHODNIH DNEH: od 29. do 31. t. m. gostovanje gledaliških skupin Teatri di Thalia in Teatro dell'Elfo z Goldonijevim delom v Fassbinderjevi priredbi La bottega del caffè.

KOROŠKA

CELOVEC

MESTNO GLEDALISCE

DANES: ob 19.30 - Orfej v podzemlju (opera Jacquesa Offenbacha).

JUTRI: ob 19.30 - Ponovitev dela: Orfej v podzemlju.

GLEDALISCE V HISI UMETNOSTI

DANES: ob 20.00 - Premiera : Klassenfeind (Razredni sovražnik).

JUTRI: ob 10.30 in 20.00 - Klassenfeind. Ponovitev tudi v četrtek, 21. t.m., ob 10.30 in 20.00..

Glasba

SLOVENIJA

LJUBLJANA

KLUB K4

V PRIHODNIH DNEH: 21. t. m. ob 22. uri Jazz delavnica Nina de Glerie in Vlada Battiste. Tel. 061/322-468

MARIBOR

OPERA SNG

DANES: ob 19.30 uri (Unionska dvorana) (za red Torek in izven) G. Verdi: Nabucco- koncertna izvedba.

V PRIHODNIH DNEH: 21. t. m. (Unionska dvorana) (izven) G.Verdi: Nabucco- koncertna izvedba.

23. in 24. t. m. ob 19.30 uri (Unionska dvorana) (za abonente in izven) Rossini: Stabat Mater. Informacije na tel. 062/211-461.

CELJE

NARODNI DOM

V PRIHODNIH DNEH: 21. t.m. ob 19.30 koncert Akademskega pevskega zbora Celje pod vodstvom Adriane Pozun-Pavlovic, za Ljubiteljski kulturni aobnma in izven.

ROGAŠKA SLATINA

RAZSTAVNI SALON

V PRIHODNIH DNEH: 22. t.m. ob 20. uri koncert Moskega pevskega zbora zdravilišča Rogaska slatina.

28. t.m. ob 20. uri koncert Akademskega pevskega zbora Maribor.

SEŽANA

KULTURNI CENTER SRECKA KOSOVELA

V PRIHODNIH DNEH: 23. t.m. ob 20. uri koncert zbora I cantori del friuli iz Vidma (vokalni abonma in izven). Vstopnina je 400 SIT, abonenti imajo 20% popusta.

Furlanija-Juljska krajina

TRST

GLEDALISCE ROSSETTI

V PRIHODNIH DNEH: v ponedeljek, 25. t. m., ob 20.30 koncert Trzaskoga koncertnega društva. Nastopil bo Kvartet Fiesole.

NAPOVEDUJEMO: 26. in 28. marca musical My fair lady s Sandrom Massiminijem, 29. in 30. aprila koncert Giorgia Gaberija.

SPORTNA PALACA PRI CARBOLI

V PRIHODNIH DNEH: v četrtek, 21. t. m. celovečerni koncert Francesca De Gregorija.

TRZIC

OBČINSKO GLEDALISCE

JUTRI: ob 20.30 koncert Sostakovic String Quarteta. Na programu M. Glinka, D. Sostanković in M. Ravel.

DUNAJ

KONZERTHAUS

DANES: ob 19.30 uri (Mozartova dvorana) slavnostni koncert ob prvi obletnici mednarodnega priznanja Slovenije, Stiri stoletja slovenske glasbe. Koncert bo pod pokroviteljstvom dr. Aloisa Mocka, zveznega ministra za zunanje za-

deve Republike Avstrije, in dr. Dimitrija Rupla, ministra za zunanje zadeve Republike Slovenije. Cisti dobicek je namenjen bosanskim beguncem v Sloveniji.

Razne prireditve

LJUBLJANA

KLUB K 4

DANES: ob 22. uri Prometej brez skodelice. Predstava Rerarez, eksperimentalnega gledališča s PA:

Vroci telefon Klubu K4 061/113-282.

CANKARJEV DOM

DANES: ob 19. uri (Kosovelova dvorana) V objemu rdečega prahu, Marjan Cencen, predstavitve pokrajin Kenije, Tenzanije ter narodnega parka Ngoro- Ngoro, z diapozitivi, videom in glasbo. Vstopnina 250 SIT.

JUTRI: ob 19. uri (sejna E3) Izseljenstvo in ekonomski potencial, iz cikla Slovenski izseljeneci. Vstop prost.

V PRIHODNIH DNEH: 21. t. m. ob 19. uri (sejna V4) predavanje dr. Znaga Smitka Kaj je buda v resnici rekel?, iz cikla Društva zaprost. Informacije na tel. 061/222-815.

Furlanija-Juljska krajina

TRST

GLEDALISCE MIELA

Od danes dalje bodo v organizaciji Zadruga Bonaventura predvajali serijo filmov v izvorniku posvečenih velikemu režiserju Petru Brooku, današnjemu direktorju Mednarodnega centra za gledališke raziskave v Parizu. Vstop prost.

DANES: ob 18.00 in 20.00 »Lord of the Flies« (Il signore delle mosche) po istoimenskem romanu Williama Goldinga. Igrajo James Aubrey in Tom Chapin.

26. januarja 1993 ob 18.00 in 20.00 : »Marat/Sade;« Igrajo Glenda Jackson, Patrick Magge, Ian Richardson.

2. februarja 1993 ob 18.00 in 20.00 »The Mahabharata« Igrajo Bruce Myers, Vittorio Mezzogiorno, Andrzej Seweryn.

16. februarja 1993 ob 18.00 in 20.00 »King Lear«. Igrajo Paul Scofield, Cyril Cusack in Patrick Magee.

Za najmlajše

LJUBLJANA

SLOVENSKI SOLSKI MUZEJ

Do 31. januarja bo na ogled razstava V svetu lutk - poskus otroškega muzeja (razstava Muzeja novejšje zgodovine Celje). Odprto od ponedeljka do petka med 9.00 in 18.00 uro in v soboto med 9. in 13.00 uro. Vsak dan potekajo tudi lutkovne igrice po posebnem programu.

DANES: ob 10. uri lutkovna igrica Pisceček Pik, O. S. Oskar Kovačič.

Zaradi lažje razporeditve naprosajo, da obiske skupin vnaprej pravočasno sporočite na tel. številko 061/213-024.

LUTKOVNO GLEDALISCE

JUTRI: ob 17. in 18.30 uri (za izven) Jan Malik: Zogica Margocia. Informacije ob sredah, četrkih in petkih od 11. do 12. ure in uro pred predstavo na tel. 061/314-962.

NOVA GORICA

OS BILJE

DANES: ob 9. 00 uri H.C. Andersen: Slavček. V izvedbi PGD Nova Gorica.

OS MIREN

DANES: ob 11.00 uri H.C. Andersen: Slavček. V izvedbi PDG Nova Gorica.

KOBARID

DANES: ob 9.30 in 10.00 uri Zupancič: Norčavi stricek Frak. Gostuje Prešernovo gledališče Kranj.

Furlanija-Juljska krajina

TRST

KULTURNI DOM

SLOVENSKO STALNO GLEDALISCE

DANES: ob 10. uri Andersenova pravljica »Cesarjeva nova oblacila«, ki jo je za SSG v verzih napisal Milan Jesih. Režija Vladimir Jurc. Scenograf Mirjan Kravos, kosmumi Marija Vidau, komponist Miran Kosuta, svetovalec za magijo Viki. Nastopajo Gojmir Lesnjak, Alojz Svete, Maja Blagovic, Adrijan Rustja, Lucka Pockaj, Stojan Colja, Vladimir Jurc in Franko Korosec. Ponovitev jutri ob 10.30.

GLEDALISCE CRISTALLO

V PRIHODNIH DNEH: v nedeljo, 24. t. m., ob 11. uri »Povem ti pravljico«. Na sporedu bo Andersenova pravljica Kraljica na zrnju graha v izvedbi gledališke skupine La Contrada.

KOROŠKA

CELOVEC

MLADINSKI DOM

V PRIHODNIH DNEH: v četrtek, 21. t. m., ob 16.00 - Lutkovna predstava »Juvitaja« (avtorice Mire Voglar in Abecedke).

Razstave

Slovenija

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM

Do 31. t. m. si lahko v Galeriji CD ogledate razstavo Arnulfa Reinerja: Carin- zia/ Venezia- Topografia superiore. Cena vstopnice 100 SIT, za dijake in studente 50 SIT.

Do 31. t. m. je v Veliki sprejemni dvorani na ogled razstava Svedsko steklo - razstavljiva 12 vodilnih svedskih oblikovalcev. Tel. 061/222-815.

MODERNA GALE-

RIJA

Do 31. t. m. razstavlja Gojmir Anton Kos.

Do 14. februarja bo na ogled razstava oljnih slik, palstik in grafik Jožeta Gorjupa.

Galerija je odprta vsak dan, razen v ponedeljek, od 10. do 18. ure, ob nedeljah od 10. do 13. ure. Cena vstopnice za odrasle 100, za studente 50 SIT. Tel. 061/214-106.

MALA GALERIJA

Do 21. februarja bo na ogled razstava skulptur in fotografij blegijskega umetnika Jana Fabreja.

Odprto vsak dan razen ponedeljka od 10. do 18. ure, ob nedeljah od 10. do 13. ure. Tel. 061/214-106.

MESTNA GALE-

RIJA

Do 8. februarja bo na ogled retrospektivna fotografska razstava z naslovom Pariski fotograf Veno Pilon, avtorja dr. Staneta Bernika, ki jo je galerija pripravila v sodelovanju s Pilonovo galerijo iz Ajdovscine. Galerija je odprta vsak dan, razen ponedeljka, od 10. do 18. ure, v nedeljo od 10. do 13. ure. Tel. 061/212-896.

GALERIJA KOM-

PAS, SLOVENSKA 36

DANES: ob 20. uri otvoritev razstave najnovejših slik akademskega slikarja Jožeta Slaka.

JAKOPICEVA GAL-

LERIJA

Do 31. t. m. je na ogled razstava Vrstvo kulturne in naravne dediščine v Sloveniji v letu 1992. Tel. 061/223-340.

ARHITEKTURNA

GALERIJA DESSA

Do 11. februarja je na ogled razstava projektov holandskega arhitekta Wiela Arets (viroloska arhitektura). Galerija je odprta od 10. do 15. ure, v nedeljo zaprto. Te. 061/216-010.

KUD FRANCE

PRESEREN

Do 29. t.m. je na ogled razstava del fotografa Igorja Anderlica.

Odprto od 15. do 24. ure, ob nedeljah in ponedeljkih zaprto. Informacije na tel. 061/332-288.

GALERIJA EQU-

NA

Do 31. t.m. je na ogled razstava članov ob 10. obletnici. Galerija je odprta med 10. in 13.00 ter med 17. in 19. uro, ob sobotah med 10. in 13. uro, ob nedeljah in praznikih zaprto. Tel. 061/223-932.

GALERIJA STO-

PNISCE

Na ogled je razstava Fotomorfioza - o gledanju, oblikah in svetlobi, fotografije Gorazda Majarona. Galerija je odprta vsak delavnik od 8. do 4. zjutraj. Informacije na tel. 061/313-926.

GALERIJA KAPE-

LICA

Na ogled je razstava skupine 63/70 - risbe: Andrej Brumen-Cop, Milan Golob, Maja Licul, Robert Lozar, Katarina Toman, Mojca Zalokar. Tel. 061/113-282.

GALERIJA LABI-

RINT

Na ogled je razstava grafik iz ciklusa Zapisi Iva Mrsnika. Odprto od 10. do 13.00 ure in od 17. do 19. ure, v soboto od 10. do 13. ure, ob nedeljah in praznikih zaprto. Tel. 061/150-155.

GALERIJA SKUC

Do 31. t.m. bo na ogled razstava Gale-

rija v sliki slikarke Janje Vrabec. Odprto od 12. do 20.00 ure. Tel. 061/216-540.

V naročju vetra (16)

Prek Union Islanda do Nizozemskih Antilov — Kaj bi pelikani brez ribiških čolnov — Pontonska »zapora« v Willemstadu

Union Island, 26. 3.

Danes ob šestih zvečer, ravno pred temo, sem uspešno priplul na sidrišče pred otokom Union Island. Upal sem, da bom tu srečal prijatelja Matka Carica, pri katerem smo bili gostje pred nekaj dnevi, pa žal njegove jadrnice ni več tu. Oh, kako me peče samota. Takrat smo bili na moji barki trije. Bila je prijetna družba in Matko nam je pripovedoval svoje dogodivščine. Imeli smo dovolj vina, Matkova žena Francoise pa je Francozinja, tako da nam francoske kuhinje tudi ni manjkalo. Matko je poln zgodb, kako je iz Brazilije tihotapil na Karibe poldrage kamne, kjer jih je prodajal Americanom. Povedal pa nam je tudi zadnjo zgodbo o tukajšnjih piratih:

»Bilo je pred enim letom, na tukajšnje sidrišče je prihajala velika jadrnica. Kapitan je bojo, ki označuje »vhod«, vzel na napadni strani in naselil so. Ribici, ki so jim pršli pomagati, so jih odgnali. Niso hoteli placevati reševanja. No, potem pa je barka trdo sedla in bilo je prepozno. Takrat pa so se pojavili »oni«. Z mačetami so naglani posadko z barke in zjutraj je bila na cereh le se

gola izropana lupina.«

Kot zanimivost je Matko dodal se to, da je lastnik sosednjega otoka od piratov kupil motor z nasledle jahte prej, kot je jadrnica dobro sedela na cereh ...

Zal, danes bom na sidrišču sam. Zato sem tako slabe volje, da sploh nisem sel na breg. Sicer pa dobro spanje se kako potrebujem. Od Martiniqua sem plul brez prestanka dva dni in eno noč, tako da se mi oči kar same zapirajo. Oh, kako so prijetna ta sidrišča za koralnimi grebeni. Vetric vedno pihlja in nikoli ni vroče. Če pa sidraš za otokom ali v zalivih, pa ni vetra, se po navadi kopljes v potu svojega telesa. Odprem sprednje okno in v barki se prijetno ohladi. Zlekem se na posteljo. Ah ...

Zjutraj sem pokonci ze ob sedmih. Zajtrkujem alpsko mleko, ki se se dobro drži. Potem dvignem sidro in odplujem. Pred menoj je plovba po Karibskem morju. Tukaj se zame sele zacejnja prava pustolovščina, kajti naprej od tu se nisem plul.

Pampatar, 29.3.

Pa sem včeraj zvečer res imel pustolovščino. Prekletlo! Za las je manjkalo, pa bi nasedel. Ko

sem včeraj dopoldan odjadral z otoka Testigos, sem mislil, da bom pred otokom Margarito, na katerem je Pampatar, se podnevi. Pa sem se ustel. In to le za eno uro. Pred obalo sem bil zato ze v trdi temi, nikjer ni nobenega svetilnika.

Na pomorski karti piše, da so v teh vodah močni, toda spremenljivi tokovi. Kdo ve, kam pred to obalo me je zanesel tok, obala pa je vsa enaka. Previdno sem se približeval bregu, nenadoma pa sem zaslišal razbijanje valov na plazi. Hitro sem obrnil ven. Potem sem poskusil se enkrat miljo ali dve južneje. Spet bi bil kmalu na plazi! To igro sem ponovil se dvakrat ali trikrat, potem pa sem končno zagledal barke na sidrišču. Toda ... ko sem plul na sidrišče, se je nenadoma, kakih 10 metrov pred menoj, pojavil skalnati pomol. Bil je za polovico daljši, kot je narisana na karti! Se sam ne vem, kako sem uspel izklopiti avtopilot in obrniti. Prekletlo! Slo je za las!

Ko sem končno vrgel sidro in se usedel v kokpit, sem si globoko oddahnil. Kako ze pravi tisti pregovor? Konec dober, vse dobro ...

Bencin je cenejši od vode

Zjutraj sem kmalu na bregu. Tu sta dve »zanimivosti«: American, ki vse ureja in ima kot kaže pod kontrolo vse, policijo in tiste druge in velik lep sank v trgovini cez cesto. Ob sanku se zbira dobra družba z jadrnic na sidrišču, odlično venezuelsko pivo pa teče v potokih. Mesto je revno, cene zmerne, ulice pa polne velikanskih ameriških avtomobilov, ki so v glavnem prava razvalina. Kaže, da je Venezuela odličen trg za stare avtomobile, ki bi v »Statess« ze končali na odpadu. Da lahko tu uspeva jo ameriški avtomobili, gotovo pomaga tudi to, da je bencin veliko cenejši od pitne vode ...

Ko veslam v svoji banani nazaj na barko, se čudim, kako se ribiški čolni na sidrišču ne potopijo. Na njih sedi toliko pelikanov, da so v vodi skoraj do roba.

3. april, se vedno Pampatar

Tu pa je res prijetno. Mirno sidrišče, dobra družba, poceni trgovine. Tu je res vse ... No ja, po mestu drvijo tisti stari avtomobili in vse skupaj je nekoliko umazano. Pa vseeno, tu se dobro počutim.

Willemstad - pontonski most z značilnimi nizozemskimi hišami v ozadju

Foto: J. Šterk

No, opoldan se ob »Neodvisni Sloveniji« pojavi velik čoln, poln uniformirancev. Najbrž so bili zraven tudi gasilci ...

»Senjor, dvigniti morate sidro in odpluti pred Porlamar.« mi ukaze mrki policaj, »in to takoj!«

Prekletlo, kaj se je zgodilo, je bil v Pampatarju »državni udar«?

Ko protestiram, dobim dve uri »odloga«.

Prekletlo, kaže, da je v marini v bližnji lokalni prestolnici Porlamar premalo jadrnic in bi radi zaslužili na nas račun. No ja, tako neumno pa se ze ne bom pustil odrati. Malo se odveslam na breg k sanku, spijem kako pive ali dve, potem pa se

dokončno odpravim »domov«.

Kmalu sem spet na morju.

17. april, Willemstad, Curacao

Prekletlo, spet ni nikjer videti svetilnikov. Plujem ob otoku, pred menoj je mesto. Lucij je kolikor hoces, svetilnikov pa nikjer! Spet sem pred lukco ob nepravem času, v trdi temi!

Nenadoma opazim le 10 metrov pred barko zeleni svetilnik, za katerim sem ves čas oprezal. Bil je skrit za jadrno! Uspeš se izogniti za kak meter. Takoj opazim se belega. Sedaj vem, kje sem, pa tudi kje so svetilniki!

Most mi odprejo

Kmalu sem pred vodom v globok zaliv, ob katerem je mesto. Premični most, ki zapira vhod, je zaprt. Poskusam se pogovoriti po radiu, pa ni casa. Nekaj mi odgovarjajo, radio sumi, sam pa moram biti pri krmilu in dobro gledati, da se kam ne zaletim. Plujem sem in tja pred mostom. Odnasa me močan tok, ki teče iz zaliva. Ko mi je vsega zadosti, po kaki uri, jim po radiu zakricim: »Hvala lepa Willemstad, grem na Arubol«

Ne vem, ce je moja »groznja« kaj zalegla, toda most se odpre in začnem se prebijati v notranjost. Tok me odnaša, vetra pa ni skoraj nič. Kljub vsemu pa

sem kmalu privezan ob zidano obalo v družbi se dveh bark. Kmalu se pri meni zbere družbica. Anglezinja, Anglez, Nemec. Pogovor se začne napletati spet o vojni v Jugi. Tokrat imam težave z Nemcem. Nikakor noče razumeti »balkanske« problematike.

»Sedaj je postalo tako zapleteno ... toliko držav ... ce bom hotel v Grčijo bom moral kar cez sest meja ... pa nov atlas si bom moral kupiti ...«

»Vsekakor bo vam lažje kupiti nov atlas, kot pa nam se naprej živeti v tem balkanskem rasomoni!« zaključim pogovor na to temo.

(se nadaljuje)

JUTRI

20. januarja

Po drugi svetovni vojni so kinematografi je v Evropi doživele nov razcvet, zlasti v Italiji in Franciji. Do pohoda televizije, ki je v temeljih pretresla filmsko produkcijo, so želi uspehe v Franciji novovalovci, v Italiji pa neorealisti. Poraz fasizma v Italiji je spodbudil ustvarjalce, da so se odvrgli od poveličevanja rimske zgodovine in se posvetili resničnemu življenju. Vrsta režiserjev - Rossellini, de Sica, Antonioni in Fellini je ustvarila velike filmske umetnine.

Vsesplošni pohod filma po vsem svetu se je sicer pričel ze pred drugo vojno, ko so filmi prihajali pretežno iz ameriških studijev. Po vojni pa se je položaj precej spremenil.

V Ameriki so se ze zgodaj začeli preusmerjati v proizvodnjo televizijskih filmov, druge, se posebej v Italiji, pa so posneli vse več kakovostnih filmov. Seveda je uvedba barv in širokega platna močno vplivala na umetniško kakovost in sporocilnost. Umetniške stvaritve so se umikale bolj v k spektakularnosti usmerjenim delom.

Federico Fellini, katerega neorealistične stvaritve (Cesta, Sladko življenje, Amarcord) bodo ostale v spominu ljubiteljev filmske umetnosti, se je rodil 20. januarja 1920.

RECEPT

Nadevan svinjski hrbet

SESTAVINE:

svinjski hrbet brez kosti, suhe fige, suhe marelice, pistacije, suhe slive, rdeče vino, strok česna, sol, poper, maslo, maščoba za pečenje
ČAS PRIPRAVE: je približno enak času pečenja, ki je odvisen od velikosti kosa mesa, ki ga pečemo.

Suho sadje za nekaj casa namočimo v rdece vino. V začinen hrbet z nozem zarezemo zep in ga napolnimo z namočenim suhim sadjem in pistacijami. Hrbet po vrhu naspikamo s cesnom, ga prelijemo s segretim maslom in postavimo v pecico. Med peko zalivamo z vinom, ki je ostalo od sadja. Omako, ki nastane med pečenjem, zgostimo z masleno kocko. Meso narezemo na rezine, oblijemo z omako in ponudimo.

Za prilogo pripravimo ajdove rezance.

(Slavko Adamlje)

ZELENI RECEPT

Rdeče zelje z jabolki in klinčki

SESTAVINE:

250 g rdečega zelja, 2 jabolki, 60 g masla, sok 1/2 limone, 1 dl vode, 1 dl kisle smetane, 1 žlička sladkorja, klinčki, sol

Rdeče zelje narezemo na krpice, jabolki na krljhe. Na raztopljeno maslo v posodi stresemo zelje. Pokapamo z limoninim sokom, da zelje ne potemni, začnimo, premešamo in zalijemo z vodo. Na zelje nalozimo narezana jabolka, pokrijemo in dusimo 10 minut. Ne mešamo. Ponudimo s kisló smetano.

Rdečega zelja ne smemo kuhati v aluminijasti posodi, ker v njej postane modrikasto zelene barve. Tudi sicer kuhanje v aluminijastih posodah ni priporocljivo, ker se aluminij veže s snovmi v hrani.

(Neva Miklavcic Predan)

AVTOMOBILIZEM

Tekma za preživetje

DASA AVSEC

Dva izmed največjih francoskih proizvajalcev avtomobilov, Renault, ki je v lasti države, in Peugeot, ki je v rokah zasebnikov, sta v zadnjih treh letih doživela precejšnjo ozivitev svoje proizvodnje.

V tem času sta zaslužila in si razdelila okoli 40 milijard francoskih frankov, kar je skoraj 6,9 milijard dolarjev.

Poslovne uspehe pa sta dopolnjevala tudi z dobrimi rezultati na tekmovalnih stezah. V formuli 1 je zmagal Nigel Mansel z Williams-Renaultom, zmagovalec Le Mansa pa je postal Peugeot. Se bo tako uspešna pot francoske avtomobilske

proizvodnje se nadaljevala?

Poznavalci razmer, ki s pomočjo statističnih podatkov napovedujejo stanje v prihodnosti, pravijo, da se to verjetno ne bo zgodilo. Leto 1992 je bilo zanj precej slabše kot prejšnja, statistike pa napovedujejo skoraj tridostoten upad prodaje zahodnoevropskih proizvajalcev.

Razlog za takšno stanje je poleg vsesplošne gospodarske recesije predvsem naraščanje stevila japonskih avtomobilskih tovarn po vsej Evropi. Ocenjujejo, da bodo Nissan, Honda in Toyota v Angliji do leta 1995 naredili okoli 500.000 avtomobilov, večino za kontinental-

no Evropo. Ravno ta pa predstavlja kar 90 odstotkov prodaje obeh francoskih mogotcev.

Tudi dogajanja v evropskem monetarnem sistemu obema proizvajalcema ne gredo na roke. Peugeot, ki ima svoje tovarne v Angliji, Italiji in Spaniji (tri velike države, kjer je valuta devalvirala), je manj podvržen deviznemu tveganju kot pa Renault, ki ima tovarne v Spaniji in izvažata tako v Anglijo kot tudi v Italijo. Vodstveni delavci Renaulta se bojijo, da bi takšne spremembe na deviznem trgu utegnile zmanjšati dobiček podjetja za okoli 3 milijarde francoskih frankov.

V obeh tovarnah pa

upajo, da bi z določeni ukrepi lahko izboljšali nastali položaj. Sem po njihovem mnenju sodijo predvsem zmanjšanje stroškov, izboljšava kakovosti in hitrejša izdelava novih modelov.

Svoje znanje in izkušnje usmerjata v izboljšavo zanesljivosti svojih vozil. Nemsko združenje proizvajalcev avtomobilov je nedavno v svojem pregledu kakovosti renault 19 uvrstilo celo pred Volkswagrovega golfa. Delavci v Peugeotu pa tako kot japonski proizvajalci napake, ki se med izdelavo pojavijo, odpravljajo sproti, ne več na koncu.

Tudi razvijanje novih modelov poteka prepocasi, saj Francozi zanj porabijo okoli stiri leta in pol, Japonci pa samo tri. Da bi ta čas skrajšali, so se načrtovanci Peugeotta in Citroena združili in zdaj delajo pod vodstvom ene skupine menedžerjev.

Iz ze povedanega je razvidno, da francoski avtomobilski proizvođa ni v peti predstavlja predvsem Japonci. Tudi pogovori med Evropsko skupnostjo in Japonsko 1. decembra 1992 niso prinesli dosti novega glede dovoljenja uvoza japonskih avtomobilov v Evropo. Japonci si zdaj, ko povpraševanje na domačem trgu močno upada, prizadevajo povečati izvoz. Francozi pa temu seveda močno nasprotujejo.

Neusmiljena konkurenca z Daljnega vzhoda: francoski avtomobilski proizvođa predstavljajo trn v peti predvsem Japonci. Ti si zdaj, ko povpraševanje na domačem trgu močno upada, prizadevajo povečati izvoz. Francozi pa temu seveda močno nasprotujejo.

Foto: Srdjan Živulovic/TRIO

VINOTEKA

Še o rebuli

DUSAN BREIC

Le kdo se se danes zanima za rebulo, ko pa je toliko drugih, mnogo bolj zvenecih imen. Pac ni modna. Po trgovinah se morda tudi zato najde kar nekaj primerkov starejših od dveh ali treh let.

Rebula, ki komaj nosi tezo grozdja, je tista, ki ne more pridelati vina, ki bi lahko nastopalo v znanem revijalnem tisku. Pomembni mednarodni pisci rebulo odpravijo z nekaj besedami in to tako, kot bi hoteli reci, da se o njej ne izplača pisati. Morda so mnoge rebule resda samo eno izmed tistih nevtralnih vin, ki jih pozabimo, se predno smo spili kozarec do dna. Ampak,

casu so se spremenili in tudi rebula se je! Z malo vztrajnosti, bomo prav gotovo nasli takšno, ki bo vredna nase pozornosti.

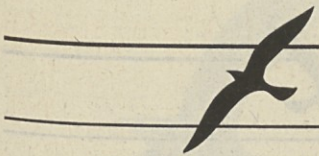
Armando in Darjo Koren iz Brd sta pridelala rebulo 1989, verjetno eno od starejših rebul, ki so se na trgu. Zanimivo je, da je navkljub letom se vedno zelo svetlo rumenkaste barve, brez znakov oksidacije. Je zelo diskretnega vonja, ki ga je težko natančneje opisati. Francozi bi verjetno rekli, da ima mineralen značaj. V okusu opazim skorajda ostro kislóst, ki pa ni pretirana in ne moti. Vino brez odličnosti, a tudi brez skritih napak. Ker nikoli ni bilo

namenjeno staranju, bo najbolje, da ga cimprej ponudimo.

Rebula je v Brdih večinska sorta, saj med »belimi« vinogradi zavzema okoli 63 odstotkov površin ali 44 odstotkov vseh površin v brskem vinorodnem okolisu. Ce bi na Primorskem izbrali eno samo sorto, ki bi prispevala k pestrosti vin Evrope, bi to morala biti prav rebula. Poleg nas jo imajo le se sosedje na italijanski strani Brd in menda jo imajo tudi v Grčiji.

Skratka: v Italiji pravijo, da je sorta po poreklu njihova, pri nas pa smo jo tudi vzeli za svojo. Ampelograf torej čaka se obilo zapletenega dela...

ODDAJE V SLOVENŠČINI

SLOVENIJA 1	
10.00	V službi Rock'n'Rolla, ponovitev
10.45	Homoturisticus, ponovitev
11.15	Zivljenjske preizkušnje, 12/13 del angleske poljudno-znanstvene serije, ponovitev
12.05	Znanost: Okus, 7. oddaja, ponovitev, VPS 1205
12.30	Avtizem - svet zase, 2. oddaja, ponovitev, VPS 1230
13.00	Poročila
13.05	Nočna kronika: Nelagodje v kulturi, portret Marjana Skumavca, dokumentarna oddaja, ponovitev
13.30	Zvončarji in skoromati, dokumentarna oddaja, ponov. Sova, ponovitev
15.00	Korak za korakom, 7/13 del am. naniz., VPS 1415
15.25	Velike družine, 2/4 del francoske nadalj., VPS 1440
17.00	TV dnevnik 1 - slovenska kronika
17.15	Zlata ribica: Zlate ribice ni več, 6/7 del
17.40	Povodnjak in makov skrat, 2/3del lutkovne igrice
18.00	Regionalni studio Koper
18.50	Štiri v vrsto, tv-igrice
19.15	Risanke
19.30	TV dnevnik 2, vreme, sport
20.00	Zarišce
20.35	Clasba, show in cirkus: Cirkus Scott, VPS 2035
21.40	Macke, 3/5 del angleske poljudnoznanstvene serije, VPS 2140
22.15	TV dnevnik 3, vreme, sport, VPS 2215
22.43	Poslovna borza
22.55	Omizje

SLOVENIJA 2	
09.50	Tedenski izbor:
10.20	Podjetniški klub, svetovalno namenski program, ponov.
10.40	Sedma steza, ponovitev
10.40	Norveški triptih: Vzcvetela pustota, Modra skodelica, Beg v Ameriko, ponovitev
12.00	Gore in ljudje, ponovitev
13.00	Poročila
16.00	Sobotna noc: Nočni videomeh, Shirley Bassey, pon.
18.00	Popotovanje po reki Zali, 2. oddaja, ponovitev
18.45	Iz življenja za življenje: Pozor, plazl, Manj kemije v gospodinjstvu
19.30	TV dnevnik 2, vreme, sport
20.00	Sestre, 7., zadnji del ameriske nadaljevanke
20.45	Osmi dan
21.45	Zakaj, zakaj?
22.35	Slike iz Secuana: Bolši trg, 2. del dokumentarne oddaje
22.50	Sova
	Fina gospa, 6., zadnja epizoda angleske nanizanke
	Velike družine, 3/4 del francoske nadaljevanke

KANAL A	
10.15	Astroloska napoved
10.25	RIS, risanke in spoti
11.00	Drugačen svet, ponovitev 76. dela
11.50	Teden na borzi, ponovitev
19.00	Ninja zelve, 32. del ameriške risanke
19.40	MCM
20.00	Risanke
20.15	Dnevnoinformativni program
20.30	Smrt preži, ameriška grozljivka - O brutalnem morilcu, ki svoje žrtve izbira po morbidnih zakonitostih... režija: Michael Schroeder
22.35	Drugačen svet, 77. del ameriske nadaljevanke
23.25	Dnevnoinformativni program
23.40	Poročila v angleščini: Deutsche Welle
00.15	Astroloska napoved
00.25	MCM
01.00	Video strani

KOPER	
18.00	Studio 2 magazin
	Primorska kronika

RAI 1	
6.50	Aktualno: Unomattina, vmes dnevnik
10.05	SP v smučanju
11.15	Nan.: Mio zio Buck
11.55	Vremenska napoved
12.00	Variete: Servizio a domicilio, vmes vesti
13.30	Dnevnik in Tri minute
14.00	Fatti, misfatti e...
14.30	Oddaja za avtomobiliste TG Uno Auto
14.45	Variete: Buona fortuna
15.00	Dok.: Supertelevisio
15.30	Otroska oddaja
16.00	Mladinski variete: Big
17.55	V Parlamentu in vesti
18.10	Aktualno: Italija, navodila za uporabo
18.45	Variete: Ci siamo?
19.50	Vreme in dnevnik
20.40	Variete: Partita doppia (vodi Pippo Baudo)
22.30	Aktualno: Caffè italiano, vmes dnevnik
24.00	Dnevnik in vreme
0.30	Danes v Parlamentu
0.40	Rubrika opolnoci
1.20	Film: Another Time, Another Place ('58)

RAI 2	
6.10	Cuore e batticuore
7.00	Otroski variete
9.05	Rubrika o vrtnarstvu
9.30	Film: Un caso di coscienza per il dott. Gillespie (dram., '43)
11.00	Nan.: Lassie
11.30	Kratke vesti
11.45	Segreti per voi...
11.55	Variete: I fatti vostri
13.00	Dnevnik, gospodarstvo, Diogenes in vreme
13.55	Razmisljanja
14.10	Nad.: Quando si ama, 14.40 Santa Barbara
15.25	Kronika v živo
17.15	vesti in iz Parlamenta
17.20	Aktualno: Il coraggio di vivere, nato sport
18.20	Nan.: Hunter, vreme
19.15	Nad.: Beautiful
19.45	Dnevnik in sport
20.30	TV film: Dov'eri quella notte (dram., It. '92)
22.30	Aktualno: Mixer
23.15	Pegaz in dnevnik

RAI 3	
6.45	Dok: L'altrarete, vmes (6.50, 11.30) vesti
12.00	Kratke vesti iz Milana
12.45	SP v smučanju
13.45	Znanstveni dnevnik
14.00	Deželne vesti
14.20	Popolndanski dnevnik
15.15	Dokumenti
15.45	Samo za sport
17.20	Sportna rubrika Derby
18.00	Dok. oddaja: Geo
18.30	Nan.: Lassie
18.50	Vreme in dnevnik
19.30	Dezelne vesti
19.45	Telegiornale Zero
20.05	Blob in Una carolina
20.30	Chi l'ha visto?
22.30	Dnevnik ob 22.30
22.45	Film: Riflessi sulla pelle (dram., VB '90)
0.30	Dnevnik in vreme

RETE 4	
6.30	Aktualno: Telesveglia, vmes od 7.30 dalje vsakih 30 min. vesti
8.35	Nad.: Marilena, 9.45 General Hospital, 10.35 Anche i ricchi piangono, 11.00 Ines, 11.45 Celeste
12.40	Variete: A casa nostra
13.30	TG 4vesti
14.00	Buon pomeriggio
14.05	Nad.: Sentieri, 15.00 Maria, 16.00 Amanda, 16.50 Febbre d'amore
17.25	Rubrika o lepoti
17.30	TG 4 vesti
17.35	Aktualno: C' eravamo tanto amati
18.00	Nad.: La signora in rosa, vmes (18.55) vesti
19.35	Kviz: La cena è servita
20.30	Film: Shining (srh., ZDA 1980, r. Stanley Kubrick, i. Jack Nicholson, S. Duvall)
22.40	Nad.: Pantanal
23.10	TV film: Nord e Sud (dram., '85, 7. del)

CANALE 5	
6.30	Na prvi strani
8.35	Variete: Maurizio Costanzo Show (pon.)
10.30	Nan.: La casa nella prateria
11.30	Variete: ore 12
13.00	Dnevnik TG 5
13.25	Sgarbi quotidiani
13.35	Aktualno: Forum, 14.30 Agenzia matrimoniale, 15.00 Ti amo parliamone
15.30	Nan.: Licia
16.00	Otroski variete
18.00	Kviz: OK il prezzo è giusto, 19.00 La ruota della fortuna
20.00	Dnevnik TG 5
20.25	Striscia la notizia
20.40	Film: Rocky 4 (dram., ZDA '85, i. Sylvester Stallone, B. Nielsen)
22.40	Arriva la cicogna
23.10	Maurizio Costanzo Show, vmes (24.00) TG 5 vesti

ITALIA 1	
6.30	Otroski variete
9.15	Nanizanke
12.45	Odprti studio
13.00	Otroski variete
13.45	Nan.: Agli ordini papà
14.15	Variete: Non è la Rai
16.00	Varieteji: Unomania, 16.05 Twin Clips, 16.30 Mitico
17.00	Nan.: College, 18.00 MacGyver
19.00	Varieteja: Rock and Roll, 20.00 Karaoke, vmes (19.30) sport
20.30	Film: Dio li fa e poi li accoppia (kom., It. 1982, i. John Dorelli, Lino Banfi, M. Suma)
22.30	Sport: Torkov priziv (vodi M. De Luca)
0.30	Odprti studio, pregled tiska in sport

OMC	
7.00	Euronews
9.00	Nad.: Doppio imbroglio, 9.45 Potere
10.10	SP v smučanju: moski veleslalom, 1. tek (iz Adelbodna)
11.15	Nan.: Doris day Show, 11.45 Autostop per il cielo
12.45	SP v smučanju: moski veleslalom, 2. tek
13.30	TMC News - Sport
14.00	Film: Il testamento che uccide (krim.)
15.40	Risanke
16.00	Nanizanka
17.30	Dokumentarna oddaja: Prijateljska narava
18.00	Sale, pepe e fantasia
18.15	Variete: T'amo TV
19.25	Vremenska napoved in TMC News
20.00	Nan.: Maguy
20.30	Film: L'imbranato (kom., It. 1979, r. Pier Francesco Pingitore, i. Pippo Franco)
22.15	Dok.: I popoli che scompaiono
22.45	Nocne vesti in vreme
23.05	Kosarka NBA

ITALIA 7	
7.30	Risanke
11.15	Kino in (12.00)nad. Cara cara
13.35	USA Today News
14.00	Nad.: Aspettando il domani, Il tempo della nostra vita
15.50	Dezelni programi
17.30	7 in allegria
19.15	News Line
19.30	Nan.: L'uomo di Atlantide
20.25	Il sasso nella scarpa
20.30	Film: Watussi (pust., ZDA 1958, i. George Montgomery, Taina Elg, David Farrar)
22.15	News Line - Vesti
22.30	Colpo grosso story
23.45	Film: Cannonball (pust., ZDA 1976, i. David Carradine)

TELEFRIULI	
10.30	Telefriuli non stop
16.55	Kratke vesti
17.00	Starlandia
18.00	Nan.: Riuscirà la nostra carovana...
18.30	Nad.: Destinì
19.00	Vecerne vesti
19.30	Rubrika: Belo in crno
20.30	Nan.: I giorni di Brian
21.30	Cudoviti stroj
22.30	Nocne vesti

TELE 4	
(Se povezuje s sporedi Italia 1)	
14.00	Lastne oddaje:
19.30	Kronika in komentar
	Dogodki in odmevi

Koper	
13.00	Harry O., ameriska nanizanka
13.50	Raznasalci kozic, angleski film, ponovitev
15.15	Ponedeljkov sportni pregled, ponovitev
16.00	Novice
16.05	Carobna svetilka, otroški program
17.00	Ovire, 20., zadnji del angleske nadaljevanke
17.00	Vohuna, ameriska nanizanka
18.00	Studio 2 magazin
18.45	Primorska kronika
19.00	TV dnevnik
19.25	Harry O., ameriska nanizanka
20.15	Dragnet, ameriska nanizanka
20.40	Beg od resničnosti, angleski film, 1956
22.05	TV Dnevnik
22.15	Upanje za prihodnost, avstralska dok. oddaja
22.45	Out, 3/6 del angleske nadaljevanke; rezija Jim Goddard
23.25	Vohuna, am. naniz.

Avstrija 1	
09.00	Jutranji spored
10.30	Motiti se je clovesko, ponovitev filma
12.05	Cudoviti svet v koralnem grebenu
13.00	Cas v sliki
13.35	Sinha Moca, 73. del
14.00	Dom za zivali
15.50	Kislo zelje, 2/13 del risance serije
16.15	Naravovarstveni dektivi
16.30	Igra
18.00	Cas v sliki
18.30	Nas učitelj dr. Specht
19.30	Cas v sliki, vreme
20.00	Sport
20.15	V kraljestvu ruskih medvedov, 4. del
21.20	Glas srca, ameriski film
22.55	Sam proti vetru, ameriski film
00.35	Roznata nanizanka
01.00	Porocila; Tisoc mojstrov

Avstrija 2	
12.00	Sportna arena
12.55	Sport
16.50	Tisoc mojstrov
17.00	Tečaj madž. jezika
18.00	Cas v sliki
18.05	Alf: Eric, kje si?
18.30	Da ali ne
19.00	Regionalni programi
19.30	Cas v sliki, vreme
20.00	Kultura
20.15	Zaigrali bomo, v Joschihjevi krčmi s Karlom Merkatzem
21.00	Naredi si sam
21.07	Reportaze iz tujine
22.00	Cas v sliki
22.30	Nas sef je zenska, 2. del: Dregni v osje gnezdo
	Porocila; Tisoc mojstrov

Hrvaška 1	
07.00	Dobro jutro, Hrvaska Porocila, TV koledar
	Zgodbe in Monticella, 44. del
10.00	Porocila
10.05	TV sola
11.30	Boj za nasmeh, 3. del dok. oddaje za otroke
12.00	Porocila
	Svet se vrti naprej, 44. del nanizanke
13.30	Monofon
14.00	Porocila
14.05	Slika na sliko
14.50	Skupna zemlja, ponovitev 1/4 dela
15.40	The Big Blue
16.00	Porocila
16.05	Ucimo se o Hrvaski
16.35	Malavizija
17.30	Hrvaska in ljudje
18.00	Porocila
18.05	Govorimo o zdravju
18.35	Santa Barbara, 304. del amer. nadaljev.
19.18	Risanke
19.30	Dnevnik 1
20.05	Priznanje, angleski dokumentarni film
21.00	V velikem planu
22.35	Dnevnik 2
23.00	Slika na sliko
23.45	Porocila v angleščini
23.50	Porocila
00.00	Sanje brez meja
	TV spored za sredo

Hrvaška 2	
17.25	Videostrani
17.35	TV koledar
17.45	Mala princesa, ameriski film za otroke
19.30	Dnevnik 1
20.05	Dragi John, 12/22 del ameriske humoristicne nanizanke
21.10	Skupna zemlja, 2/4 del nadaljevanke
22.05	V senci vesal, 1/8 del am. nadaljevanke
23.00	Premiere, ki jih ni bilo: Gartlic Kajkavski
00.25	Horoskop

Madžarska	
05.40	Dobro jutro
08.35	Cez dan
09.00	Viliem Tell, francoska nadaljevanke
10.00	Friderikusov nepolitni talkshow
11.20	Igra
12.00	Porocila
16.00	Popolndanski saldo
16.10	Rezerviran cas
16.45	Igra
17.00	Kupil bom to zensko, 136. del
17.30	Cez dan
18.00	Policijska tv
18.45	Vecerna pravljica
19.05	Kolo sreca, kviz
19.35	Katoliška kronika
20.00	Dnevnik
20.40	Slepo zaupanje, 1. del ameriskega tv filma
22.20	Aktualno
00.30	Dnevnik

RTL	
6.00	Jutranji magazin; 9.00 Serije in razvedrilne oddaje; 12.00 Opoldanski magazin; 12.30 Australian Open '93; 13.20 Kalifornijski klan; 14.15 Springfielddova zgodba; 15.00 Umor je napisala; 16.00 Hans Meiser; 17.00 Kdo je seff?; 17.30 Strašno priznana družina; 18.00 Enajst 99; 18.45 Porocila; 19.15 Eksplozivno; 19.45 Dobri cas; slabi cas; 20.15 Nerazjasnjene skrivnosti; 21.15 Oprostite mi; 22.15 Eksplozivno; 23.15 Gottschalk; 24.00 Law and Order; 1.05 Australian Open '93.

SAT 1	
5.30	Regionalna porocila; 6.00 Dobro jutro; 8.50 Ponovitve: Colbyjevi. Sence strasti; 10.25 Pozdrav in poljub iz Wachaua (glas. Avstrija 1950); 11.55 Herrmann; 12.25 Kolo sreca; 13.05 Zlata parada popevk; 13.55 Sence strasti; 14.40 Sosed; 15.05 Colbyjevi; 15.55 NLP; 16.55 5 krat 5; 17.25 Polji na vse; 18.00 Regionalna porocila; 18.30 Sport; 18.45 Porocila; 19.00 Klip Klap; 19.30 Kolo sreca; 20.15 Zlata lestvica domače glasbe; 21.15 Reševalci; 22.00 Ugovorjaml; 23.00 TV Spiegel, freportaze; 23.35 Erotični sanjski svet; 0.40 Ohoho moski; 1.35 NLP.

Radio Općine	
11.30, 15.30, 17.30	Porocila; 10.00 Glasba po željah; 17.45 Paf boom; 18.30 C'est la vie; 20.30 Smeh in glasba.

Radio Koroška	
18.10 - 19.00	Partnerski magazin.

TV SLOVENIJA 2 / NOCOJ OB 21.45

Ljubljenka ali nadloga

Mačke: tretji del poljudnoznanstvene angleške serije

Tokrat lahko spremljamo za tretji del angleske poljudnoznanstvene serije o mačkah. Na zanimiv dokumentarno igrani način spoznavamo usodo mačk skozi njihovo zgodovino, ki sega daleč v preteklost, saj je bila mačka človekova spremljevalka že od nekdaj.

V prejšnji oddaji smo videli, kakšne carobne moči so pripisovali tej ljubki domači zivalci. V Egiptu so jih castili celo kot bogove, medtem ko so jih v 16. stoletju preganjali kot carovnice in jih sezigali na grmadah. V srednjem veku so v njih videli hudica, danes pa smo te zivali sprejeli

kot priscrne in priljudne domače zivali.

Prav o tem govori tudi današnja epizoda z naslovom Ljubljenka ali nadloga. Dandanes lahko mačko srečamo skoraj na vseh celinah sveta, kar ji

omogoča njena izredna prilagodljivost. Španska mačka je na primer vitka in prilagojena sredozemskemu podnebjju, medtem ko so tiste na severu cokate rasti s cudovitimi kozuhi. Britanska pisana mačka, ki se je hkrati z britanskim kolonializmom razširila po vsem svetu, pa je postala prava nadloga. Danes je mačka ljubljena tako bogatih kot revnih. Različne vrste si lahko ogledujemo na premmnonogih mačjih razstavah.

Da mačke lovijo miši, smo videli že v risankah. Zakaj in kaj lovijo, s tem vprašanjem pa se je ukvarjalo veliko psihologov.

Slovenija 1

(UKV 88.5; 90.0; 91.8; 92.9; 94.1; 96.4 MHz; od 16.00 SV 918 kHz) 4.30, 5.00, 6.00, 6.30, 7.30, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 14.00, 18.00, 21.00, 23.00 Porocila; 6.50 Dobro jutro, otroci; 8.05 Radio plus; 8.40 Minute za smeh; 9.05 Klub uspešnih; 11.30 Pregled tiska; 12.05 Na današnji dan; 12.30 Kmetijski nasveti; 13.00 Danes do 13-ih; 13.45 iz tujega tiska; 14.05 Poslovne informacije; 15.00 Radio danes; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.15 Ekološki kotiček; 17.00 Studio ob 17.00-ih; 119.45 Lahko noč, otroci; 20.00 Slovenska zemlja v pesmi in besedi; 20.35 Minute za...; 21.05 Radijska igra; 21.40 Intermezzo; 22.30 Večerna podoknica; 23.05 Literarni nokturno; 23.15 Nočni program.

Slovenija 2

EVROPA / DELNO JASNO, V SEVERNEM SREDOZEMLJU MEGLENO

TEMPERATURE

PO SVETU

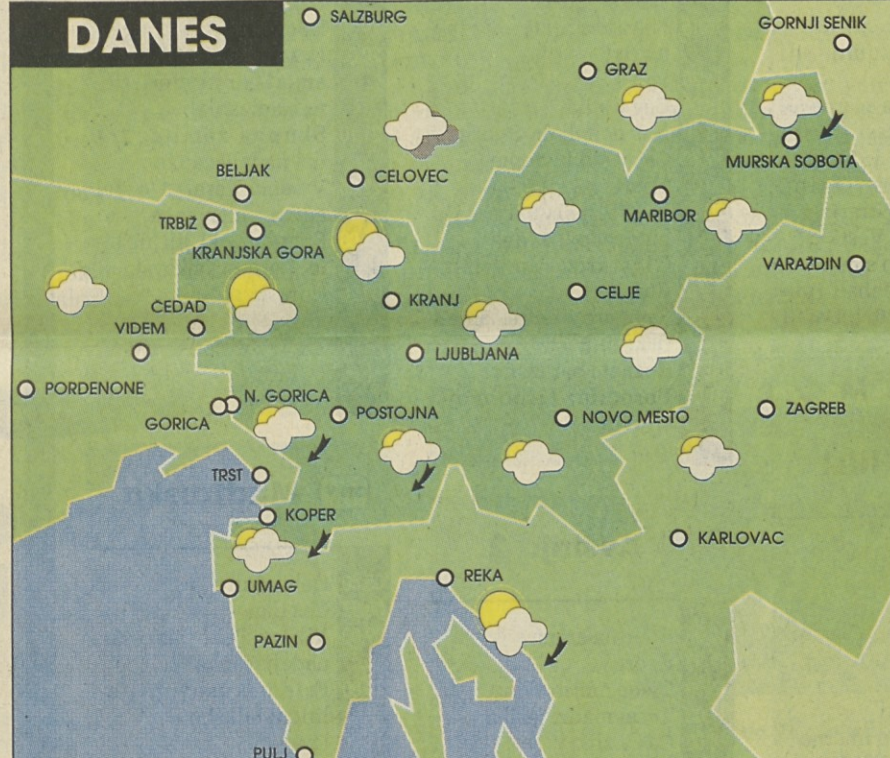
HELSINKI.....	-2/2
OSLO.....	1/7
STOCKHOLM.....	2/7
KØBENHAVN.....	8/7
MOSKVA.....	0/-
BERLIN.....	8/13
VARSAVA.....	9/11
LONDON.....	10/14
AMSTERDAM.....	9/14
BRUSELJ.....	8/13
BONN.....	7/15
FRANKFURT.....	1/13
PARIZ.....	6/15
DUNAJ.....	-1/14
MÜNCHEN.....	-2/13
ZÜRICH.....	-2/11
ZENEVA.....	-2/10
RIM.....	2/14
MILAN.....	5/6
BEOGRAD.....	-1/11
NICA.....	9/15
BARCELONA.....	8/13
BUKAREŠTA.....	-3/8
CARIGRAD.....	3/8
MADRID.....	-2/10
LIZBONA.....	7/15
ATENE.....	4/16
LARNAKA.....	2/15
TUNIS.....	7/17
ALŽIR.....	1/17
MALTA.....	8/16
JERUZALEM.....	0/10
KAIRO.....	7/18

ALPE-JADRAN / ZMerno OBLAČNO, OB JADRANU BURJA

TEMPERATURE

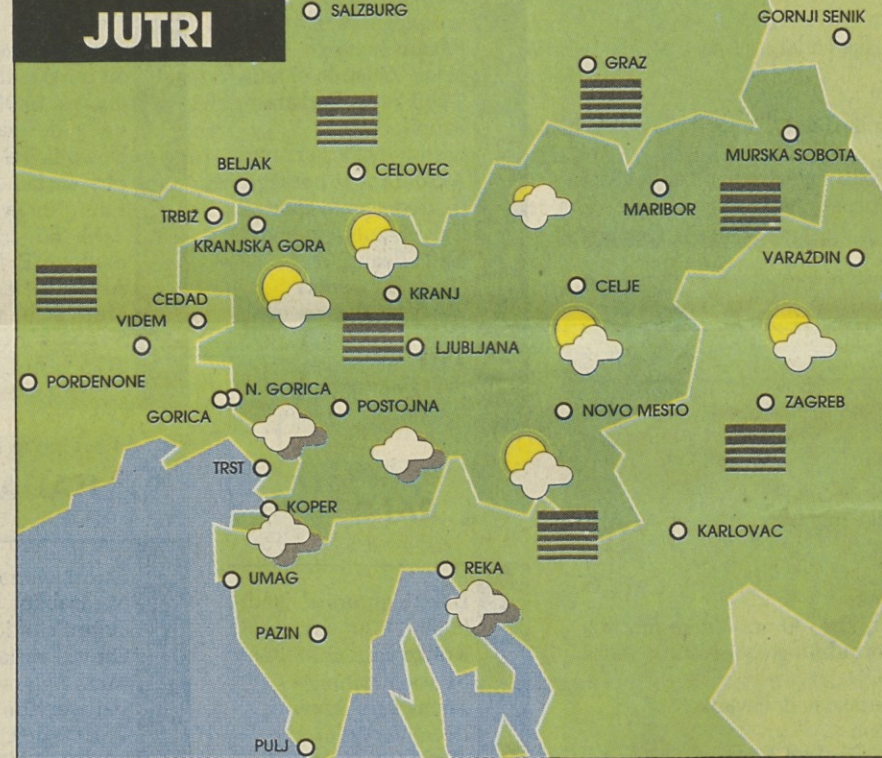
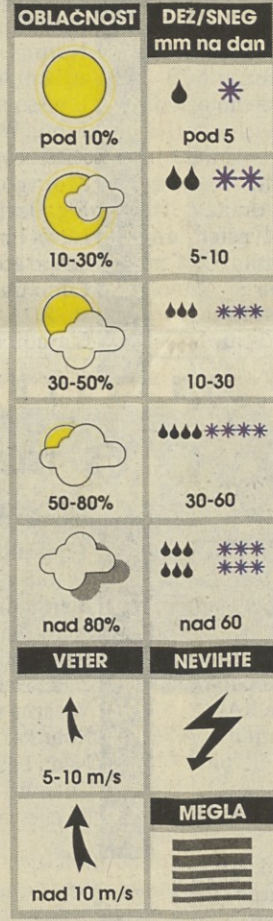
VČERAJ
OB 7. IN OB 13. URI

LJUBLJANA.....	0/5
TRST.....	6/7
CELOVEC.....	-7/-1
BRNIK.....	-2/4
MARIBOR.....	1/10
CELJE.....	-2/9
NOVO MESTO.....	1/9
NOVA GORICA.....	4/6
MUR. SOBOTA.....	-2/7
PORTOROŽ.....	5/6
POSTOJNA.....	2/4
IL. BISTRICA.....	4/6
KOČEVJE.....	-4/8
ČRNOMELJ.....	1/11
SL. GRADEC.....	-5/4
BOVEC.....	0/1
RATEČE.....	-3/5
VOGEL.....	5/5
KREDARICA.....	4/4
VIDEM.....	3/4
GRADEC.....	-3/9
MONOSTER.....	-1/12
ZAGREB.....	0/10
REKA.....	7/8

V SLOVENIJI: Danes bo delno jasno z zmerno oblačnostjo. Na Primorskem, kjer bo zapihala šibka burja, se bo delno zjasnilo. Najvišje dnevne temperature od 6 do 12 stopinj Celzija.

SOSEDNJE POKRAJINE: Zmerno oblačno bo, v severni Italiji bo še zamgleno. Ob Jadranu bo prehodno zapihala šibka burja.

V SLOVENIJI: V sredo bo pretežno jasno. Po nižinah in ob morju bo megla, ponekod celo večji del dneva.

OBETI: V četrtek se bo nadaljevalo suho in po nižinah in ob morju megleno vreme.

ONESNAŽENOST ZRAKA

Povprečne 24-urne koncentracije SO₂ v mikrogramih na m³ zraka:

Ljubljana	30
Maribor	94
Celje	101
Trbovlje	91
Hrastnik	37
Zagorje	95
Šoštanj	68

Kritična 24-urna koncentracija SO₂ je 375 mikrogramov na m³ zraka.

STANJE VODA

Višina vode v cm ob 7. uri: Mura, G. Radgona: 114, Drava HE Dravograd: -, Sava Radovljica: 43, Sava Sentač: 134, Sava Radeče: 134, Sora Škofja Loka: 106, Ljubljanska Moste: 78, Savinja Laško: 108, Krka Podbočje: 116, Kolpa Radenci: 103, Soča Solkan: -.

HOROSKOP

Piše:
Aleksandra Zorc Berce

OVEN 21-3/20-4: Ljubezen in romantika vas v teh dneh najbolj zanimata. Uživali boste ob tem, kako se razvijajo dogodki v vašem ljubemskem življenju, pri tem pa nekoliko pozabili na obveznosti.

BIK 21-4/20-5: Če se počutite osamljeno in iscete posebno osebo ali pravilno ljubzensko zgodbo, bo najbolje, da začnete več hoditi v različne družbe.

DVOJKA 21-5/21-6: Potovanje bo prineslo zanimive in dobrodošle spremembe, in to denarne. Uprli se boste notranjemu nagibu po spekuliranju, tako bo tudi prav.

RAK 22-6/22-7: Ker ste nepopravljivi romantik, boste ponovno zeleli obnoviti staro zvezo, saj z ljubljeno osebo sami želite imeti grenko-sladki odnos, ki pa nima prave prihodnosti.

LEV 23-7/23-8: Pridno se boste posvetili projektom, ki vas prav sedaj lahko popeljejo k zelenemu cilju. Z družabniki boste morali ravnati v rokavicah.

DEVICA 24-8/22-9: Pri denarnih zadevah boste samozavestni, optimistični in udarni. Hoteli boste razširiti svoje poslovanje in raziskati nova finančna področja.

TEHTNICA 23-9/22-10: Same dobre stvari vas čakajo, postali boste priljubljeni. Doma pa ne bo ravno bleščece, v nevarnosti je tudi vaša sentimentalna zveza.

SKORPIJON 23-10/22-11: Izogniti bi se morali prepirom s partnerjem zaradi finančne prihodnosti, nikakor mu ne smete omenjati svoje želje po neodvisnosti in večji prostosti.

STRELEC 23-11/21-12: Ne pretiravajte pri delu, privoščite si več spanja. Ste v odlični formi. Pazite na vožnjo in tudi na čas, ko niste za volanom.

KOZOROG 22-12/20-1: Vasa vitalnost je dosegla vrhunec. Polni ste energije in pobud, vaših dodatnih ustvarjalnih zmognosti in vase pripravljenosti za vsakršno tveganje pa sploh ni treba omenjati.

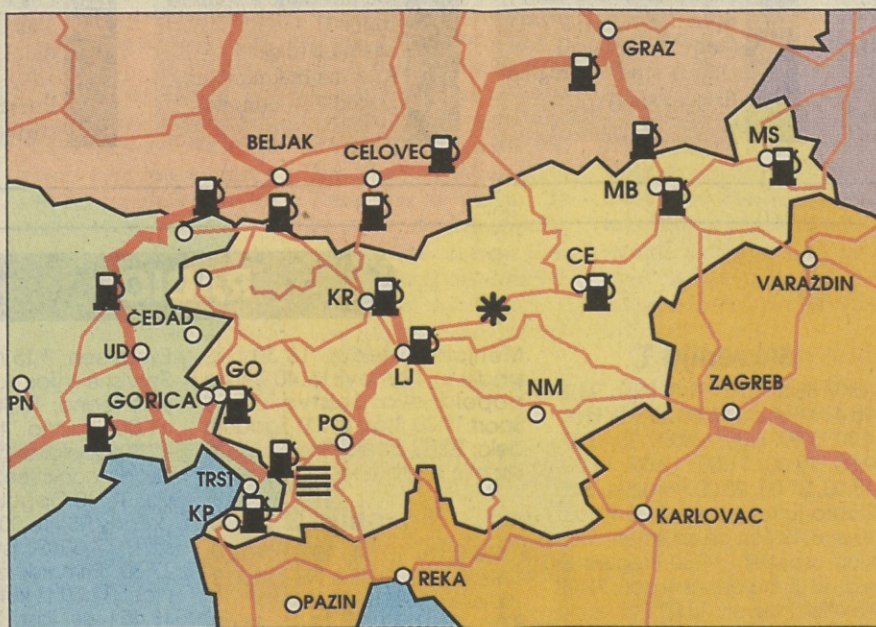

VODNAR 21-1/19-2: Pred vami se odpirajo nove poti, po katerih boste širili vašo poslovno dejavnost. Prislunite opozorilom in pazite na spremembe v zvezi z nekim vašim projektom, saj se lahko pokažejo tudi njegove slabe strani.

RIBI 20-2/20-3: Čeprav se sicer dobro počutite, je zdaj skrajni čas, da se otresete slabih navad iz preteklosti. Posebno previdni bodite, če imate namen potovati.

CESTE / VLAŽNE IN SPOLZKE

Ceste po Sloveniji so večinoma vlažne in spolzke, razen na območju Štajerske, Posavske in dela Gorenjske. Voznike opozarjamo na skrajno previdno vožnjo predvsem na vlažnih cestah, saj se ponekod že pojavlja poledica. Tako, denimo na cesti Ljubljana-Celje na odseku Blagovica-Trojane. Cesta je sicer posuta vendar previdnost ni odveč. Na magistralni cesti Črni kal-Senožeče megla zmanjšuje vidljivost.

SNEŽNE RAZMERE (v cm)

SLOVENIJA		
Kope.....	30/30	
Vrhe.....	-/-	5/5
Lontovž.....	-/-	30/70
Stari vrh.....	-/-	25/30
Rogla.....	30/30	
Kanin.....	5/110	
Cerkno.....	-/-	30/80
Soriška planina.....	-/-	20/40
Vogel.....	-/-	0/0
Kobla.....	-/-	40/80
Mariborsko Pohorje.....	20/35	
Kranjska gora.....	20/20	
Pokljuka.....	-/-	20/60
Rog - Črna gora.....	-/-	25/35
Prvine.....	-/-	20/40
Jezerko.....	-/-	10/30
Ulovka.....	-/-	35/60
Kravec.....	-/-	
Črni vrh.....	-/-	
FURLANIJA-JK		
Cimolais.....	-/-	
Claut.....	-/-	5/5
Plancavallo.....	30/70	
Zabnice/Ovcja vas.....	25/30	
Raibl.....	-/-	
Forni Avoltri.....	0/0	
Forni di Sopra.....	30/80	
Paluzza-Timau.....	20/40	
Paularo.....	0/0	
Pontebba.....	-/-	40/80
Pradibosco.....	40/80	
Prato Carnico.....	-/-	
Zoncolan.....	20/60	
Sauris.....	25/35	
Sella Chianzutan.....	20/40	
Nevejsko sedlo.....	10/30	
Visarje.....	35/60	
VENETO		
Sappada.....	40/100	
KOROŠKA		
Podkloster.....	30/65	
Bad Kleinkirchheim.....	30/80	
Pilberk/Peca.....	30/50	
Sloveniji Plajberk.....	15/60	
Dobrač.....	30/70	
Nassfeld/Mokrine.....	40/90	
Spittal/Goldeck.....	15/70	
Heiligenblut.....	25/140	
Katschberg.....	80/120	
Koralpe/Golica.....	15/40	
Kötschach/Mauthen.....	30/70	
Malnitz.....	30/150	
AVSTRIJA		
Arlberg.....	45/155	
Seefeld.....	20/40	
Kitzbühel.....	10/60	
Obertauern.....	110/210	
Zell am See.....	15/80	
Schladming/Planci.....	15/80	

V VEDNOST

Predpisi o varstvu zraka

Emisija - nadaljevanje

Mejna emisijska koncentracija (MEK) je koncentracija škodljive snovi v izstopnih plinih iz naprave, ki je se dopustna ob pogoj, če skupna količina te snovi presega določeno vrednost. Predpis različno upošteva trdne delce in pline. Loci med organskimi in anorganskimi spojinami, posebej pa obravnava snovi, ki povzročajo raka. Za posamezne različne vrste virov, kot so kurilna na trda, tekoča in plinasta goriva in za vire tehnološke emisije so predpisane posebne zahteve. Pri večini različnih vrst škodljivih snovi jih odloč razvrstva v nekaj skupin glede na škodljivost in za skupino predpisuje MEK in dovoljeno emitirano količino. Izstopni plini imajo različno temperaturo, glede na nadmorsko višino pa tudi različen tlak. Zaradi primerljivosti so masne koncentracije podane pri normalnih pogojih, to je pri temperaturi 0°C in pri tlaku 1013 mbar.

Pri prahu je MEK odvisna od celotne emisije vira. Če ta presega 500 g/h, potem je MEK 50 mg/m³, sicer pa 150 mg/m³.

Anorganske spojine so razvrščene v tri skupine. V prvi skupini so vedno najbolj nevarne snovi, pri anorganskih spojinah kadmij, talij in živo srebro ter njihove spojine. V drugi skupini so arzen, kobalt, nikelj, selen in telur s spojinami, v tretji skupini pa so ostale škodljive anorganske snovi, predvsem težke kovine. Količina spojin se se preračuna in izrazi kot količina elementa, na primer kadmijeve spojine kot čisti kadmij.

Anorganske tekoče in plinaste spojine so razvrščene v štiri skupine. V prvi so arzin, klorian, karbonil nitrid in fosfin, v drugi brom, klor in fluor s spojinami ter vodikov cianid in vodikov sulfid, v tretji in četrti pa so manj strupene snovi.

Tone Planinsek, dipl. ing. meteorologije